NAGY-KANIZSA, 1883. február 1-én. 9-ik szám Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETESEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet", a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank", „nagy-kanizsai takarékpénztár", a „zalamegyei általános tanitótestület" a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A zsidókról.

Aki Magyarország jogi életéből a zsidók életét akarja megirni — nem nehéz munkára vállalkozik, söt ezen kérdés, melyet az országgyülés a legutóbbi napokban a tapolczai kérvény folytán kellő világlatba helyezve letett a napi rendről, még azt is megérgemli, hogy hálásnak tartatva a társadalomban legyen annál erősebb viszhangja. Miért is nem tartjuk fölöslegesnek a jogfolytonosság és a tárgyilagos elbirálás szempontjából e kérdést még egyszer lapunkban szőnyegre hozni és egy kis rövid áttekintést nyujtani, annak megértésére, ami ma minden felvilágosult ember vágyainak netovábbját képezi.

Ami a zsidóknak a magyarjogbani legutóbbi szereplését illeti már az 1840-iki törvények által megtelepedési szabadságot nyertek oly értelemben, hogy az országban és az ahoz kapcsolt részekben született és megtelepedési szabadságot nyert zsidók, az országban és kapcsolt részeiben lakhatank (kivéve a bányavárosokat) kereskedést állithatnak, mesterséget üzhetnek, ezekben ifjaikat tanithatják, de kötelesek állandó vezeték- és keresztnévvel élni.

Amennyiben eddig gyakorlatban voltak az is megengedtetett, hogy jobbágytelkeket szerezhettek: de közhivatalokat nem viselhettek. czéhekbe nem vétethették fel magukat, vámszedők, vám és nemesi birtok bérlői nem lehettek, Hegyalján szőlőket nem birhattak, aszuborokkal nem kereskedhettek; s mindezen az 1848-diki törvények sem segitettek. De segitett ezen az 1851. deczemb 2-iki patens, melyben minden alattvalónak a törvény előtti egyenlősége kimondatott; segitett 1853. midőn már nemcsak hivatal, de birtokképességet is nyertek, melyet az 1860. febr. 18-ról szólló rendelet nyiltan kimondván, az 1860. okt. 20-ki cs. diploma alapján összehivott országbirói értekezlet, tekintettel a valláskülönbségből kifolyó és az ausztriai törvények uralma alatt bővitett polgári magánjogok állapotára szintén megerősitett és törvényerőre emelt.

Csak a polgári és politikai jog gyakorolhatásának betetőzése hiányzott már ekkor, melyet szintén megadott az 1868. 17. t. cz. (az emanczipatio) — mely törvény kimondá, „hogy az ország izraelita lakósai a keresztény lakósokkal minden polgári és politikai jog gyakorlására egyaránt jogositottaknak nyilvánittatván ezzel egyszersmind minden ellenkező törvény, szokás vagy rendelet megszüntettetvén, mindazon megszoritások, melyek előbbi jogi állásukat szabályozták a történelemkörébe esnek."

A zsidók ezáltal Magyarország nak ma törvényes gyermekei és e nemzet büszkén tekinthet vissza ama nemes munkára, melyben izraelita polgárait részesitette és erősen hiszszük, hogy a polgári házassággal betetőzendi munkáját.

A jogi élettel nem ily fokozatos szellemben haladt és halad a társadalmi emanczipatió. Ismerjük, látjuk, tudjuk, hogy ők viszik kereskedelmünket, üzleteinket, szabályozzák forgalmunkat, nem tagadjuk hogy közgazdasági életünknek legfontosabb tényez i s az adómivelésben is nem utolsó helyen állnak, söt fokozatos müvelődésük, magyarosodása által rokonszenvünket is mindinkább kiérdemelik, de mégis szeretjük és óhajtjuk, akarjuk és követeljük, hogy iskoláikba, templomjaikba családjukba, üzletükbe beviszik a korszellemet, a felvilágosodást a magyar szellemet s beolvadnak és igy a jogi élet processusában végbement változásoknak megfelelőleg, társadalmilag visszaadják az államnak azt, — amit tőle 1840-től a mai napig jogokban nyertek, aminek következménye leend az is, hogy a társadalom és államban egyaránt ismerjük őket „magyar" polgároknak.

A tisztességtudó „Zala"

A „Zala" ismét fényes jelét adta annak, hogy mily hóditó magaslatán áll a hirlapi tisztességnek.

Egyik közelebbi számában ily czim alatt: „Informatió a murakőzi küldöttségnek." vezércsikk alakjában hos egy közleményt, melyben azon papok ellen el-sen kikel, akik Murakőznek a zágrábi érsekséghez leendő csatolását czélzó kérvényt aláirták. — Hát iszen az tagadhatatlan, hogy azok az illető urak erős okot adtak arra, hogy minden melegen érző magyar sziv utálattal forduljon el tőlük; de törekvéseik, egyéniségük még egyáltalán nem emelkedett szerintünk olyan magas szinvonalra, hogy egy olyan tekintélyes politikai lapnak, mint a „Zala" érdemes volna érettök vagy miattok sülyedni. — Ha már azokat a tisztelendő urakat a politikai szereplés és törekvés okáért reverenda nélküli hási pongyolában akarta bemutatni, akkor hozott volna ellenök valami erős humoru czikket a „Tárczá"-ban; de ne komoly tartalmat kivánó helyen.

A „Zala" minket irodalmi tisztességtelenséggel vádolt, mikor „Tárczá"-nkban kissé erősebb humorral irtunk a szokottnál. Mi ott is csak az illetők nyilvános szereplését támadtuk meg; de azt a szent helyet, melyet közönséges nyelven „házi tüzhely"-nek neveznek, sértetlenül, érintetlenül hagytuk. A „Zala" azonban idegborzongató czikkel egyházi férfiaknak tört magánlakába. Ez ellen a hirlapi tisztesség nevében felszólalunk.

Az ily vádaskodást és hirlapi müködést furcsa szemmel nézhetik a többi tisztelendő urak; mert hát ugy szokott az lenni, hogy: „hodie mihi, cras tibi!"

Utczai kövezetünk.

Budapest utburkolatairól a mérnökegyleti közlönyben egy czikk jelent meg, melyből egyetmást idézni és Nagy Kanizsa utburkolatára tanuságot vonni bátorkodunk.

„Budapesten kisérleteknek is tág tér nyittatott, minden legcsekélyebb eredményel kecsegtető anyagnak vagy rendszernek alkalom adatott, hogy életrevalóságát bebizonyithassa, nemcsak egyes utczákat engedett a főváros hatósága próbaburkolatok bemutatása czéljából, hanem azoknak egymás között való összehasonlitása végett a jelentkezetteket egy utczában egymás mellett készitette el, hogy a versenyképesség annál szembetünőbb legyen, azonkivül az egyes anyagokat tudományosan is megvizsgáltatta. Ezen nemes eljárásnak az ország többi városai is nagy hasznát vehetik, nem kell nekik többé exprimentálniok csak a kész eredményt elfogadni és alkalmazni."

Budapest ezen nemes eljárásához épen nem hasonlit az, melyet Nagy-Kanizsá városa követ, midőn elvileg ellene van minden kisérletnek. Nem oly régen volt, hogy emlékezni ne lehetne reá, midőn ugyanezen lap hasábjain hosszas vita folyt a granitkövet, fakoczka, macadam és klinker előnyei felett. A városi hatóság elfogadta a klinkert mint aránylag legolcsóbbat és legjobbat, de hogy különféle nagyságu és alaku téglából kölönféle módon készithető kövezetekkel próbát tett volna, hogy a lehető legjobbnál állapodjék meg avval ugyan nem dicsekedhetik. — Midőn egy városi közgyülés elhatározta, hogy próbaképen az utczákon türhetetlen por és sár megszüntetése végett egy darabja a klinker utnak egy évig homok nélkül hagyassék, már 2—3 hónap mulva azt vettük észre, hogy mégis homokoznak s midőn e miatt ismét egy közgyülésen felvilágositás kéretett, az lett a mondás, hogy ezen 2—3 hónap alatt az ut annyira romlásnak indult, hogy lehetetlen tovább halasztani a homokozást. Azóta aztán nyugszik az ügy, el kell hinnünk, hogy sár és por nélkül nem élhetünk, el kell hinnünk, hogy épen azon 2—3 hó alatt, mig közgyülési határozat folytán nem hordatott fel homok: tönkre jutott az ut, ellenben máskor, midőn más okból vagy más utczában, éveken át semmi homok sem jut az utra, akkor az nem baj.

„Budapesten a burkolatkövek nagyságát illetőleg 18 centiméternyi koczka uralkodik, mondhatni kizárólag és tekintet nélkül a kő nemére, ezen nagyságot az eddigi gyakorlati eredmények és tapasztalatok teljesen igazolták mert a kissebb koczkák aránylag költségesebbek volnának a nagyobb kövek ellen pedig azon körülmény szól, hogy azok gyorsabban és nem egyenletesen kopnak."

Nálunk a klingertégla nagyságát az eddigi gyakorlati eredmények s tapasztalatok semmikép sem igazolták, mert sem kisebb, sem nagyobb tégla megpróbálva nem lett. Igen sajnáljuk, hogy e tekintetben Bpesten sem történtek kisérletek s igy reánk nézve, az az a klinkerra nézve nem áll azon fentebbi idézet, hogy „nem kell nekik többé experimentálniok, csak a kész eredményt elfogadni és alkalmazni." Nálunk, midőn az első utkövezet készült, igen is elfogadtuk a kész eredményt vaktában, az volt a jelszó: ha klinker akar lenni, legyen igazi klinker és értettek ez alatt keskeny téglát, mondván hogy az jobban megég. Az eddigi gyakorlati tapasztalatok pedig azt bizonyitják, hogy a kicsiny tégla drágább mint a nagy és a kicsiny tégla könyebben törik, zuzik, mint a nagy.

Ezen irányban kellene nekünk Budapest példáját követni és egy utczában egymás mellett készittetni utat kisebb és nagyobb téglából, hogy a versenyképesség annál szembetünőbb legyen. Ilyen próba épen semmibe sem kerülne és valószinüleg

---

TÁRCZA.

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.

„Légrád közegészségügyi monographiája 1873—1881. évi időközről."

(Irta Tersánczky József Kanizsa járás tiszti orvosa.)

(Folytatás.)

14. Szegény-ügye és szegényei.

Mindkettő csakugyan igen szegény-lábon áll.

1. Szegény-ügye annyiban van rendezve, mennyiben a község nyilvántartja szegényeit, ilyek közül a magával tehetetleneket közpénztárából segélyez, elhelyeztet jobb családokhoz és gondviselteti őket.

2. Szegénye az egész járásban legtöbb 211 tagból álló. 80 család képezi szegényeit, mely igy viszonylik egymással szembe.

A szepetneki egészségi körben a 8755 lélekre esik 136 szegény.

A szt.-balázsi egészségi körben a 6145 lélekre esik 92 szegény.

A kis-komáromi egészségi körben a 12.003 lélekre esik 117 szegény. És ebből kitünik, hogy midőn a járás e 3 egészségi kerületében 38 községre és 26.903 lélekre 345 szegény kerül, akkor magában Légrádban a 2753 lélekre 221 szegény kerül, mely annak bizonyitéka, hogy e község népe csakugyan legszegényebb, de legszánandóbb is az egész járásban.

S az elszegényedés alapját veti meg minden gondolható véletlennek, rossznak, de romja a népek helyes társadalmi magatartásának, anyagi és szellemi életre valóságnak.

A szegényi ügy e községben a szolgabirói hivatal által figyelembe vétetvén, intézkedés történt aziránt is, hogy szegényei megbetegülési esetekben ingyen gyógyittathassák magukat de szükségből más segélyre is tarthassanak igényt. Az ingyen gyógyitathatás czéljából a 80 családnak 80 szegényi igazolvány (szegényi bárcza) szolgáltatott ki, tehát, hogy megbetegülési esetekben annak tagjai a község orvosától ingyen segélyt, az állam szegényi pénzalap terhére pedig orvosszereket nyerhessenek.

Az elszegényedésnek cselekvő okai: a szükséges házi nevelés hiánya; a többségnek alacsony miveltsége; a szükebb keresetforrás; a vagyonosodás iránti puha ösztön, a munka- és keresetképteleneknek, mint nyomorékoknak nagy száma, erkölcsi sülyedése, házassági rosz magatartása, a pálinka ivásbani mértéktelensége, és végre nagy adója.

* A népek elszegényedése rendesen az állam sérelmében tükrözik vissza.

15. Vallás- és erkölcsi magatartása.

1. Vallási magatartása a 3 hitfelekezetnek rendes, türelmes. Okulhatnak a felekezetek, mert mindegyikének van alkalma részesülni megillető egybázi oktatásokban, ájtatos isteni szolgálatokban. —

A katholikus hitfelekezet a zágrábi püspökséghez, az ágostai a pesti superintendentiához tartozik, csak az israelita hitfelekezet tartozik saját köréhez. Bir mindegyike felekezeti templommal és ezek belsejerkezetüknél fogva jelét adják a népek vallásos érzületének. Egészségi szempontból kifogás alá egyike sem helyestethető, csak a katholikus hitfelekezet temploma szenvedett nagyobb repedéseket a mult évi földrengés által legfőkép az oltár fölötti boltozaton.

2. Erkölcsi magatartása az alsóbb osztálynak éppen nem dicsérhető, melynek szenyfoltjául a törvénytelen gyermekeknek évenkinti szaporodását lehet beszámitani. Jelképe a következő kimutatás.

Szület.	Kath.	Ágost.	Israel.	Összes.
1873	18	1	0	19
1874	24	0	0	24
1875	29	2	0	31
1876	26	6	0	32
1877	16	0	0	16
1878	23	3	0	26
1879	17	2	1	20
1880	19	2	0	21
1881	17	2	0	19
	189	18	1	208

A népek erkölcsi sülyedése pokla a léleknek, rákfenéje a társadalmi életnek, és romja az egészségnek. Abból keletkeznek a legborzasztóbb merényletek, betegségek, jelesen a bujakór, melynek legveszedelmesebb következményei akkor tünnek fel, midőn a görvélyes vérkorcsosodással szövetkezik. Ily korcsvegyülék a végsőig képes dönteni az emberek egészségi jólétét, de bizonyos viszonyokért rettentők a következményei.

Légrád viszonyai kedvezők a görvélyes vérkorcsosodás fejlesztésére, a kretinismus helyi betegség, Nagy-Kanizsától nincs messze — — — és ebből kifolyólag nagyon is alapos aggodalommal lehetünk Légrád erkölcsi, magatartása iránt.

16. Nyelve, melyet beszél.

Beszélnek e községben magyarul, horvátul és németül. Anyanyelvnek a magyart vallja. Magyar nyelven hivataloskodik, ily nyelven tanittatnak az iskolás gyermekek stb.

17. Életmódja és élelmezkedése.

Legsanyarubb életmódja van a katholikus hitfelekezetnek, legsoványabban is élelmezkedik. Roszul táplálkoznak csak kis gyermekei. Ugy lehet mondani, hogy héthosszan száraz kukoricza-kenyéren, burgonyán, káposztán élődik, bort, de pálinkát élvez legtöbbet. Husfélét hónaponkint alig lát, de meg is látszik rajta, mert a 3 hitfelekezet közt legélettelenebb. Eszik száraz turót, tejet,

Szokás a csecsemőket 2—3 évig is emlőn tartani. Látni lehet száraz, fonyadt emlőkön csüggő gyermekeket, kik amig szopnak, kezükben kukoriczás kenyeret, burgonyát tartanak s a mint elhagyják az emlőt, azok felemésztéséhez fognak. Esznek pépes főzeléket eleget.

A babot, mely által jobban táplálkozhatnának, eladják, ebből pénzelnek. Télire sertést öl és most él valamivel több hatással, mint az év többi részeiben. Átlag inkább táplálkoznak hideg, mint meleg eledelekkel és több bort, pálinkát isznak, mint viset.

* A rosz, sovány élelmezkedés csökkenti az élet zömösségét, gyengiti az életerőt, gátolja az életrevalóságot, fejlődését. Amely a csecsemő étkekkel táplálkozik, az hamar betegszik, vére elkorcsosodik, pépes és görvélyes lesz, nagyon sok, élete 7 éves koráig meghal.

A hideg eledelek gyomor, bélhurutot okoznak, a pálinkának mértéknélküli élvezése szeszmérgezést okoz. A ki rendesen nehéz, száraz eledelekkel él, annak szeszes italokra, sóra, paprikára van szüksége, ennek tulajdonithatni Légrádon is a pálinka ivásbani mértéktelenséget.

A burgonya nagyon kevés vilsavat képes adni az agynak, vilsav nélkül pedig az agy elbutul.

A mondottakból könnyü feltüntetni, hogy a légrádi népnek élelmezkedését miért nem lehet összeegyeztetni egészségi állapotával, A kretinismus legkevésbé türi el a helytelen életmódot, sovány, rosz élelmezkedést, a bő pálinkát azt a burgonyán való folytonos élődést és legkevésbé a csecsemőknek, kis gyermekeknek helytelen életmódját, rosz élelmezkedését. És nem csoda, hogy e község nem tud kibontakozni kretinismusából.

18. Ruházkodása.

Magyaros, tisztességes, szerény és ha szegényes is, de ruházkodása szemérmes; nem sértő a szegény inkább visel foltozott, mint rongyos ruhát. Egészségi szempontból nagy részben megfelel az év szakainak, az idő viszontagságainak. Ünnepeken a nők csinosan is öltözködnek. Az iskolás gyermekek ruházata, ha jobbára szegényes is, de tiszta, tisztességes és elégséges.

igen nagy megtakaritásra vezetne. — Hogy mennyivel olcsóbb a nagy téglából készitendő kövezet az eddigi klinkernél, azt könnyü kiszámitani: feltéve, hogy az alapozás és kézi munka egyenlő marad, csak a tégla mennyiségét és árát kell összehasonlitnunk és igy 1 ▢ meterre eddigi nagyságu klinkerből 91 darabot, rendes nagyságu faltéglából 41 darabot számithatunk; mindkét fajta tégla fuvarral együtt csaknem egyenlő áru ezrenkint, de rendesen a kicsiny pár forinttal drágább főkép midőn nagy szükséglet áll elő, tehát 91 darab á 17 frt = 1.54 kr. és 41 darab á 16 frt = 0.65 kr. tehát a nagyobb tégla több mint felével olcsóbb vagyis minden négyszög meternél 89 kr. takaritható meg.

Hogy mennyivel jobb a nagyobb tégla, azt majd a kisérlet mutatja meg, történbetik, hogy a 2—3 annyi ideig eltart és nagyon valószinü, hogy homokburkolat nélkül is tovább tart, mint a kis klinker, ha ezt örökösen homokozzuk is, mi által aztán az utfenntartás is olcsóbb lenne és az örökös por és sár megszünnék.

Hogy hol vennénk annyi jól megégett faltéglát, a mennyi egy-egy utcza kövezetéhez kell? Nevetséges ellenvetés midőn a város körüli téglagyárakban legalább 3 millió tégla van készletben és ebből legszigorubban válogatva 100,000 talán csak beválik!

Összehasonlitásul érdekes, hogy Budapesten 1 négyszög meter gránitkövezet kerül 11 frtba, fakoczka 9 frtba, aszfalt 7 frtba, makadam vagyis kavicsozás 1 frt 70 krba, nálunk faltéglakövezet alappal együtt kerülne 1 frt 50 krba.

T. O.

A polgári egylet építkezésének vázlatos története.

Körülbelül 2½ éve lehet annak, hogy az addig csak hamuban lévő építkezés a polgári egyletben erőt erőkért nyert egy oly szerü határozat alakjában hogy az 1880. junius 27. megtartott közgyülés épitkező elhatározása következtében, (mely az egylet helyiségeinek még azon évbeni megépitésére vonatkozott,) 1880. junius hó 28 án a választmány annak foganatositásával, illetve az épitkezési előmunkálatok megtételével és a pénz beszerzésével Albanich József, Babóchay György, Dr. Benczik Ferencs, Darázs Zsigmond, Ebenspanger Lipót, Eperjesy Sándor, Fesselhöffer József, Hencz Antal, Ploszer Ignácz, és Dr. Tuboly Gyula urakat megbizta; mert az azelőtt történt részszerü jelleggel biró épitkezési mozzanatok a milyen volt például: az épület hátsórészének a lépcsőházig bezárólag leendő megépitésére vonatkozó javaslat, vagy amely 1880. márczius 2-ól szólva az aláirást gyüjtő bizottságba Tomsits József, Simon Gábor, Knausz Boldizsár urakat is kiküldte valami fontos jelentőséggel az épitkezés érdekében nem birtak, valamint nem birt azzal, a szomszédos Fassiatti-féle telek megvételére irányzott jóakarat sem; de igen sikeres volt azon bizottság javaslata, e mely S. H. Gutmann elnöklete alatt 1877. majus 12-én Veisz Manó, Grünhut Fülöp, Ploszer Ignácz. Hirschl Ede, Hencz Antal, és Darázs Zsigmond, urakból Hertelendy Béla ügyvéd inditványára küldetvén ki 1880. február 28-án oly formában tétetett hogy az egyletépitéshez szükséges 18 ezer frt beszerzésére nézve 400 drb 20 frtos és a befizetőnek 5% kamatokat jövedelmező s telekkönyvi bekebelezéssel is biztositott kölcsönkötvény bocsájtassék ki, mely összeg egy év lefolyása alatt, az aláiráshoz képest részletekben is lefizethető legyen.

Ezen bizottság számitását ekként állitotta fel, hogy az igy, beszerzendő 8000 frt. a takarékpénztárból felveendő 8000 frttal 16 ezer forintra emelkedvén, a még födözetlen 2000 frt az egylet saját pénztárából fogna födöztetni a befizetett kötvénytőkék pedig a befizetés után következő 3-dik évtől kezdve, évenkint kisorsolandó kötvények értéke szerint — hozzá adva a kamatokat is — egyszerre legyenek kifizetendők ugy, hogy a legutolsó kötvény kifizetése is, mintegy 15 év alatt okvetlen, de a körülményekhez képest még előbb is, megtörténhessék. Ezen javaslat volt az uj korszakot megelőző időben a legfontosabb mozzanat, és még midőn van remény, hogy az egyleti épitkezés ismét a régi alapokon (elül) fog megindulni, valószinü hogy a pénz sem fog másként beszereztető lenni.

Az épitkezés tervszerü menete ekként 1880 február 23-tól számitható, amikortól fogva az egylet közgyülései és választmánya, albizottságai oly buzgósággal fogtak munkához Darázs Zsigmond elnök urral a dolog élén, hogy ezen időtől fogva az epitkezési tervelgetésnek tanácskozásoknak és pénzbeszerzésnek szentelte jóformán az egylet minden idejét; amely időről megjegyzendő, hogy már kész tervvel s költségvetéssel rendelkezett egy a mostani épület helyén ki és megépitendő egyleti ház tekintetében.

Az igy már szép haladásnak indult épitkezés azonban egy közbejött esemény által egyszerre más irányba tereltetett.

Ugyanis 1881. február 23-án a választmányból azon eszme indult ki, — (már ekkor pedig 351 részvény iratott alá) miszerint neme volna czélszerü a fent szándékolt s elül tervbe vett épitkezést az uj utczanyitásra való tekintettel ott eszközölni?

Mire rögtön ismét uj bizottságok küldettek ki a „fenforgó helyzetek“ tanulmányozására névszerint Szanvéber József, Hencz Antal, Baboss László, Knausz Boldizsár, Ploszer Ignácz, 1881. november 9-én amely bizottságnak eredményteljes müködése azonban azért nem lett, mert ezen bizottság javaslata csak az egylethez okvetlen megkivántató helyiségek felépitésére terjedett ki.

De a közvélemény és a közhangulat nem oly uj épületet óhajtván birni, de olyat, amelyben egy nagy táncsterem is legyen uj bizottság alakittatott 1881 deczember 13-án, amelybe Plihál Ferencz, Hencz Antal, Dr. Benczik Ferenc, Dr. Tuboly Gyula, Knausz Boldizsár, Bartos János urak választattak be. Ez lett a magja később ama bizottságnak, amely szinházbizottsággá nötte ki magát s a fenti tanácsterem az a bölcső, melyben a szinház tervszületett!

Ezután mindig nevezetesebb és nevezetesebb mozzanatok következtek.

Jött 1881. deczember 26-a amelyen már az utóbb kinevezett bizottság előterjeszté javaslatait, amely az ebben felhozott indokoknál fogva el is fogadtatott s következőkben foglalható röviden össze.

A polgári egylet a Babóchay-ház mentén megnyitandó uj utcza folytán nyert házhelyén egy emeletes házat épit, mely földszinten egy körülbelül oly nagy éttermet mint a koronai s a lakást, az emeleten az egylet kizárólagos czéljaira: 5° hoszu 4° széles olvasó szoba, egy ugyanakkora játszószoba, s egy 4° hosszu és széles társalgó, s egy ugyanekkora étkezőszoba, s végre egy 3° hoszu és 4° széles könyvtárszoba, mely választmányi ülésre is használható s végre a földszinten emelet magasságban egy 12° hoszu 8° széles „szinházi czélokra is alkalmas“ társtermet foglal magában:

Ennek a költségei 30 ezer forintban állapittattak meg; s ily összegnek kölcsönképpeni felvételét a közgyülés is megszavazta.

Az albizottság ettől az időtől lázas tevékenységet kezdett kifejteni; és kiegészitvén magát 2-ra a gyüjtéseket tágabb körre kiterjesztvén 1882. április 24-én egy napoleoni fordulattal a választmány elé lépett következő propositióival:

Az egylet kert-helyiségéből átengedet 214° területü részét, az egylet kárpótlásul annak végén 624 négyszög öl, területet nyer, melyre a bizottság véleménye szerint volna épitendő a mult közgyülésen meghatározott egylethelyiség, és egy (már ekkor) tánczmulatságokra is alkalmas szinház melyeknek összes költségei 50 ezer ftot tennének, e jelentést helyeslő tudomással vevén a választmány, a közgyülés elé viendőnek, a telek megszerzendőnek, az igy épitendő helyiség pályázata mielőbb közzéteendőnek, elhatároztatott ugy hogy az egylet a tervek szerint szinház nélkül is fölépithető legyen.

1882. május 7-e egy igen fontos napot képez a nagy-kanizsai polgári egylet életében, mert ezen napon hozatott később ama határozata a közgyülésnek hogy az egylet kert-helyiségéből az uj utczanyitásához szükséges 212 négyszög öl, területet átengedi s ennek kárpótlása fejében Knotser Frigyestől nyert 90 négyszög öl, Löwinger Ignácztól 162 négyszög öl, Csemits Károlytól 312 négyszög öl, Fasciattitól nyert 60 négyszög öl területü ingatlanokat pedig érte cserébe szerződéssel átveszi, s a nyert területre épiti az egylet „lehetőleg“ a tánczmulatságokra alkalmas szinházat s az egyletet stb.

Ezután a szinházzal kapcsolatos egylet-helyiségnek ezen nyert területére készitendő tervére Tandor Ottó pályázata elfogadtatott, és következett volna az egyleti ház eladása, ebbe azonban a 1882. julius 30-án megtartott közgyülés bele nem egyezvén — ezen egész épitkezés fonala mintegy meg szakasztottnak sőt a választmány elleni bizalmatlanság is, (mint amely az albizottság javaslatait magáévá tette) — kimondatott egy uj választmány lépett az ügyek vezetésének élére, mely azonban sem az épitkezés megszakadt fonalát föl nem vette, sem a régi alapra — elülépitkezni — vissza nem tért: csak a folyóügyek lebonyolitásával vesződött s igy a legujabban 1882. decz. 26-án megválasztott választmányra vár a feladat a helyes középutat megtalálni — a cserébe átengedett és a szinház czimen viszatartott 624 négyszög öl terület tulajdonjogának kieszközlése mellet a régi tervek meg épitését is még ez idén meg valósitani; még ez idén mondom, mert a szabadelvü kör megnyitotta ajtajait a beözönlő polgárság előtt s ki tudja nem fog-e odaterjedni a jól meggondolt és kieszelt érdekpolitika, hogy késleltetésével az egylet megépitésének, szaporitsák a szabadelvü körben kényelmet és mindent találó tagok számát!

Épitsünk minden áron és azonnal, mert veszély fenyegeti egyleti életünket, de még inkább lételünket!

A január 30-iki gentry-bál.

Az elegantia, az elite-világ, a szép hölgyek, a szép toilettek. és a vidámság bálja volt. Az első négyest 40 pár tánczolta. A tánczrendek és a terem a czimerekkel igen izlésesek voltak. A zene habár nem is volt darázscsipésü meleg a győri Vörös, de mindent elkövetett, mindent, hogy talp alá húzzon az öregiből. Szóval, itt szépség, virág, dísz, fény, jókedv és minden ugy közre játszott, hogy e bált méltán az elsőség illeti meg sokannyi fölött s ez okból elismerést is szavazunk a d e r é k gentry-rendezőségnek, mely épen Nagy-Kanizsát választotta ez elegans mulatság szinhelyéül azon reményben, hogy jövőre ismételni is fogja. A bál kivilágos kiviradtig tartott — a hölgyek közül, a mint az első négyes alatt magunknak följegyeztettük (addig is mig bővebb leirását hoznánk) ott láttuk: Konkolyi Margitot (Vasból) Szabó Millit, Skublics Rafit és Erzsikét, Szüts Vilmát, Baranyainét. Szili Mariskát (Baranyából), Skublics Máriát, Inkey Lászlónét, Sárközyéket (Somogyból), Skublits Zsenit (Besenyőből), Reski Nellát és Annát, Horváth Polint, Garger Zsenit (Keszthelyről), Gaal Atalát, Makaynét és nővérét, Kerkápolyi Magdát és Lilit, Clementnét (Szt.-Tamásról). Svastics nővéreket (helyből), Hertelendy Joskánét és nővérét, Bogyaynét és Perczel Ákosnét, Varga Magdát, Szili Dezsőnét, Dervarits Imrénét, Beseredy Ilont (Hencséből), Stokker Vilmát, Königmayer Ilont (Zala Egerszegről); Svastics Irént (Szent-Lászlóról), Sümeghi Manczit és Mariskát, Dr. Benczikné, Tolly Linát, Szeredy Ilonát, Tuboly Arankát, Pleheisznét, Boncznét, és nővérét. Tudjuk hogy e mosolygó névsor hiányos, de igyekeztünk mindenkit páratlanul, mint colomne-ban állt teljegyezni és igen sajnálnók, — ha mégis valaki kimaradt volna, amiért már most is előre bocsánatot kérünk.

A karzat is jobban volt képviselve mint máskor szokott, mert innét is eleven szemek és üde arczok kandikáltak le —.

---

19. Házassági viszonyai.

100 közül rendesen hajadon marad 30. A leány 16, a férfi 24—26 éves életkorában köt házasságot. A házasak szétválása napirenden van. Vannak, kik esküvés után 2—3 hét mulva szétmennek, később még többen és igy szaporodnak e községben az ágyasak, a törvénytelen beteg gyermekek. Házasságot kötnek a legszegényebbek is és ilyek mennek szét leghamarább.

A lelkészek kiváló figyelmet forditanak a kretinekre, az elmebetegekre, a házasságra nem alkalmas nyomorékra, igen szegényekre, ilyeneket a mennyire lehet, visszatartóztatnak a házasságtól és ez is oka részben, hogy e községben sok a hajadon.

* Alig jelezhető veszélyesebb viszonynak a társadalmi életben a jelzett házassági rendetlenségnél, az ágyosságnál, mert e mód által nemcsak az erkölcsi sülyedés tokozódik, hanem szaporodtával az ágyasságnak, halomra szaporodnak a törvénytelen gyermekek, utóbbra mint lézengők, nyomorékok, betegek, de okai lehetnek azok némely vétkes cselekvénynek is. Az tény, hogy ily magatartással a nép elsatnyul és kevésbbé megbizható és magatartása akár a társadalom, akár az állam érdekében 20 gyermekre való felügyelete.

A 7 évnél fiatalabb gyermekekre kevés felügyelet gyakoroltatik az alsóbb családi körökben. Felnőnek minden megillető gondviselés nélkül, s ha e kort meghaladták, iskolai felügyeletben részesülnek. Ez is lehet oka annak, hogy oly sok gyermek hal meg 7 éves életkora előtt. —

Csecsemőket dajkaságba adni itt nem szokás, de még a törvénytelenek is megtartatnak a háznál.

Az életrevalóság fejlesztésére éppen kevés szülő gondol, nem gondolnak sem a helyes élelmezkedésre, sem a tisztaságra, sem a kellő hőmérsékletre és nem a jó, tiszta ágyra, sem azok érzékszerveinek jó mivelésére.

A véletlentől éppen nincsenek megóva, mert sem ovodájuk, sem kis gyermekiskolájuk nincs, melyekben a szülőhagyottak megőristetnének.

* A ki ismeri a gyermekek magatartását, azon sokoldalu versélyt, melybe azokat a véletlen szokja sodorni, a ki ismeri a kisdedovodáknak jótékonyságát, ismervén Légrád egészségelleni hatányait, egészségi állapotát, annak lehetetlen javaslatba nem hozni, kisdedovoda berendezését már csak azon czélból is, hogy a kis gyermeket eleve jókor lehessen tiszta edzésben részesiteni a kretinismussal szemben, mert az tény, hogy a vér-elkorcsosodásoknak utját állni csakis jól rendezett kisdedovodával lehetséges.

(Folytatása következik.)

Dr. Fárnek László

által a nagy-kanizsai kereskedelmi ifjak önképző egyletében 1883. évi január hó 21-én „a magyar nyelv szépségéről“ tartott felolvasása.

(Folytatás.)

Őseink tehát a hét vezér alatt egyesült magyarok kétségtelenül a tények igazolása szerint akár erősebbek, akár ügyesebbek vagy harcziasabbak voltak, mint az eddig itt lakó különféle ajku néptörzsek, de az bizonyos, hogy fegyverrel kezükben nyilt harczokat küzdve tették magukat a hazai törvények szerint e hon uraivá, anélkül azonban, hogy a legyőzötteket azontul ugy tekintették volna, mint ellenséget; sőt a barátság s rokonszenv minden kinálkozó nemével iparkodtak a többféle törzsek szeretetét maguknak biztositani ugyannyira, hogy most is ezer év után főleg annak lehet tulajdonitani, hogy e hazában a sokkal kisebb számu nem magyar ajkuak még mindig saját nyelvükön beszélnek, egyházaikat s iskoláikat szabadon, tetszésük szerint kormányozzák.

Bátran állithatom, hogy ha ez országban lakó népek bármelyike maradott volna azon előnyben, melyet a győzelem a magyaroknak nyujtott, — azóta itt sem magyar szó nem hangzanék, sem a többi kisebb számu nemzetek ősnyelvüket mai napon máskint nem, csak hirben ismernék.

Nem a különféle, — e honban lakó népek s nemzetek gyengéit kivánom érinteni fentebbi megjegyzésem által, hanem csak rámutatni akarok azon leglényegesebb dologra, mely minden nemzet, sőt minden országnak létkérdését teszi, — a nyelvre.

A nyelv az, mely nemzetet alkot. A nyelv az, mely nélkül nemzetet képzelni sem lehet. A nyelv az, melyet ismerni s tudni egy hazafinak sem elengedhető szent kötelessége. — A nyelv az, mely még a számüzöttnek is megmutatja, hogy merre van hazája. A nyelv teszi nagygyá és erőssé a nemzetet, hatalmassá a hazát, s a mely nép csak kevesed magával beszéli önnyelvét, annak előbb vagy utóbb, de el kell pusztulnia; elpusztul vele a haza is, melyben született s az ily nemzet, az ily nép hagy fiaira haza helyett örökségül egy puszta helyet, hagy örökségül egy vándorbotot, hogy legyen utitársa a hontalanná váltnak idegen országba zarándokolni.

* * *

Néhány századdal később, mint őseink e hazát elfoglalták, a török kökkel villogó csatákat voltak kénytelenek vivni; ez idő alatt Europa nyugoti népeinek az Ozman hóditások ellen védpaizsul szolgálván sem a nyelvet, sem a tudományokat nem művelhették, sőt a folytonos török háborúk alatt, — melyekhez nem egy izben járult pusztitó és vészes polgárháboru is, ezeknek emésztő lángjaiban a magyar nép száma erősen olvadván, zsibbasztó helyzetbe jutott s Várnát, Mohácsot, hogy mégis tulélte, azt egyes nagy fiainak tulajdonithatja; s ha egy Hunyadink nincsen, ki miként Vörösmarthy mondja:

Haddal jön Mohamed, sorstól kicsikarni, hogy Ozman félhold kérkedjék Hunnia sikja fölött.

S im Hunyadink, Magyarország napja kivillan egünkön s fénye erről tova tün — szinehagyottan a hold. — Vagy Zrinyink, ki megtanitott minket arra, hogy miként kell a hazáért meghalni, — mondom: ha ily fiakat nem szül nemzetünk, az ádáz sors rég eltörölte volna e népet a világ ezen legszebb szinpadjáról.

Azonban a magyar népnek meg volt irva a végzet könyvében: hogy élnie kell! s e század elején bünös álmából felriadva azon öntudatra ébredett, hogy: nemzet, s mint nemzetnek élnie kell, s igy lőn hogy az 1825 iki országgyülésen e nép, mely eddig saját hazájában idegen nyelven beszélt, — első izben hallotta zengzetes nyelvét s ez időtől fogva bámulatos gyorsasággal haladott előre ugy a nyelv terjesztésében, mint művelésében is.

Nincs Europának egyetlen nemzete sem, mely oly rövid idő lefolyása alatt emelkedett volna a kimüvelés magaslatára, mint a magyar: mert miként érintém 1825-ben lett törvényesen elfogadva saját hazájában hivatalos nyelvvé a magyar — s már pár évtized alatt a nemzet legkitünőbb fiai részint mint irók, részint mint költők, részint mint nyelvészek oly eredményt idéztek elő a nyelv müvelésében, hogy előtte a világirodalomnak is elismeréssel kellett meghajolnia. —

Nem feladatom azon halhatatlan férfiak nevét, kik nemzeti nyelvünk müvelésének geniuszai voltak, — elősorolni; ellenben hogy nyelvünk szépsége annak már természetében rejlik, bizonyitani fölösleges s az irók, költők és nyelvészek csak ismertették azt és mint darabos gyémántot simitották ugyan, de fáradozásuk csupán a küzdelem dicsőségében állván, az által a meglevő, de eddig nem ismert szépség mükincseit aknázták ki.

* * *

Irodalmunk tehát kitünő férfiak vezetése mellet rövid idő alatt ugy eredeti, mint nyelvekből átültetett regényekben, a költészet és szinművek minden nemében is ily remekmüvekkel lett dusan ellátva, hogy e tekintetben immár bármely müvelt nép irodalmával bátran versenyre kelhetünk: sőt a franczia, angol, német, olasz, spanyol s több müvelt nemzetek nyelvén ma már olvasható magyar irodalmi termékek igazolják, hogy irodalmunkat egészen többé elhomályositani nem lehet.

A magyar nyelv szépsége nem csak abban nyilvánul, hogy sima és mégis hangzatos, erős és mégis kellemes, — hanem abban is a mivel egyetlen nyelv sem dicsekedhetik, hogy t. i. csaknem minden magyar szó annyira eredeti, vagyis az értelem s érzelemnek egyaránt megfelelő: hogy magából a cselekvésből vagy eszméből, melyet általa jelezni kivánunk, természetes hangzást veszünk észre, mely hangzás az értelmet is meglepő módon tünteti elő. — Igy például, ha azt mondjuk: mennydörög, — maga ezen elnevezés, ezen kifejezés, a kiejtés, a hang mutatja s mintegy magán hordozza a cselekvést; melyet általa kifejezünk s másokkal értetni kivánunk; — vagy ha mondjuk: villámlik, esik stb; amaz a gyors elemet, a fényes tünetet, mely általa nyilvánul csaknem kézzel foghatólag jelzi, emez pedig ama suhogó hangzás által, mely esés alkalmával füleinket minteg, betölti, — önmagát mutatja be.

Igy van ez a magyar nyelvben csaknem átalán véve egyéb szavaknak kifejezésekben is, s ha értjük a nyelvet jól, maga a szó, melyet kiejtünk, az érzés és cselekvés minden értelmét ismerteti s mondhatni: csak a képet adja vissza, melyet a nyelv természetessége oly remekül fejez ki.

* * *

Alkalomszerünek vélem e helyütt, hogy hivatkozást tegyek egy vagy két remekiróra, kiknek világszerte ismert munkái a legmüveltebb külföldi irodalomba is át lettek ültetve, ilyenek a költők közül a halhatatlan nevü Vörösmarthy Mihály, ki a költészet classicitását mutatja be müveiben, s ha csak ennek „szózatát“ emlitem is föl, látom a mélyen tisztelt hallgatóság átalános lelkesülését: látom mily nemes büszkeséggel érzi ki-ki, hogy e hazának, Magyarországnak szülötte, látom, hogy velem együtt érezik:

Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!
Bölcsőd az, majdan sirod is,
Mely ápol s eltakar.

vagy egy más versszaka a szózatnak hagy-e maga után akár nyelvi szépségben, akár egyszerüségben, akár magasztos értelmében kivánni valót, — midőn mondja:

És annyi balszerencse közt,
Oly sok viszály után
Megfogyva bár, de törve nem,
Él nemzet e hazán!

Hát egy Petőfi Sándor, kinek lánglelke az eget tárja költeményeiben elénk, vagy a szerelem elbüvölő hangján a képzelő tehetséget testesiti meg bennünk vagy: „Az őrült“ czimü költeményében midőn legegyszerübb szavakban és mégis annyi jelentőséggel mondja:

Szép állat az asszonyi állat,
Szép és veszedelmes,
Arany pohárban méreg ital,
Én ittalak, oh szerelem!
Egy harmatcseppnyi belőled édesebb
Mint egy mézzé vált tenger;
De egy harmadcseppnyi belőled
gyilkosabb,
Mint egy méreggé vált tenger. stb.

nem-e az ifju élet gazdag tapasztalását keresetlen szavakban képes kifejezni? S mig egyrészt az igazságot hűen adja elő, addig megmutatja ezen költeményében, hogy a magyar nyelv legegyszerübb szavakban is alkalmas a magasabb s mégis magasztos szellemü költői kifejezésekre.

mint nárcisok és kankalinok — és igy kár volna őket szintén bele nem fonni, a rózsa koszoruba (mely a harmadik négyesnél látszott legszebbnek) és azért tiszteletből ide is jegyezzük nagyjában azokat a mint sorba ültek: Somsich Katinka, Belus nővérek, Vagner Aranka, Rácz Ilona, Hegedüs Margit, Darázs Margit és nővére, Kovács Etel, Nentvich Nina, Rituperné, Rózsavölgyi Poli, Grobetti Malvin, Piszkorné, Nyuliné, Győrfyné, Varga Lajosné, Szauterné, ifj. Fesselhofferné nővérével stb.

A táncsolók is szép számmal voltak habár nem is álltak ki mindig kellő erővel a sikra, de — ez most igy chic.

A nevezetesebbek közül itt voltak Veszter és Bessenyei Ernő képviselő ur városunk polgármestere, Eperjessy, Inkey László, Somssich Lőrincz, Hertelendy Béla, Csertán Károly, Dervarics Imre, Szüts István, Bogyay Máté, Könignmayer János, Skublits Zsigmond, Bezerédy Elek, Svastics Károly, Remete Géza, Karcsag István — a katonaság köréből: Gósony ezredes, Vachtel és Negrelly őrnagyok, Piszkor Tamás százados és igen-igen sok más, akit máskor nem üdvözölhetünk bálokban, s ebből is látszik, hogy a gentry-bál akár a kiváncsiság, akár az érdekeltség, akár a nagyszerűség adja meg varázsát hóditott és kivánjuk, hogy ne ez legyen első és utolsó üdvözletünk hozzá!

Nyilt levél.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Nem első eset, hogy Magyarországon bizonyos üres koponyáju egyének a tanitót lapszerkesztéstől el akarák tiltani.

H. M.-Vásárhelyen az iskolaszék 1880. évi május 5-én tartott ülésében többségileg elhatározta, hogy Nagy Tamás ottani felső népiskolai tanitó, jun. 30 án az általa szerkesztett lap szerkesztőségéről visszalépjen.

A szerkesztő a közigazgatási bizottsághoz fellebbezvén, az iskolaszék határozata, Vadász Manó csongrádmegyei tanfelügyelő ur inditványa alapján egyhangulag hatályon kivül helyeztetett, mert az 1868. évi XXXVIII. t. cz. sehol sem tartalmaz oly intézkedést, hogy tanitó szellemi foglalkozásra előleges engedélyt kérni köteles, de sőt a törvény 147. § a minden tanitót szellemi foglalkozásra utal, mit a szerkesztőség elvállalásával mindenkor szabadon eszközölhet, annyival inkább, mivel ennek ellenkezője a szellemi szabadság korlátozása volna.

E lapok olvasói a mondottakból meggyőződhetnek, hogy Zalamegye közigazgatási bizottságának. Szalay Sándor ur a „Zalai Közlöny" volt szerkesztője ügyében hozott itélete, a jogi alapot teljesen nélkülözi tehát, törvénytelen.

Légrádon, 1883. évi jan. 29.

KICSODA?

Hirek.

— **Jótékonyczélu** táncsvigalma a nagy-kanizsai kisdednevelő egyesületnek minden tekintetben kitünőleg sikerült január 27 én. Diszes közönség jelent meg és feszély nélkül mulatott kivilágos kivirradtig. A rendezőség tapintatos modora nevelte a jó kedvet. — Elismerés illeti Knortzer Frigyes vendéglős urat, ki a jótékony czélt tekintve, termét igen jutányosan engedte át. Helyes volt a táncsrend egyszerüsitése, — nem különben Köhler Gyula ur ajándéka szépen sikerült t. i. egy kisdedovodai jelenetet ábrázoló képet csináltatott, az ehez szükséges keretet pedig Wittinger Antalné urnő volt szives felajánlani. A bevétel 339 frt és 1 drb arany. kiadás 154 frt 22 kr. Tehát a tiszta jövedelem 184 frt 78 kr. s 1 drb arany. Felülfizetéseket, illetőleg ajándékozásokat tettek: Ifj. Hauser János 1 frt, Kürschner Ignáczné 1 frt, N. N. 1 drb arany, Hein Mihály 2 frt, Dávid Jolán 1 frt. Oszeszly Antal 2 frt, Wittinger Antal 1 frt. May Mátyás 3 frt, Gutmann Verona 1 frt, Bogyay Ödön 1 frt. Berzsay Elek 1 frt, idősb Fesselhoffer Józsefné 1 frt, Hajós Mihály Lendva 2 frt, Vidor Samuné 3 frt, Grünhut Henrik 2 frt. Mayer Ferencz (Szombathely) 1 frt, Karny Ferencz 1 frt, Blau Pálné 1 frt, Plihál Ferencz 1 frt, Dr. Schreyer Lajosné 2 frt, Dr. Benczik Ferencz 1 frt, Pollák Ármin 1 frt, Szauter Gyula 1 frt, Krucsai Agoston 1 frt, Blau Lajos 1 frt, Blau Eugenia 2 frt, Schneider Ferencz 1 frt, Rosenberg Ernő 1 frt, Gutmann Lázár 4 frt, Eisinger Henrikné 2 frt, Fischer Samu 1 frt, Ollop Ernő 1 frt, Vidor Samu 1 frt, Rosenberg Richárd 1 frt, Dr. Szekeres J., 1 frt Weiser József 5 frt, Győrffy János 3 frt, Simon Gábor 1 frt, Mantuano Józsefné 1 frt, R. F. 1 frt, Somssich Lőrinczné 2 frt 50 kr. Somssich Lőrincz 2 frt 50 kr. Összesen 65 frt 1 db. arany. Adományt tettek továbbá Halphen Mór ur 3 frt 60 kr. értékü csokorral, Fischel Fülöp ur 1 frt 60 krral stb. A rendező bizottság zárülését febr. 3-án délután tartja. Addig is, mig erről tüzetesebb jelentést adni lehetne fogadják a résztvevők, adományozók s a rendezőség az egylet nevében köszönetét az egyesület elnökségének.

— **Nyilatkozat.** Családi viszonyaimnak váratlanul beállott fordulata következtében lemondtam az isr. hitközség iskoláján elfoglalt tanitói állomásomról és ezuttal kijelentem, hogy a „Zalai Közlöny" társszerkesztésétől, a mai napon visszaléptem. Nagy-Kanizsán, 1883. jan. 31 én. Bánóczi (Friedmann) Bernát.

— **Az országos vásárra** január 29 én roppant sok szarvasmarhát hajtottak városunkba. Adás-vevés azonban nagyon kevés történt.

— **Hamis aranyok.** Tálosi János bajcsai lakos, a helybeli vasuti pénztárnál hamis aranyakat akart beváltani; de rajta csipetvén, az ott jelenlevő rendőr által letartóztattatott. Az elővizsgálat teljesitése után rendőrségünk átszolgáltatta a kir. vizsgálóbiróságnak.

— **Jótékonyság.** A „Sümegh vidéki vörös-kereszt-egylet" Győr és vidékének árviz által károsult lakói részére gyüjtést eszközölt; Ezen testvéri szeretetből kiinduló ténykedésben elnöknővel készséggel fáradoztak: t. Eitner Sándorné, Takács Zsigmondné, Ferber Józsefné, Mojzer Józsefné, Szidnay Antalné, vál. szt. tagok. Sümeghről befolyt 168 frt 40 kr. Z.-Szt.-Grótbról 31 frt 60 kr., f. hó 29-én Győrbe kiosztásra küldetett el 200 frt, ezen összeg Sümegh vörös-kereszt-egylet pénztárából 28 frt 40 kr., sümeghi takarékpénztár 25 frt, Barcza Kristóf, Eitner Sándor 10 frt, Hetyey Károly 8 frt, Fehér József cs. k., Eitner József, Reile Józsefné 5 frt, Ádám Iván, szt. Ferencz zárda, Jung Gyuláné 3 frt, Baumgartner Józsefné. Cseh László, Dorner Kajetánne, Édeskuthy Sándorné, Epstein Vilmosné, Kijács Elek, Krainer Imréné, Szmodiss Károly, Stamborszky Lászlóné, Reithoffer Ferenczné, Takács Zsigmondné, Tóth Józsefné, Wittmann István 2 frt, Apfel Kálmánné. Bánfy Alajosné, Babos Gyuláné, Bükkhely Antalné, Ferber Józsefné, Dr. Fischer Ignáczné, Fischer Samu, Farbovszky N. Füzik Gyuláné, Galdon Károly, Kaufmann Rudolf, Hladny Jánosné, Isbanny Irma, Kell Dávidné, Dr. Sukonich Gábor, Mojzer Józsefné, Mojzer Imre, Neszsnera Béláné, Kubányi Simonné, Surgóth Miksáné, Szatmáry József, Szidnay Antalné, Smied Ferenczné, Somogyi Mihályné, Steiner Adolfné, Székely Gusztávné, Oszterhuber Péterné, Petrich Györgyné, Dr. Takács Jánosné, Takács Vilma, Tóth Györgyné, Tafferner Béláné, Winter Vilmosné, Weisz Lajosné 1 frt, Csigó Mária, Gedey Rezsőné, Kovács Katalin, Költő László 50 kr. Tóth Antalné 40 kr. Domján Paula, Kutassy János 30 kr. Szt.-gróthi vörös kereszt-egylet 15 frt, Tavasz János és fia 2 frt, Berger Jánosné, Holly József, Neumann Lajos, Németh Zsigmond, Lackenbach Sámuel, Steiner Ignácz, Steiner Adámné, Varga János, Wiener Fülöp 1 frt, Feigelstok Dávidné 60 kr. Berger Jenő, Perényi Antal, Grünvald Jakab 50 kr. Béla József, Fülöp Zsigmond, Fischer Mór, Glaser Gyula, Rindermojzer J. Steiner Farkas, Paraicz János 30 kr. Berkovits Albert, Feigelstok N. Friedmann Jakab, Hirschl Mór, Nagy Mihály, Weiss Mór, Pollák Pinkász 20 kr. Összeg 31 frt 60 kr. Fogadják Sümegh és Z.-Szt. Gróth városainak nemeskeblü adakozói a Sümegh vidéki vörös-kereszt-egylet választmányának mély köszönetét. Sümegh január 28. 1883. tartott választmányi ülésből. Dorner Kajetánné elnök. Bánfi Alajos titkár.

— **Gyászhir.** A következő gyászjelentést kaptuk: Alólirott rokonság szomorodott szivvel jelenti felejthetlen édes anyjuk, testvérjük, napájuk, illetve nagyanyjuknak özvegy Mészöly Lajosné szül. Sárkösy Rozaurának, Sümeghen, 1883-ik évi január hó 28-án, életének 62-ik évében, agyszélhüdés folytán történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 29 én délutáni 4 órakor fognak a sümeghi sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke poraira! Mészöly Hermin, Mészöly Lajos, Mészöly Ferencz, Mészöly Gizella, Mészöly József, Mészöly Juliska, mint gyermekei. Sárkösy Johanna, Sárkösy Hermin, Sárkösy Gyula. Sárkösy Kálmán, mint testvérjei. Láncz Mária, mint menye. Mészöly Gyula, Kijátz Elek, mint vők. Mészöly Elemér, Gyula, Szeréna, Rozaura, Ilona, Jenő, Ödön, Géza, Vilma, Hermin, Márta. Kijátz Valér, Gábriella, Elek, Zoltán, Irma, mint unokái.

— **A csáktornyai** önk. tüzoltó egylet által f. év január 27-én rendezett táncsvigalom igen sikerültnek mondható s nagyon jó mulatságot szolgáltatott mindazoknak, a kik részt vettek benne. Különösen a táncsoló közönség virágos jó kedvében ugyancsak eleget áldozott Terpsichore kisasszonynak s itt nem méltányolhatjuk eléggé a rendező-bizottságnak mindenre kiterjedő gondoskodását és határtalan lelkesültségét. A vigalomnak a reggeli 6 óra vetett véget, Az összes bevétel 247 frt 50 kr., magok a felülfizetések 117 frt 50 krt tesznek ki. Felülfizettek a következők: Főmagasságu Mihailovics József zágrábi érsek 30 frt, Hirschl testvérek Domborúról 5 frt, Weisz E. 2 frt, Vrantsits Károly 2 frt, Dolmányos Döme 2 frt, Pecsornik Ignácz 1 frt, Győry József 2 frt, Rosenberg Fáni 1 frt. Morandini Bálint 10 frt, Schvarcz Károly 1 frt, Neumann József 2 frt, Deák Katalin 1 frt, ifj. Szeivert Antal 2 frt, Zeisler Miksa 50 kr, Neuwirth Samu 3 frt, Wollák Rezső 1 frt, Mayer Samu 1 frt, Pecsornik János 1 frt, Zakál Henrik 2 frt, Grész Alajos 2 frt, Rosenberg Lajos 4 frt, Szy Sándor 2 frt, Ziegler Kálmán 3 frt, Dr. Schvarz Albert 1 frt, Probszt Ferencz 1 frt, Nuszy Mátyás 1 frt, Kohn Hermann 1 frt, Heinrich Mór 1 frt, Mayercsák Gyula 2 frt, Löbl Mór 2 frt, Fischer Sándor 1 frt, Milde Venczel 2 frt, Gráner testvérek 1 frt, Mandl Róbert 2 frt, Báron Lipót 3 frt, Stern Jakab 1 frt, Tudor József 2 frt, Lukofnyák János 2 frt, Benedikt E. 1 frt, Hirschman Samu 1 frt, Sztrahia Ferencz 1 frt. M. B. 1 frt, Hirschman Adolf 1 frt, Schulleg János 2 frt, Hirschman Leo 1 frt, Molnár Elek 2 frt, Vágner Józsefné 1 frt, Tálácsek Juliska 1 frt, Rosenberg Zsigmond 2 frt.

— **Az első magyar** hülyék nevelő-intézete (Budapest I. ker. Alkotás utcza 16. sz.) küldte szét 3 ik értesitőjét, melyből a következőket veszszük át: a lefolyt évben a növendékek közül kilépett 1, a ki atyja üzletében van alkalmazva; jelenleg 16 növendék van, kik közül 6 egyszersmind nehézkóros. Egy a Budapest V. ker. elöljáróság költségére van elhelyezve. Az évi átlagos bevétel volt 7853 frt 94 kr., a kiadás 9091 frt 62 kr., a kiadási többlet tehát 1237 frt 86 kr., a miből kitetszik, hogy az intézet támogatásra szorul. Az igazgató Frim J. egyszersmind egynehány elvet közöl a hülyék neveléséről és inditványozza, hogy az ezredévi ünnepélyt egy hülyék-intézetének felállitásával lehetne megünnepelni.

— **A kiskomáromi dalegylet** által folyó évi január hó 24-n rendezet táncscsal egybekötött jótékony czélu zártkörü dalestély szép eredménynyel, végződött. A kiskomáromi valamint vidékebeli intelligentia ismét igen szép jelet adá a szép s nemes iránti vonzalmának s a müveltség terjesztése iránti törekvésének, — amennyiben a kiskomáromiak valamenynyien, a vidékbeliek pedig szintén nagyobbrészt szerencséltették, a dalegyletet ezen estélyen szives jelenlétükkel. A szép nemnek is elismerésünket kell kifejeznünk, a mennyiben a közügy iránti érdeklődésüket nyilvánitották. A többek között jelen voltak: Ágh Mariska, k. a. Komárvárosról, — Fülöp Gizella és Katinka k. a. Sárszegből, — Hanny Katinka k. a. és Máriánna férj. Sebestény Lajosné t. a. B.-Magyarod. N.-Kanizsáról — Galambos Tereska, galambokról, — Gaubos Hermin k. a. H.-Komáromról Kováts Etelka k. a. Nagy-Kanizsáról, — Lerch Mariska és Katinka k. a. Mészáros Iloska k. a. Peczely Petranella s Vache Alajzia k. a. Kiskomáromból, — Tóth k. a. Nagy-Récséről. — stb. Felül fizettek: Bauger Lázár ur kereskedő Kis Komárom 1 frt, Erős Rezső kápolnai ispán ur 3 frt, Ferenczi János kiskomáromi jegyző ur 1 frt, Farkas György galamboki csimzetes kananok ur 1 frt, Kováts János nagy-kanizsai ügyvéd ur 1 frt Juck József káplán ur Kiskomárom 50 kr. Kis György tapsonyi káplán ur 50 kr. Lerch Antal kiskomáromi orvos ur 1 frt, Legény Iván kiskomáromi számtartó ur 2 frt, Mészáros Antal kiskomáromi tisztartó ur 1 frt, Papp Károly esperes ur Kiskomáromból 2 frt, Talabér Gyula, galamboki jegyző ur 1 frt, Tóth István récsei számtartó ur 3 frt. Összesen 18 frt. A kik fogadják a dalegylet legmélyebbb köszönetét a nemes czél irányában tanusitott szives adakozásukért, összes bevétel 93 frt kiadás 50 frt, tiszta jövedelem 43 frt. Köztiszteletben álló vendéglősünk Fakits Gyula ur a nemes czél iránti érdeklődéstől, a táncstermet dij nélkül szives volt átengedni, — fogadja a dalegyletnek leghálásabb köszönetét, Kiskomáromi dalegylet.

— **Tessék szivarozni.** A közönség még vissza sem nyerte teljesen bátorságát a mel a dinamitos szivarok hirére elhagyta s most megint veszély fenyeget a beléndek képében. Ez a beléndek ugyanis mérgesnövény, mely dohánylevelek közé keverve könnyen a más világra küldheti az embert. Mint olvassuk — Beregszászon — a napokban oly veszélyes szivarok jöttek forgalomba, minők még eddig nem voltak olvashatók a szivarkrónikákban. Csaknem egy napon lett veszélyes beteggé egy ottani lelkész és egy törvény széki tisztviselő 4 krajczáros szivaroktól s az orvos határozottan oda nyilatkozott, hogy a dohánylevelek közé mérges beléndek levél volt keverve.

— **Egy szinésznő regénye** Briére Marie kisasszony, a párisi Vaudeville-szinház tagja, körülbelül egy évvel ezelőtt kedvesét, ki őt hitvány módon megcsalta, agyonlőtte. Lachaud, a hires védőügyvéd, oly geniálisan védelmezte őt a törvényszék előtt, hogy az esküdtek felmentették. Kevéssel az esküdtszéki tárgyalás után Briére kisasszony Boudesko Konstantin román herczegtől levelet kapott, melyben a herczeg bámulatát fejezte ki irányában, ki oly bátor volt, hogy boszut állott azon az emberen, ki kedvesét ésgyermekeit gyáván elhagyta. Végül a herczeg megkérte a szinésznő kezét. Briére kisasszony többször találkozott a herczeggel, ki csakhogy láthassa, Bukarestből gyakran szokott Párisba utazgatni. De Briére kisasszony ügyvédje tanácsára ujra szinpadra lépett, azonban mindjárt első felléptе alkalmával kifütyölték. Briére kisasszony már most visszavonult a szinpadtól, mely többé nem termett számára babérokat. Január 19-én egészen váratlanul meglátogatta Boudesko herczeg, ki, miután ügyeit Bukarestben rendbe szedte, visszajött Párisba, hogy megkérje kezét. Brieri Mari igent mondott és január 25-én az érdekes pár a párisi orosz templomban megtartá esküvéjét.

— **A házasság bölcsészete.** Egy filosofus minden házasulandó férfiunak azt tanácsolja, hogy e fontos lépés előtt szigoru rigorozumot tartson magával s feleljen a következő kilencz nehéz kérdésre: Arádnak személyét szereted-e vagy lelkületét? Van-e elég lelki erőd, hogy meggyőződésedhez nőd könyörgései daczára is ragaszkodjál és viszont a házon kivül szerzett boszuságot otthon ne éreztesd? Tudsz e várni az ebédre? Tudsz-e virrasztani a nélkül, hogy másnap mogorva lennél? Tudsz-e örökre bucsut mondani ez előtti vig pajtásidnak? Beéred e az utolsó szóval? Tudsz e nyájas lenni nagy mosás napján? Eltudod-e türni az ellenmondást, még ha igazad van is? Tudod e karjaidra venni a gyer-

---

Petőfy nemcsak a felzaklatott kép felettel játszik költeményeiben, hanem az érzelem mélységét is remekül adja vissza, midőn „A bokor a viharhoz" czimü költeményében egyszerü szavakkal igy szól:

Lassabban, haragos lelkek testvére,
vihar! hogy
Lombjaim árnyékát szét ne zilálja
dühöd, —
Szentegyház vagyok én: e fészek bennem
az oltár,
És ezen oltárnak papja, a kis csalogány,
Hadd dicsérje, ne bántsd, éneklésével
az Istent,
A természetet, a szent, közös édes
anyát.

Petőfi a költészet geniusza által vezéreltetett a hasonlatosságok meglepő alakitásánál is; szebben hasonlitani sem lehet, mint ő, midőn zengi:

A virágnak megtiltani nem lehet,
Hogy ne nyiljék, ha jó a szép kikelet
Kikelet a lány, virága: szerelem.
Kikeletkor viritani kénytelen.

* * *

Bajzát, Kölcseyt, Tompát, Erdélyi Jánost, Vajdát, a csak imént elhunyt Arany János (kiről Hoffmann Mór tudós tanár legközelebb oly kitünő felolvasást tartott) és a bölcsészetnek számos mesterért részint tárgyuk miatt, részint mert nem ez tárgya felolvasásomnak, — csak névszerint emlitem föl.

De ha már az irodalomról szólottam, bün volna elhallgatnom a magyar prózairók királyát báró Kemény Zsigmondot, a nem kevésbé jeles Jókay Mórt, a halhatatlan emlékü báró Eötvös Józsefet, báró Jósika Miklóst, P. Szathmáry Károlyt, ki a magyar irodalomban létrejött regények legszebb elnevezését a „Sirály" czimü müvében adta e nemzetnek. —

Báró Eötvös Józsefnek nevét csak imént emlitém föl, s nem mulaszthatom el, hogy e nagy férfiunak, ki ugy a politika, mint irodalom terén is egyaránt tündökölt, — a „Magyarország 1514 ben" czimü regényből egy versecskét ne olvassak föl, mely ép ugy a szavak egyszerüségében mint tartalmasságában is mutatja, hogy a magyarnyelv szép, s egyaránt alkalmas az érzelem s költői képzeletnek a hallgatók lelkébe való átültetésére; a versecske im ez:

Miért dobog, miért feszül,
Miért zajong, miért hevül
Ma ekkint kebelem?
Hisz a világ nem változott;
Nincs uj virág, uj csillagot
Sehol nem lát szemem . . . .

* * *

Te itt valál, és szivemet
Mint nap ha kél a bércz felett:
Sugár hatolta át.
Olyan sötét volt életem, . . .
Ma üdv a lét, a szerelem
Elüzte bánatát. —

* * *

De jaj nekem ha elhagyál . . . .
Mint a nap ha nyugodni száll:
Éj födné létemet.
A szerelem napom vala,
Egy napnak nincs két hajnala, —
A sziv egyszer szeret. —

És most, miután ily futólag érintettem irodalmi jeleseink közül egy párt, azon meggyőződésemnek adok kifejezést, hogy e tárgynál tovább időznöm nem kell, oly érzelmi közönséget levén szerencsém mélyen tisztelt hallgatóim soraiban látni, melynek tagjai csak ugy s talán némelyek még jobban ismerik, mint én azon halhatatlan nevü magyar irók s költőknek neveit, — kik müveikben maguknak örök emléket állitottak föl, —

* * *

De ha már ily hosszadalmasan értekeztem a magyar nemzet honfoglalásáról, a magyaroknak az itteni más népekkel való bánásmodjáról, a magyar nyelv szépségéről, — azt hiszem arról is illő beszélnem, a mi felolvasásomnak lényeges főérdekét, sőt egyik indokát képezi, vagyis arról, hogy mi teendője van e hon lakóinak nemzeti különbség nélkül a magyar nyelv, — ezen általam oly szépnek állitott nyelvnek fentartása és terjesztése körül.

Szerény véleményem e tekintetben az, hogy a magyarnyelvet mindenek előtt kedvelni, s itthon annak hazájában kell terjeszteni, s ezt tenni főleg a hon azon fiai vannak hivatva s az ő szent kötelességükben áll különösen hogy azt ismerjék s tanulják, kik azt eddig még nem ismerik s nem beszélik; kötelességükben áll pedig azért, mert ha a magyar haza fiainak tartják magukat, ugy annak nyelvét is birniok kell; — továbbá terjeszteni kell a magyar nyelvet minden felé a hol csak hatalmunkban áll, mert jobb az nekünk magyaroknak s Magyarország lakóinak, ha saját nyelvünkön értethetjük meg magunkat a külföldi népek előtt, mintsem hogy alávessük magunkat azon nehézségnek, hogy ha más ország népeivel kivánunk érintkezni, ugyanannyi nyelvet kénytelenitessünk tanulni, a hány néppel összeköttetésben vagyunk.

Miért legyen az, hogy más népek követeljék tőlünk, miszerint mi az ő nyelvöket tudjuk, ha velük érintkezni kivánunk? miért ne legyen megforditva: hadd ismerjék és tanulják azok a mi szép nyelvünket, ha velünk érintkezni és e gazdag földnek drága kincseit élvezni kivánják; hiszen nagyobb érdek vezérelheti őket mint minket, mert a nyereség övék a mi termékeink után, — a kisebb érdek az, a mi nekünk marad, következőleg nem tarthatunk attól, hogy termékeink elárusitlanul nyakunkon maradnak ha azokat magyar nyelven akarjuk is eladni.

Az anyagi érdek minden irányban s feltétlenül követeli a külföldeknél s idegen nyelven beszélőknél azt, hogy Magyarországgal üzleti összeköttetésben álljanak és maradjanak, következőleg kikerülhetetlen reájuk nézve nyelvünk ismerete, s hogy azt eddig elsajátitani nem törekedtek, annak egyszerü okát abban kell keresnünk és találnunk, mert mi magyarok, a Magyarország lakósai oly gyengék s elnézők voltunk s vagyunk mai nap is e téren, hogy csupa előzékenységből nemzeti nyelvünk rovására minden velünk érintkező idegen nemzet nyelvét megtanulni siettünk, mi által mig azon idegen nyelvek hazánkban terjedve burjánokat termettek, — addig saját szép nyelvünk a magyarnyelv — mindinkább leszoritva lesz az azt megillető hivatás fényteréről.

Már pedig a mai kor szelleme különösen megkivánja hogy nyelvünkre féltékenyek legyünk, s azon törekedjünk hogy minél többen beszéljük azt; ezt követeli tőlünk nemcsak önmagunk érdeke, de családaink, — utódaink, s hazánk iránti szent kötelességünk is, mert létünk van fenyegetve a magyarnyelv s magyar beszéd fogyatkozása által és ezen létfenyegetés nemcsak egyedül a magyar nemzetet érinti, hanem annek bekövetkezhető vesztével, — veszve lesznek mind azon nemzetek, egyesek ugy mint népek, kik most e haza fiaiul vannak elismerve.

Nem tehetem tehát föl e honban született egyetlen idegen ajkuról sem, hogy szivében inkább hajolna a külföld bármely nemzetéhez mint a magyarhoz, mert nekie is éppen az a hazája, a melyik a magyarnak, s ha e haza ege fölött vészek tornyosulnak össze, az azokból leszálló zivatar, kimélet nélkül fogja e hazának minden fiát, magyart ugy mint nem magyart sujtani, mi ellen csupán az egyetértés, a közös haza a közös nyelv iránti szeretet képezheti a biztos villámháritót, melynek szirtjein törést kell szenvedni még ellenségeinknek is.

De ezen a hazát közvetlenül találó érdeken kivül van még egyeseknek igért anyagi előny is a magyar nyelv terjesztésében s ez főleg a kereskedők és iparosok javára szól, de éppen azért különösen aző feladatuk, hogy az eszme iránt közönyösek ne legyenek.

(Vége következik.)

meket, mikor sivalkodik? Ha valamennyi kérdésre „igen" nel tudsz felelni, akkor házasodjál meg.

— **A balneologiai gyógykincsek** közt, melyeket a természet a szenvedő emberiség áldására teremtett, elvitázhatlanul a Ferencz-József keserűforrás foglal első helyet el. Európai hirű orvosi tekintélyek, mint Korányi, Gebhárdt tanárok Budapesten továbbá Braun Károly, Bamberger, Leidesdort, Drasche Bécsben, Cloëtte Zürichben. Scanzoni Würzburgban, Spiegelberg, Gerhardt, Immermann, Kussmaul, Nussbaum Varrentrapp és mások vélemények és klinikai fölolvasások által ajánlják a „Ferencz József-keserűforrást, mely azzal különbözik a többi keserűforástól, hogy kis adagokban (fél borospohárral,) szelid is mellett hatályos s a szervekre nézve hosszabb használat után is kedvező. A párisi gyógyászati akademia még 1878-ban az elmondott értelemben nyilatkozott s a mult kiállitás alkalmával ezen első rangu forrás kitüntetésben részesült. Csalatkozásoktól való óvás végett ajánlatos a kereskedésekben és gyógyszertárakban határozottan „Ferencz József-keserűforrást" kérni.

— **A villanyosság a tengeri katasztrófáknál.** A berlini elektro-technikus társaságban azon kérdést intézték Siemenshez, vajjon tengeri baleseteknél nem lehetne-e mentőül használni a villanyosságot. Siemens egy esetet mondott el, mely egy kabel-gőzösével történt. Newfoundland partjainak közelében köd és sötétség akadályozták meg minden tekintetet a távolba, midőn egyszerre egy közelgő hajó jelzéseit lehetett hallani. A villanyos lámpákat meggyujtották, s azoknak fénye mellett egy hatalmas gőzöst vettek észre, mely egyenesen a hajó felé közeledett, rögtön megfordult mind a két hajó s szerencsésen megmenekültek a biztos bajtól.

— **A czeglédi „százas küldöttség."** A czeglédi „százas küldöttség" immár hatodik évfordulóját ünnepelte meg ama szép napnak, melyen Kossuthoz vezérelte őket hazafias lelkesedésüknek lángja. A százból — fájdalom! — már csak 94-en vannak életben, de e 94-en egytől-egyig megjelentek, hogy éltük legmagasztosabb emlékének áldozzanak. Dobos János, az ősz vezér, fiatal tüztől szikrázó beszédben emlékezett meg róla, a kinek dicső lelke oly fényt árasztott hazánk történelmének néhány lapjára. Az ünnepi beszéd után vidám lakoma következett, füszerezve lelkes pohárköszöntőkkel. Kossuthot táviratilag üdvözölték. Szivünkből kivánjuk, hogy az évfordulót sokáig ünnepelhesse meg az a még élő 94 derék hazafi, teljes számban, ép egészséggel.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munka Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhető. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.

— **A 18. szám tartalma:** Mikor a rózsabimbó kinyilik beszély (folytatás,) irta Márkus József. Idegen költőkből (A holdhoz, Leopardi után Dengi János; — Halkanreng, Heine után Kiss Sándor; — A legszebb rimek, Hamerling után Fehér L.) — Angolosan; beszélyke, irta Szomory Károly. Bükkösy Bálint leányai; elbeszélés, (vége köv.) irta Kajdacsy Risa. — Szilveszteréji kaland; beszély (folyt.) közli Gámán József. — Heti tárcza (Coquelin monologjai.) irta K. J. Egy vidám kedély (Andersen rajza,) közli Schuck Béla — A feláldozott kéz; elbeszélés, (vége) irta Raindorf, forditotta Juhász Lajos. — Képmagyarázat. — Mindenféle. Képeink: A törzsvendégek, Szibériai foglyok otthona. — Szabadságra menő katonák. — Wimpffen Bódog gróf. A „Titokzatos vendég" czimü regény 49—65 oldala — „Gazdasági és háztartási" lapunk február havi száma. Előfizethetni: Mehner Vilmosnál, Budapest. IV. ker. papnövelde utcza 8. szám Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

— **A „Magyarország és a Nagy világ"** kitünően illusztrált és nagybecsű közleményeket hozó képes lapunk január 28 iki száma következő nagyérdekü tartalommal jelent meg; Szöveg. Napoleon herczeg. — Emlekversek Dalmady Győzőtől. — A győzők. (Verescsagin festménye) — A fejedelemné tilalma. Történeti beszély. P. Szatmáryi Károlytól. — Az Arno partján. — Mácsik, a nagyerejü. Regény. (folyt.) Irta: Mikszáth Kálmán. — A kardtáncz. — Sarah grófnő. Ohnet György regénye. Forditja: Sziklay János. (folyt.) — Hópelyhek. (Karczolatok Verescsagin képeihez.) Irta: Latkóczy Mihály. — Fényképezés a léggömbben. — A győri árviz. — Pétervári levél. — Majd ha fagy! (Tárcza a légről.) Irta: Váradi Antal. — Hirrovat. — Halálozások. — Szerkesztői üzenetek. — Heti naptár. Képek: Napoleon Jerôme herczeg. — A győzők (Verescsagin festménye) — Az Arno partján. — A kardtáncz. (Siemiradzki festménye.) — Győri árvizképek: I. Győrsziget. II. Ujváros és Révfalu. — Fényképezés léggömbben. (2 kép.) — Gambetta családi sirhelye a nizzai temetőben.

— **„Vasárnapi Ujság"** január 28 iki száma a következő tartalommal jelent meg: A Napoleonok. — Dér fagyán... Költemény. Szabó Jánostól. A kinek nincs képzelő tehetsége. Elbeszélés. — A győri veszedelem. Szávay Gyulától. — Ujabb találmányok. Természettudományi értekezés Hoitsy Páltól. — Elveszett kincsek. K. T. K.-tól. — Családi élet a majmoknál. — Csetevájó visszahelyezése királyságába. — Egyveleg. — A Duna áradása. — Zene a természetben. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — A magyar hirlapirodalom 1883-ban. Id. Szinnyei Józseftől. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. Heti naptár. — Képek: Napoleon Jeromos herczeg. — A Duna áradása: 1, Bécs mellett. 2, A Praterben. 3. Jégtörő Klosterneuburgnál. 4. A csatornában. 5, A honvédek mint mentők Győrben. 6. Őzek a szigeten. 7. Árviz a győri temetőben. 8. Mentés Győr-Ujvárosban „Szekeres majrok." 9. Révfalu község árvizben a Kis-Duna mellett. 10. Győr-Ujváros főutczája. 11. Győr-Szigetben. Jégtörés a mentő-csónakokkal. 12. A budapesti Al-Dunasor a jégzajlás idején. 13. A Duna áradása Győrnél. — A zulak országából: Dabulamanzi főnök, Csetevájó fivére. Csetevájó egyik neje inasával. N'Dabuka, Csetevájó fivére. Dunn főnök emberei; az 1600 főnyi zulu küldöttség egy része, mely az angolokhoz ment a király visszahelyezését kérni. Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utcza 4-dik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap" legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 1 frt.

— **A „Jogtudományi Közlöny"** 4 ik száma a következő tartalommal jelent meg: Uj telekkönyvek szerkesztése. Dr. Immling Konrád kir. táblai birótól. — A bélyeg- és illetékek lexicona. Mikulik József ügyvédtől. — Törvénykezési Szemle; A végrehajtási törvény 189. §-ához. Németh Antal albirótól. — A szentszék által megitélt követelések végrehajtása. Dr. Murinyi Endre esztergomi ügyvédtől. — Határozott rendelkezés nélkül küldött pénzt jogositva van-e a hitelező adósának váltó- vagy könyvbeli tartozására forditani? Dr. Weiss Ignácz brassói ügyvédtől. — Különfélék. — Melléklet: A Curiai határozatok. — A budapesti királyi tábla elvi jelentőségü határozatai. — Javaslat a jövedéki büntető eljárás egyöntetüsége és ideiglenes szabályozása tárgyában. Szé kely József kir. táblai birótól, Kivonat a Budapesti Közlönyből. A „Jogtudományi Közlöny" előfizetési ára: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

— **Megjelent** az „Ország Világ" ötödik füzete. Oly bő és gazdag tartalmu valóban már rég nem volt, noha a heti füzetek kiadása óta mindig élvezetesebb és tartalmasabb olvasmányokat nyujt, a mellett a nagyvilág eseményeiből is gondos és hű rajzokat közöl; s az az oka tán, hogy az utóbbi napok alatt nagyon is sok esemény fordult meg a világ szinpadán, mert a szépirodalmi rész szűkebb körre szorult, mint egyébbkor. Hanem az a kevés aztán annál jelesebb. Csengey Gusztáv „A migraine mint házasitó" czimű kitünő elbeszélése véget ér e számban. Jövőre Erdélyi Gyula a „Noe bárkája" czimü a mágnás körből vett elbeszélés megkezdését igéri. A jelen szám Lauka Gusztáv „A titok költészetéből" czim alatt három kedves dalt ad, Mészáros István pedig „A fehér kadar bárója" czimen egy jóizü, magyar zamartu életképet, melyben egy könnyelmü fiatal ember jellemét szépen kidomboritja. Ügyes czikkek az „Emlékező tehetségről." Verescsagin Vassilievics Vazul. Napoleon Jeromos és fiai, Chanzy tábornok életrajza bőven van ismertetve s mindegyiknek hű arczképe van mellékelve. A győri árviz (öt képpel), a szepes-bélai legujabban fölfedezett csepkőbarlang (két képpel) mind gondos dolgozatok. Szép képek még a „Nagy hajótörés Fiuméban", „Katona-dolog" stb. Előfizethetni Wilkens és Waidl kiadóknál; előfizetési ára egy évre 10 frt, félévre 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr.

— **Mehner Vilmos** kiadványaiból ismét több füzet fekszik előttünk. A Ribáry által alapitott s kitünően szerkesztett, gazdagon illusztrált Világtörténelem-ből a 69. 70. 71. füzetek jelentek meg legujabban. A középkor kimagasló eseményeinek egy részét ölelék magukba e füzetek: milyenek a keresztes hadjáratok eredményei. Francziaország az első Capetingek alatt. Anglia képviseleti alkotmányának kezdete, a Hohenstaufok, a pápaság stb. A magyar literaturának gazdag mezején, e mű még mindig egyedül áll. A füzetekben való megrendelhetés alkalmat ad arra, hogy a művet mindenki megszerezhesse. A mult a jelen tüköre s a jövő politika alapja. Épen azért különösen ajánlhatjuk e művet az olvasók figyelmébe. Tizennyolcz füzet képezvén egy kötetet, mikor azok együtt vannak, a kiadónál gyönyörü bekötési táblák is kaphatók. — Ugyancsak Mehnernél jelentek meg „A föld és népei" 61, 62. 63. füzetei. Ezen népismei nagyszerü művet a külföldi legkitűnőbb források nyomán szorgalmas és jeles irótársunk György Aladár irja, különős tekintettel Magyarországra s a hozzánk közel eső országok viszonyaira. Éppen e füzetben van Bosznia és Herczegovina leirása, az orosz népviszonyok ismertetése, becsesekké teszi az előttünk fekvő füzeteket azon pompás négy térkép, mely a legujabb földrajzi ádatok alapján készült s Ázsia, Észak- és Délamerika s az osztrák-magyar monarchiát ábrázolja. Ára egy-egy füzetnek 30 kr. Az utóbbi mű már diszkötésekben is megrendelhető.

Szerkesztői üzenetek.

V. J. helyben. „Viktoriához", „Jó öm képe" közölhetlenek. Próbálkozzék a próza terén! Talán sikerülni fog.

A. G. hirlapiró, Budapest. Ajánlatát nem fogadhatjuk el, mert van már Bpestről levelezőnk.

H. Cz. Veszprém. A forditás olyan gyönge, hogy a szép tartalmat is szinte tönkre silányitja.

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. min.	Irány.	Óra	P.	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb.	5	15	reggel
V. vonat	„ „ „	2	56	d. u.
V. vonat	Zákány (cr Zákánig)	11	2	éjjel
Gy. vonat	Budapest	6	8	reggel
Post.vonat	„	2	6	d. u.
V. vonat	„	11	35	éjjel
V. vonat	BécsSzomb.Sopr.felé	6	15	reggel
Sz. vonat	„ „ „	12	5	éjjel
V. vonat	Sopron	3	—	d. u.
Sz. vonat	Prág Kot Csákt. felé	4	57	reggel
Sz. vonat	„ „ „	2	45	d. u.
Gy. vonat	„ „ „	10	50	éjjel
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	5	27	reggel
V. vonat	„	1	41	d. u.
Sz. vonat	„	11	—	éjjel
V. vonat	Budapestről	4	31	reggel
P. vonat	„	2	5	d. u.
Gy. vonat	„	10	30	éjjel
	Bécsből	4	11	reggel
	„	10	20	éjjel
V. vonat	Sopronból	12	16	délben
Gy. vonat	Pragerhof felől	5	55	reggel
Sz. vonat		1	14	d. u.
V. vonat		11	10	éjjel

Felelős szerkesztő: **BABOSS LÁSZLÓ.**
Társszerkesztő: **BÁNÓCZI BERNÁT.**

Nyilttér.*)

Vivmány!

Wajdits József könykereskedésében **Nagy-Kanizsán** megjelent:

FARSANGI FANK,

bábakenyér

(Kugelhupf)

és kétszer-sült

készitési titka.

Irta:

FOUQUET JAQUES.

III-ik Napoleon udvari főszakácsa.

Reményi toldalék- és szalonnás pogácsa, jó kalács és szénarétes készitési módjával

bővitette: **egy magyar nő.**

E diszes kiállitású művecskének ára **60** kr. Postai rendelések **70 kr.** beküldésével ajánlva bérmentesen küldetnek.

Ezen több magyar nőtől megpróbált és tökéletesen sikerült sütési módot ajánljuk hölgyeink figyelmébe. 786 5—*

* E rovat alatt közlöttért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

51. 52. sz. 1883.

Árverési hirdetm.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102. §-a értelmeben ezennel közhirré teszi, hogy az alsó-lendvai kir. járásbiróság 1882. évi 6674. és 6675. számu végzés-i által Vortmann Benő alsólendvai lakós végrehajtató javára Maschansker Bernát alsó-lendvai lakós ellen 1000 frt és 500 frt tőkék, ezeknek 1882. év deczember hó 26-ik napjától számitandó 8%, kamatai és eddig összesen 85 frt 55 kr. költség követeles erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 629 frt 60 krra becsült szobabeli butorzatok, ágy- és ruhaneműek, valamint férfi szabó mesterségnez tartozó vásári öltönykészletekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 449. és 450. sz. 1883 kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Maschansker Bernát lakánál Alsó Lendván leendő eszközlésére 1883 ik évi február hó 14-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. § a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Alsó-Lendván, 1883-ik évi január hó 29 ik napján.

801 1—1 VRESITS ELEK, kir. bir. végrehajtó.

3886. sz. tk. 1882.

Árverési hirdetés,

A csáktornyai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közhirre tétetik, hogy Zakál Henrik ügyvéd által képviselt Csizmazia István és nejének 6 frt 57 kr., Jakits vagy Jagits Mihálynak 40 frt, Reisinger Józsefnek 3 frt 90 kr. kamat és jár. iránti Berlyák József mint egyenes adós és ugy is mint elhalt édes anyja özv. Berlyák Józsefné szül. Csizmazia Anna örököse alsó-domborui lakós elleni végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszékhez tartozó ezen kir. járásbiróság területén levő alsó-domborui 20. számu tjkvben A. I. sor 37. hrsz. a. Csizmazia Anna özv. Berlyák Józsefné és Berlyák József tulajdonául bekébelezett és az adó alapján 461 frtra becsült ingatlan birtok ugyanezen összeg kikiáltási ár és ennek megfelelő 10% bánatpénz letétele kötelelezettsége mellett az alsó-domborui községházánál 1883. évi márczius hó 5-ik napján d e. 10 órakor tartandó árverésen eladatni fog.

A részletesebb árverési feltételek ezen kir. járásbiróság telekkönyvi osztályánál és az alsó-domborui községbirónál betekinthetők.

A kir. járásbiróság, mint tlkönyvi hatóság. Csáktornyán, 1882. évi szept. hó 18-ik napján.

8536. sz. Érk. nov. 28. 1882.

I. Arv. hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. trvszék telekkönyvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy a nagy-kanizsai takarékpénztár részvénytársaság végrehajtatónak özvegy Tamás Mihályné sz. Miko Anna végrehajtást szenvedő Tolmácsi lakós elleni 304 frt 6 kr. tőke 1879. évi január hó 1-ső napjától járó 8% kamatok, 18 frt 10 kr. per, 24 frt 72 kr. végrehajtási, 26 frt 34 kr árverési, 9 frt 50 kr. visszárverési kérvényi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. trvszék területéhez tartozó Tolmácsi 25. sz. tjkvben A. I 1, 2, 4, 5 sor sz. alatt Tamás Mihály tulajdonául felvett s 202 frtra becsült ingatlanok külön — ugy ugyanazon tjkvben A. †. 215/a és 256/b sorsz. a. foglalt szinte annak tulajdonát képező 438 frtra becsült fekvőségek — minthogy az árverési feltételeknek az 1882. február 23. és márczius 23-án felvett jegyzőkönyvek szerinti vevő Vesel Simon letenyei lakós eleget nem tett az 1881. 60. t. cz. 185 §. értelmében ennek költségére és veszélyére ujabban 1883. évi február hó 8-ik napján délelőtt 10 órakor Tolmácson a községbiró házánál Dr. Tripamer Rezső ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni. —

Nagy-Kanizsán a kir. trvszék mint tlkkvi hatóság 1882. évi deczember hó 6-ik napján.

In Josef Wajdits's buchhandlung zu haben:
(Für junge Leute empfehlenswerth!)

Galanthomme,

oder der
Gesellschafter, wie er sein soll.
Enthaltend 20 Regeln
des feinen Tons und des Anstandes, 30 Liebesbriefe, 20 komische Vorträge, 28 Gesellschaftspiele, 16 Kartenkunststücke, Anekdoten und Toaste.
Von F. Schuster, Professor.
Sechszehnte Auflage. — 2 Mk. 50 Pf.
Es ist dies in 16. verb. Aufl. ein in jeder Hinsicht vorzügliches Bildungs- und Gesellschaftsbuch. 735 1—1

HIRDETÉSEK.

800 1—3

Pályázat.

A „Csabrendeki takarékpénztár"-nál a könyvelői állomásra pályázat nyittatik.

Ezen állomással 500 frt évi fizetés s kedvező üzletévben illő jutalék jár.

A ki az állomást elnyeri 1000 frt biztositékot tartozik letenni. Azoknak a kik a könyvvitelben jártassággal birnak elsőbbség fog adatni.

A kik pályázni akarnak, folyamodásaikat február hó 28-ig az intézetnek helyben lakó elnökéhez tek. Barcza Sándor urhoz adják be s az irt napon tartandó vizsgára személyesen jelenjenek meg.

Kelt **Csabrendeken,** Zalamegye 1883. jan. 24.

Az igazgatóság.

FERENCZ JÓZSEF

KESERÜVIZ

Dr. Korányi tanár „Kis adagban hatásos, nem kellemetlen izü."

Dr. Kézmárszky tanár „Kórodámon a legkedveltebb hashajtó viz."

Dr. Gebhárdt tanár „Hatásosabb mint a többi budai vizek."

Kéretik a forrás használásakor mindig az egyedül helyes elnevezést FERENCZ JÓZSEF-keserüviz használni. Kapható Fesselhofer József, Rosenberg és Welisch, Schwarz és Tauber; Strém és Klein uraknál a gyógyszertárban és füszerkereskedésben Nagy-Kanizsán.

794 2—4 A szétküldési igazgatóság Budapesten, váczi utcza 18. szám.

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Wajdits József gyorssajtóján.

NAGY-KANIZSA, 1883. február 4-én. 10-ik szám Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank", „nagy-kanizsai takarékpénztár", a „zalamegyei általános tanitótestület" a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Az uzsora.

A párbajokra nézve, — minthogy a magánboszu irányában az állam közönbös nem lehet — a büntetőtörvény rendelkezik, ahol az illető törvényszerüleg elitéltetik, habár nem is mindig a büntetőtörvénykönyvben előirt szabályok teljes és szigoru betartása mellett; s ennek oka abban rejlik, hogy a közvélemény támasza nélkül hiába harczol maga a törvényhozás is az előitéletek ellen, mert mig ama téves nézet, hogy a megsértett becsület csak párviadal által állitható helyre, érvényéből ki nem emeltetik s a közvélemény meg nem tér, addig a biróságok sem tekintik a párbajt oly bünténynek vagy vétségnek, amely ellen a törvény teljes szigorával lépjenek fel annak kiirtása végett, sőt maguk a törvényhozók is csak ezt ismerik el a becsület helyreállitásának correctivumául.

Éppen megforditva vagyunk az uzsorával. Az uzsora, amely a paraszt vetését már csirájában kezében tartja, a földbirtokos gyapjuját előre bekivánja, a honoratiorokat s katonatisztet gyakran becsületétől és rangjától fosztja meg, meglapulva a törvényhozás közönye mellett szedte be áldozatait. A közvélemény elitélte az uzsorát, de eddig a törvény nem büntette azt. Éreztük, tudtuk, hogy a törvényhozás támogatása nélkül az uzsora meg nem fosztatik hydra-fejétől s a kamatláb meghatározása s az uzsoraszabadság korlátozása mellett is felforrott vérrel, majd szánalommal néztük, mielőtt egész községek fosztattak ki egy lelketlen rabló uzsoráskodási manipulátiója által anélkül, hogy lett volna e büntényre megérdemlett büntetés. Itt vannak közelünkben Bakonak, Orosztony, Kereeseny, Ujlak, Csapi, amelyek nem annyira a dézsmaváltság, mint a nagy uzsora által lettek kifosztottakká és elhagyatottakká.

Most is hogy történik még? Száz vagy kétszáz forinttal adós a szegény földmives egyik-másik uzsorásnak; ezért fizet neki beszállitott 10—12 hectoliter bort s ezt mindjárt a szüretkor saját részére le is foglalja és lepecsételi; jöhet azután ehhez kereskedő, borvevő, ennek a bora kótyavetyére van téve, mert azt mondják rá, aki lefoglalta a javát, vigye el a rosszát is, sőt maga a hitelező uzsorás az, aki a borvevőket adósai ellenében ily szépen előre elkésziti

Ez a szegény ember sorsa; és most már megitélhetjük, hogy felhasználja-e itt az uzsorás a szegény ember szorultságát, könnyelműségét, tapasztalatlanságát? Az ott már igy szokás. A elmondja B-nek, C meghallja s utoljára azon veszik észre magukat, hogy az egész község nyakán egy hurok van. De pénz kell, az pedig drága!

De forduljunk el e képtől, nézzük a középbirtokost, aki rövid lejáratu váltókra dolgozik. Itt a kamat olyan szokott lenni, amilyen a firma. Ha rendes fizető, ha jó forgatói vannak, (akik a kamatot is lefizetik helyette) ugy csak elevickél a takarodásig; ha nincsenek, egy 100—200 frtos váltó, amelylyel nem várnak az ingatlanra, jelzálogilag bekebeleztetik, a többi hitelező is rajta támad s egy 200 frtos váltóért — dobra kell kerülni az uzsorások egyetértése miatt, — akik ilyenkor ütik csak fel fejüket — az apai és anyai jusnak. A föld 8—10% kamatot ma nem bir meg.

Az uzsora pusztit. Kimutatták már s eléggé megvitatták, hogy mily mérvben, — és azt az uzsoratörvény sem fogja megbüntetni teljesen, amint még nem volt törvény, amely a bünt megölte volna, de a törvénynek elrettentő ereje a mégbélyegzés, hogy a törvény előtt már mint uzsorás panaszolva volt, nagy hatással lesz; mert e törvénytől rég féltek az uzsorások. Ismerek uzsorásokat, akik az uzsorabüntetőtörvény behozatalának megpenditése óta nem kölcsönöznek pénzt. Bár lenne eredménye — s a takarékpénztárak ne követnének oly iszonyu töprengő eljárást a kérelmezővel szemben, szállitanák le kamatlábaikat jelzálognál 5—6%-ra. Ugy volna remény, hogy az uzsorások megfogytával a hitelviszonyok és az erkölcsök javulván, a kölcsönkereső nem adná oda, az első 100 frtra ingatlan vagyonát!

Azért a közvéleménynek is ébren kell lenni, mert a közvélemény adja meg a törvénynek igazi erejét, és ha az uzsorást társadalmilag megvetjük és kiküszöböljük, többet használunk, mintha feladjuk, mert régi közmondás az és mindig igaz marad:

„Vanae sine moribus leges!" és megforditva.

Tartsuk meg abbeli előitéletünket, hogy az uzsora törvényhozásilag csak fékezhető, de társadalmi uton kiirthható s ezen alapon támogatva a törvénybirákat önmegtagadás és takarékossági elv mellett az uzsoratörvénynek is meg lesz kellő hatása. —

A házi kezelésről.

Aki az 1883-diki, most már közgyülésileg is jóváhagyott költségelőirányzatot figyelemmel keresztültanulmányozza és a mult évekbeliekkel bizonyos részében összeveti, a kiadási rovat 19 tétele alatt piaczterek töltése, tisztitása, faültetés és

favétel czimén	400 frt.
főtér fenntartása	300 „
fasorültetés	50 „
főgymnázium előtti tér gondozása	100 „

s igy 800 frtot talál rendszerint fölvéve a költségvetésben. Aki azonban, mint mondom, összehasonlitást tesz, vajjon más és más utczák folytatólagosan évről-évre szintén fölvétetnek-e, s azok tisztántartása szintén figyelme tárgyát képezi-e a városi tanácsnak, kénytelen azon tapasztalatra jönni, hogy mindig csak ugyanazon utczák és terekről van abban szó — amiből azután természetesen az is következik s valószinüleg alaposan — hogy a többi utczák maradnak a régi állapotban, és az utczák nagyobb része ekként nem felel meg a köztisztaság legszerényebb követelményeinek sem; s igy a köztisztasággal összefüggő közegészségügy is szenved ezáltal.

Pedig a város, daczára annak, hogy minden oldalról szorult helyzetére, fölvett és fölveendő nagy kölcsöneire kell tekinteni, még mind.g nincs odáig, hogy ezen segiteni képtelen lenne; de ez esetben, ha máskép nem is, meg kell teremtenie a házi kezelést. Tudott dolog, hogy ennek igen igen sok ellensége van e városban, tán másutt is, de megszünnek az ellenvetések, és meg kell szünniök, ha látjuk, hogy előnyei elnyomják annak árnyoldatait. A város már rendelkezik eddig is házi kezeléssel és gazdasággal, sőt gazdával is — más téren, — nem lehet tehát reá nézve idegen annak másoldalról való behozatala sem.

Vegyük ugyanis tekintetbe, hogy az előfogatozás, fuvarozás kezelése e városnak évenkint tégla, fa és faiiletmény szállitásánál csak 1800 frtba kerül

bérkocsikért s egyéb fuvarokért, határigazitásoknál, vásárbizottságnál stb. csak frtba kerül.	500
Az erdőmester lóátalánya	200
Betegeknél és temetkezéseknél csak	100
Utföntartás	200

forint. A város kiadásai mégis kitesznek 4800 frtot fuvarban, amelyet házi kezeléssel — akként lehetne a városnak hasznositani, hogy 6 fogat beszerzésével, amelynek beszerzése s tartása sem kerülne többe s még azonfelül a város érdekében fölmerülő más szükséges intézkedéseket is lehetne még foganatositani.

Igy például, hogy csak egynéhány czélszerü és jó gondolattal szolgáljunk: nézetünk szerint ezzel a 6 fogattal fuvarozhatná be a tisztviselők failletményét,

kihordathatná a szemetet, havat, sárt, nyáron végeztethetné az öntözést;

helyettesithetné a vállalkozót temetkezési egyletnél;

nélkülözhetővé tenné a bérfuvarozást;

a kongóutak fenntartását maga kezelhetné, homokoztathatná s már ezáltal csak 2000 frtot a kiadások sorából törölhetne;

hidakhoz, utakhoz fát szállithatna s téglát.

teljesitené a tüzoltási szolgálatot,

s fölöslegessé tenné az erdőmesteri lóátalányt.

És mindennek költségei 6 fogatot számitva, évenkint kitesznek circa 2150 frtot, a beszerzési költség kitenne 5000 frtot s igy az 5000 frt kamatját 7 százalékkal véve 350 frt s ezt a 2150 frthoz hozzászámitva a kiadás lenne 2800 frt s a tiszta nyereség 4800 frtból levonva lenne 2000 frt, ami maga elég lenne a városi tisztviselők fizetésének felemelésére. — A főösszeg annálinkább megfogható, mert a város rétje és földje a gazda kezelése alatt az ellenőrzést is könnyen lehetővé teszi.

Mindenesetre ajánljuk a házi kezelés meghonositását a városi tanácsnak, a pénzügyi és gazdasági bizottságoknak, mert habár ily beruházások 4—500, sőt talán ezer frtot is megkivánnának, azonban

TÁRCZA.

Tavaszra.

Szólalj meg kedves kis pacsirta,
Hirdess tavaszt, kéklő eget; —
Oly bús a szív, s minden minálunk,
Mint gyászoló emlékezet. —

Virulj ki föld, ezer reménynyel, —
Adunk mi könnyet: harmatot;
Illő virág, nap ily borúra,
Minőt fölénk a sors csapott.

Hints fényt, sugárt rideg korára,
Mely csüng az árva hon felett;
Epedve vár, tépett mezében.....
Gyujts rá derüt, hozz ünnepet! —

Elég volt már a tél fagyából,
Jöjj szép tavasz! köszöntsd reánk;
Legyen dalià a szél zenéje, —
S áldást hozó könytelt imánk. —

Jöjj szép tavasz! hasadj ki hajnal,
Kelts jobb jövőt, új életet. —
Oh! mert ha késel, meglehet még,
Hogy sirt találsz a hon helyett....

HAJGATÓ SÁNDOR.

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.*)

„Légrád közegészségügyi monographiája 1873—1881. évi időközről."
Irta Tersánczky József Kanizsajárás tiszti orvosa.)
(Folytatás.)

14; Szegényi ügye és szegényei.

Mindkettő csakugyan igen szegény lábon áll.

1. Szegényi ügye annyiban van rendezve, mennyiben a község nyilván tartja szegényeit, ilyek közül a magával tehetetleneket központi pénztárából segélyezi, elhelyeztet jobb családokhoz és gondviselteti őket.

2. Szegénye az egész járásban legtöbb. 211 tagból álló 80 család képezi szegényeit, mely igy viszonylik egymással szembe.

A szepetneki egészségi körben a 8756 lélekre esik 136 szegény.

A szt.-balázsi egészségi körben a 6145 lélekre esik 136 szegény.

A kis-komáromi egészségi körben a 12.003 lélekre esik 117 szegény. És ebből kitünik, hogy midőn a járás e 3 egészségi kerületében 38 községre és 26.903 lélekre 345 szegény kerül, akkor magában Légrádban a 2753 lélekre 221 szegény kerül, mely annak bizonyitéka, hogy a község népe csakugyan legszegényebb, de legsánandóbb is az egész járásban.

* A népek elszegényedése rendesen az állam sérelmében tükrözik vissza és elszegényedése alapját veti meg minden gondolható véletlennek, rosznak, de romja a népek helyes társadalmi magatartásának, anyagi és szellemi életrevalóságának.

Az elszegényedésnek cselekvő okai: a szükséges házi nevelés hiánya, a többségnek alacsony miveltsége, a szükebb keresetforrás, a vagyonosodás iránti puha ösztön, a munka- és keresetképteleneknek, mint nyomorékoknak nagy száma, erkölcsi sülyedése, házassági rosz magatartása, a pálinka ivásbani mértéktelensége és végre nagy adója.

A szegényi ügy e községben a szolgabirói hivatal által figyelembe vétetvén, intézkedés történt aziránt is, hogy szegényei megbetegülési esetekben ingyen gyógyittathassák magukat, de szükségből más segélyre is tarthassanak igényt. Az ingyen gyógyittathatás czéljából a 80 családnak 80 szegényi igazolvány (szegényi bárcza) szolgáltatott ki, tehát, hogy megbetegülési esetekben annak tagjai a község orvosától ingyen-segélyt, az állam szegényi pénzalap terhére pedig orvosszereket nyerhessenek.

15. Vallása és erkölcsi magatartása.

1. Vallási magatartása a 3 hitfelekezetnek rendes, türelmes. Okulhatnak a felekezetek, mert mindegyikének van alkalma részesülni megillető egyházi oktatásokban, ájtatos isteni szolgálatokban.

A katholikus hitfelekezet a zágrábi püspökséghez, az ágostai a pesti superintendentiához tartozik, csak az izraelita hitfelekezet tartozik saját köréhez. Bir mindegyike felekezeti templommal és ezek belszerkezetüknél fogva jelét adják a nép vallásos érzületének. Egészségi szempontból kifogás alá egyike sem helyestethető, csak a katholikus hitfelekezet temploma szenvedett nagyobb repedéseket a mult évi földrengés által, legfőkép az oltár fölötti boltozaton.

2. Erkölcsi magatartása az alsóbb osztály nagy részének éppen nem dicsérhető, melynek foltjául a törvénytelen gyermekeknek, ágyasok évenkinti szaporodását lehet beszámitani. Jelképe a következő kimutatás:

Született	Kath.	Ágost.	Izrael.	Összesen
1873	18	1	0	19
1874	24	0	0	24
1875	29	2	0	31
1876	26	6	0	32
1877	16	0	0	16
1878	23	3	0	26
1879	17	2	1	20
1880	19	2	0	21
1881	17	2	0	19
	189	18	1	208

* A népek erkölcsi sülyedése pokla a léleknek, rákfenéje a társadalmi életnek és romja az egészségnek. Abból keletkeznek a legborzasztóbb merényletek, betegségek, jelesen a bujakór, melynek legveszedelmesebb következményei akkor tünnek fel, midőn a görvélyes vérkorcsosodással szövetkezik. Ily korcsvegyülék a végsőig képes halomra dönteni az emberek egészségi jólétét, de bizonyos viszonyok közt rettentők következményei.

Légrád viszonyai kedvezők a görvélyes vérkorcsodás fejlesztésére, a kretinismus helyi betegség.

16. Nyelve, melyet beszél.

Beszélnek e községben magyarul, horvátul és németül. Anyanyelvnek a magyart vallja. Magyar nyelven hivataloskodik, ily nyelven tanittatnak az iskolás gyermekek stb.

17. Életmódja és élelmezkedése.

Legsanyarubb életmódja van a katholikus hitfelekezetnek, legsoványabban is élelmezkedik. Rosszul táplálkoznak kis gyermekeik. Ugy lehet mondani, hogy héthosszan száraz kukoricza-kenyéren, burgonyán, káposztán élődik, bort — de leginkább pálinkát élvez legtöbbet. Husfélét hónaponkint nem is lát, de meg is látszik rajta, mert a 3 hitfelekezet közt legélettelenebb. Eszik száraz turót, tejet.

Szokás a csecsemőket 2—3 évig is emlőn tartani. Látni lehet száraz, fonyadt emlőkön csüggő gyermekeket, kik amig szopnak, kezükben kukoriczás kenyeret, burgonyát tartanak s a mint elhagyják az emlőt, azok felemésztéséhez fognak. Esznek pépes főzeléket eleget.

A babot, mely által jobban táplálkozhatnának — eladják, ebből pénzelnek. Télire sertést öl és most él valamivel több hussal, mint az év többi részeiben. Átlag inkább táplálkoznak hideg, mint meleg eledelekkel és több bort, pálinkát isznak, mint vizet.

* A rosz, sovány élelmezkedés csökkenti az élet zömeségét, gyengiti az életerőt, gátolja az életrevalóságot, fejlődését. Amely csecsemő pépes étkekkel táplálkozik, az hamar betegszik, vére elkorcsosodik és görvélyes lesz, nagyon sok élete 7 éves koráig meghal.

A hideg eledelek gyomor, bélhurutot okoznak, a pálinkának mértéknélküli élvezése szeszmérgezést okoz. A ki rendesen nehéz, száraz eledelekkel él, annak szeszes italokra, sőra, paprikára van szüksége. Ennek tulajdonithatni Légrádon is a pálinkaivásbani mértéktelenséget.

A burgonya nagyon kevés vilsavat képes adni az agynak, vilsav nélkül pedig az agy elbutul.

A mondottakból könnyü feltüntetni, hogy a légrádi népnek életmódját, élelmezkedését miért nem lehet össze-

*) Téves összeállitása miatt e rovatot kénytelenek vagyunk ujból hozni.

alig lehet elvitatni, hogy a város érdeke, a mostani köztisztaság, közegészségügy stb. sürgősen igénylik, hogy az eddigi rendszer egy jobb, czélszerűbb, hasznosabb és olcsóbbal váltassék fel.

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi és iparkamarának 1882 ik évi deczember hó 28-án tartott rendes közös üléséről.

Jelenlevők:

a kamarai elnök Müller Paulin ur, mint elöülő,

a kamarai tagok közül;

Bader Gusztáv, Barth Tóbiás, idősb Brandl Antal, Czeke Ágoston, Friedrich Lajos, Grünfeld Adolf, Hacky Károly; Krausz Károly, Kugler Henrik (alelnök), Lenk Emil (alelnök), Lenk Kálmán, Markl József, Meller Manó, Pfeiffer Bódog, Russ Nep. Janos, Schaffer Antal, Schneider Márton, Schuster Károly, Seltenhofer Frigyes, Steiner Ignácz, Tkiering Lajos és Zott Károly valamennyi kamarai beltag, továbbá Schiodler Ferencz kamarai titkár, s Kirchknopf Frigyes fogalmazó, mint jegyzőkönyvvezető.

Az ülés kezdete délutáni 3½ órakor.

216. Az ügyrend értelmében elnök ur azon kérdést veti fel: van-e valakinek a f. évi okt. hó 19-én tartott rendes és f. évi november hó 3 én tartott rendkivüli közös ülésekről felvett s nyomtatásban kiki kezén levő jegyzőkönyvek ellen kifogása?

Kifogás nem tétetvén, ezen jegyzőkönyvek hitelesittetteknek tekintetnek.

217. Ezután elnök ur ragadja meg a szót, a mai ülésen ilyenül legelőször megjelent ujonnan választott kamarai alelnököt, Lenck Emil urat rövid velős beszédben üdvözölvén, mely üdvözléshez a jelenlevő kamarai tagok szivélyes éljenzéssel csatlakoztak.

218. Felolvastatik továbbá lovag kömáli Flandorffer Ignácz kamarai tag ur levele, melylyel a kamara tudomására hozza, miszerint tekintettel előhaladott kora s megingatott egészségére, a nyilvánosság teréről visszalép és ennek folytán tisztéről mind kamarai tag szintén lemond.

A kamara közbecsülésben álló tagjának s hosszu éveken át elnökének fenti elhatározását: mély sajnálattal veszi tudomásul s elhatározta, miszerint ezen sajnálatának, valamint azon nagy érdemeknek, melyeket az évek hosszu során át az ipar és kereskedelem körül szerzett, hálás elismerésének emlékiratban adand kifejezést, mely emlékirat átnyujtásával kamarai elnök Müller Paulin ur vezetése alatt, Kugler Henrik és Lenck Emil alelnök urak továbbá Czeke Agoston, Meller Manó s Pfeiffer Bódog kamarai tag urak bizatnak meg. — Egyuttal Gross József póttag urnak behivása is elrendeltetik.

219. A szokott rendben most már felolvasott üzleti jelentés szerint az utolsó ülés óta 437 beadvány érkezett az iktatóba s nyert érdemleges elintézést.

Ezek között van:

128 átirat iparbejelentésekkel;

48 árjegyzék élelmi szerekről;

8 vasuti körözvény uj dijszabályok életbeléptetése, a gyors s teheráru forgalomban eszközölt változások és uj vasuti állomások megnyitása tárgyában.

2 jegyzék a magy. kir. vámhivataloknál be- és kivitt árumennyiségekről;

14 átirat bejegyzett és törlött czégekről;

2 átirat kamarai illetéklajstromokkal;

3 értesités kereskedői s ipartársulatok megalakulásáról;

— bizonyitvány kincstári szállitásokra vállalkozók megbizhatóságáról és szállitási képességéről;

1 átirat kiállitások tárgyában:

— megkeresvény a katonai kincstár részére szállitott czikkekért felszámitott árak helyességének bizonyitása tárgyában.

231 egyéb ügydarab.

220. Kamarai illetékekben befolyt:

a szombathelyi adóhiv.	94 frt	32½ kr.
a nagy-kanizsai	143 „	90 „
a z.-egerszegi	23 „	94 „
a kismartoni	12 „	47½ „
a csepreghi	4 „	87½ „
a felső-pulyai	19 „	65 „
a kaposvári	108 „	64 „
a veszprémi	75 „	51 „
a muraszombati	29 „	35 „
a sümegi	24 „	25½ „
a marczali	41 „	42½ „
a sárvári	311 „	62 „
a bögyészi	7 „	29 „
a zirczi	216 „	24 „
a szombathelyi	116 „	58½ „
a nagy kanizsai	420 „	94½ „
a csáktornyai	100 „	34½ „
a csepreghi	24 „	65 „
a kismartoni	6 „	42½ „
a veszprémi	163 „	20 „
a sümegi	65 „	83½ „
a sárvári	43 „	80 „
a felső pulyai	21 „	97½ „
a muraszombati	19 „	36½ „
a köszegi	104 „	16 „
a z. egerszegi	113 „	87½ „
a kaposvári	2 „	01 „
a karádi	12 „	12 „
a soproni	778 „	50 „
Összesen	3173 frt	50 kr.

(Folyt. következik.)

Törvényszéki csarnok.

Bünügyi tárgyalások jegyzéke zalaegerszegi kir. törvényszéktől.

1883. évi február 7-én.

2414. B/82. Sz. l. Horváth János és társai lopással vádoltak elleni ügyben végtárgyalás.

2071. B/82. Tollár János és társai sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben végtárgyalás.

2894. B/82. Sz. l. Komoróczi József sikkasztással vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

3372. B/82. Sz. l. Tóth János sikkasztással vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

3440,3583. B/82. Borbély József sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

3663. B/82 Sz l. Németh Ferencz lopással vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

7. B/83 Let. Gelencsér János lopással vádolt elleni ügyben végt.

Február 8-án.

2319. B/82. Setay János és társai lopással vádoltak elleni ügyben végtárgyalás.

2813. B/82. Sz. l. Nagy Török Antal és társai lopással vádoltak elleni ügyben végt.

2946 B/82. Sz. l. Szilvágyi János és társai sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben végt.

3614. B/82. Sz. l. Csánger József és társai sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben végt.

3658. B/82. Sz. l. Horváth Rozália sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben végt.

3659. B/82. Sz. l. Tóth Mihály lopással vádolt elleni ügyben végt.

3648. B/82. Sz. l. Németh Katalin szándékos betöréssel vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

3653. B/82. Sz. l. Tóth András sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

3666. B/82. Sz. l. Hoffmann József és társa szándékos emberöléssel vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithird.

28. B/83. Sz. l. Molnár András lopással vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithirdetés.

29. B/83. Sz. l. Szmodiss Ferencz lopással vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithirdetés.

38. B/83. Sz. l. Takács (Gözös) György és társai lopással vádoltak elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

65. B/83. Sz. l. Koukolics József lopással vádolt elleni ügyben 2 od bir. ithird.

Február 14-én.

3267. B/82. Sz l. Dani István és társa maganlak megsértésével vádoltak elleni ügyben végt.

3387. B/82. Sz. l. őr. Horváth József és társa sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben végt.

3347. B/82. Sz. l. Schlesinger József hamis vád vétségével vádolt elleni ügyben végt.

73. B/83. Let. Kolmár Ferencz és társai lopással vádoltak elleni ügyben végtárgy.

Február 15 én.

3407. B/82. Sz. l. Weisz Sándor csalással vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

3450. B/82. Sz. l. Simon József és társa sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben végt.

3642. B/82. Sz. l. Gabács Treszka sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben végtárgy.

99. B/83. Let. ifj. Pácsonyi József emberöléssel vádolt elleni ügyben végtárgyalás.

64. B/83. Sz. l. Stefán Antal és társa sikkasztás és okirat hamisitással vádoltak elleni ügyben 3-ad bir. ithirdetés.

75. B/83. Sz. l. Halál Károly és társa halált okozott sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben 3-ad bir. ithirdetés.

109. B/83. Let, Nyirő Imre és társai lopással vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithird.

175. B/83. Sz. l. Horvatics Antal hamis magán okirat készitéssel vádolt elleni ügyben 3 ad bir. ithirdetés.

200. B/83. Let. Horváth Vendel és társa lopással vádoltak elleni ügyben 2-od bir. ithird.

Február 21-én.

3310. B/82. Sz. l. őz. Bedernyák Borbála és társai magánokirat hamisitással vádoltak elleni ügyben végtárgy.

2943. B/82. Sz. l. Bacsi Ferencz és társai sikkasztással vádoltak elleni ügyben végtárgy.

3391. B/82. Sz. l. Németh György csalás és hütlen kezelés büntettével vádolt elleni ügyben végtárgyalás

3451. B/82. Sz. l. Vizsi Albert és társa lopással vádoltak elleni ügyben végtárgyalás.

3527. B/82. Sz. l. Gorguleczi Sándor csalás és magánokirat hamisitással vádolt elleni ügyben véptárgy.

Február 22-én.

3413. B/82. Sz. l. Csepely Ferencz sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben végtárgy.

3589. B/82. Sz. l. Koch Sándor és társa csalással vádoltak elleni ügyben végtárgyalás.

50. B/83. Sz. l. Kustyán (Kdnki) József és társai lopással vádoltak elleni ügyben végtárgyalás.

128. B/83. Sz. l. Csizmazia Dániel és társa halált okozott sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben 2 pd bir. ithirdetés.

146. B/83. Sz. l. Burkus János sikkasztással vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

192. B/83 Sz. l. Szabó István sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben 3-ad bir. ithird.

206 B/83. Sz. l. Horveth Peti János hatoság elleni erőszakkal vádolt elleni ügyben 2 od bir. ithird.

Z. Egerszegen, 1883. évi jan. 31-én.

MUZSIK KÁLMAN
irodaigazgató.

A soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

321/1883.

Hirdetmény.

A kisbéri magy. kir. álladalmi ménesbirtok igazgatóságától nyert tudósitás szerint a ménes-birtokon az 1883. év folyamában nyerendő összes gyapjumennyiség, mosatlan állapotban,

ugyszintén az 1883. évben elhullás vagy levágás folytán származó mindennemű bőrök u. m. ló-, csikó, szarvasmarha, juh-, sertés- és szamárbőrök, 1883. évi február hó 15-én a miniszteri utólagos jóváhagyás fenntartása mellett zárt irásbeli ajánlatok utján a legtöbbet igérőnek eladatni fognak.

Az irásbeli ajánlatok külön a gyapjura és külön a bőrökre nézve a mondott határnapig beküldendők.

Bánatpénzül a gyapjura vonatkozó ajánlatokhoz a megajánlott összeg 10%-ka a bőrökre vonatkozó ajánlatokhoz pedig 50 frt csatolandó.

Sopron, 1883. jan. 25 én.

337/883

Hirdetmény.

A nagyméltóságu magy. kir. földmivelés, ipar és kereskedelmi miniszterium az állatok szállitásánál a vasuti kocsik használatáért eddig fizetendő fertőtlenitési dijakat f. é. márczius 1-től kezdve hatályon kivül helyezvén, ugyan ezen dijakat a mondott naptól kezdve következőleg állapitotta meg, u. m

Szarvasmarhákért, lovak-, öszvérek, és szamarakért, tekintet nélkül a vasuti kocsikba berakott állatok számára, továbbá borjuk, juhok-, bárányok-, kecskék- és sertésekért, ha ezen állatokból legalább négy darab rakatik egy kocsiba, fertőtlenitési dijul fizetendő:

a) négy kerekü közönséges kocsi után vagy emeletes kocsi csak egy emeletének használatáért 1 frt. 50 kr.

b) nyolczkerekü közönséges kocsi után, valamint emeletes kocsi mind két emeletének és a dobnak használatáért 2 frt 50 kr.

c.) ha a borjuk, juhok, bárányok, kecskék vagy sertésekből csak egy bezáróleg három darab rakatik egy kocsiba, darabonkint 40 kr.

d) kosarakban, ládákban, rakásokban stb feladott sertések, malaczok, bárányok, kecskék stb. szállitásánál 40 kr. egy egy tartány után, ha abban 1—4 darab állat van, minden további állatért 10 kr.

Állati nyerstermény küldeményekért 100 kilogrammonként 2 kr. ugy, hogy a legcsekélyebb illeték egy-egy küldeményért 20 kr. a legnagyobb illeték egy-egy kocsirakománytól 1 frt. 50 kr.

Sopron, 1883 január havában.

A kereskedelmi és iparkamara.

Hirek.

— **T. munkatársainkat** igen kérjük, hogy a küldendő közleményeket lehetőleg olvasható kéziratban sziveskedjenek hozzánk juttatni. Néha összehalmozódott olvashatlan kéziratok miatt nyomdai késedelem áll be; ez pedig rendesen a lapnak hátrányára történik.

— **Gönczy Pál,** miniszteri tanácsos ur, a napokban meglátogatta városunk községi népiskolájának osztályai s tapasztalatai nyomán kitüntető dicsérettel szólt az itteni tantestületről, s kijelentette, hogy Nagy-Kanizsa méltán büszke lehet tanitóira, mert ő a főváros után bátran az első helyre teszi az itteni tantestületet. Tekintve, hogy mily roppant nemzeti fontosságu dolog az: minő kezekbe van letéve népnevelésünk ügye? — ez uttal mi is a legőszintébben gratulálunk egyrészről városunknak, más részről derék tanitó-testületünknek.

— **Takonykóros lovak.** Keszthelyen Breyer Kálmán szállitó 3 lova a mult héten takonykórosnak találtatván, leszuratott, s a kór továbbterjedhetésének meggátlása végett a szolgabiróság által a lehető legerélyesebb intézkedések megtétettek.

— **Ipariskola.** Az egyes városokban felállittatni tervezett ipariskolák ügyében kiküldött gróf Zichy Jenő és Jágocsi Péterffy József urak, mint hallottuk, körutjokban Keszthelyt is érinteni fogják, hogy az itt felállitandó ipariskola ügyében az előleges intézkedéseket megtegyék. Az ipariskolákra felügyelő ideiglenes bizottság f. é. január 31-én megalakittatott.

— **Muraköz** történetében korszakot alkot a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kiküldött országos bizottság szereplése. A miniszter tapintatosságát dicséri azon körülmény is, miszerint a bizottság elnökéül Gönczy Pál miniszteri tanácsost szemelte ki; ő méltósága már január 26-án megérkezett Csáktornyára,

egyeztetni egészségi állapotával. A kretinismus legkevésbé türi el a helytelen életmódot, sovány, rosz élelmezkedést, a bő pálinkaivást, a burgonyán való folytonos élődést és legkevésbé csecsemők, kisgyermekeknek helytelen életmódját, rosz élelmezkedését. És nem csoda, hogy a község nem tud kibontakozni kretinismusából.

18. Ruházkodása.

Magyaros, tisztességes, szerény és ha szegény is, de ruházkodása a szemérmet nem sértő, a szegény inkább visel foltozott, mint rongyos ruhát. Egészségi szempontból nagy részben megfelel az év szakainak, az idő viszontagságainak. Ünnepeken a nők csinosan is öltözködnek. Az iskolás gyermekek ruházata, ha jobbára szegényes is, de tiszta, tisztességes és elégséges.

19. Házassági viszonyai.

100 közül rendesen hajadon marad 30. A leány 16, a férfi 24—26 éves életkorában köt házasságot. A házasok szétválása napirenden van. Vannak, kik esküvés után 2—3 hét mulva szétmennek, később még többen és igy szaporodnak e községben az ágyasak, a törvénytelen beteg gyermekek. Házasságot kötnek a legszegényebbek is és ilyek mennek szét leghamarább.

A lelkészek kiváló figyelmet forditanak a kretinekre, az elmebetegekre, a házasságra nem alkalmas nyomorékokra, igen szegényekre, ilyeket a mennyire lehet, visszatartóztatnak a házasságtól és ez is oka részben, hogy e községben sok a hajadon.

* Alig jelezhető veszélyesebb viszonynak a társadalmi életben a jelzett házassági rendetlenségnél, az ágyasságnál, mert e mód által nemcsak az erkölcsi sülyedés tokozódik, hanem szaporodtával az ágyasságnak, halomra szaporodnak a törvénytelen gyermekek is, utóbbra mint lézengők, nyomorékok, betegek, de okozói lehetnek azok némely vétkes cselekvényeknek is. Az tény, hogy ily magatartással a nép elsatnyul és kevésbbé lesz megbizható a magatartásban, akár a társadalom, akár az állam érdekében

20. Gyermekekre való felügyelete.

A 7 évnél fiatalabb gyermekekre kevés felügyelet gyakoroltatik az alsóbb családi körökben. Felnőnek minden megillető gondviselés nélkül, s ha e kort meghaladták, iskolai felügyeletben részesülnek. Ez is lehet oka annak, hogy oly sok gyermek hal meg 7 éves életkora előtt.

Csecsemőket dajkaságba adni itt nem szokás, de még a törvénytelenek is megtartatnak a háznál.

Az életrevalóság fejlesztésére kevés szülő gondol, nem gondolnak abban sem a helyes élelmezkedésre, sem a tisztaságra, sem a kellő hőmérsékletre és nem a jó, tiszta ágyra, sem azok érzékszerveinek jó mivelésére.

A véletlentöléppen nincsenek megóva, mert sem ovodájuk, sem kis gyermekiskolájuk nincs, melyekben a szülőhagyottak megőriztethetnének.

* A ki ismeri a gyermekek magatartását, azon sokoldalu veszélyt, melybe azokat a véletlen szokja sodorni, a ki ismeri a kisdedovodáknak jótékonyságát, ismervén Légrád egészségellení hatányait, egészségi állapotát, annak lehetetlen javaslatba nem hozni „kisdedovoda" berendezését már csak azon czélból is, hogy a kis gyermeket eleve jókor lehessen testi edzésben részesiteni a kretinismussal szemben, mert az tény, hogy a vér-elkorcsosodásoknak utját állni csakis jól rendezett kisdedovodával lehetséges.

(Folytatása következik.)

Dr. Fárnek László

által a nagy-kanizsai kereskedelmi ifjak önképző egyletében 1883 évi január hó 21-én „a magyar nyelv szépségéről" tartott felolvasása.

(Folytatás és vége.)

Mindennek még van a maga ideje, s az a legjobb gazda, ki azt felhasználni tudja.

Európa foglalkozik most a magyar nemzettel, a név immár nem idegen többé a szomszéd országokban, s ezt az időt, ezt az alkalmat fel kell használni s a szomszéd országokba ugy mint a távolabbakba is bekell a magyar nyelvet vinni a következőképen: — mindenek előtt a magyarhoni kereskedők és iparosok a magyar nyelvet itthon is beszéljék, könyveiket üzletükben is egyedül magyar nyelven vigyék, megrendeléseiket a külföldi gyárakban és más nagykereskedőknél kizárólag magyar nyelven eszközöljék s minden levelezést a külföldi házakkal csupán ezen nyelven vezessenek.

* * *

Min ha csak hajlanám a választ: ez nem keresztülvihető dolog.

Igaz, hogy egyszerre nem vihető keresztül, de lassankint keresztül vihető, s most az ideje a megkezdésnek. Eleintén nehezebben megy, — minden kezdet nehéz, de nagy és nehéz munka után édesebb a jutalom és nem csak a kezdeményezés dicsősége, hanem anyagi jutalom is vár reánk.

A jutalom mint haszon kettős ered ményben fog nyilvánulni.

Egyik abban áll, hogy a külföldi gyárak és nagykereskedők látva, hogy a magyarországi kereskedők és iparosok egyedül csak magyar nyelven teszik megrendeléseiket, kénytelenek lesznek magyarul beszélő ifjainkat alkalmazni, mi által maguk is ily következés u án nyelvünk ismeretére s becsülésére jutnak és általán a magyarnyelv ismerete ez által folyton nagyobb kört foglal magának el.

A másik jutalom pedig mint haszon az által éretik el, hogy magyar ifjainkra ily körülmények között külföldön szükség levén, közülök igen sokan, kik talán most teljes képességük és müveltségük mellett is alkalmazást nem nyerhetnek és talán szükséget is szenvednek, keresteni fognak és közülök számosan vagy talán valamennyien fényes állásba jutnak s mindezre csupán és egyedül azon ok fogna alkalmat szolgáltatni, mert reájuk szükség levén, őket más nem pótolhatja, minélfogva a külföldi házak kényszeritve leendenek őket legjobb ellátásban és alkalmazásban részesiteni.

Ha mi magyarok megtanuljuk az idegen nyelveket csupán azért, hogy ezeken irt leveleinkben a drága magyar pénzt milliónkint küldjük ki külföldre, ugy bizonyára kell oly gyakorlati tapasztalással biró embereknek tartanunk a külföldieket, hogy ők is fognak nekünk a mi pénzünkért, a mi nyelvünkön, magyar nyelven irni.

Tény az, hogy ép oly, ha nem nagyobb szüksége van a magyar pénzre a külföldi gyárosoknak, mint van nekünk szükségünk azó kelméikre, de a nagyobb érdek mindenkor a pénzszerzés mellett emel szót, következőleg biston lehet állitani, hogy a külföldiek érdeke feltét lenül nagyobb, mint a mienk és igy nem alaptalan feltevés, miszerint ha hazafiaink a kereskedők és iparosok együttesen elhatározzák s azt állhatatosan meg is tartják, hogy minden külföldi házzal kizárólag magyar nyelven fognak ezentul levelezni, összeköttetéseiket ezen tartják fön, a czél el fog éretni s a szép magyar nyelv terjed, kereskedő ifjaink pedig, kiknek jövőjéről nekünk is mindnyájunknak kivétel nélkül kötelességünk gondoskodni, nem fognak azontul nélkülözéseket szenvedni.

A helyzet s az idő legkedvezőbb erre most, mert jelenleg a törvényhozás is lényegesen közremüködik minden hivatalnál, sőt a vasutaknál szolgálatban levőknél is a magyar nyelv alkalmazására; elmaradhatna-e közös hazánkban született vagy e hazát magaévá tett bármely lakósa is azon szép és magasztos eszmétől, azon nemes öntudattól, hogy mint jó hazafi a közös hazának érdekét egyénileg is akkor, midőn az nekie egy garas kiadásában sem leend, önbecsérzetétől vezéreltetve előmozditsa, s a közös haza gyönyörü nyelvét a magyar nyelvet ápolja, s ott a hol ereje megengedi, azt terjeszteni terjesztés által önmagának is előnyt szerezni iparkodjék?

Lehetetlen, hogy létezik Magyarországban egyetlen ember is, ki ne tudná, hogy maga azon véletlen eset, mely szerint a ki e hazának fia, már születése által hivatva lesz arra büszkének is lennie, hiszen egyedül a magyar, vagyis ezen országnak szülötte az, ki ha kérdésbe jő: melyik nemzetiséghez tartozik? büszkén feleli: magyar. Egyedül a magyar hazának fia az, ki nem szégyenli, ha valaki szemébe mondja, hogy magyar, — mig Európa bármely nemzetebelinek mondja valaki p. o. te horvát, rácz, oláh,

hogy az állami tanitóképezdét is meglátogassa, és az intézet számára emelendő uj épület ügyében is megszerezhesse a kellő tájékozást. — Az indóháznál a képezde tanárikara, továbbá Valló Vilmos polgári- és Jeney Gusztáv elemi iskolai igazgatók fogadták ő méltóságát, kit Samu József képezdei igazgató üdvözölt, a ki ittléte egész idejére a képezdei igazgatónak volt magyaros szivességgel látott vendége. A képezde növendékei az intézet nagy folyosóján üdvözlő karénekkel fogadták a magas vendéget. Másnap az intézetben tartott szemlét ő méltósága, meghallgatván minden tanár előadását és teljes megelégedésének adott kifejezést az észlelt eredmény fölött; ezuttal vele volt már megyénk derék tanfelügyelője is. A szombatot és vasárnapot egészen a képezde ügyeinek szentelte ő méltósága, két izben is tartván értekezletet a képezde igazgató-tanácsával s tanári karával; közben testületek és magánosok tisztelgését fogadta s jelen volt a képezdei Deák-ünnepélyen is, mely a „haza bölcse" halálozási évfordulója alkalmából rendeztetett, s mely Samu Janos képezdei igazgató alkalmi beszédéből, Belányi T. tanár felolvasásából és a szózat eléneklésédől állott. Január 29 én délelőtt ült össze az országos bizottság az állami tanitóképezdében; a nagy fontosságu értekezleten jelenvoltak Gönczy Pál miniszteri tanácsocs elnöklete alatt: Zalamegye fő és alispánja, kir. tanfelügyelője, Muraköz két szolgabirája, Bessenyey, Urváry es Veszter orsz. gy. képviselők, valamint Vuchetich és Szele kánonokok. Az értekezlet legfontosabb határozatai a következők: A magyar nyelvet nem tudó és hiányos képzettségü muraközi tanitók számára Csáktornyán magyar póttanfolyam tartandó. A magyarul nem beszélő tanitók mellé magyar segédtanitók rendelendők. Az eddig használatban volt horvátszellemü tankönyvek hazafias irányu könyvekkel cseréltessenek ki. (Maga Bessenyey országgyülési képv. t[illegible] községet igért ellátni jó könyvekkel.) Egy-két községben rövid idő mulva állami iskola szervezendő. Jelenleg csak néhány iskolát tüzött ki a bizottság meglátogatására, de a tavaszon Muraköz összes iskoláit meg fogja látogatni egy szükebbkörü bizottság, hogy a községekkel egyetértőleg intéztessenek el az iskolai ügyek. Jellemző, hogy Gönczy ő méltóságát 7 község küldöttsége kereste fel azon kéréssel, hogy iskoláikra az állam tegye kezét. A bizottság egy része másnap 30-án Nedelicare, majd Perlakra utazott iskolalátogatásra.

— **A csáktornyai** önkénytes tüzoltó egylet folyó évi január 27-én a „Hattyu" szálloda nagytermében zártkörü tánczvigalmat rendezett, melynek tiszta jövedelme, 156 frt, az egylet müködő tagjai segélyalapjának gyarapitására forditta-tott. Kétségkivül oly szép siker, amilyent csak egy ily derék egyletnek kivánni lehet. A mulatozás a szokott kedélyességgel egész hajnalig tartott.

— **Baromfi kedvelőknek.** Az állat kert nagy választéku és hasznos fajokban gazdag kitünő tenyészpéldányokból összeállitott baromfi udvarába a napokban ismét nehány kiválóbb törzs érkezett. Megrendelést költető tojásokra már el fogad az igazgatóság és kivánatra bárhova küld bérmentesen árjegyzéket.

— **Spanyol vér.** Egyszer Viktóriában, irja egy Spanyolországban járt touristа egy angol lapnak, csipész-mühelybe mentem, hogy czipőimet megfoltoztassam. Az üzlet üres volt; a czipész pedig az utcza másik felén ácsorgott, és teljes lelki nyugalommal czigarettázott. Vállait rongyos köpeny fedte s koldushoz hasonlitott — persze spanyol koldushoz, ki büszke rongyaira és gyomrára. Méltóságos léptekkel közeledett felém s én elmondtam, mit akarok. „Várjon csak egy perczig." szólt azután, s neje nevét kiáltá. „Mennyi pénz van az erszényben?" kérdezte ettől. „Tizenkét peset," válaszolt az asszony „Akkor ma nem dolgozunk!" „De gondolja meg — kértem — az a tizenkét peseta nem tart el örökké!" „Ki törődik a holnappal?" válaszolt a derék mester, s hátat forditott.

— **Sümeghről.** Elmult a január 25-iki korcsolya-bál, a fáradhatatlan rendezőségnek sikerült vissza állitani a sümeghi bálok régi fényét, melyre évtizedek előtt három megye fiatalsága össze szokott jönni. Mindannak daczára, hogy a bál legnagyobb fénynyel költséget nem kimélve rendeztetett, mégsem hiányzott a fesztelen jókedv s ennek kifolyása a hosszan tartó csárdás, melynek csak a reggeli 7 óra vetett véget. A csinosan diszitett teremben régnem volt oly szépen képviselve városunk és környékének hölgykoszoruja mint most. Jelen voltak: Baboss Málvin, fehér atlasz bordeaux virággal. Baboss Mariska rózsaszin atlasz thea rózsával. Bajomi Hermin, fehér tarlátán hijaczint virággal. Bükhely Eliz, kék atlasz csipke diszitéssel. Dorner Anna, kék tarlátán, atlasz derék és vadrózsával. Irig Sarolta (Nyavaládi) kék atlasz, csipke és virág diszitéssel. Klasz nővérek (Szalapa.) fehér atlasz ezüsttel áttört diszitéssel. Keményfi Gisella, H. Apáti rózsaszin tarlátán atlasz diszitéssel. Kubányi Meláni fehér atlasz csipke diszitéssel. Kovács Mátild, kék tarlátán virág diszitéssel. Löke Ida, (K. Tóti) fehér tarlatán atlasz és virág diszszel. Mészölyi Juliska. rózsaszin atlasz csipke diszitéssel thea és bordeaux rózsával. Mojzer Magda, fehér tarlatán atlasz és virág diszitéssel. Mojzer Mariska, fehér tarlátán bordeaux atlasz derekkal. Merkl Gábris Szt. Mihály kék atlasz rózsákkal. Perlaki Hosztót, rózsaszin tarlatán virágdiszitéssel Stámborszky Paulin, kék atlasz csipke diszitéssel. Szdravid Irma, Türje krem atlasz csipke diszitéssel. Takács Vilma, rózsaszin atlasz bordeaux és thea rózsával. Takács Janka, fehér atlasz bordeaux virággal Takács Margit, rózsaszin atlasz virág diszitéssel. Csernel Oliverné, Cs. Rendek rózsaszin bordeaux selyem derék és uszálylyal. Eitner Sándorné, kék selyem bordeaux virággal. Kubányiné, fekete bársony uszálylyal fekete csipke diszitéssel. Surgoth Miksáné, bordeaux atlasz krem csipkével. Takács Zsigmondné fehér selyem vadrózsával. Egy jelenvolt.

— **Eredeti törvény.** A világ minden részében próbálnak már akadályokat görditeni a részegeskedés ellen. Dánia egy nagyon eredeti, s talán sikeres eszközzel is, próbálja most azt a csomót megoldani. Ugyanis törvénnyé tette, hogy minden részegen talált egyén kocsin szállittatik haza annak a korcsmárosnak kontójára, a ki annak az utolsó pohár italt adta. A mi törvényünk is pénzbirsággal fenyegeti az olyan korcsmárost, aki a részegnek inni ad, — ugyan volt-e már eset azon törvény foganatositására?!

— **Könnyü szerrel** nem igen lehet az ember milliomossá. A mult hónap végén már megemlékeztünk arról a feltünést keltő esetről, mely Mauer ausztriai városkában nemrég előfordult. Egy roppant szegényes életmódot folytató asszony tengődött ott, aki mikor meghalt, körülbelül másfél millióra rugó vagyonát orvosára, dr. Kuns Ferenczre hagyta. — Mint a „Nemzet" értesül, a tulajdonképeni örökösök, akik a kodicillum szerint teljesen ki lettek zárva az örököstödésből, legnagyobbrészt itt Budapesten laknak. Ezek értesülve a dologról, megbizták Kun László helybeli ügyvédet, járjon el ez ügyben és szerezzen érvényességet jogos követeléseiknek. Kun László nyomban Mauerbe utazott s dr. Kienböck Károly bécsi ügyvéddel egyetemben elkezdett a különös végrendelkezés körülményei után puhatolódni Feltünt az előljáró ügyvédeknek, hogy az általános végrendeleti örökös a halotti jelentéseket tiz nappal a temetés után küldötte el a rokonoknak, hogy a betegség minősége a gyászjelentéseken megemlitve nincs s különösen az, hogy a rendkivül szigoru nő, jóllehet csak pár hónapig gyógykezeltette magát az illető orvos által, ezt neveste ki átalános örökösül. Mindezeket a gyanus körülményeket felsorolták panaszföljelentésükben, melyet e tárgyban a császári királyi országos törvényszékhez benyujtottak. — A biróság részéről nyomban megindított vizsgálat során konstatálták, hogy az emlitett kodicillum hamis, a kihallgatott tanuk vallomása pedig kétségtelenné tette, hogy a végrendeletet maga Kunz Ferencz csinálta és iratta le. A tanuk ugyanis egybehangzólag azt vallották, hogy a végrendelkező semmit sem szólt, aléltan feküdt az ágyban, sőt talán halva is volt, midőn ők a fiókvégrendelet aláirására fölkérettek. Ami pedig a sajátkezüleg irt és aláirt végrendeletet illeti, itt is oly momentumok mutatkoznak, melyek kizárják annak törvényszabta módon kényszer nélküli való keletkezését. A vizsgálat ebben az ügyben erélyesen folyik. Dr. Kuncz Ferenczet ma hallgatta ki a bécsi biróság s lehet, hogy az ügy ránézve nagyon is komoly fordulatot vesz majd.

— **Mozgó láp.** Érdekes természeti tüneményt ir le a „Daily Express" dublini tudósitója. Castlera és Bellingare közt van ugyanis egy termékeny, körülbelül hat angol mértföld hosszu völgy; valamivel magasabban az országut vonul el. Egy idő óta az országut közelében levő nagy láp mozgásnak indult s eljutott egész az országutig, hol egy ideig sikerült megkötni a mozgó tömeget, végre azonban ez mégis utat tört magának s őrült gyorsasággal haladt le a völgybe, mocsárrá változtatva 120 acre kitünő minőségü rétet. Egy farmerépületet teljesen körülzárt a mozgó láp s a lakók csak gyors futással menthették meg életüket. A közlekedés Castlera és Bellingare közt meg van szakitva s több mint tiz láb mély óriási láptömbök hevernek szerte-szét az országuton. A láp körülbelül fél angol mértföldnyi távolságban kezdődött az országuttól s még most is patakonként ömlik a hig mocsár. A mozgó mocsár most a Suck folyó felé folytatja utját, az ez által fenyegetett hidak megvédése sok munkába fog kerülni.

— **A ki szalmában tartja pénzét.** B. J. csikszeredai lakos a közelebbi heti-vásár alkalmával eladta két marháját, az árát pedig a bugyellárisba tevén, azzal együtt elrejtette az ágy szalmájába. Reggel korán felkelt s ősi szokás szerint egy marék szalmát vett az ágyból s tüzet gyujtott. Később, mikor a pénzt elő akarta venni, akkor jött a szomoru véletlenre, hogy a szalmával együtt felmarkolta a bugyellárist is; de ekkor már késő volt, mert csak a bugyelláris vasrámáit kaphatta ki a hamuból.

— **Horváth Laczi** Velenczében. Mikes János báró, vasmegyei birtokos a napokban velenczei palotájában, hol a telet tölti, fényes estélyt rendezett, melyre a zenészeket Szombathelyről hozatta. Horváth Laczi czigányprimás a m vasárnap indult utra hatodmagával Velencze felé, ahol három napig időzött Az uti költségen s ellátáson kivül, naponkint 200 forintot kapott a társulat.

— **Attért** a zsidó valiásra. A szerelem, a szerelem ... mit annak Tisza Eszlár, tapolczai kérvény! Bizonyithatja azt Scholz Katalin lőcsei születésü 20 éves varróleány, ki a napokban Bécsben áttért a katholikus vallásról a zsidó vallásra, hogy kedvesével, Krausz Gyula budapesti kárpitossal, ki zsidó vallásu. oltár elé léphessen. Most azonban ujabb akadályok gördültek ez ifju pár elé. A szerelmeseket sem bécsi, sem magyarországi rabbinus nem akarja összeadni, mert mindketten a magyar állam kötelékébe tartoznak s törvényeink tiltják az ilyen házasságot. A napokban kérvényt nyujtottak be a belügyministerhez, melyben a ministert arra kérik, hogy a házasságra engedélyt adjon.

— **Agyonlötte a fiát.** Egy Pankovits Mátyás nevü soproni kertésznek nagyon sok baja volt a fiával, akit garázdálkodásai miatt már több izben büntettek. A legény a m. hó 22. és 23. közti éjjel kissé ittas állapotban atyja házához ment s ott bebocsáttatást kért. Mivel nem eresztették be, erőszakkal betörte az ajtót s késsel kezében atyja és a hozzátartozók ellen tört. Az apa kérte, hogy ne közelitsen, de ő annál nagyobb dühvel rohant a szoba üvegajtajának, mely őt még atyjától elválasztá, s azt is darabokra zuzta. Ekkor az apa önvédelemtől kényszeritve, lőfegyverét fiára sütötte, s az egész lövés ennek czombjába hatolt. A megsérültet a kórházba szállitották, hol 24-én iszonyu kinok között mult ki.

— **Csodagyermek** született január 20 án Karczagon. Rendkivüli nagy kettős feje van, olyformán, hogy a rendesnek látszó fejen fölül még egy másik áll magasabban; ezszerint a két fej valóságos 8-as számot képez, melynek alsó részén rendes szájképződés látható. Sem alsó, sem felső fején egyetlen szeme sincs, orra alig látható; helyén csak egy kis kidudorodás és egy nagy lyuk van. A csodaszülött hat éves házasok első gyermeke és m. hó 27-én meg is lett keresztelve. Azt hiszik, hogy hosszabb ideig el fog tengődhetni.

— **Hogy feküdjünk le a vasuti kupéban?** Dr. Qutten egy hirneves orvos, erre nézve azt tanácsolja az utazóknak, hogyha a vonaton aludni akarnak, ugy feküdjenek le, hogy fejük a gőzmozdony irányában legyen. E helyzetben a vért a vonat mozgása a fejből kihajtja s ennélfogva nyugodtabban lehet aludni. Ha azonban, mint rendesen szokás, a lábak vannak a lokomotiv irányában, az altestből a vér a fejbe özönlik, elüzi az álmot s heves fejszaggatást okoz. — Dr. Quiten e nézetet a saját és sokat utazott ismerőseinek tapasztalataiból meritette.

— **Panaszosból rab.** Mulatságos jelenet játszódott le, mint a Sz. Napló beszéli, a szegedi törvényszéki épületben. Itélethirdetés volt. Szücs János kisteleki gazda is megjelent a törvényszék előtt, hogy meghallgassa, mi büntetést szabott a királyi tábla arra a rossz csontra, aki az ő jó csontját egy verekedés alkalmával összetörte. Vádlott azonban nem jelent meg s a fölolvasott másodbirósági itéletet maga a panaszos hallgatta végig. „Hát megnyugszik-e az itéletben?" veti föl az elnök a szokásos kérdést, mire a panaszos gazda nagyot gondolkozva, igy válaszolt: „Hát meg köll mán egyször nyugodni, mert én szögény embör vagyok, aztán sok az ügyvédi költség. Elég lössz neki, hát mögnyugszom! Az ajtó előtt álló fegyveres őr hallja, hogy odabenn valaki „megnyugszik", glédába vágja magát és a mint a panaszos gazda künn terem, nyakon csipi, hogy „előre". Szegény jó öreg szinte megijed s elkezdi magyarázni, hogy hiszen ő panaszos, nem pedig vádlott, de az őr nem tágit, haragosan maga elé lóditja a gazdát, mondván: „Nem tesz kend engem lóvá, aki egyszer „megnyugszik," annak be kell masirozni a kóterbe." Az öreg gazda erre aztán ugy megijedt, hogy alig tudott szóhoz jutni s elindult az őr előtt. Többször visszafordult s magyarázta, hogy ő nem bünös, a buzgó őr azonban mindannyiszor azt felelte, hogy az majd kitudódik s a szegény ember tévedésből csakugyan bekerült a kóterbe. Még nem forditották azonban rá a zárt, midőn a törvényszéktől egy szolga érkezett, ki a halálra ijedt gazdát kiszabaditotta kellemetlen helyzetéből.

— **Szerkesztő-változás.** Mióta a vasmegyei függetlenségi párt megalakult, irja szombathelyi levelezőnk — a párt kebléhen folyton a legnagyobb viszálkodások fordultak elő. A párt közlönyét, a „Dunántul"-t, melyet keletkezte óta Latky Károly ügyesen és tapintatosan szerkesztett, olyan sok oldalról akarták befolyásolni, hogy a szerkesztőnek a lehető legkényesebb állása volt. A párt egynémely vezérférfia oly utra terelte a lap irányát, melyet Latky helyesnek el nem ismerhetett; oly közleményeket erőszakoltak rá, melyekert ő a felelősséget el nem vállalhatta. Ennélfogva Latky a mai naptól fogva a Dunántul szerkesztésétől visszalépett. Megjegyezzük, hogy a „Dunántul"-t keletkezte óta Pázmándy Dénes országgyülési képviselő támogatta leginkább; sürüen irogatott bele s egy cikkéért, melyben Széll Ignácz, vasmegyei alispánt a sikkasztó-banda főnökének nevezi, sajtópert is inditottak ellene. A lapot mostantól fogva Rusa Kálmán a „Herkó páter" azimü antiszemita élczlap kiadója fogja szerkeszteni; de nincs kizárva az az eshetőség sem, hogy a lap, melyet a vasmegyei közönség nem nagyon pártolt, végleg megszünik

— **38 éves szerelem.** Azt mondják, hogy manap már kiveszett a világból a poésis; még a szerelem is csak olyan nagyot lobogó, hamar kialvó láng, mely nem igen szokott tartós lenni. A Petrarca szonettei őszinteségében azért nem hittek az irodalomtörténészek, mert ugy mondták, nem lehet az, hogy valaki vén létére is olyan igen nagyon tudjon szeretni. Pedig az öreg Almási Ferencz bácsi, a ki tegnap vezette oltárhoz azt a leányt, kit 38 esztendővel ezelőtt szeretett meg, ebben a tekintetben különb legény még a hires olasz poétánál is. 1845 ben ismerkedett meg mostani feleségével; fiatalok voltak mind a ketten, szerették is egymást, de hát az Isten nem engedte, hogy már akkor egymáséi legyenek, A leány olyanhoz ment feleségül, akit nem szeretett, Ferencz bácsi pedig, aki akkor még Feri volt, megfogadta, hogy sohase szeret mást világéletében, csak azt a bogárszemü kis barnát, aki először vette magát bele a szivébe. Az a „kis barna" pedig egy ideig nagy boldogtalanságban töltötte életét annak az oldala mellett, akihez nozzá erőltették; később aztán elvált tőle, de hát nem törvényesen. Igy aztán a szerelmes párnak el kellett várnia egész addig, mig a férj meghalt; ez pedig csak nemrégiben történt meg Szőregen. Már most a 38 éves szerelemnek nem állott semmi sem utjában és a 66 éves „vőlegény" csakugyan meg is esküdött a szegedi felsővárosi templomban az ő 56 éves menyasszonyával. Ne számitsa be élétökbe az Uristen azt a 38 esztendőt, a meddig egymásra kellett várniok, hanem nyujtsa boldogságukat ennyivel tovább!

— **Adat a rituális gyilkosságokhoz.** A veszprémi rituális vérvád, mint a P. N.-nak Várpalotáról jelentik, nem szünt meg oly egyszerüen, mint azt a napokban a lapok közölték. Barankai berhidai jegyző ugyanis e vádat nem vonta vissza, hanem a vértanu gyanánt előállitott leány maga vallotta be a biró előtt, hogy az egész csupa merő koholmány. A leány azt is elbeszélte miként iratta alá Barankai a felvett jegyzőkönyvet. A veszprémi törvényszék Barankait izgatás és rágalmazás miatt vétkesnek mondta ki és csakis Ney Károly és Lichter hitközségi elöljárók kérelmére állott el a büntetés szabásától. A törvényszék enyhitő körülményre talált Barankai családos voltában.

— **Egy uj főváros alapitása.** Az argentini köztársaság államainak eddig tudvalevőleg Buenos-Ayres volt a fővárosuk. De a folytonos népesedés és gazdagodás folytán nem alkalmas már a szövetségi kormány székhelyéül. Elhatározták tehát, hogy uj fővárost alapitanak, mely Washington módjára önálló államot fog képezni. La Plata lesz a neve és a napokban fognak hozzá az épitéshez. Az uj főváros a régitől néhány mértföldnyire észak felé fog feküdni. Az argentini kormány az állami épületek emelésére 100 millió frankot szavazott meg. A város egyenes és egyenközüen futó utczákból fog állani, itt-ott néhány nyilt parkkal.

— **Szerencseszámok.** Távol legyen tőlünk, hogy a kis lutrinak reklámot akarjunk csinálni és a következő kis történetet és csak mint a véletlennek szeszélyes játékát közöljük. Rudolfsheimban néhány nap előtt egy jómódu ember halt meg. A temetés után ruháit szegényeknek osztották szét, mindenekelőtt azonban megakartak győződni a felől, vajjon nincsen-k-e papirok vagy más értékes tárgyak a zsebekben s ezért a ruhákat pontosan kikutatták. Ez alkalommal az egyik ruhadarabban egy papiros-szeletet találtak, melyen a 7 és 47 számok voltak. Egy „tapasztalt" lutrizónő tanácsára harmadik számul az elhaltnak korát vették. A három számot betették a lutriba és a legközelebbi huzásnál a szerencsés örökösök 20.000 frtot nyertek.

— **A komornyik boszuja.** N. N. ur a farsang alatt szokás szerint két estélyt szokott adni. A meghivott vendégeken kivül azonban husz olyan is jelent meg, kiket a háziur még hirből sem ismert. A dolog igy történt. A háziur nem rég elbocsátotta szolgálatából komornyikját; ez ugy akarta most magát megboszulni, hogy volt gazdája meghivóinak utánzatait egyik „liberiás" barátja közbenjárásával szétküldötte. A háziur természetesen nem tehetett mást, mint jó arczot vágott e gonosz tréfához.

— **Gyujtogató locomotiv.** A magyar nyugati vasut sárvári állomása és a Rábahid között levő őrházra — a mult hétfői erős szélben oly sürüen hullott az elrobogó vonat locomotivjából a szikra, hogy a padlásablakon behullott, s miután ott könnyen gyuló anyagot talált, rövid idő alatt az őrház lángban állott és mire segitség érkezett, akkorára le is égett. A szegény őrnek ez kettős baj, mert a mult hetekben több napon keresztül ugy körülvette a kiáradó Rába vize az őrházat, hogy nem mozdulhatott belőle.

— **Hogyan kell nedves szobákat kiszáritani?** A nedves szobák kiszáritása végett a szoba valamelyik üres helyén egy deszkát állitunk fel oly rézsutosan, hogy alája egy fazekat, vagy tálat elhelyezhessünk, padot pedig klórmész-porral hintjük be. Ezen klórmész a szoba nedvességét magába szivja és pedig egyszeri alkalmazáskor kétszer annyit, mint a mennyit saját sulya kitesz. Már most minél nedvesebb a szoba levegője, a klórmész, kásaszerü szemekben, annál gyorsabban hull a deszka alá helyezett edénybe. Ha az abban ilykép összegyült viz elpároltatik s a már alkalmazott klór megszárittatik, akkor ismét ujból lehet vele akárhányszor a deszkát behinteni. Ennek a szernek alkalmazásával a szoba levegője mindig száraz leend. Ez a szer biztosan hat s a különben legnedvesebb szobák és pincék is ilyképen kiszárithatók.

— **Ne restelje!** Egy párisi vak koldus a következő ügyes módon terelte a járó-kelők figyelmét magára. Egy táblát akasztott nyakába, melyre e sorokat iratta: „Nem kell röstelni, ha csak egy sous-t ád is! Hiszen nem láthatom!" A publikum persze jóizüt nevet a koldus ötletén és sürüen hullatja kalapjába az alamizsnát.

— **A nők tizparancsolatja.** Első parancs: Szeresd férjedet jobban, mint bármely más halandót. Második parancs: Ne esküdj neki hamisan szerelmet. Harmadik parancs: Rajta légy, hogy sok ünnepnapja legyen s örüljön neked. Negyedik parancs: Szeresd őt jobban, mint atyádat. Ötödik parancs: Ne gyötörd őt szeszélyeiddel és ájuldozásaiddal. Hatodik parancs: Ne csald meg őt. Hetedik parancs: Ne pazarold pénzét hiábavalóságokra. Nyolczadik parancs: Ne pöröIj vele és ne légy szineskedő, Kilenczedik parancs: Csak egyet szeress és az az egy — férjed legyen. Tizedik parancs: Ne légy fényüző, ne ülj az ablakba azért, hogy lássanak. E tizparancsolat mindenu

---

orosz, tót német stb. mindegyik indulatba jő, önkénytelenül is neheztel érette, mintha restellené nemzetiségének felemlitését; mig ellenben a magyar, ha mondja neki valaki, te magyar! azt feleli arra, igen, én magyar vagyok!"

Legyünk tehát magyarok mindnyájan, kik ez országnak lakósai vagyunk tegyük hazánkat nagygyá, nemzetünket hatalmassá, mert miként felolvasásomnak elején mondottam, a nemzetek élete a nép kezében van, s Magyarország sorsáról meg van irva, hogy:

Nagygyá csak fiaid szent akarata tehet!

Én azon szent hitben, azon meggyőződésben élek, hogy e haza értelmi közönsége nem lehet k ö z ö n b ö s a közös haza eme felette l é n y e g e s kérdésének megitélésénél — és hiszem, hogy kiki velem együtt azon érzelmet táplálja kebelében, hogy inkább hazánk Magyarország legyen nagygyá a magyarnyelv terjesztése folytán, inkább annak lakósai legyenek gazdagokká a külfölddel is szemben, inkább mi álljunk idegen nemzetek s országoknak fölötte mint megforditva: közönyösségünk folytán maradjunk azon alárendelt helyzetben, a melyben szenvedünk most, avagy idővel nemzetiségünk nagysága hazánk dicsőségével egyetemben Európa térképéről is végleg eltöröltessék.

A keresztülvitelhez csak akarat kivántatik, egyéb semmi, s ha az akarat meglesz, az eredmény biztos, kimaradhatatlan és önmagunknak tulajdonithatjuk a kötelességszerü érdemet, hogy mi e hazának fiai azt nagygyá tenni hozzájárultunk!

És ezt tennünk annál is inkább kell, mert a létkérdés is követeli, hogy:

Légy hive rendületlenül
Hazádnak, oh magyar!
Ez éltetőd, s ha elbukál
Hantjával ez takar.

*
* *

A nagy világon e kivül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze,
Itt élned, halnod kell!

nőnek az öltözék-asztalkáján legyen és naponként tizenkétszer olvassa el.

— **Megtért bünös.** Egy Ács Sánta József nevü hires szegedi betyár, a kivel már sokszor megülették a börtönt,nemrég arra szánta el magát, hogy nazarénussá lesz. Most már 52 éves, őszbe csavarodott s meglehetősen törődött ember. Sokat hányódott, vetődött, szenvedett s ma már megszállta a bünbánat. Azt gondolta, hogy van már elég a rováson, ezután már majd csak törülgeti „kvittel" az Uristennel, vagyis becsületes ember lesz. Pár nap előtt beállitott a főkapitány elé s ott abbeli szándékát jelentette ki hogy ő a nazarenus hitre akar áttérni. A nazarénusok azonban azt mondták neki, hogy csak ugy vehetik be maguk közé, ha a törvény előtt minden bünétől megtisztul. Ő hát azért jött, hogy elmondja mindazokat a bünös cselekményeit is, a mik eddig még titokban maradtak, aztán szabja rá a törvény a mit érdemel, hogy azután áttérhessen á nazarénus vallásra. A főkapitány meghallgatta Ács Sánta Józsefnek töredelmes vallomását és jegyzőkönyvbe foglaltatta, melyet további eljárás végett áttett a fenyitőtörvényszékhez. Ács Sánta Józsefet azonban egyelőre szabad lábon hagyta, noha az váltig kérte a letartóztatást, mert hát ő mielőbb becsületes ember akar lenni — a boldog nazarénusok között.

Rövid hirek.

Billott franczia hadügyminiszter kinyilatkoztatta, hogy a hadseregben a szellem kitünő, s a fegyelem szigoruan kezeltetik. — **A franczia kabinet** valószinüleg Ferry elnöklete alatt fog megalakulni. — **A franczia belügyminiszter** oda nyilatkozott, hogy a köztársaságra nézve nem forog fenn veszély. — **Esztergomban** a vizkárosultak javára febr. 5-én tombolával egybekötött polgári álarczos bált rendeznek. — **Szt.-Endrén** himlőjárvány vette be magát az iskolás gyermekek közé. Nagy indolenczia az illető hatóságoktól, hogy az iskolákat még most sem záratták be. — **A soproni irodalmi ès müvèszi kör** bálja m. hó 20-án a lehető legfényesebben sikerült. — **Öreg vadász.** Szalmavárott egy körvadászat alkalmával a legtöbb nyulat lőtte Ibáss Imre, a kinek vállait a 82 év sulya sem nyomta még le. — **Földrengès.** Mostárból távirják, hogy tegnap reggel 7 óra 58 perczkor egész Herczegovinában erős, 4 másodperczig tartó földrengést észleltek. — **A franczia kormànválság** egyelőre véget ért. — **Keletrumeliàból** nyugtalanitó hirek érkeznek, a lakosok kezében orosz fegyverek vannak. — **A fövigadó** táncztermében 4 tánczokat ábrázoló szobrot állitanak fel. — **A szegedi szinház** igazgatója mégis Nagy Vincze lett. — **Allabama (Amerika) àllam kincstàrnoka** 250.000 dollár elsikkasztása után megszökött. (Nem lesz semmi baja, hisz magasrangu tolvaj!) — **Franczia hadügyminiszterré** Thibaudin tábornok lett. — **A tiszaeszlàri** iratok Kolozsvárra küldésének eszméjét végleg elejtették. — **Egy baptista tèritőt** jól eldöngették Promontoron. — **Az öngyilkosnak** hitt Prielle Lajos meg került. — **Dr. Strasser Ferencz Marcián** a Szent-Ferenczrend tagja a fővárosi Rókus kórházi segédlelkész kilépett a rendből. — **Penet 90 esztendős** hadagg astyán tiszteletére, ki még I. Napoleon alatt szolgált, Párisban nagy ünnepélyt rendeztek. — **Az osztràk-magyar bank** $^1/_2$% al leszállitotta a kamatlábat. — **Az osztràk képviselöhàz** büntetőjogi bizottsága a halálbüntetés megtartása mellett nyilatkozott. — **A barcsi** közraktár pénztárnokát folyó hó 1-én este 8 órakor hat fölfegyverzett ember kirabolta s összesen 7510 forintot vittek el.

Heti jelentés a budapesti gabonatőzsdéről.

Bpest, febr. 2 1882.

(Steiner József és Társa termény-gabona- és bizományi czég jelentése. Csendes irányzat mellett az üzlet korlátolt határokban mozgott. Külföld létlenkedett, belföldi fogyasztóink pedig csak engedmények mellett vettek reszt a vásárlásban.

B u z a 20 krral csökkent. Mai árjegyzéseink: tiszavidéki, pestmegyei és fehérmegyei 78—79 kl. 9.70—9.90 79—80 kl. 10—10.10 80—82 kl. 10.20—10.50 Bánsági 25, bácskai 15, északmagyar 40, üszögös fajok még további 40—50 krral olcsóbban fizettetnek. Tavaszra 9 55, őszre 10.05.

R o z s keresett, elsőrendü 7.25, közepes 7. oláh 6.70.

Á r p a szilárd,takarmány 6 80 7, maláta 7 25—8, sörfőzdei 8.50—9

T e n g e r i szilárd. 5.85—6.15 kelt. Febr. szállitásra Zsombolyán 5 10. Kötések maj. jun. 6.16. C i n q u a n t i n Csabán 6.35 Orosház 6 20—6.25.

Z a b szilárd 5.80—6.75 minőség szerint. Tavaszi határidőre 6.60

B a b, lanyha. Dunavidéki 9—10 frt. Erdélyi 9.25—9.75, barna 9.50—10 frt, tarka 6.75—7 frt, törpe 12.25.

R e p c z e nincs üzlet. Káposzta $15^2/_4$—$16^1/_2$, aug.—szept 13.75.

V a d r e p c z e 6.80—7.25. K e n d e r m a g szilárd 11 frt. L e n m a g 12 frt.

K ö l e s belföldi 4—5.75, oláh országi 6.30—6 60.

T a k a r m á n y b ü k k ö n y buzából trieurözött 3.20, vetni való 8.50, zabbal kevert 7.75. K á s a zsákostul 10.50—11 frt.

P é n z e l ő l e g e t 5 kamatra nyujtunk ügyfeleinknek beraktározott árukra és feladási vevényekre. Az előleg minden városban felvehető, hol pénzintézet létezik.

Zsákköncsöndijt hetenkint drbonkint $^3/_4$ krt számitunk hozzánk küldendő árukhoz.

K ö z r a k t á r i i l l e t é k átmeneti forgalomban 100 m. mázsa után: az osztr. államvasut közraktaraiban 5.25. Fővárosi közraktárakban 7.05.

Papirszeletek.

Nos, szól egy báli rendező egy vendéghez, hogy tetszenek a hölgyek?

Bocsánat uram! válaszolt a megszólitott, nem mondhatok itéletet, mert a festészethez nem értek!

*

Okos gyerek. Eltört a gyerek kocsija. Odaadta apjának, s ez meg is igazitotta neki. E közben, látván apja ügyességét, elkiáltja magát: „Mégsem olyan ostoba ám az én apám, mint a milyennek látszik!

*

Speczialitás. Egyik tisztes polgártársunk, szenvedélyes sertés-tenyésztő, a napokban egy kedves ártány-disznaját, mielőt megölette volna, — lefényképeztette. — A ki nem hiszi, nézze meg, szivesen megmutatja. Szép a kegyelet, mindazon által tiszteljük a gusztusát! . . .

*

Egy rátóti ember, kit a korcsmában jól megvertek a mult héten panaszra jött a veszprémi járásbirósághoz a községi biró következő levelével: „Ezen pár soraim átadóját tegnap a korcsmában agyonverték szolgáltassanak neki igasságot."

*

Egy, a pápai piaczon áruló milimárís szamarának fülébe valaki égő taplót tett, miért a szamár bőszülten száguldott végig Pápa város utczáin, ugy hogy mindenki futni kényszerült előle. Pr . . . h Miksa pápai uracs is egy boltba menekül előle, hol udvariasan igy menti magát: „Bocsánatot kérek, egy szamár jön."

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. nem	Irány.	Óra	P.	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb.	5	15	reggel
V. vonat	„ „ „	2	55	d. u.
V. vonat	Zákány (cs Zákánig)	11	2	éjjel
Gy. vonat	Budapest	6	8	reggel
Post.vonat	„	2	6	d. u.
V. vonat	„	11	35	éjjel
V. vonat	BécsSzomb.Sopr.felé	6	15	reggel
Sz. vonat	„ „ „	12	5	éjjel
V. vonat	Sopron	3	—	d. u.
Sz. vonat	Prág. Kot Csákt. felé	4	57	reggel
Sz. vonat	„ „ „	2	45	d. u.
Gy. vonat	„ „ „	10	50	éjjel
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	5	27	reggel
V. vonat	„	1	41	d. u.
Sz. vonat	„	11	—	éjjel
V. vonat	Budapestről	4	31	reggel
P. vonat	„	2	5	d. u.
Gy. vonat	„	10	30	éjjel
	Bécsből	4	11	reggel
	„	10	20	éjjel
V. vonat	Sopronból	12	16	délben
Gy. vonat	Pragerhof felől	5	55	reggel
Sz vonat		1	14	d. u.
V. vonat		11	10	éjjel

Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.

Nyilttér.*)

Vivmány!

Wajdits József könykereskedésében Nagy-Kanizsán megjelent:

FARSANGI FANK, bábakenyér (Kugelhupf) és kétszer-sült

készitési titka.

Irta: FOUQUET JAQUES. III-ik Napoleon udvari főszakácsa.

Reményi toldalék- és szalonnás pogácsa, jó kalács és szénarétes készitési módjával

bővitette: egy magyar nő.

Edisses kiállitásu művecskének ára 60 kr. Postai rendelések 70 kr. beküldésével ajánlva bérmentesen küldetnek.

Ezen több magyar nőtől megpróbált és tökéletesen sikerült sütési módot ajánljuk hölgyeink figyelmébe. 786 6—*

* E rovat alatt közlöttért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

394. 81.

Árv. hirdetmény.

Alulirt k. bir. végrehajtó az 1860. t. cz. 102. §-a értelmében közhirré teszi, hogy Lenk Samu soproni lakos részére Balogh Gábor dobri lakos ellen 306 frt tőke követelés és járulékai végett 1881. évi julius 29-én teljesitett végrehajtáskor lefoglalt és 640 frtra becsült egy pár fekete tarka és egy pár vörös tarka szőrü ökör, két vörös szőrü tehén és két vastengelyes szekér, Dobriban alperes lakásán folyó 1883. évi februar 13 ik napján délelőtt 10 órakor azonnali fizetés mellett el fognak árvereztetni.

Kelt Alsó-Lendván 1883 évi jan. 28-án.

ZAKÓ DÁNIEL
805 1—1. k. birósági végr hajtó.

HIRDETÉSEK.

800 2—3

Pályázat.

A „Csabrendeki takarékpénztár"-nál a könyvelői állomásra pályázat nyittatik.

Ezen állomással 500 frt évi fizetés s kedvező üzletévben illő jutalék jár.

A ki az állomást elnyeri 1000 frt biztositékot tartozik letenni. Azoknak a kik a könyvvitelben jártassággal birnak elsöbbség fog adatni.

A kik pályázni akarnak, folyamodásaikat februar hó 28-ig az intézetnek helyben lakó elnökéhez tek. Barcza Sándor urhoz adják be s az irt napon tartandó vizsgára személyesen jelenjenek meg.

Kelt **Csabrendeken,** Zalamegye 1883. jan. 24.

Az igazgatóság.

33. 1883. tk. Érk. 1883. január 8-án.

Árverési hirdetményi kivonat.

A keszthelyi kir. járásbiróság mint telekkvi hatóság közhirré teszi hogy zalamegye összesitett árvapénztára végrehajtatónak Kámán János végrehajtást szenvedő elleni 1629 frt, 21 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a keszthelyi kr. járásbiróság területén levő a boldog asszonyfai és Szentgyörgyvári határban fekvő boldogasszonyfai 34. sz. tjkvben A † 21. hrsz. a. felvett szántó töldre 38 frt, továbbá a boldogasszonyfai 37 sz. tjkvben A † 20. hrsz. a. felvett ház udvar és kertre 268 frt, végül a Szent györgyvári 116 szám tjkvben A † 580 hrsz. a. felvett öreghegyi hegyvám szőlőbirtokra 1529 frt, és ugyanazon tjkvben A † 574 hrsz. a. felvett kobrói szántó földre: 13 frt, kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelelt ingatlanok és pedig a boldogasszonyfai ingatlannak az 1883. évi márczius hó 29-ik napján délelőtt 10 órakor boldogasszonyfán a Szent-györgyvári ingatlanok pedig az 1883. évi márczius hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor Szentgyörgyvárott a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át keszpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ár folyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelelt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénzek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Keszthelyen, 1883. évi januar hó 11. napján.

A Keszthelyi kir. járásbiróság mint telekkvi hatóság. 803. 1—1.

46. e3

Árverési hirdetm.

Az alsó-lendvai kir. járásbiróság 265/83. sz. végzése folytán közhirré teteti, miszerint Lenk Samuel soproni lakos részére, Balogh Gábor Dobsi lakós ellen 1882. évi februar 25 én teljesitett végrehajtáskor lefoglalt és 534 frtra becsült egy pár 4 éves ökör, egy tehén, egy $1^1/_2$ éves ökör tinó, egy $1^1/_2$ éves üsző, két vastengelyes szekér és 7 darab sertés, Dobriban alperes házánál 1883. évi február 10-ik napján délelőtti 10 órakor azonnali készpénz fizetés mellett eladatnak. —

Kelt Alsó Lendván, 1883. évi jan. 26-án.

ZAKÓ DÁNIEL
804 1—1. k. birósági végrehajtó.

In Josef Wajdits's Buchhandlung zu haben: (Bester Briefsteller in 26. Auflage.) W. G. Campe's vollständiger

Briefsteller

oder Anweisungen Briefe aller Art nach den darin enthaltenen 220 Musterbriefen im besten Styl schreiben und einrichten zu lernen. Ferner 100 Formulare zu eingaben, Gesuchen und Klageschriften.

Sechsundzwanzigste Auflage. 1 Mk. 50 Pf.

NB Es ist dies unbedingt einer der besten Briefsteller, wovon mehr als 125,000 Expl. in 25 Auflagen abgesetzt wurden. 235 1—1

A legjobb SZIVARKA-PAPIROS
A
LE HOUBLON
Franczia gyártmány.
UTÁNZÁSOKTÓL ÓVATIK!
801 20—

E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minden lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden karton az alant látható védjegygyel és aláirással van ellátva.

MARQUE DE FABRIQUE C. C.
Cawley & Henry Propre du Brevet
CAWLEY & HENRY, allaige Fabrikates, PARIS
seuls Fabricants brevetés des Marques:
PAPIER ANANAS | LE DRAPEAU NATIONAL
Couleur Mais | Blanc ou Mais
Qualité supérieure

Galandféreg fejjel eltávolitva $^1/_2$ óra alatt a teljesen izetlent igen könnyen és kellemesen bevehető gyógszer, mely a Szt. András gyógyszertárból Bécsben V. Wimmergasse 32. szám. kapható. Siker biztositva; ára egy doboznak 6 frt 50 kr.

Tekintetes Gyógytár!

Szivélyes köszönetemet az önök kitünő gyógyszereikért, mely engem két éves szenvedésemtős egy óra alatt galandféregtől megmentett.

Kassán, Kescker Henrik főutcza 5. 696 6—12.

Ismerösök számára

kérek még néhány „Betegbarát" czimü könyvecskét, mert váratlan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné. — Egy szerencsésen felgyógyultnak e sorai önmagukban beszélnek; ezért csak arra figyelmeztetünk hogy a „Betegbarát" kivánatra Gorischek K. egyetemi könyvárus által (Bécs I. Istvántér 6) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krnál a levelező lapért. 717 1—7.

Dr. Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigoruan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanácsban tartott jogosit jegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krert.

Fő raktar: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bècs.

Raktár: Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.

U. I. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 680 34—*.

Wien, Stadt, Sellergasse Nr. 11.

Hoff János-féle maláta egészségi csokoládé.

A HOFF JANOS-féle maláta-csokoládè

s az idült gyomor-, illetőleg emésztési bàntalom s vérszegénység

meggyógyitása,

Valódi, hamisitatlan állapotban idegerősitőül a vérbajok és a lesoványosodásnál orvosilag rendeltetik a maláta-csokoládé, kiváltképen a sápkór és vérszegénységnél. A legfinomabb maláta csokoládé erősitésre előnyös. 20 év alatt 58 kitüntetésben részesitve császárok, királyok és fejedelmek által Készitve Hoff János császkir. udv. szállitó ur, a maláta-készitmények feltalálója és készitője maláta-kivonat csokoládé gyárában. 774 5—17.

Köszönőlevél Budapestről

Tekintetes ur! Tény, hogy 5 évvel ezelőtt meghütöttem magamat oly annyira, hogy nem csak orvosok, hanem mindazok, kik csak egyszer láttak, életemhez semmi reményt sem kötötték, kénytelen voltam a Szepességet, zord éghajlata miatt azonnal elhagyni és az enyhébb éghajlattal biró Budapestre átköltözni. Már akkor is, minthogy más szerek nem használtak, menedéket kerestem a malátakivonat-készitményekben és rövid idő mulva könnyebbülést éreztem. Azóta a készitményeket rendesen használom és állapotom annyira javult, hogy reményem van e bajból kigyógyulni. — A midőn el nem mulaszthatom ez alkalommal a malátakészitményeket a közönségnek ajánlani, kötelezve érzem magamat uraságodnak köszönetemet nyilvánitani és maradok kiváló tisztelettel

Budapest, 1882. márczius 22. W o s a t k a F e r e n c z.

F ő r a k t á r: N a g y - K a n i z s á n: Fesselhofer József, Strem és Klein; Z a l a - E g e r s z e g e n: Hubinsky Adolf; S o p r o n: Müller P.; K e s z t h e l y: Wünsch Ferencz; K a p o s v á r: Laipczig Antal; K a l o c s a: Behr K. Lipót; W a r a s d: Kusy, Hochsinger gyógyszerész; Z á g r á b: Kaiser és Lux; S z o m b a t h e l y: Kelemen J. V.; K ö r m e n d: Sonnenvend gyógyszerész; P é c s: Spitzer Sándor; K r e n z: F. Bosnyak és fia; M u r a s z o m b a t: Csellner V. gysz.

Hoff János-féle maláta-kivonat egészségi sör.

Hoff János-féle koncentrált maláta-kivonat.

Hoff János-féle maláta-mellcukorkák kék papirban

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Wajdits József gyorssajtóján.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETESEK
5 hasábos petitsorban 7, másodszor
6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel.
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlasslesház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.

Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet“, a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank“, „nagy-kanizsai takarékpénztár“, a „zalamegyei általános tanitótestület“ a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület“ a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“ s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A „szabadságharcz-szobor“ bizottmányától.

A szent ügynek egyelőre eleget teszünk azzal, ha az alábbi hazafias érzelemtől áthatott sorokat olvasóinkkal közöljük. A hozzánk intézett levél igy szól:

„Tekintetes szerkesztő ur!

Budapest főváros törvényhatósági bizottsága, 1882. évi november hó 8-án tartott közgyülésében elhatározta, hogy az 184⁸/₉ évi szabadságharcz az ország szivében emelendő emlék utján megörökittessék, s kifejezé azon óhaját, hogy ezen szobormü felállitása és leleplezése az ezredéves ünnep egyik részletét képezze.

A honalapitás ezredéves fordulója sokkal közelebb fekszik előttünk, hogysem időt lehetne vesztegetni, ha azt a nemzet méltóságának megfelelően megünnepelni akarjuk, pedig azt méltóan kell megünnepelnünk, mert a történelem és a világ a nemzeti közérzület külső nyilvánulásaiból von következtetést a nemzetek és államok életképességére. — Ezen ünnep méltó részletét találandja a nemzet első koronás királyának érczszobor utján való megörökitésében, mert a consolidált keresztény magyar állam megalakulásának, a társadalmi és politikai rend ugyszintén monarchikus alkotmányunk hathatósabb kifejtésének eszméje, szent István nevéhez és személyéhez füződik.

Ámde lelhetünk-e hazánk egész történelmében ezen korszakhoz méltóbbat, mint az 184⁸/₉ évi szabadságharczot, mely társadalmi és politikai átalakulásunknak dicsőségteljes mesgyéje, — mely a kiváltságos és szabad democratikus társadalom, a tized- és szabadföld, a censura- és sajtószabadság, az aristocratikus rendi alkotmány- és parlamentaris felelős kormányzat között, — szóval, a közép- és ujkor között epochalis határvonalként emelkedik ki. Lehet, hogy vannak ezredéves multunkban események, melyeket a dicsőségnek nagyobb fénye s a gyásznak sötétebb árnya környez; — de a mely nemzetünk életében nagyobb forduló pontot jelezne, oly eseményt a magyar királyság megalakulásától fogva hiába keresünk.

Midőn a főváros közönsége ezen hazafias meggyőződésből kiindulva, egyhangu lelkesedéssel meghozta a fenti határozatot és az 184⁸/₉ évi szabadságharcznak mint korszakalkotó eseménynek, ezen eseményhez, valamint a nemzet kegyeletéhez és a főváros diszéhez méltó s nemzeti közadakozásból létesitendő szobormü általi megörökitésére, 25,000 forintot megszavazott: egyuttal, a lehető legszélesebb körü gyüjtés vezetésére, a szobor mintájának elkészitésére és a felállitási hely kijelölésére nézve javaslattételre, — szóval a kivitel iránti intézkedéseknek részben megtételére, részben előkészitésére és javaslatba hozatalára, az alulirott, számos t a g b ó l álló bizottmányt küldte ki,

Ezen bizottmány áthatva azon meggyőződéstől, hogy a minden szép és nemesért lelkesülő hazai sajtó az ügyet felkarolandja, s hogy akkor ezen nemzeti dicsőségünket hirdető s egész nemzetünk diszére szolgálandó emléknek az ezredéves ünnepély alkalmával leendő felállitása kétség kivül sikerülend; minden az ügy méltóságához nem illő további indokolás mellőzésével, hazafiui teljes bizalommal fordul Tekintetességedhez, tisztelettel kérve, hogy őt hazafias feladatában az ügy érdekében melegen támogatni s működéséről többször szivesen megemlékezni kegyeskedjék.

Kelt Budapesten a „szabadságharcz-szobor“ felállitása tárgyában kiküldött bizottmánynak 1882. évi deczember hó 28-án megtartott üléséből.

GERLÓCZY KÁROLY
Budapest főváros I-ső alpolgármestere, mint bizottmányi elnök.

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi és iparkamarának 1882-ik évi deczember hó 28-án tartott rendes közös üléséről.

(Folytatás.)

221. Idegen kamarák részéről jegyzőkönyvek érkeztek és pedig:

a pozsonyi kamarának 1882. szept. 27-én és nov. 15 én,

a linczi kamarának 1882. szept. 26-án és nov. 9-én,

a salzburgi kamarának 1882. szept. 5-én és október 10-én s 31-én és nov. 14-én.

a zágrábi kamarának 1882. szept. 30-án és november 8-án,

a bécsi kamarának 1882. okt. 4-én s 25-én s nov. 8 án s 29-én,

a klagenfurti kamarának 1882. jul. 24-én.

a zenggi kamarának 1882. szept. 13 án és nov. 29 én.

a csernovitzi kamarának 1882. okt. 7-én és nov. 16-án.

az olmützi kamarának 1882. szept. 26-án,

a brassói kamarának 1882. szept. 19-én,

a fiumei kamarának 1882. október 25-én,

a feldkirchi kamarának 1882. október 26 án,

a miskolczi kamarának 1882. november 7-én,

a pécsi kamarának 1882. november 6-én s decz. 11-én,

a kassai kamarának 1882. január 31-én, márczius 11-én, junius 17-én, augusztus 24-én s okt. 31,

a reichenbergi kamarának 1882. nov. 15 én,

a reveretoi kamarának 1882. okt. 26-án,

a debreczeni kamarának 1882. november 3-án,

a pilseni kamarának 1882. október 30 án,

a kolozsvári kamarának 1882. nov. 28-án tartott üléséről.

222. Egyéb nyomtatvány érkezett: Értesitő a budapesti állami középipartanoda $18^{79}/_{80}$, $188^{0}/_{1}$ s $188^{1}/_{2}$ három első tanévéről.

Bécs városa közraktárának statistikai közleményei 1881. év október havára XI. füzet.

Magyarország áruforgalma Ausztriával s más országokkal, VI., VII., VIII. s IX. füzet.

Jelentés a Kolozsvár szabadkirályi város ipariskolájáról $188^{1}/_{2}$. tanév.

A magyarosodást és népnevelést Sárosmegyében terjesztő egyesület alapszabályai.

Az erdélyrészi háziipar és iparfejlesztő-egylet évkönyve $188^{1}/_{2}$.

Jelentés az 1882. évi bordeauxi nemzetközi borkiállitásról.

Magyar posta-évkönyv az 1883-ik évre. Jancsó Dezsőtől.

Az osztrák-magyar kikötők 1881-ik évi tengeri hajózása és tengeri kereskedelmének statistikája.

223. Közzétételek:

1. Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia között kötött kereskedelmi szerződés rendelkezései. Ezek egyuttal minden nagyobb iparossal s kereskedelmi czéggel levélileg is közöltettek.

2. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumnak 43,513. sz. alatt kelt leirata a Veszprémben állomásozó 7 ik honvédhuszár-ezred vasalókovács mühelyével kapcsolatosan berendezett vasaló-tanfolyam megnyitása tárgyában.

3. Ugyanazon ministeriumnak 43,800 sz. a. kelt leirata, oly hordók vámmentes kezelése tárgyában, melyek a belföldön való megtöltés végett szállittatnak be a határon.

4. Ugyanazon minist. 41,709 szám alatt kelt leirata oly gépek vámkezelése tárgyában, melyen vámterületünkön belül nem készittetnek.

5. A magy. kir. dohányjövedéki központi igazgatóság átirata az 1883-ik évben szükséglendő különféle vásznak, kötelek es szinegek beszerzése tárgyában.

6. Rosenzweig J. bécsi ujság- és czimtár-kiadó-czég megkeresése, melylyel értesit, misszerint a bortermelők, nagy és kis borkereskedők, pezsgőgyárosok, szállodatulajdonosok stb., czim- s névtárának első kötete megjelent.

7. A. m. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. kir. ministerium 47,315 sz. a. kelt leirata, melylyel tudtul adja, misszerint a Horváth-Szlavoniaországgal szemben elrendelt szoros határzár oda módosittatott, hogy esetről esetre külön kikérendő ministeri engedélyek mellett a vészkerületekbe nem eső vidékekről kérődző állatok állati nyerstermények az eszéki hidnál, pálei révnél, Barcsnál, Zákánynál, Légrádnál és a varasdi hidnál, az illető bizottságok közbejöttével behozhatók lesznek.

8. A közmunka- és közlekedésügyi m. kir. ministeriumnak 38,814 sz. alatt kelt leirata, a táviratoknak hitelre való feladása tárgyában.

9. A cs. kir. osztrák-magyar londoni főkonsulatus átirata azon értesitéssel, hogy az ottani üzletházak hitelképessége iránt felvett tudakozódásokra jövőre csak a hitelügynökség által követelt dij előzetes beküldése után fog válaszoltatni.

10. A m. kir. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium 48,625 sz. alatt kelt leirata azon értesitéssel, hogy a bécsi gazdasági egyesület 1883. évi márczius hó 16., 17. és 18. napján Bécsben hizóállatkiállitást rendez.

11. Ugyanezen ministerium 46.936. sz. alatt kelt leirata, azon értesitéssel, hogy a Magyarországból Ausztriába, Cseh- és Morvaországba nem teljes kocsirakományokban szállitandó liszt- és egyéb őrleményküldemények számára a hazai vasutak, nevezetesen a m. kir. államvasutak, a magyar északkeleti, cs. kir. szab. kassa-oderbergi és alföld-fiumei vasut, valamint a cs. kir. szabadalmazott osztr. állami vaspálya-társulat azon kedvezményt engedélyezték, hogy a magyar vonalakon a kisebb mennyiségben feladott szállitmányok után, az eddig csak 5000 kilogramm feladásánál alkalmazott dijtételek számittatnak.

224. Elintézett ministeri rendeletek:

1. A m. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügy ministerium 46,331. sz. alatt kelt leirata, azon kérdéssel, léteznek-e kamarakerületünkben faggyugyertyagyárok? tagadólag intéztetett el.

2. Ugyanezen ministerium 48,173 sz. a. kelt leirata kapcsán leküldött, a szövőipar terjesztése érdekében kibocsátott felhivása, közhirrététel végett az irodához utasittatott.

3. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium 38,160 sz. alatt kelt leirata, melylyel a kamara a tervezett ipariskolák felügyeletére alkalmas férfiak megnevezésére kéri fel, felterjesztéssel el intéztetett.

TÁRCZA.

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.

„Légrád közegészségügyi monographiája 1873—1881. évi időközről.“
Irta Terzánczky József Kanizsajárás tiszti orvosa.)

(Folytatás.)

21. Népiskolái, iskola nevelése.

Mind a 3 hitfelekezetnek megvan felekezeti iskolája, iskola nevelése.

1. A katholikus hitfelekezetnek 3 iskolahelyisége van. Az első fiu és a 2-ik leányosztály iskola helyisége a városház épületében van elhelyezve a főtér nyugoti oldalán nyugot felé fordulva. A 2-ik fiosztályhelyiség a főtér keleti oldalán van a paplakház éjszaki oldalán nyugot felé fordulva.

a) Az első fiosztály helyisége a szó teljes értelmében költő fészke az egészség elleni hatányoknak, megis látszik a tanulókon, nemcsak küllemökön, egészségtelen szinökön, hanem élettelen lelki állapotukon, mely hiányoknál fogva azonnali beszüntetésre méltónak jelezhető. Azonnali beszüntetésre jelezhető legkivált azon okból, mert nem bir elegendő térfogattal, világossággal, czélszerü padokkal, nedves és nincs belül füthető kályhája, nincs légforgató (légtisztitó) készlete, tehát nem bir ventillátiokkal, és ami fő hiányával van, az olyannyira szükséges „udvar kertnek.“ Kutja van az udvarban, ivóvize jó.

A fiuk és leányok egy teremben vannak, létszámuk átlag: 67—70. A leányok többnyire nagyobb számmal vannak a fiuknál.

Tanórájuk délelőtt és délután 2, tehát naponta 4 óra. Szünidejük elegséges. A tantárgyak törvényesek.

b) A 2—6-ik fiosztályhelyiség az első fiosztály helyiségénél valamivel jobb, téresebb és világosabb is, de nem kellő száraz, erről is elmondhatjuk, jobb volna belőle elköltözködni végleg, mint benne a gyermekeket sanyargatni. Itt is lehet látni a fiuk egészségtelen szinéből, hogy a szoba nem bir egészségszerü tulajdonságokkal. Ennek sincs sem belül füthető kálhája, sem ventillatiója és hiányával van szinte az udvarkertnek, kutja az udvarban van, ivóvize jó.

A tanulók száma átlag 50—60. A tanóra délelőtt és délután 2, tehát naponta 4. Szünidő elégséges. A tantárgyak törvényesek.

c) A 2-ik leányosztályhelyiség a három közt a legelfogadhatóbb, mindamellett nem jelezhető hiánynélkülinek s nem azért, mert ez is hiányával van a belül füthető kályhának, a ventillatioknak, az udvar kertnek. Kutja szinte az udvarban van s ivóvize jó.

A tanulók létszáma átlag 50—60. Tanórájuk délelőtt 3, délután 2, tehát naponta összesen 5.

A tanulók kivétel nélkül rossz szinben vannak, mindegyiken észrevehető a görvélyes vérkorcsosodás, a kretinismus vonása, a legegészségtelenebbek a 3 oszt. tanulók közt vannak. Már az első tekintetre feltünik azok alacsonyfoku lelki tehetsége és látszik a nehéz testi és lelki fejlődés. Jelesi is tanitónőjök, mily nagy feladat néki a lelki erők fejlesztésében sikerrel működnie.

2, Az ágostai hitfelekezet iskolahelyisége a városház mögötti utczában van, keletnek fordult homlokzattal. Jobb ez a katholikusok iskolahelyiségeinél, teljesen egészségesnek is volna jelezhető, ha belül füthető kálhával, légforgatókkal és udvarkerttel birna. Kutja az udvarban van jó ivóvizzel.

A gyermekek életrevalók, egészséges szinnel, valószinü azért, mert vagyonosabb szülői körben jobb életmódban és gondviselésben részesülnek.

A fiuk és leányok egy teremben vannak. Létszámuk átlag 40—50. Tanórájuk délelőtt 3, délután 2, igy naponta összesen 5. Szünidejük elégséges, tantárgyuk törvényszabta.

3. Az izraelita hitfelekezet iskolahelyisége a zsidó-városban van, délnek fordult homlokzattal.

Térfogata a 25—30 tanuló után elégséges. Világos és száraz, hiánya az, hogy nem bir ventillatiókkal, sem udvari kerttel. Kutja az udvarban van jó ivóvizzel.

Tanórájok délelőtt 4, délután 2, tehát naponta 6. Szünidejök szombat, szerint nem elégséges. A fiuk és leányok egy helyiségben vannak, egészségesek, köztük korcsvérüség nem észlelhető. — Ugylátszik, jobb szülői gondviselésben és életmódban részesülnek.

* Az iskolaház oly épület, melyben a tanulók a napnak legnagyobb részét töltik el ülve és szellemi foglalkozással.

Tudva, hogy az iskola-helyiség, a tanrendszer és tanitásmód mint iskolai nevelés alapjában egyengeti a testi és lelki életet a jövő életre, annálfogva csak azt az iskola-helyiséget, azt a tanrendszert és tanmódot jelezhetni az egészség védelmére alkalmasnak, melyben s a mely által a gyermekek testi s lelki életrevalóságuknak szabad fejlődése meg nem gátoltatik.

Pedig vannak az iskolarendezésnek, a tanrendszernek és tanitásmódnak holmi egészségelleni sajátságai, melyeket az ország egész területén, elsősorban a kisebb mezővárosokban, faluhelyeken nem épen szokás kutatni, figyelembe venni, azok eltávolitására, hatástalanitására erélyesen intézkedni, holott azok a házi nevelés hiánya, a családi körben elkövetett hibák mellett az iskolás gyermekeket beteggé teszik.

Egészségelleni hatányokat lehet föltalálni az épületben, mint épitkezésmódban, az iskolafölszerelésben. Amely iskola tisztátalan helyen áll, nedves, nem eléggé téres, nem világos, nem bir légforgatókkal, belül füthető (légfütő) kályhával, korszerü padokkal, ablakredőnyökkel, esetleg függönyökkel, udvarkerttel, az nem jelezhető rendesen épült és jól felszerelt iskolának, nem egészséges és nem elfogadható helyiségnek.

A gyermekeknek korelőtti iskoláztatása, léghuzamos elhelyeztetése, a helyiségnek zsufoláság való megtöltése, a szobának tisztátalan tartása, nem elégséges szellőztetése, épen ugy beszámithatók egészségtelen hatányoknak, mint az igen sok tanitás, a sok tantárgy, a sok feladat, a hosszas ülés.

Lényeges befolyással van az egészségre a tanulók természettulajdonsága, legkivált a serdülő leányoknál, főleg a leánytanodákban, növeldékben, kik természetnél fogva oly igen hajlandók az idegességre, a görcsökre, vérszegénységre, sápkórra, és ha e természettulajdonuk figyelmen kivül hagyatik, ugy bizton számithatni arra, hogy olyak az iskolát utó, — sokszor maradandó betegségekkel hagyják el.

Merem hinni, hogy az ujabb tanrendszer, mely a gyermeket könyveinek tarisznyában való vitelére kényszeriti, sok áldozatot vesz és indoka lehet a gyermekek kora elhalálozásának, idejekorai kimerültsége, szükséges testi nevelésének mellőzése kifolyásából. Több mint valószinü, hogy a modern iskolanevelés következményeül fog bebizonyulni azon sokoldalu női ivarbetegség is, mely oly aggasztó mérvben terjeszkedik. A falak közti hosszas ülés, kevés testi mozgás és azon körülmény lehet indoka azon bajoknak, hogy a serdülés időszakában a leányok a tanulással leginkább tulterheltetnek és épen akkor, midőn a most emlitett tünetek arra intenek, utalnak, hogy az egészség kedvéért őket az iskolaépület egészségelleni behatásától, a rosz levegőtől, a naphosszanti üléstől megóvjuk, másrészt, hogy ilykép az agy, az idegrendszer megerőltetését a tanórák számának csökkentésével eszközöljük.

Ily viszonyok közt van okom mondani: ha Légrád községe nem intézkedik iskolaépületeinek ujjánalakitása, helyes berendezése, a tanórák kevesbitése iránt, ugy ne számitson jobb egészségi állapotra sőt biztos lehet abban, hogy a görvélyes vérkorcsosodás mindinkább fog terjeszkedni, s a kretinismusban elfajulni, melylyel szaporodni fognak munka- és keresetképtelen tagjai, a végső nyomorig, elszegényedésig.

225. Elintézett megkeresések:

1. Ráth Károly, kormánybiztos megkeresése, melyben a kamara legutóbbi évi jelentését, valamint az ezévi közös ülési jegyzőkönyveknek a müszaki iparmuzeum számára leendő m gküldését kéri.

2. Az „Oesterr.-un ar. Handelskammer-Journal“ szerkesztőségének megkeresése, melyben 1881. évi főjelentésünk egy példányát s a kamarai tagok névsorát kéri.

3. A soproni cs. kir. katonai élelmezési raktár megkeresése, azon kérdéssel, vajjon melyik fuvar-vállalkozó bir annyi kocsival és lóval, hogy képes lenne a tisnapi élelmezési szükségletet a városból a lovaskaszárnyába pontosan egy nap alatt átszállitani.

4. A körmendi gőzmalom megkeresése, melyben malomterméke számára visszatéri éseket kér kieszközölni.

5. Sopron szab. kir. városa igazoló bizottságának megkeresése a kamarai tagok névjegyzékéért.

5. 6. A zenggi testvérkamara megkeresése, melyben a 10% kamatadó ellen az országgyüléshez benyujtott és pártolás végett neki megküldött kérvény forditását kéri.

7. Putsch Sándor kamarai levelező tagnak megkeresése, egy általa Belgiumból behozott gyapjutisztitó gép után fizetett vám felének visszatéritése tárgyában. —

8. A kolozsvári testvérkamara átirata, azon kérdéssel, nem volna-e kamaránk hajlandó a 10% kamatadó ellen felküldendő küldöttségben részt venni.

9. A zágrábi ipar- és kereskedelmi kamara megkeresése azon kérdéssel, vajjon az érdekelt körök nem nyilatkoztak-e a szivar- s bélyegárulás módját szabályozó 56,822 sz. alatt kelt ministeri leirat tárgyában.

10. Noriller T. roveretoi czégnek megkeresése bőrkereskedőczégek közlése iránt.

11. A soproni cs. kir. katonai élelmezési raktár átirata, azon kérdéssel, vajjon, mely élelmezési czikkek volnának Sopronban, Nagy-Kanizsán s Szombathelyen april havában szállithatók.

12. A soproni m. kir. pénzügyigazgatóság átirata, azon megkereséssel, — miszerint Sopron-, Győr-, Vas- és Zalamegye területén létező valamennyi község számára az adókivető bizottságba egy-egy bizalmi férfiut és póttagot, mégis Sopron-, Győr-, Vas-, Veszprém- s Zalamegye, ugy Sopron s Győr szab. kir. városok számára e felszólamlási bizottságba szinte egy-egy bizalmi férfiut és póttagot valasszon.

13. Hofmann Mór zirczi kamarai levelező tagnak megkeresése, egy Zirczen létesitendő főddohánytőzsde tárgyában.

14. Ruttner Nándor veszprémi lakós azon értesitése, hogy kamarai tagsági tisztéről lemond.

(Folytatása következik.)

18.
―――
1883.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ köréből.

A Zalamegyei gazdasági egyesület f. 1883-ik évi január hó 9-én tartott közgyülése 5 8—1883. szám alatt hozott határozatával az alapszabályok alapján a zala-egerszegi és keszthelyi vidéki kört akkép alakitotta, hogy a zala-egerszegi körbe a megyének zala-egerszegi, novai, alsó-lendvai, csáktornyai, perlaki, nagykanizsai letenyei járásaiban fekvő községeit — a keszthelyi körbe a megyének keszthelyi, tapolczai, sümegi, pacsai járásaiban fekvő községeit osztotta be.

Ugyanazon számu végzéssel az alapszabályok 44. §-a értelmében — a zalaegerszegi kör megalakulására ideiglenes elnökül engem küldvén ki, e megbizatásom következtében a zala-egerszegi kör alakuló közgyülését Zala-Egerszegre, mint a kör székhelyére f. 1883-ik évi február hó 11 ére délelőtti 10 órára az egyesület saját háza termében (Fehérképi utcza 333. szám) kitüzöm, s arra az egyesület alapitó, rendes, évi fizetéses jelenlegi tagjait, s mindazokat, kik a megye gazdászati állapota iránt érdeklődnek, — az egyesületnek tagjai lenni kivánnak tisztelettel meghivom oly értesitéssel, hogy a kör megalakulásáig az évi fizetéses tagok jelentkezései s tagsági dijjaik általam is elfogadtatnak, — az alapitó vagy rendes tagságra pedig a jelentkezések az egyesület elnökségéhez Zala-Egerszegen intézendők.

Ez alkalommal czélszerünek látom az egyesület alapszabályai mindazon intézkedéseit, melyek a vidéki körökre is vonatkoznak, vagy az ujjon belépni kivánók tájékozására szolgálnak, a következőkben közölni:

1. §.

A zalamegyei gazdasági egyesület müködése Zalamegyére terjed.

Czime: „Zalamegyei gazdasági egyesület.“

Székhelye: Zala-Egerszeg.

2. §.

Ezen megyei gazdasági egyesület czélja - gazdászat minden ágának felvirágzását az 1. §-ban kijelölt területén elméleti és gyakorlati uton előmozditani. —

Ennek hatályosabb eszközölhetése végett a gazdasági egyesület vidéki köröket alakit.

3. §.

Az eszközök melyeket az egyesület ezen czél elérésére használni fog, következők;

a) törekedni fog az egyesület Zalamegye gazdászati viszonyairól, s állapotáról, ugy ennek előhaladását gátló körülményekről minden történendő változás éber figyelemmel kisérése által kimeritő tudomást szerezni.

b) a megyei kisebb s nagyobb gazdaságok ismertetését, valamint a fontosb gazdászati statisztisztikai adatokat koronkint köztudomásra juttatni.

c) jelentékenyebb mező-gazdászati kérdések szóba hozatala s megvitatása által, a helyi viszonyok figyelembe tartása mellett, a gazdászat felvirágzására irányt adni.

d) a gazdászati termények, állatok, földmivelési eszközök, gépek, s gazdasági — ipar készitmények koronkinti kiállitása által a gazd szat emelésére üdvös versenyt gerjeszteni, s a földmivelés, állattenyésztés, mező gazdászati iparüzlet, szőlészet, borászat, erdészet s a fanevelés terén legjobb sikert felmutató gazdákat megjutalmazni.

e) a gazdálkodás javitására minta gazdaságok felállitásával hatni, ezeknek egyesek által a megye különböző vidékein létrehozását az egyesület erejéhez mért segélyezéssel is előmozditani, azok kezelését s eredményét küldöttségileg figyelemmel kisérni; — az uj s javitott gazdasági gépekkel s eszközökkel összehasonlitó kisérletek eredményének közzététele, — a trágyanemnek s a talaj tulajdonságaihoz képesti befolyásuknak meghatározása, — továbbá lecsapolások, — viz s elvezetések — kiszáritások, szabályozások, s egyébb gyakorlati kisérletek által a mező-gazdászat kifejlésére biztos irányt adni, s emelkedésére hatni.

f) saját kisérleti telepén és a megyei gazdák között hasznos gazdasági s kereskedelmi növények és takarmányok termelését eszközölni,

g) a faültetéseket előmozditani, azok szaporitására, különösen községi faiskolák felállitására s üzemben tartására a törvényhatóság utján hatni, s e végett saját hatáskörében szellemi és anyagi erejével közremüködni,

h) kitünő cselédek jutalmazására alapot szerezni, a jutalmak czélszerü kiosztása által a cselédséget serkenteni,

i) a megye nagyobb helységeiben a gazdasági gépek s eszközök kiigazitásához értő, ügyes iparosok letelepedését elősegiteni,

k) az egyesület pénzerejéhez képest kitünő tenyész-állatokat és gyakorlatilag czélszerünek talált gépeket beszerezni, illetőleg beszerzésüket közvetitve a gazdaközönség körébe eljuttatni,

l) gazdasági tudakozó intézetet alakitani, melyben az el vagy bérbe adandó jószágok s gazdasági tárgyak iránt kellő tudomás szereztethetik,

m) a gazdasági egyesület a magas kormánynak, a megyei törvényhatóságnak és gazdasági egyesületeknek hozzá intézett kérdéseire válaszol, s a köréhez tartozó tárgyakban véleményes értesitést ad.

4. §.

Egyesületi tag lehet minden feddhetlen életü honpolgár, vagy magyarországi földbirtokos külföldi.

Külföldiek — kik nem magyarországi földbirtokosok, csak a magas kormány helybenhagyása mellett tiszteletbeli vagy levelező tagok lehetnek.

5. §.

Az egyesületi tagok:

a) alapitó,
b) rendes,
c) évi fizetéses és
d) tiszteletbeli s levelező tagok.

6. §.

Alapitó tagokul azon személyek, községek vagy testületek tekintetnek, melyek az egyesület számára kétszáz osztrák értékü forintot vagy ennél nagyobb tőkét biztositanak. — Az alapitó tagok joga át száll azoknak törvényes vagy hagyományos mindkét ágbeli — a 4-ik § értelmében arra alkalmas örököseire, s hagyományosaira, — ezek közül a kit végrendeletileg kijelöl, végintézkedés hiányában pedig, több törvényes örökösök közül arra, kit az örökösök kijelölnek ha az a 4-ik §. szerint megkivántató tulajdonokkal bir, de ennek halálával megszünik, s utódaira azaz másod izre át nem száll. —

Az alapitói jog az alapitó által a törvényes örökösökre élők között is átruházható.

Községek, testületek alapitói joga 50 évig tart.

7. §

Rendes tagok azon személyek, községek, vagy testületek, melyek évenkint legalább öt osztrák forintot fizetnek, s ezen fizetésre hat egymás után következő évre lekötelezik magukat.

A rendes tagok jogai hat évig tartanak, s annak elteltével megszünnek, — halálukkal és csődnyitás esetében azonban a hat év előtt is megszünik joguk, s kötelezettségük, utódaikra sem egyik, sem másik át nem száll.

8. §.

Tiszteletbeli s levelező tagoknak az egyesület áltai oly kitünő és köztiszteletben álló egyének választathatnak meg, kik az egyesület felemelkedése, s általában a mezőgazdaság ügyében különös érdemeket szereztek.

9. §.

Hogy a föld-, szőlő-, kert-, erdő- s kézmivesek is az egyesület tanácskozásaiban részt vehessenek, ezek részére évi fizetéses tagság alapittatik. Ily évi fizetéses tagok kötelesek évenkint legalább egy osztrák értékü forintot az egyesület pénztárába az egyesületbe felvételkor fizetni.

Az alapitó tagok az alapitó tőkét s kamatokat, a rendes és évi fizetéses tagok a tagsági dijakat kötelesek Zala-Egerszegen az egyesület pénztárába befizetni.

10. §.

Az egyesület által rendezendő kiállitásokat az egyesületi tagok fél dij fizetés mellett látogathaják.

11 §

A tagoknak az egyesület fizetéses hivatalaira, vagy egyébb haszonnal járó egyesületi ügyeleteire, — ha a megkivántató kellékekkel birnak — elsőbbségük leend.

12. §.

Az egyesületi tagok az egyesülettől vásárolható tárgyakra nem tagok irányában a vétel-áron vételi elsőbbséggel birnak.

13. §.

Az egyesületi tagok jogai továbbá még a következők:

a) minden egyesületi tag a közgyülésben részt vehet,

b) a közgyüléseken minden alapitó, rendes s tiszteletbeli tag szavazati joggal bir, — az egyesület vagyonát érdeklő kérdéseknél az alapitó tagok minden egyes alapitvány után kettős szavazattal birnak, a mely azonban négy szavazatnál többre soha sem mehet,

c) az alapitó tagok — irásbeli meghatalmazott által is szavazhatnak, de a meghatalmazott csak egy alapitó tagtól vállalhat el meghatalmazást,

d) községek törvényszerinti képviselőjük, testületek meghatalmazottjuk által gyakorolhatják szavazat jogukat,

e) a rendes tag csak személyesen szavazhat, annak semmi esetben sem lehet több egy szavazatánál,

f) az alapitó s rendes tagok általán az egyesület minden hivatalára megválasztathatnak.

g) az évi fizetéses tagok, elnökök, s igazgató választmányi tagok nem lehetnek, de szakosztályi ülésekre meghivhatók s ott szavazattal birnak, — egyébiránt minden tagsági jogokkal felruháznák.

h) az egyesület minden tagja a számadást megtekintheti arra észrevételeit a közgyülésben megteheti, melyek minden esetre tárgyalandók.

14. §.

Az itt előadott jogok érvényesek,

a) az alapitó tagokra éltök fogytáig s a 6-ik §. szerint utódaikra, —

b) a rendes tagokra a 7-ik §-ban megállapitott tagságuk tartamáig, azért a rendes tagok tagsági idejök letelte előtt hat hónappal felszólitandók, valjon kivánnak-e továbbra is egyesületi tagok maradni? Ha ezen felszóllitásra három hónap mulva sem ad a rendes tag tagadó választ, akkor uj hat évre rendes tagul beiratik s előbb aláirt diját fizetni köteles. —

A tagsági időszak azon év január 1-ső napjától számitandó a melyben az egyesületbe belépés történik, — ha csak a felvételérti irásbeli jelentkezésben belépési időül a következő év kezdete világosan ki nem jelöltetik.

c) az évi fizetéses tagok jogai az év elteltével megszünnek, de évi dij befizetése által a következő évre is megujjittathatnak.

15. §

Az egyesület ügyeit kezelik:

a) a közgyülés,
b) az igazgató választmány,
c) a szakosztályok,
d) az elnökség, mely egy elnökből s két alelnökből áll,
e) az egyesület hivatalnokai u. m.: titkár és pénztárnok,
f) a vidéki körök s azok tisztviselői.

18. §.

A közgyülés teendői a következők:

c) az alapitó s rendes tagok fölvétele vagy visszautasitása, a vidéki körök által felvett évi fizetéses tagok megerősitése.

i) az elnökök az egyesület, ugy a vidéki körök müködése s állapota felőli koronkinti jelentését s minden közérdekü gazdászati kérdések feletti előadásait tárgyalja, s felettük határoz.

22. §.

Az igazgató választmány áll, az egyesület elnökéből, alelnökéből, alelnökeiből, titkárjából s legalább hatvan igazgató választmányi tagból, mely számba a vidéki körök elnökei, alelnökei, jegyzői, mint hivataluknál fogva az igazgató választmány tagjai beszámittatván, a többi tagja a közgyülés által a vidéki körök által ajánlott alapitó és rendes tagok közül választatik akkép, hogy minden vidéki körböl legalább két tag választassék.

28. §.

Az igazgató választmány az egyesület ügyeit az alapszabályok s közgyülési határozatok értelmében intézi és kezeli és pedig,

a) a vidéki körök közgyülési jegyzőkönyvein az ezekben foglalt tanácskozások, intézkedések tárgyait képezett s általában a körök müködési hatályköréhez tartozó ügyeken kivül, melyek igazgató választmányi előleges tárgyalás nélkül közvetlenül az egyesület közgyülése elé terjesztendők, — minden az egyesülethez érkezett beadványt, jelentést, az egyesület hatálykörére s érdekeire vonatkozó ügyet a közgyülési tanácskozásra előkészitőleg tárgyal s véleményével a teendők vázlatával a közgyülésnek előterjeszt.

b) a rendes, ugy a vidéki körök által felvett évi fizetéses tagokat a 18. §. e pontja értelmében a közgyülésnek bejelenti.

A vidéki körökről.

40. §.

Hogy a gazdasági egyesület a gazdaközönséggel folyton érintkezhessék, vele összeköttetésben álljon a kisbirtokosokra s földmives népre oktatólag s buzditólag hathasson, a megyének évenkint külömböző gazdászati érdekeiről és szükségleteiről a viszonyokat tüzetesen ismerő testületek által értesülést nyerhessen s ezek által is azon érdekek előmozditására sikeresebben müködhessen, a megyének gazdászati főérdekeire, viszonyaira s földrajzi fekvésére való tekintettel két vidéki kört alakit, melynek székhelye Zala-Egerszeg és Keszthely és a megyei községek a körökbe a körök alakitásakor illetőleg a vidékbeli gazdasági egyesületi tagok többsége kivánata szerint osztatnak be.

Azonban határozottan is kiköttetik, hogy a gazdasági egyesület a mutatkozó szükség vagy czélszerüség tekintetéből, — avagy pedig a megye bármelyik vidéke gazdasági egyesületi tagjai kivánata folytán, a jelen alapszabályokban foglalt szervezettel még több kört is alakithasson.

41. §.

A vidéki körök feladata s hatásköre általjában saját területükön azon czél elérésére azon eszközök használatával müködni, melyek az egyesület alapszabályaiban foglaltatnak; különösen pedig a vidék gazdászati érdekeinek a közgyülésein megvitatása a földmivelő osztálylyal közvetlen érintkezés, ennek oktatása, buzditása, a mezőgazdasági munkálatok egyes nemeiben versenyek, ugy kiállitások rendezése s egyébb czélszerü módok által a mezőgazdászat minden ága felvirágzására hatni, s ezzel a vidék anyagi jóléte előmozditására az egyesülettel közremüködni.

E czélból a vidéki körök ezen el. járásaikban az egyesülettől szellemi és anyagi támogatást, közremüködést igényelhetnek, — de viszont saját területükön az egyesület határozatainak érvényt szerezni köteleztetnek.

42. §.

A vidéki körök tagjai csak a gazdasági egyesület alapitó rendes évdijas tiszteletbeli s levelező tagjai lehetnek.

Az egyesület minden tagja, egyszersmind tagja azon vidéki körnek melyben lakása vagy gazdasága van, vagy melyet az egyesületbe belépésekor avagy később is tetszése szerint választ.

43. §.

Az egyesület évdijas tagjai által fizetendő évi dijak egészben, — a rendes tagok által tényleg befizetett rendes tagsági dijak pedig egy harmad ($^1/_3$) részben a vidéki körök szabad rendelkezésére átengedtetnek.

44. §

A vidéki körök első megalakulására az egyesület alapitó vagy rendes tagjai sorából egy ideiglenes elnököt küld ki, a ki az alakuló közgyülést a vidéki kör székhelyére összehivja, s a kör megalakulásáig az évi fizetéses tagok jelentkezéseit s tagsági dijaikat elfogadja.

Ezen alakuló gyülésen a megjelent tagok megválasztják három évre az egyesület alapitó vagy rendes tagjai sorából a kör elnökét, ezek helyetteseit s a kör pénztárnokát, s azzal a kör magát megalakultnak nyilvánitván, müködési részletesebb alapszabályait s tervezetét megállapithatja, azt az egyesületnek bemutatja a végett, hogy ha azok az egyesület alapszabályaiba nem ütköznek, — megerősitse.

45 §.

A vidéki körök évnegyedenkint legalább egyszer gyülést tartanak.

A körgyülések nyilvánosak, a lehetőségig ünnep vagy vasárnapon tartandók, s a közgyülésileg megállapitott helyre és időre a kör elnöke által összehivandók.

A körgyülések tanácskozásai lefolytáról, s a hozott határozatokról jegyzőkönyv vezetendő. — s esetről esetre a kör jegyzője által hitelesitett másolatban az egyesületnek megküldendő.

A kör jegyzőkönyvei s egyéb, közlönyében s az „Értesitő“ ben közzé tétetnek s az egyesület tagoknak megküldetnek.

46. §

A kir. ministerium, az állam és törvényhatóságok, községek, testületek s társaságok s mindezek közegei és a vidéki körök közötti levelezéseket az egyesület közvetiti.

A tisztelt közönség becses figyelmébe ajánlom további azon körülményt, hogy a „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a Budapesten székelő „első magyar általános biztositó társaság“ között 12 évre — oly szerződés köttetett, mely szerint

az első magyar általános biztositó társaság kötelezi magát a következőleg számitandó, a zalamegyei gazdasági egyesület tagjaitól befolyandó dijakból következő százalékokat elengedni, és pedig: mindentéle épület-biztositások utáni dijakból — kivévén malmokat, gyárakat és szeszégetőket,

a) $1^1/_2$ %-al számitott nád és szalma tetőzetü épületeknél — — 20%

$^8/_{10}$ %-al számitott zsindel tetőzetü épületeknél — — — 20%

$^2/_{10}$ %-al számitott cserép tetőzetü épületeknél — — — 40%

b) gabona készletek, takarmány és ingóságok tüz elleni biztositásainál a C. dijszabályzat szerint számitandó dijjakból: — — — — — 10%

c) $1^1/_2$ %-al számitott gabonaneműeknek jégkár ellen biztositásainál, ha a biztositási dij a száz forintot meghaladja — — — — — 8%

ha a biztositási dij a száz frtot meg nem haladja — — — — 4%

22. Balesetekben nyujtandó segélyképessége.

E tárgyban a tanulók és révészek oktatásban részesülnek, mégis daczára annak, hogy a Dráva nagyfolyó két mozgó hajóhidján történik a közlekedés, a község mentőkészülékekkel nem bir.

23. Közegészségügyi személyzete.

E községnek van 1 községi orvosa, 1 okleveles szülésznője, főorvosilag minősitett 2 bábája, 1 állami állatorvosa, 1 gyógyszertára és 11 tagu közegészségügyi bizottsága.

24. Fürdőhelyei.

Gyógyfürdővel nem rendelkezik. A közönség a Dráva szakadékaiban fürdik nyáron át. Az iskolás gyermekek számára rendezett fürdőhely nincs, pedig a szabadbani hideg fürdő jól edzi a testet.

26. Temetője és temetkezése.

Temetője van mindhárom hitfelekezetnek,

1. A katholikusok temetője a község délkeleti vége felé van, magas deszkakeritéssel, kapuval zárva, melyben egy düledező halottaskamara is létezik.

A 30 évi forgatásra untig elégséges. Külön helyre temettetnek a 7 évnél fiatalabbak, és más helyre az idősebbek. Az össztemetkezés itt nincs gyakorlatban. Talaja homok, emiatt megesik sok esősés árviz és a Dráva kiöntése esetében, hogy 4 lábnál mélyebb sirgödröt nem lehet ásni. Nagyobb árviz idejében hozzá sem férhetni, annál kevésbé lehetséges oda temetkezni.

Temetkezési szabálya nincs, temetkezési egylettel nem bir, mégis van diszes halotti kocsija, melyen a halottak elszállittatnak.

Van e község nyugoti végén egy elhagyatott temető is, melyben 20 év óta temetés nem ejtetett meg, elhagyatott. Romjai még fölismertetik, hogy temetőhely volt.

Amaz oly távoli helyen áll, mely helyről a hullabüz a községen keresztül nem vonulhat.

2. Az ágostai temető a község nyugoti végén van; biztos keritése nincs, a 30 évi forgatásra elég nagy. Talaja homok, de nem vizes, 5—6 láb mélyen lehetséges temetkezni.

3. Az izraelita hitfelekezet temetője közel van a katholikusok temetőjéhez, deszkával van keritve, elég téres, csak árviz idejében vizes.

Mindhárom temetőnek van rendezett sirásója. A halottakat a községi orvos vizsgálja.

26. Vágóhidja és dögtere

1. Vágóhidja közös, és a város délkeleti oidalán van. Van kutja. A helység tisztántartása felett a községi elüljáróság őrködik és teljesiti az „állathusszemlét.“

2. Dögtere a község déli oldalán fekszik, nem épen a legkedvezőbb helyen, mégis tiszta és elfogadható a berendezése. Itt történnek a nyuzások, itt történik a nyers bőr száritása.

(Folytatása következik.)

Tüzkár elleni gabona készlet biztositások valamint a jégkár elleni biztositások utáni dijak fedezésére a biztositó társaság a fenálló gyakorlat szerint váltókat is elfogad.

Hatévre dijváltók mellett történendő épület-biztositásoknál az 1-ső mint ingyen év engedélyeztetik.

Miután a biztositó társaság által jövőre nyujtható további kedvezmények főleg a biztositási eszmének minél nagyobb terjedésétől függnek, a biztositó társaság azon esetre, ha a gazdasági egylet közreműködése mellett az üzlet csakugyan előnyös lendületet nyerne, a zalamegyei gazdasági egyesület tagjait még nagyobb kedvezményben is részesiteni hajlandó lesz.

Minthogy e kedvezmények csak a zalamegyei gazdasági egyesület tagjait illetik, a biztosittani szándékozók nevezetes előnyben részesülnek, ha a zalamegyei gazdasági egyesületnek tagjai, mert ily minőségükben a fent kitett kedvezményekben részesülnek; s tekintve, hogy mig egyrészről az egyesületi tagnak a tüz és jég kár elleni biztositásnál az engedélyezett kedvezményekben a tagsági dijösszeg is egészben vagy nagy részben megtérül, másrészt a megyei gazdasági egyesületnek a megyei gazdászat előmozditására czélzó törekvései elősegélyezéséhez is járul, — de a gazdasági egyesület által nyujtható kedvezményekben is részesül: felkéretik a tisztelt közönség, hogy ezen köz- és magán- érdekek kedvező találkozását felhasználni, a zalamegyei gazdasági egyesületbe tag gyanánt belépni s e minőségben a valóban előnyös tüz és jégkár elleni biztositási kedvezményeket is saját érdekében felhasználni igyekezzék.

A megyei szolgabirói hivatalok, körjegyzőségek, községi elöljáróságok, a törvényhatósági bizottság és gazdasági egyesület tagjai, tisztelendő lelkész urak pedig felkéretnek, hogy ez értesitést és meghivót a közönséggel megismertetni, s azt a gazdasági egyesületbe belépésre serkenteni, a közérdek tekintetéből is sziveskedjenek.

Döbrétén, 1883. évi január hó 21-én.

SKUBLICS JENŐ m. k.
a Zala-Egerszeg vidéki gazd. kör ideiglenes elnöke.

Más részről a következő sorokat vettük: „19. 1883, A zalamegyei gazdasági egyesület f. 1883 évi január hó 9 én tartott közgyülése 5 8—1883. sz. alatt hozott határozatával az alapszabályok alapján a zala-egerszegi és keszthelyi vidéki kört akkép alakitotta, hogy a zala-egerszegi körbe a megyének zala-egerszegi, novai, alsó-lendvai, csáktornyai perlaki, nagy-kanizsai, letenyei járásaiban fekvő községeit — a keszthelyi körbe a megyének keszthelyi, tapolczai, sümeghi, pacsai járásaiban fekvő községeit osztotta be.

Ugyanazon számu végzéssel az alapszabályok 44. §-a értelmében — a keszthelyi kör megalakulására ideiglenes elnökül engem küldvén ki, e megbizatásom következtében a keszthelyi kör alakuló közgyülését Keszthelyre, mint a kör székhelyére f. 1883. évi február hó 18 ára délelőtti 10 órára az „Amazonhoz" czimzett nagyvendéglő termében kitüzöm, s arra az egyesület alapitó, rendes, évi fizetéses jelenlegi tagjait, s mindazokat, kik a megye gazdászati állapota iránt érdeklődnek, — az egyesületnek tagjai lenni kivánnak, tisztelettel meghivom oly értesitéssel, hogy a kör megalakulasáig az évi fizetéses tagok jelentkezései s tagsági dijjaik általam is elfogadtatnak, — az alapitó vagy rendes tagságra pedig a jelentkezések az egyesület elnökségéhez Zala-Egerszegre intézendők.

(Tájékozásul ide is a fenti alapszabályi intézkedések vonatkoznak.)

BOGYAY MÁTÉ m. k.
a keszthelyi gazd. kör ideiglenes elnöke.

Jegyzőkönyv

felvétetett Csáktornyán az önk. tüzoltó-egylet 1883. január 7-én tartott közgyüléséről.

Elnök Pecsornik János. Jegyző Alszeghy Alajos.

Jelen voltak 49-en.

Elnök a közgyülést az alapszabályok 6. §-a értelmében határozat-képesnek és megnyitottnak nyilvánitja.

1. §. Elnök felolvasá évi jelentését, melyben örömmel jelezé azon haladást, melyet egyletünk ugy anyagilag, mint közszellem tekintetében is felmutathat. Szertárunk az egylet anyagi állapotához képest el van látva mindazon eszközökkel, melyek a tüzoltói intézmény sikeres működését lehetővé tehetik. — A választmány a folyó ügyek elintézése czéljából apr. 23-án, junius 25-én és deczember 27 én tartott ülést. A működő-tagok segélyezési egyletök számára alapszabályokat dolgoztak ki, az önk. tüzoltó-egylet módositott alapszabályai pedig megerősitése végett a nmltságu belügyministeriumhoz terjesztettek fel. — Megkerestetett ugy a közigazgatási, mint a városi hatóság arra nézve, miszerint utasitaná alantas községeit, hogy előforduló tüzeseteknél a tüzoltókat működésökben segélyezzék, nemkülönben sziveskednének olynemü intézkedéseket tenni, hogy szükség esetén a lótulajdonosok lovaikat a tüzoltóság rendelkezésére tartoznak bocsátani, mire nézve a csáktornyai járás tek. szolgabirói hivatalától 1624/882. sz. a. hozzánk áttett rendelete kérelmünk kedvező megoldásáról értesitett, a mennyiben ugy a városi rendőri községek, mint a foglyár is tüzeset alkalmával azonnal a helyszinére tartoznak sietni, s ott magukat a tüzoltó-parancsnok rendelkezésére bocsátani. — A mult évi közgyülés határozata folytán kisérletkép felállittott egy vascső-kut oly czélszerünek és gyakorlatinak bizonyult, hogy a választmány — a közgyülés utólagos jóváhagyása mellett, ezenkivül még két ily szerkezetü kut felállitását rendelé el, a mi foganatosittatott is. — A mult évben megtartott tánczvigalom 91 frtot jövedelmezett, mely összeg a működő tagok segély-egyletének vagyonához csatoltatott. Ezután elnök előterjeszté az 1882. decz. 17. választmányi ülésből kiküldött számvizsgáló-bizottság jelentését. kik is az egyletnek az 1882. évről szóló számadásait teljesen rendben és helyesen kezeltnek találták. A bevétel az 1882-ik évről 904 frt 2 kr., a kiadás 550 frt 26 krt tesz s igy készpénz-maradvány 353 frt 76 kr., mely összeg a helybeli takarékpénztárba van letéve. A bevételek és kiadások következőleg részletezendők:

Bevétel.	frt	kr.
Pénztári készlet 1881 ről	439	20
Pártoló-tagok járulékai	294	00
Csáktornya mváros adománya	100	00
Csáktornyai takarékpénztár adománya	50	00
Különféle	12	00
Kamat-jövedelem	8	82
	904	02

Kiadás.	frt	kr.
A szolga dijazása	105	00
100/m tömlő	87	59
3 vascső-kut	152	32
Z.-Egerszegen tartott közgyülésre kiküldött 14 tagnak	80	70
Különfélék (szaklap, nyomtatványok)	65	40
Tüzoltó-szerek kiigazitása	45	88
Évi tagsági dij	6	00
Biztositás	6	37
Pénztári készlet	353	76
	904	02

A pártoló-tagoknál a mult három évről hátralékban van 129 frt. Az 1882. decz. 17 iki vál. ülésből kiküldött bizottság a következő 3 évre gyüjtött 76 pártoló-tagot és pedig 73 évi 4 frttal és 3 évi 2 frttal. És midőn ezzel jelentését bezárná, fölkéri a közgyülést, miszerint az évi számadásokra vonatkozólag a választmánynak a fölmentvényt megadni sziveskedjék.

Határozat. A közgyülés elnök jelentését tudomásul veszi; a választmánynak ugy eddigi működésére, mint a számadásokra nézve a felmentvényt megadja; a tagsági-dij hátralékosokat pedig behajtás végett az egyleti ügyvédnek kiadatni rendeli.

2. §. A parancsnokság évi működéséről jelenti; 1) Az egylet 42 működő-tagot számlál 2) 1882. márcz. 1-től aug. végeig 16 gyakorlatot tartott 3) két tüzeset fordult elő (1882. február 15 és apr. 1-én) 4) Az egylet 14 taggal volt képviselve a VI. magyar országos tüzoltó közgyülésen Zala Egerszegen 5) 10 tagja képviselte a n.-kanizsai zászló-szentelési ünnepélyen 6) szept. 5-én tisztelgett Mihallovics érseknél 7) szept. 18-án pedig a városunkon átvonuló trónörökös Ő fenségénél. — Tudomásul szolgál.

3, §. Bemutattatott a tüzoltó-szerekről felvett 1ltár, mely 100/m tömlővel, 3 vascső-kuttal és egyéb apró tárgygyal szaporodott s melynek összes értéke némely tárgyak árának leszállitásával 3950 frtot képvisel. Tudomásul vétetett. Egy példány Pruszacz A. szertárnoknak átadatni s egy példány az irattárba helyeztetni rendeltetik.

4. § Elnök jelenti, miszerint a segélyző-egylet vagyona jelenleg 866 frt 96 krt tesz. Örvendetes tudomásul szolgál. —

5. § Miután az eddigi tisztviselők működésének ideje az alapszabályok értelmében az 1882 év végével lejárt, elnök az egész tisztikar nevében a közgyülésnek a beléjök helyezett bizalmáért köszönetét nyilvánitá és fölhivja a közgyülést uj választás elrendelésére, A közgyülés ugy az elnök, mint az egész választmánynak nemkülönben a parancsnokságnak és az összes működő tagoknak odaadó és buzgó működésökér, midőn köszönetét nyilvánitá, elnöknekt egyhangulag ismét Pecsornik János urat választá meg. Pecsornik János elfoglalván az elnöki széket, bemutatja a működő tagok 1883. jan. 6-ki közgyülésének jegyzőkönyvét a megválasztott tisztikarról, a további választás megejtésére pedig egy kijelölő bizottság kiküldését inditványozá, melybe Sárossi, Grész, Wollák és Novák f. tagok választatának, ezen bizottság által javaslatba hozattak egyhangulag meg is választattak és igy a tisztikar a következő három évre ekként alakult: Pecsornik János elnök, Ziegler Kálmán alelnök, Morandini Bálint parancsnok, Szeivert Antal m. parancsnok, Deák József pénztárnok, Grész Alajos ügyvéd, Dr. Schvarcz Albert orvos, Alszeghy Alajos jegyző, Pruszácz Alajos szertárnok: választmányi tagok: Cvetkovics Antal, Weisz Károly, ifj. Novák Ferencz, Dvorteák Márton, Bors István, Matánovics Péter, Nussy Mátyás, Tódor József, Neuwirth Samu, Sárossy László, Pecsornik Ignácz, Wollák Rezső.

6. §. Bemutattatott az 1883. évre elkészitett költségvetés, mely szerint a bevétel 801 frt 76 krra, a kiadás 596 frtra van előirányozva. A költségvetést a közgyülés elfogadja azon hozzáadással, hogy az anyagi viszonyok lehetősége szerint még két vascsőkut és egy mozdony-szivattyu (hydrophor) szereztessék be, melynek mikénti beszerzésével egészben a választmányt bizza meg.

7. § Elnök azon kérdésére, valjon a közgyülés hajlandó-e az előző évek példájára az idén is tánczvigalmat rendezni, határoztatott: a közgyülés a tánczvigalomnak megtartását kivánatosnak tartja és erre f. január 27-ét tüzi ki. A tiszta jövedelem az egyesület működő tagjainak segély alap gyarapitására forditandó. A rendező-bizottságba megválasztattak Pecsornik Ignácz elnöklete alatt ifj. Szeivert A., Benedikt H., Mastnak, Cvetkovics, Bernyák K., Pecsornik K., Novak F. és Bors István. Felhatalmaztatik a rendezőség ugy a meghivók nyomattatására, valamint egyéb szükséges intézkedések megtételére azon kötelezettséggel, hogy a tánczvigalmi bevételek és kiadásokról szóló számadásait a legközelebbi választmányi ülésnek mutassa be.

8. §. Deák pénztárnok indítványa, hogy a pártoló tagok évi illetményeiket egy részletben fizessék le, oly megjegyzéssel vétetett tudomásul, hogy a pénztárnok elküldneti ugyan az egész évi tagsági dijról szóló nyugtát az illető pártoló-taghoz, de ez azt egyszerre lefizetni nem tartozik, mert aláirt kötelezettségök alapján évi illetményeiket két részben tartoznak törleszteni.

Jelen jegyzőkönyv, melynek hitelesitésével Sárossi László és Grész Alajos bizatnak meg, bezáratott és aláiratott.

Kmf.

PECSORNIK JÁNOS
elnök.
ALSZEGHY ALAJOS
jegyző.
SÁROSSY LÁSZLÓ
GRÉSZ ALAJOS.

Jegyzék

a nagy-kanizsai kir. trvszék mint büntető bíróságnál 1883. évi február hóban megtartandó végtárgyalás és itélethirdetésekről.

1883. február 8-án.

3797. B/82. Sikkasztassal vádolt Verszán Tamás elleni bünügyben végtárgyalás.

3897. B/82. Csalással vádolt Schiffer Ferencz elleni bünügyben végtárgyalás.

3902. B/82. Schaffer Lipót elleni bünügyben III. bir. ithird.

3948. B/82. Róka György és társai elleni bünügyben III-ad birósági ithirdetés.

4128. B/82. Magyar József s társai elleni bünügyben III. bir. ithird.

4011. B/82. Mormondor Jakab elleni bünügyben III. bir. ithird.

4224. B/82. Lövy Samu elleni bünügyben II. bir. ithird.

Február 9 én.

4010. B/82. Horváth (Kupai) János s társai lopással vádoltak elleni ügyben végtárgy.

3810. B/82. Fundák Ferencz elleni ügyben II. bir, ithird.

48. B/83. Gyermek (Kutnyák) József és társa II. bir. ithird.

3819. B/82. Somogyi Bálint s társa II. bir. ithird.

46. B/83. Andarlisz István és társa II. bir. ithird.

3883. B/82. Toplek György s társai III. bir. ithird.

4127. B/82. Herczeg Tamás és társai II. bir. ithird.

Február 10 én.

145. B/83. Lopással vádolt Horn Gyula elleni bünügyben végtárgy.

Február 12-én.

4152. B/82. Gyilkossággal vádolt Németh Mihály s társai kis-récsei lakósok elleni bünügyben végtárgyalás.

Február 15-én.

3844. B/82. Varga József idegen ingó dolog rongálásával terhelt elleni bünügyben végtárgy.

4023. B/82. Sulyos testisértéssel vádolt Bonyai János elleni bünügyben végtárgy.

140. B/83 Lopással vádolt Gurmics István elleni bünügyben végtárgyalás.

175. B/83. Lopással vádolt Mordsheim Pál s társa elleni bünügyben végtárgy.

3903. B/82. Kovács János s társa elleni bünügyben III. bir. ithird.

3823. B/82. Horváth Ida elleni bünügyben II. bir. ithird.

3884. B/82. Ifj. Bolt Iván és társai elleni bünügyben III. bir. ithird.

Február 16 án.

4053. B/82, Lopással vádolt Morai Antalné elleni bünügyben végtárgyalás.

3834, B/82. Erőszakos nemi közösüléssel vádolt Varga Bálint s társai elleni bünügyben végtárgy.

3978. B/82. Megfertőztetéssel vádolt Pecz Ferencz elleni bünügyben végtárgyalás.

3820. B/82. Molnár Gábor elleni ügyben II. bir. ithird.

3867. B/82. Klarics István elleni bünügyben III, bir. ithird.

4028. B/82. Szécsi István elleni ügyben II. bir. ithird.

4255. B/82. Tóth István elleni ügyben III. bir. ithird,

4094. B/82. Kodela József elleni bünügyben II. bir. ithird.

Február 22 én.

4018. B/82. Sikkasztással vádolt Mlirenics Pál elleni bünügyben végtárgyalás.

4001. B/82. Halált okozó sulyos testisértéssel vádolt Szokoly György elleni bünügyben végtárgy.

3979. B/82. Lopással vádolt Kovács Bencz János s társai elleni bünügyben végtárgy.

4160, 4199, 4201. 4198 és 4200. B/82. Minorek Lőrincz s társai jövedéki kihágással vádoltak elleni ügyben itélethirdetés.

Február 23-án.

4188. B/82. Sulyos testi sértéssel vádolt Ruzsica Tamás elleni bünügyben végtárgy.

4187. B/82. Lopással vádolt Madli István elleni bünügyben végtárgyalás.

4033. B/92. Takács Anna elleni bünügyben II. bir. ithird.

4035. B/82. Czvetko György elleni bünügyben II. bir, ithird.

4036. B/82. Gyergyák Pál elleni bünügyben III. bir. ithird.

4037. B/82. Kovács József elleni bünügyben III. bir. ithird.

3652, B/82. Pintér József elleni bünügyben III. bir. ithird.

3770. B/82. Leitner József elleni bünügyben III. bir. ithird.

Kelt Nagy Kanizsán a kir. trvszék, mint büntető bíróságnál 1883-dik évi febr. 5-én.

Kiadta:
PLANDER GYÖRGY
kir. trvszéki irodatiszt.

Hirek.

— **A polg. egylet** alapitási vacsorája igen jól sikerült. Sokan, akik régóta soha sem szoktak elmaradni egy ily traditionalis alapitási ünnepélyről, hogy ily tömeges részvétet évek hosszu sora ota nem mutatott a polgárság egylete iránt, mint ez idén. A vacsora $^3/_4$8 órakor vehette kezdetét körülbelül 129 személylyel, akik előbb már neki telepedve, sajongó kedvvel üdvözölték a gőzölgő pörköltet, Torma Máté sem hagyta erre már uraltatni magát s ennek láttára — rázöndité a „tolnai lakodalmast" — amely után alig jutott szegény Máténak más sora, mint „hallgató" nótákat huzni olyatánképen, hogy ő is hallgathatta a megeredt toasztok kiduzzadt árjait. Az elsőt — elnök ur távollétében az egylet ősz alelnöke — alapitó tag: Sanveber József ur, köszönté el a „polgári egylet jóvoltára," utána Orosvári Gyula ügyvéd ur majd az elnökre, melynek különösen a család összehasonlitása a királysággal, igen jó és kellemes hatást keltett, — majd a polgármester urra, Győrffy a választmányra, Remete az „egyetértésre", Plihál Ferencz ur Simon Gábor ur a „háznagyra", Bartos János ur a „s illavelgende compagniora", Schmidt Károly a „nemes versenyre" stb. ürité poharukat, toasztok közöl nem egy hozta majd nemes hévbe, majd zajos derübe, a vége felé különben is magát igen jól érző közönséget. Csak 12 és 1 óra között oszlottak fel a collonne ok kártya mellé, a melytől ezután többen csak a „jó reggelre" ébredtek fel.

— **A nagy-kanizsai** tornaegylet f. hó 11-én este 6 órakor a polgári iskola-épület tornatermében disztornászatot rendez. Vendégek szivesen láttatnak. Nagy-Kanizsán, 1883. február 5-én. Dr. Gerő József titkár.

— **A polgári egylet** febr. 18-án délelőtt 9 órakor rendkivüli közgyülést tart, amelynek tárgysorozata a következő: 1, A költségvet és megállapitása. 2. Az átengedett utcza-terület kártalanitása. 3. Épitkezés. 4. Az alapszabályok módositására vonatkozó inditványok.

— **A hivatalszolgák** „temetkezési egylet"-ének bálja igen szépen sikerült.

— **Megbotránykozással** tapasztaljuk, hogy a vágó-hidról kocsin szállitott borjukat a fennálló rendszabály ellenére fedetlenül viszik végig az utczákon. A szigoru betartás iránti intézkedésre kérjük a főkapitányi hivatalt.

— **A vasárnap délutáni** boltbezárás ismét rendetlenül történik. Pedig — tudomásunk szerint — szerződés áll fenn. A kereskedői tisztesség és becsület pedig szép is, drága is.

— A „**Függetlenség**" czimü lap járatását a helybeli „társaskör" beszüntette. — Ide azután tehetnénk akár egy rakás kérdőjelet.

— A „**Zala**" válaszolt valamit, — a hirlapi tisztesség nevében tett felszólalásunkra. Most már a tisztességes hang abcjénél van, s a finom irmodort megközelitő alakban tudtunkra adja, hogy mi „irodalmi, hirlapi tisztességre nem apellálhatunk." Hát a „Zalá"-nak ez a trivialissá lett vagdalkozása nagyon emlékeztet bennünket arra a szabólegényre, ki a bortól erre, arra szédelegve, nagy bölcsen kifundálta, hogy az egész világ részeg. — Arra a vádra, hogy mi felszólalásunkkal propagandát akartunk csinálni, fényes választ ad eddigi működésünk s azon körülmény, hogy bármennyire omlottunk volna is le a „Zala" szine előtt, bármennyire igyekeztünk volna is a „nexus" tornáczába vezető utján haladni, ezen a téren már csak utolérhetetlenségénél fogva se léphetünk vele versenytérre. A mi fegyvereink egészen más anyagból vannak, mint a „Zalá"-é; és méltók is czéljainkhoz. Mind a mellett az általa emlegetett vasvillát is respektáljuk bizonyos körülmények között, ám ragadja kézbe, mikor szükségét érzi, de mi nem használhatjuk, mert tudjuk, hogy a fegyvernem mindig biztos tanuságot tesz a hadsereg culturalis állapotáról.

— **Gyászhir.** Következő gyászjelentést vettük: Özv. Viosz Lászlóné és gyermekei Viosz Béla, Miklós, Mihály és Mariska ugy özv. Barabás Lászlóné és az összes rokonság mély fájdalommal jelentik felejthetlen leányuknak, illetőleg nővérüknek és unokának: Vitay Viosz Arankának hosszas szenvedés után, 16 ik évében e hó 6-án 4 órakor történt gyászos kimultát. A boldogult hült tetemei f. hó 8-án délután 4 órakor tétetnek az első nagy-kanizsai temetkezési vállalat által örök nyugalomra. — Az engesztelő szent mise ugyan e hó 9-én délelőtt 10 órakor a szent-ferencziek plébánia-templomában mutattatik be a Mindenhatónak. Áldás és nyugalom lengjen a felejthetlen sirja fölött.

— **Virág-üzlet.** A Előnyösen ismert ügyes kertészünk Janda Károly ur, a közönség kényelmére az ujonnan épült Babochay házban üzletet nyitott.

— **A kereskedő ifjak** önképző egyletének 1883. február hó 10-én tartandó hangversenyének műsora. 1) Duo, Weber „Oberon" czimü dalművéből előadják: Grobetti Malvin és Kohn Hedvig kisasszonyok zongorán és Stern Zsigmond ur harmoniumon. 2) Trio „Legende valaque" Bragatól ének-, zongora- és gordonkára előadják; Stern Paula és Grobetti Malvin kisasszonyok és Stern ur. 3) Duo concertante Reissiger és Kummertől zongorán és gordonkán játszva, Kohn Hedvig k. a. és Stern Zsigmond ur által. 4) Trio „Cantilene Gounod Dinq Mars" czimü művéből zongorán, harmoniumon és gordonkán előadva Grobetti Malvin, Kohn Hedvig k. a. és Stern Zsigmond ur által. 5) „Induló" Stern Zsigmondtól előadják zongorán Grobetti Malvin és Stern Paula k. a, harmoniumon Kohn Hedvig k. a, valamint Stern Zsigmond ur tanitványai és pedig fuvolán Fischer Jenő és Weissmayer Miksa, hegedün Fischer Nándor és Mikolás Bódog, gordonkán Goldmán Lipót és Zerkovitz Oszkár urak.

— **Hymen.** 1883. febr. 3-án vezette oltárhoz Sümeghen Kisfaludy Tivadar a. telekkönyvvezető Tapolczáról; Kecskeméthy Albert urnak kellemdus leányát Irén k. a. Sümeghről. Áldás legyen a szent frigyen.

— **Részvénytársulat.** A sümeghi takarékpénztár f. évi február 3-án tartotta közgyülését, beszámolván az 1882. üzleti évről. A gyülés elnöke ft. Páli János esperes volt. Osztalék egy részvényre: 13 frt; az intézet leginkább ingatlanra adott kölcsönt, e szerint a kezelés biztos alapon vezettetik. Alaptőkéje már 10.000 frt, ez évben hozzá csatoltatott 155 frt 91 kr. Jótékony czélra 105 frt 33 kr. forditatott. A mérlegről később részletesebb tudósitast hozunk.

— **A diphteritis** a szél által terjed. A nevezett betegség Angliában, egy grófságban föllépett s nem sokara egy több mérföldnyire fekvő kerületben egyes elszórt paraszt tanyákon tört ki, melyeknek lakói hetek óta nem távoztak volt udvaraikból. Hosszas kutatások után ezen betegség keletkezését illetőleg végre meggyőződtek, hogy annak, csupán egy erős, több napig tartó vihar által kellett oda vitetnie a járványos vidékről. Hasonló jelenséget tapasztaltak másutt is.

— **A levéljegy-gyüjtő.** Egy bécsi lapban egy idő óta majd minden nap ez a „kis hirdetés" volt olvasható: „Használt bélyegjegyeket kiván vásárolni egy hölgy.

Közelebbit a kiadó hivatal.“ Csakugyan akadt is sok ember, a ki kisebb nagyobb csomó levéljegyet kinált eladásra. Az illető hölgy jó drágán fizette a portékát, és a levéljegyeket mind lakása egy titkos szobájába vitte. Hogy mire kellett neki az a sok levéljegy, arról most Bécsben a következőket pletykázzák: Az a hölgy tánczosnő; egy fiatal gróf udvarolgatott neki, de persze nem „komoly“ czélból. — Egyszer a kis ballerina nagyon faggatta imádóját, hogy hát mikor ülnek már lakzi? A gróf tréfálgatva azt felelte, hogy majd ha a szalonját levéljegygyel tudja kikárpitoztatni. Terpsichoré ügyes papnője már most szaván akarja fogni a grófot és ezért gyüjti a levéljegyeket. A szalon három fala már bevan ragasztva, már most csak a negyedik fal és a boltozat hiányzik. Hogy akkor meg lesz-e az esküvő, nagy kérdés.

— **Tolnai Festetich Tasziló gróf,** Bécsben folyó hó 6-án este meghalt. Festetich Tasziló gróf, testvéröcscse Festetich György grófnak, a volt magyar minisztemek, lovas tábornoki rangot viselt egy dragonyosezred tulajdonosa s keszthelyi nagybirtokos volt. Az 1866-iki porosz háboruban egy hadtest parancsnokságával bizták meg, a königgrätzi csatában lábán sulyosan megsebesült s azó a mankón járt. Rendesen Bécsben lakott, csak nyaranta látogatott el Keszthelyre, hol szép kastélya van. Uradalmait mintaszerűen kezeltété. Az elhunyt gróf csak néhány éve nősült meg.

Rövid hirek.

— **Arabi pasa** családja majdnem koldus-botra jutott. — **Az országos vörös-kereszt egylet** sorsjegyei a mult hó 22-én kitüzött aláirási napon, fölös számban jegyeztettek alá, melynek következtében az aláirók irányában levonásoknak lesz helye. — **Bazinban** a német kaszinót „Magyar körré“ alakitja át az ottani magyarság. — **Két német szoczialista** izgatónak kiutasitását rendelte el a belügyminiszter; az egyiket Halm Jánosnak hivják, csipész tyroli születésü; a másik nürnbergi eredetü Breindl Konrád vasiparos. — **Negyvenegy tagból álló** bankó hamisitó bandát fogtak el Fehértemplomban, kiknek nagy bünperét a napokban fogják tárgyalni. — **Parasztszoba** Blahánénál. Báró Splényi Ödönné házában egy eredeti paraszt szoba van berendezve, asztallal, saroxpaddal, pohárszékkel és tulipántos ládával stb. stb, e meglepetést Galló György, a népszinház gépésze készité a müvésznőnek. — **Renán** érdekes felolvasást tartott közelebb a zsidókról, mely alkalommal bebizonyitá, hogy a „zsidóság mai napság már nem faji, de csak nyelvtani fogalom; e szerint a mostani antiszemita izgatás történelmi tévedésen alapszik. — **A „szabadság-szobor“** helyéül a kiküldött albizotiság a Gizella tért fogadta el; 1000 forint a dijja a 3 legjobb müuek, de csak magyar honpolgár vehet részt benne.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.

— **Népdalköltészetünk** kincstárából. A „Magyar Dal-Album“-ból, mely a magyar népdalok egyetlen folyamatban lévő, zongorára alkalmazott egyetemes gyüjteményéből megjelent a IV-ik kötet 4-ik füzete is a 661—680. számu, következő dallamokkal: 1. Ej, haj! haj! teörött a galy. 2. El kell mennem... 3. Elmegyek, elmegyek... 4. Elment a lány az apjával. 5. Elment Simon disznót lopni. 6. Erdőben láttam kis pipiskét. 7. Erdő, mező, halljátok meg panaszom. 8. Esik eső, fuj a szél. 9. Este késő ha felnézek az égre. 10. Este van már, szerelmesek napja. 11. Ez elmult gonosz időket beszélem. 12. Édes anyám, nem fonok már. 13. Életedben mindig olyan hamis voltál. 14. Én az utczán végig menni nem merek. 15. Érik a gabona. 16. Faggyugyertyát égetek én. 17. Fáj a szivem, de nem tudom. 18. Fáj nekem már, hogy én élek. 19. Fehér háznak, fehér háznak. 20. Fejik a fekete kecskét. A „Magyar Dal-Album“ IV. kötete ismét 10 havifüzetben jelenik meg és pedig 200 dallamtartalommal. Előfizetési ár egész évre; 10 füzetre 1 frt 80 kr., 5 füzetre 90 kr. Egyes füzet ára 25 kr. Minden füzet bérmentve küldetik szét. Előfizetések legczélszerübben postautalványon a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Felelős szerkesztő: **BABOSS LÁSZLÓ.**

8753. sz. tkv. 807 1—1

I. Árv. hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. törvszék tkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Gyergyák Éva végrehajtatónak Kis Gyergyák János végrehajtást szenvedő letenyei lakós elleni 109 frt 08 kr. tőke s járulékai iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. trvszék területéhez tartozó letenyei 41. sz. tjkvben I. 52. 53 hrsz. alatt felvett ingatlanokból Kis Gyergyák Jánost illető 203 frtra becsült rész, a a letenyei 582. sz. tjkvben Kis Gyertyák János tulajdonául felvett 1152/b hrsz. 76 frtra becsült ingatlan és 1658/b hrsz. 152 frtra becsült váltságköteles szőlő, Tamás Ádám, Skoda Lénárd és Sánta József által tet: utóajánlat következtében 1883. évi marczius hó 17-dik napján délelőtt 10 órakor Letenye község házánál hivatalból megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár az ajánlattevőt által beigért összeg, melyen alul az ingatlanok eladatni nem fognak.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben: még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 1 hónap alatt, a másodikat ugyanattól 2 hónap alatt, a harmadikat ugyanattól 3 hónap alatt minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Ezen hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverési feltételek a hivatalos órák alatt a n.-kanizsai kir. törvszék tkvi osztályánál s a Letenye község elöljáróságánál megtekinthetők.

HIRDETÉSEK.

Mindeddig utolérhetlen.

MAAGER cs. kir. szab. **W.** valódi tisztitott

CSUKAMÁJ-OLAJA

MAAGER VILMOS-tól BÉCS-ben.

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva és jóváhagyva, — könnyen emészthetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlható — s mint természeti legjobb*) tiszta és hatályossága által elismert szer — a leghathatósabb gyógyerővel bir **mell- és tüdőbajok, görvény, sömör, fekélbőrkiütések** ellen. **Egy palaczk ára 1 frt.** gyári-raktárامban Bécs, Heumarkt 3**) valamint az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszertáraiban és nagyobb füszerkereskedéseiben.

Nagy Kanizsán kapható: Belus József, Prager Béla gyógysz. uraknál, Rosenfeld Adolf és Rosenberg Ferencz füszerkereskedéseiben. — **Varasdon**: Kusy Antal és Augusztiny J. gyógy. — **Sopronban**: Mezey Andr., Molnár L., Reckert E. Károly Khudy József gyógysz. — **Kaposvárott**: Babócsay Kálmán, Augusztin Gusztáv gyógysz. uraknál. 699. 10-12.

*) Ujabb időben észlelhető, hogy több czég — közönséges tisztátlan csukamáj-olajat háromszögü üvegekben Maager valódi tisztitott Dorsch-csukamáj-olaj gyanánt-árusit. Ily rászedések és megcsalásokat kikerülendő kéretik a n. é. közönség csak azon üvegeket „valódi Maager“-féle tisztitott csukamáj-olajjal töltöttnek elismerni, melyek fenti védjegygyel ellátva vannak és melyeknél a palaczkon, czimen, dugasz-burkolaton és használati utasitáson a név „Maager“ áll.

**) Ugyanott létezik az osztrák-magyar birodalom számára schaffhauseni „nemzetközi sebkötő-gyár.“ Ne: különben a medikai és Reconvalescenti borok főraktára Dr. Mikolásch Károlytól Lemberg en.

Pályázat.

A „Csabrendeki takarékpénztár“-nál a könyvelői állomásra pályázat nyittatik.

Ezen állomással 500 frt évi fizetés s kedvező üzletévben illő jutalék jár.

A ki az állomást elnyeri 1000 frt biztositékot tartozik letenni. Azoknak a kik a könyvvitelben jártassággal birnak elsöbbség fog adatni.

A kik pályázni akarnak, folyamodásaikat február hó 28-ig az intézetnek helyben lakó elnökéhez tek. Barcza Sándor urhoz adják be s az irt napon tartandó vizsgára személyesen jelenjenek meg. 800 3—3.

Kelt **Csabrendeken**, Zalamegye 1883. jan. 24.

Az igazgatóság.

Helyiség megnyitás.

Jó hirnek örvendő kertészetemet, magkereskedéssel kötöttem össze és az ujon épitett Babochay-ház 2-ik boltját béreltem ki, hogy Kanizsa város és vidéke m. t. közönsége minden igényének megfelelhessek. Kereskedésemben nemcsak mindennemü gazdasági főzelék és virágmagvak kaphatók, de elfogadtatnak csokrok, koszorúk s bármiféle virágok megrendelése, sőt elvállalok megrendeléseket egész faiskolák, diszkertek és parkok berendezésére is és azon leszek, hogy n. é. vevőimet legjutányosabban és legpontosabban kiszolgáljam.

El nem mulaszthatom a n. é. közönségnek legmélyebb köszönetemet nyilvántani eddigi szíves bizalmáért és kérni, hogy a jövőben is avval engem szerencséltessenek, aki is iparkodni fogok a n. é. közönség minden igényeinek minden tekintetben megfelelni.

Árjegyzékek kivánatra, bárhova bérmentve küldetnek,

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Mély tisztelettel

JANDA KÁROLY
mükertész és magkereskedő
808 1—3. **NAGY-KANIZSÁN,**
az ujon épitett Babochay házban

Wajdits József kiadókönyvkereskedésében N.-Kanizsán

megjelent és minden hazai könyvkereskedésben is kapható:

Halljuk a szép szót! Magyar felköszöntő (toaszt) könyv, szerkesztették Wajdits József és Bátorfi Lajos. Harmadik javitott és tetemesen bővitett kiad. A diszes keménykötésü könyvnek ára 1 frt 80 kr.
Kiért emeljük a pohárt? Magyar felköszöntő könyv. Szerkesztette Hajgató Sándor. Ára kemény kötésben, csinos czimtáblával 1 frt.
Csokor és billikom. Magyar köszöntő és felköszöntő költemények, irta Városy Mihály. Ő felsége által 10 aranynyal kitüntetett pályamü. Második tetemesen bővitett kiadás. Ára 1 frt 40 kr.
Rajta fiuk vigadjunk! Közkedvességü dalkönyv, ötödik bővitett kiadás. 1 ft 80 kr, diszkötésben 2 frt 80 kr.
Rajta fiuk vigadjunk! Magyar dalkönyv olcsó kiadása, kötve 96 kr
Rajta leányok mulassunk! Mulattató kézikönyv, magyar hölgyek számára, gyüjtötte Wajdits József. Második kiadás; ára az 500 lapra terjedő szinnyomatu boritékkal ellátott könyvnek 1 frt 80 kr. Aranymetszésü diszkiadásnak 2 frt 80 kr.
Rajta párok tánczoljunk! Lakatos Sándor tánczkönyve diszes czimboritékkal. Keménykötésü mü ára 1 frt 60 kr.
Egy tarisznya ostobaság. Humorisztikus eszmék, ötletek, élczek egyvelege, gyüjtötte Nevető Vilmos, több fölfedezetlen tudomány professzora, ára diszesen kötve 1 frt 40 kr.
Kebelhangok. Ujévi és névnapi köszöntések. Irta: Hoffmann Mór, diszes nyomatu keménykötésben ára 1 frt.
Vedd szivemet szivedért! Szerelmi levelező könyv, szerelmes párok számára, Szivélyesitél. Csinos boritékba kötve, ára 1 frt 20 kr.
Lenormand a hires czigánynő igazmondó kártyája, 32 szinezett kártyával magyar aláirással és szöveggel, ára 50 kr.
Álmoskönyv, nagy legujabb egyptomi, 200 lapra terjedő, 600 képpel, 50 kr.
Ugyanez középkiadásban 25 kr.
Ugyanez kis kiadásban 10 kr.
Dr. Kriegler Mór. „Önmentő“, vénymintákkal mindkét nembeli betegek számára, ára 90 kr.
Dr. Kriegler Mór. „Az elveszett idegerőnek visszapótlása“ vénymintákkal orvosok és betegek számára, ára 90 kr
Mindkét füzet egy kötetben diszes kiállitásban 1 frt 60 kr
Szegényből lesz gazdag, jó számvetéssel, gyors és biztos segitő minden adás és vevésnél. Ára kötve e diszesen kiállitott zsebkönyvnek 90 kr.
Ungarn im Spiegel. deutscher Dichtung. Magyarország a német költészet tükrében, diszes kiállitásban füzve 1 frt 80 kr, elegans diszkötésben aranyozva 2 frt 80 kr.
Dr. Jos. Steinbach, Heimatsklänge. Dichtungen hervorragendsten ungarischen Poeten mit einer Anhang von National-Volksliedern. Preis broschirt 1 fl., elegant gebunden 1 fl 80 kr.
A gyakorlott vadász. A fáczán- és fogolytenyésztés, ugy minden vad ismertetése, irta Nagy Ölvedi Ölvedy Károly. Ezen igen diszes s 320 lapra terjedő münek szinyomatu boritékban és keménykötésben ára 1.30.
Az 1879. évi XXXI. törvényczikk. Az uj erdőtörvény. Ára füzve 40 kr.
Az uj vadászati törvény. Szentesitést nyert 1872-ik évi február hó 18-án Ára füzve 10 kr.
A kutyák betegségeiről és azok czélszerü gyógyitásáról. Irta egy gyakorlott vadász. Ára füzve 40 kr.
Vadásznaptár. A vadak párzási ideje és tartózkodási helye az év minden havában. Ára füzve 12 kr.
Farsangi fánk, bábakenyér (Kugelhupf) és kétszer sült készitési titka. Irta: Fouquet Jaques, III. Napoleon udvari főszakácsa. Ára 60 kr.

Diszes r. kath. imakönyvek.

Mennyei Mannáskert, 8-rétü, füzve 1 frt. Félbőrben, tokban 1 frt 20 kr. Egész bőrben, tokban finom aranymetszéssel 1 frt 80 kr. Egész bőr aranymetszés, csat és kereszttel 2 frt 80 kr. Zergebőrben, csat és diszitéssel 4 frt. Finomabban készitve 6 frt. Selyem- vagy bársonykötés aranymetszéssel diszitve 8—10 frt.
Mennyei Mannaskert, Üdvösség Ösvény, Biztos lelki vezér — finom papirra nyomva, 12-rétü, hat kitünő aczélmetszetü képpel. Szinyomatu czimlappal. Negyedik kiadás. Ára füzve 1 frt. Félbőrben, tokban 1 frt 20 krajczár. Egész bőr, finom aranymetszés és tokban 1 frt 80 kr. Aczélkereszt és csattal 2 frt 80 kr. Zergebőr diszitéssel 3 frt 40 kr. Finomabb kiállitással 5-6 frt. Selyem vagy bársonykötés diszitménynyel 6—8 frt.
Mennyei mannáskert, 32-rétü, temérdek képpel diszitve, papirkötés tokban 40 kr. Aranymetszéssel, tokban 60 kr. Aczélkereszt, csattal 1 frt. Zergebőr, diszesen 1 frt 50 kr. Selyem-bársony diszitménynyel 2 50.
Egyházi énekkönyv, kötve 60 kr.
Homokkomáromi emlény, kötve 40 kr.
Kis Rózsáskert, kötve 30 kr, aranymetszéssel 50 kr, kereszttel 80 kr.

Továbbá mindezen imakönyvek francia bőr, bársony, csont, elefántcsont és kristálkötésben 2 frttól 15 frtig.

HALLATLAN OLCSÓSÁG!

Következő 10 czikk egy diszes dobozban elhelyezve ugymint: 1. 50 iv levélpapir. 2. 50 hozzá illő levélboriték. 3. egy teljes doboz kitünő aczéltoll. 4. három tolltartó. 5 három igen jó irón. 6. egy vonallap. 7. egy lap szivópapir. 8. egy nagy darab pecsétviaszk. 9. egy törlő-gummi. 10. egy szép jegyzékkönyv aranynyomattal. Ára összesen Bécsben 1 frt és 5 kr. és Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében csak 85 kr. Postautalványnyali 1.15 kr. beküldésével bárhova is ajánlva bérmentve szállittatik.

Postai rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

808 1—•

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Wajdits József gyorssajtóján.

NAGY-KANIZSA, 1883. február 11-én. 12-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor
6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz,
anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve
intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank", „nagy-kanizsai takarékpénztár", a „zalamegyei általános tanitótestület" a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Korunk fényüzése.

Amint megvan fényüzése a közgazdaságnak, épugy meg van fényüzése a szivnek és az erkölcsöknek. Az egyszerüség nagysokára — a legmagasabb helyről leesett fényüzés helyén keletkezik és a franczia forradalom, a csatos czipők, fodrok, parókák, selyem és bársony helyébe az egyszerü pörge kalapot, fekete kabátot, szóval a polgári egyszerüséget léptették. De nagy eseményeknek kell megelőzni ily változást, s rendesen ott, ahol ily fényüzés mutatkozik a közgazdaságban, fényüzés, üresség, léhaság, kórság él szivben és erkölcsökben is. Nemcsak az anyagnak, a szivnek is megvan a maga fényüzése. Ilyenkor önmegtagadás, takarékosság, önérzet, becsület s vele a boldogság is kihalnak — s uj erények, uj elméletek ütik fel abban tanyájukat. A családi élet, érdem, nemes törekvés hiú párává fajul — s egy ütésre élvvágy, érdek, önzés és hiuság fogamzanak meg az erkölcsök helyett — s ez egy ütés pedig a szivnek fényüzése.

És korunk nem messze van e kortól; az elégedetlenség léptennyomon mutatkozik, mely ki nem elégitett hiuságból kél a szenvedés, ugy a fájdalom, melyet a föltolt érdemetlenség — megelőztetés von maga után; a szegénység fogalmának egyesitése a gyalázattal — kezdik elposványositani az erkölcsöket, ezek az uralkodó symptomák!

Fényüzés után hajlik ma nagy és kicsiny, ezért küzd a szegény és gazdag, nő és leány pártfogást keres, és nem rejtekben szép ma a hajadon.

A ponyván árultatnak a legnemesebb törekvések s az ügyesség az alkalmazkodásban viszi el a babért.

A régi bölcsesség azt tartotta, hogy az a boldog a világon, aki kevéssel megelégszik s nem vágyik arra, amije nincs; a régi idők, a szerénység, a szivnemesség, a fennkelt gondolatmenetet tartották az erények palladiumának, ma fönszóval hirdetik, hogy anyagi korunkban — anyagi után nézzünk s erre minden eszköz jó, s ez elv győzzön, mint nemes, a másik pedig maradjon az elmaradottaké; a sziv s lélek nemessége fölött kimondták a halálos itéletet s bevitték az Isten házába a kufárokat.

És ez korunk fényüzése!

Ma az alacsony sorsu, ha másra nem, névre vágyik s ezért föláldozza életét és elveit; a szegény, ha mást nem, gazdagságot keres, de levetközi érte összes multját s ha kell jó hirnevét is; a hivatalnok rang után szalad — s kész lekötni apró örömekért legszentebb meggyőződését, nem hogy családján azáltal segitve legyen, de mivel igy kivánja a társadalom elbődült szelleme; a nagyzás, igen a nagyzás hóbortja: csak föl s magasba, ott a boldogság! Minden áron dobjunk ki mindent az élet hajójából, még nőnket, gyermekeinket is, de mi úszunk a boldogságban, melyet legjobb barátaink beárulása édesit meg.

Bámulhatunk-e ezek után, ha az anyagilag független föláldozza önérzetét, mert a becsület ugyis csak puszta fogalom, mely nem minden zárt nyit ki, a szép asszony erénye pedig — egy fényes öltözet? És honnét keletkezik e visszahatás, ez erkölcstelen gondolkozásmód az emberi szivekben? Mi mételyezheti meg már a fejledező gyermeket élte kora virágában, hogy kapkod a külsőségek után, szereti a bársonyruhát, a franczia kalapot, mi, ha nem a fényüzés ördöge, mely beveszi magát az egyesbe, a családba, az osztályokba s a puritán egyszerüséget, az erkölcsöt, a függetlenséget, a jó lelkiismeretet s vele a boldogságot is megöli.

Pedig mily igazságot hozunk fel akkor, ha kimondjuk, hogy a megelégedés, a boldogság nem a czafrangokban keresendő, ha kimondjuk, hogy semmit sem ér a pénz, a ruha, az estély, a rang, a czim, ha az nem a megérdemlett becsület utján szereztetett; mily érzés töltheti el azt például, aki egy nemes pártfogó feleségének szép mosolyáért kapja hivatalát, s mily lelkiismerettel veszi az reá meleg köntösét, a kinek az ártatlanságába, egyetlen kincsébe került.

A fényüzés a legnagyobb keritő manap, elbámulunk azokon a lánczszemeken, a melyek szivben, lélekben, lelkiismeretben az üres fényüzést tartják a világ összekötő kapcsának, s nem értjük meg a világ folyását, nem tudunk itéletet mondani saját magunk felül, ha be nem hatolunk ezen rákfene titkaiba.

S ezek boldogságot remélnek, ki akarják kényszeriteni maguk részére a megelégedést s kinevetik az önzetlent, az egyszerüt, a nemest, mely megveti e vakokat — s kevéssel megelégedve ernyedetlen küzd a haragvó sorssal — a mely a férfi czél, — de mind hiába, a sors sujthát egyiket jobban, mint a másikat — mert sokféle anyagból van gyurva az ember, de a férfit nem a hiuság, nem a léhaság, a nőt nem a ruha teszi — s a boldogság nem kiván palotát, a kor szelleme hasson az értelmetlen bábra, hasson a lelkiismeretlenre, de az igazi férfi, mely azon elvet tartja: ha férfi vagy, légy férfi, legyen elved hited; no áldozza föl meggyőződését, szerelmét, szabadságát és nyugalmát hiú anyagi igéretekért a nő, mely azt tartja, „magyar hölgynek születtél, áldd érte sorsodat, magyar hölgynek születni, nagy és szép gondolat" — ne keresse boldogságát csalfa világi örömökben; a szivben, az egyszerü erkölcsökben lakik a boldogság, melyet a régiek a teljes fájdalomnélküliségnek neveztek. A tiszta lelkiismeret, a nemes sziv s a müvelt lélek vezéreljen bennünket — s akkor megszabadultunk egy csábitó ördögtől: korunk fényüzésétől!

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi és iparkamarának 1882-ik évi deczember hó 28-án tartott rendes közös üléséről.

(Folytatás.)

226. Vásárengedélyezések:

1. Sopronmegye területéhez tartozó Nagy-Marton községének a m. földmivelés-, ipar- s kereskedelemügyi ministerium 44,971 sz. alatt kelt leiratával megengedtetett, hogy évenként julius hó 25-én (Jakab napon) és november hó 11-én (Mártonnapon) tartatni szokott országos vásárjait, ezentul állandóan a nevezett hetinapokat magukban foglaló hétbe eső hétfőn tarthatja.

2. Nemkülönben Vasmegye területéhez tartozó Hegyfalu községének 44,153 sz. alatt kelt leirattal két, jun. hó 8-ka és szept. hó 29-ke után következő hétfőn tartandó országos vásár engedélyeztetett.

3. Továbbá Vasmegye területéhez tartozó Szt.-Gotthárd községének 45,371 sz. alatt kelt leirattal megengedtetett, hogy f. évi október 18 kara esett, de meg nem tartathatott országos vásárja helyett, november hó 14-én pótvásárt tarthasson.

4. Vasmegye területéhez tartozó Barátfalva községnek 45,049 sz. alatt kelt rendelettel megengedtetett, hogy f. é. november hó 21 ére eső országos vásárját, ez évben kivételesen november hó 28-án tarthassa.

5. Vasmegye területéhez tartozó Miska községnek 45,815 sz. alatt kelt rendelettel megengedtetett, hogy f. é. november hó 25-ére eső országos vásárját ez évben kivételesen november hó 27-én tarthassa.

6. Zalamegye területéhez tartozó Légrád községnek 46,757 sz. alatt kelt leirattal megengedtetett, hogy f. é. november hó 2-ára esett, de meg nem tarthatott országos vásárja helyett, november hó 16 án pótvásárt tarthasson.

7. Vasmegye területéhez tartozó Egervár községnek 47,687 sz. alatt kelt leirattal megengedtetett, hogy f. évi november hó 25-ére eső vásárját, ez évben kivételesen ugyanazon hó 27 én tarthassa.

A közös ülés tudomására hozattak.

227. A Lessner Manó tapolczai kamarai levelező tag elhunytáról szóló gyászjelentés.

Mély sajnálattal tudomásul vétetik. —

228. A nagy-kanizsai kisdednevelő-egyesület köszönetet mond, az 1176. sz. alatt megtartott sorjegyekért átküldött 5 forintért.

Tudomásul szolgál.

229. A m. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium 49,342 sz. alatt kelt leirata, melyben tudósit, hogy Debreczen városában a házalókereskedés, a házalási szabályok 17. §-ában bizonyos vidékek lakóinak biztositott jogok épségben tartása mellett, betiltatott.

Tudomásul szolgál.

230. A soproni m. póstaigazgatóság átirata, melyben értesit, hogy a kamarának a levélhordók szaporitása s a leveleknek háromszori kihordására vonatkozó átiratának hely nem adathatott: mivel nem a levélhordók elégtelen száma, hanem a 312. számu vasuti vonat késő érkezte oka annak, hogy az avval érkező levelek csak másnap hordatnak ki a házakban. Különben is az ezen vonattal érkező levelek a várkerületen lévő nyitott üzletekben mindig még ugyanazon napon adatnak le.

Tudomásul szolgál.

231. A nagy-kanizsai polgármesteri hivatal megküldi a f. évi majus hó 7-én tartott kamarai tagválasztás jegyzőkönyvét.

A megválasztottak a kamarai kültagok jegyzékébe iktatandók.

232. Révay Károly, a kalocsai takarékpénztár főkönyvelője, hitelviszonyainkat és a korszerü kereskedelmi kiképeztetést tárgyazó emlékiratot küld be a kamarának.

Alapos tanulmányozás, esetleg jelentéstétel végett kiadatik az irodának.

233. A kolozsvári testvérkamra értesiti ezen kamarát, hogy a takarékpénztári betétek kamatainak 10%-os megadóztatása ellen szinte felszólalt s e tárgyban a m. pénzügyministeriumhoz intézett felterjesztésének egy példányát mellékli.

TÁRCZA.

Sásdalok.

LENAU MIKLÓSTÓL.

I.

Túl a sugár bucsúzni jár,
S a fáradt nap lepihent;
Itt a fűz a tóba hajlik,
Mely oly mély, oly merő csend.

S én kincsemtől messze bolygok:
Bugyogj köny, bugyogj elő!
Búsan suttognak a füzek
S szélben reng a kákatő.

Mély és csendes kinjaimba
Szendén ragyogsz távol lény!
Mint itt füzön át és kákán
Ragyog az estcsillagfény.

2.

Ború kél, száguld a felhő,
Hull a zápor; áradó;
Bősz szelek siratva kérdik:
„Csillagfényed hol van tó?"

Az elhamvadt fényt keresik
A feldúlt tó keblébe'.
Szerelmed nem mosolyg többé
Kinjaimnak mélyébe.

3.

Estpirban szeretek titkos
Erdőn át kivándorolni
Kopár kákapart szélére,
Lányka, és reád gondolni.

Ha aztán borong a bokor,
S zúg a káka titok
Sirámja és suttogása
Sirni inti, sirni lelkem.

S ugy rémlik, hogy lengni hallom
Halkan hangodnak csengését
S bájos dalodnak a tóban
Haldokló elmerülését.

4.

Naplemenet;
Tódúl a fekete felleg,
Oh mily tikkadónehezen
Szélednek a szökő szelek!

Bősz egen át
Sápadt villámok rohannak,
Múló képeik a tónak
Habjaiban vándorolnak.

Téged vélek
Látni viharderengésben,
S hosszú fürtidet lobogni
Fenn a szélvésztelte légben.

5.

Mozdulatlan tónak tükrén
Csüng a bájos holdvilág,
Sápadt rózsáit a sásnak
Koszorúján fonva át.

Ott a dombon szarvassereg
Égre pislogva halad,
Nádtövében álmadozva,
Felriad a szárnyas vad.

Sirva kell szemem lesütnöm,
Lelkem titkos mélyin át
Emlékedet érzem lengni,
Mint egy halk, szent estimát.

STEINBACH.

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.

„Légrád közegészségügyi monographiája 1873—1881. évi időközről."

Irta Terstyánszky József Kanizsajárás tiszti orvosa.)

(Folytatás.)

II. Égalji és légköri viszonyai.

A község sik területen fekszik; talaja homok; befásitott helye kevés, azért is szellős, világos, nyáron igen meleg, télen nagyon hideg, légmozgása szabad, légnyomása ezek szerint módosul; rendkivüli időjárásokkal nem bir, mégis igen ködös, ködei alantjárók, vastagok s mivel a talaja könnyen szüri a vizet, azért is nagyobb a viz elpárolgása, melyet a Drava folyó is elősegit, legkivált növeli az azt árviz. Julius, augusztus hó legködösebb. E viszonyok miatt a hévmérséke nagyon változik, módosul mindezek szerint közegészségi állapota is.

Hogy égalji és légköri viszonyai nagy befolyással vannak a közegészségi állapotra, azt a mondottak után könnyü feltételezni és magából következik azon szükséglet, hogy megoldassék — „miképp viszonylanak az eddig felsorolt helyi-, égalji- és légköri viszonyok szemben a közegészséggel?"

III. Közegészségi viszonylatok

a helyi-, az égalji- és légköri viszonyokkal szemben.

Hogy a felsorolt közegészségügyi viszonyok, mint rendkivül egészségelleni hatányok nagy befolyással vannak a közegészségre, az nem csak feltételezhető, sőt be is bizonyitható, amikép következik.

A váltólás, a lég- és az emésztés szervi betegségek; a szerencsétlen és nehéz szülések; a nagyobb halálozás, a görvélyes vérkorcsosodásból kifejlődő bőr- és szembetegségek; a csont fenével szövetkező lábfekélyek; a kretinismus, egyéb feltünő testi fogyatkozások; a munkakereset és katonaszolgálat képtelenek; szegények; nyomoréknak méltán beszámitható a felsorolt helyi-, égalji- és légköri viszonyok, mint e községhez kötött egészségelleni hatányok eredményeinek.

A váltólás, a légszervi betegségek, a légköri viszonyoknak, tehát a nedvesebb légkörnek tulajdonithatók.

Az emésztő szervi bántalmak okául a nehezen emésztető és a hideg eledelekkel való élelmezkedés, a szeszes italnak, főkép pálinkának mértéknélküli ivása beszámithatók.

A szerencsétlen nehéz szülések, elvetélések okait a hiányos épitkezésben, a hanyag magatartásban kereshetni.

A nagyobb halálozásnak okául mindenesetre a helyi-, légköri- és égalji viszonyokban, a házassági, az erkölcsi magatartásban, a kis gyermekek hanyag gondviselésében, a szüléktől öröklött vérkorcsosodásban, a rosz lakásban, megbetegülési esetekben a kellő gyógyszegélynek elmulasztásában lelhetni fel legkivált.

A görvélyes vérkorcsodás, az ebből kifolyó bőr-, szem-, csontfenével szövetkezett fekélyek, átlag a kretinismus jobbára a benszülöttek öröklött betegségei levén, ilyeket a helyi-, az égalji- és a légköri viszonyok tesznek sulyosabbá; az egyéb testi fogyatkozások a nehés munkának, de más egyéb viszonyoknak is tulajdonithatók.

Az 1881-ik évben teljesitett nyomozásom alkalmával találtam:

Kretint vagyis hülyét	76
Bőrbeteget	1
Némát	16
Feltünő ágyék sérvvel férfit . .	1
Elévült szemgyulladással . . .	18
Szürke hályoggal	18
Görvélyes csontfekezésekkel és egyebekkel	35
Gyógyult bujakóros	1
Összesen	166

E sorrendből kihagyattak a fejlődésben lévő kretinek és golyvások, melyeknek száma mindég aggodalmat szerző.

A kretinismus és golyva e községben a szüléktől örökölhető, azért is jobbára benszülötteken lehet tapasztalni. —

Lehetnek olvasóink közt, kik a kretinismust, a golyvát nem ismerik, másrészt érdeklődéssel viseltetnek az ügy iránt, azért is jónak tartottam e két betegséget röviden jellemezni.

1. A kretinismus teljes mérvben bevégzett, legkifejlődöttebb és általánossá vált görvély (skrophula), mely által az egész test görvélylyé válik és vele a lélek is többé kevésbé szenved, mely végre az egész embert görvélylyé teszi, igy kerülnek ki az elmebeteg, a siketnéma kretinek sat.

2. A golyva a paismirigy és mellékszöveteinek daganata, mely sok esetben szinte görvélyes származásu és bámulandó nagyra nő.

Tudomásul szolgál.

234. Az osztrák császári Ferencz-József-lovagrend irodája megküldi a Rátz Ágoston hagyatékából beküldött lovagkereszt és alapszabályzat kézhez vételét bizonyitó elismervényét, mely az örökösök kezeihez adatott.

Tudomásul szolgál.

A napirend tárgyai.

I. Ministeri leirat, melylyel a megejtett alelnöki választás megerősittetik. —

II. Ministeri leirat, az 1883. évi helbenhagyott költségvetéssel.

III. A csász. kir. milanói konsulatus átirata, az ottani osztrák-magyar segélyegyletnek gyámolitása végett.

IV. A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara felterjesztése, a kamarai tisztviselőknek a vasuti kedvezményekre nézve az államhivatalnokokkal való egyenjogositása tárgyában.

V. A pozsonyi kereskedelmi szövetkezett emlékirata a fogyasztási adók más módoni beszedése tárgyában.

VI. A soproni háziparegyesület kérvénye további segélyzés végett.

VII. A szombathelyi iparos képző egylet jelentése az 1882. évről.

VIII. Jelentés a kamara ügyködéséről 1882-ben.

I.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter Ő nagyméltósága, 44 948 sz. alatt következő leiratot intézé a kamarához: „Folyó évi október 19-iki üléséből 2473 sz. alatt kelt felterjesztésére Lenck Emilnek, a Lenck Samu társas czég tagjának, az ottani kamara alelnökévé történt megválasztását az 1868. évi VI. t. cz. 14. §. értelmében, ezennel megerősitem.

325. Tudomásul szolgál.

II.

Továbbá 45,729 sz. alatt Ő nagyméltósága még következő leiratot intézé a kamarához: „A kamarának folyó évi október hó 19-én tartott közös üléséből 2433 sz. alatt felterjesztett 1883. évi költségvetési előirányzatát 12,543 frt. 80 krban ugy szinte a $2\frac{1}{2}\%$ illetékkivetési kulcsot ezennel helyben hagyom.

236. Tudomásul szolgál.

III.

A milánói cs. kir. osztrák-magyar főkonsul hosszabb indokolt megkeresésben felkéri a kamarát, miszerint egy egyszeramindenkorra nyujtandó segélyösszeggel lépjen be, a folyó évi február havában Milanóban alapitott osztrák-magyar segélyegyletbe.

Hason irányu átirat még Sopron város polgármesteri hivatalától is érkezett, mely a kamarát a nevezett segélyegylet javára eszközlendő gyüjtésre hivja fel.

237. A kamara, Milanóban lakó honfitársaink nemes, emberbaráti és hazafias törekvéseinek teljes méltánlása mellett, a milanói osztrák-magyar segélyegyesület javára 50 frankoyi összeget szavaz meg, mely összeg meleg rokon szenvünk egyidejü kinyilvánitása mellett, a milanói cs. kir. osztrák-magyar főkonsulatusnak megküldendő. Miről, fennthivatkozott átirata elintézéséül az kir. Sopron városa polgármesteri hivatala szinte értesitendő.

IV.

A kolozsvári társkamara megküldi a kamarai tisztviselőknek, a vasuti kedvezményekre nézve, az államhivatalnokokkal való egyenjogositása tárgyában, a m. fölmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministeriumhoz intézett felterjesztésének másolatát, azon kérelemmel, hogy azt esetleg hasonértelmü felirattal pártoljuk.

238. Miután a kamarai tisztviselők, ha nem is neveztetnek ki az állam által, közvetve mégis annak valamint a nyilvánosság és közjó szolgálatában állanak, azoknak az államhivatalnokokkal való egyenjogositása tehát csak méltányos volna: a kamara elhatározza, miszerint a kolozsvári testvérkamara felterjesztéséhez csatlakozva, azt hason szellemben tartott felirattal támogatandja.

V.

A pozsonyi testvérkamara másolatban megküldi a „pozsonyi kereskedelmi szövetkezetnek“ az 1881. évi IV. törvényczikk hatályának a kávéfogyasztási adóra nézve megszüntetéséről és „a czukor, czukorkák megadóztatása vonatkozó határozmányainak módositásáról“ szóló törvényjavaslat módositása tárgyában, a magas képviselőházhoz emlékiratát, azon kérelemmel: miszerint azt tanácskozásunk tárgyává tévén, esetleg a m. képviselőház, vagy pedig a magas kereskedelmi ministeriumhoz benyujtandó hasonszellemü felirattal pártoljuk.

239. Az emlékirat, mely egész terjedelmében felolvastatott, azon kártékony következményeket s azon hátrányos befolyást, melyet a hivatkozott adótörvény, különösen pedig végrehajtásának különféle módozatai, a kereskedelem- s forgalomra gyakorolnak, oly meggyőző példákkal illusztrálja; külömben is ezen emlékirat kivánalma, kamarakerületünk kereskedelmi köreink több izben nyilvánult óhajaival oly anyira találkozik: hogy a kamara örömmel csatlakozik hozzá, s mellőzésével az emlékiratban kifejtett közvetitő ajánlatoknak, elhatározza: miszerint a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m ministeriumnál, az 1881. évi IV. t.-cz. teljes visszavonását kérelmezendi.

VI.

A soproni háziipar-egylet átiratilag köszönetet mond a mult évben nyert segélyért s felkéri a kamarát, miszerint abban a jövő évben is részeltesse.

240. Az átirat tudomásul vételvén, a háziiparegyletnek jövő 1883. évre további 50 frtnyi segélyösszeg szavaztatik meg: miről nevezett egyesület elnöksége értesitendő lészen.

VII.

A szombathelyi iparosképző-egylet elnöksége röviden tartott évijelentést terjeszt be, ezen egyesület mult 1882. évi működéséről, melyből következőket közöljük:

„Ezen egylet évről évre gyarapodik és hódit, főleg az uri osztály körében: sajnos, hogy éppen az iparos osztályáról kell az ellenkezőt mondanom, mert ez leh tőleg távol tartja magát a mozgalomtól, és ha nem is agitál ellene általános ságban, mint ezt egyesek teszik, de tudomást sem vesz az egész dologról. Igy történhetik meg az, hogy Szombathelyen egy ily egyletnek csak 115 rendes tagja van, a pártoló tagok száma azonban már sokkal kedvezőbb t. i. 56; a rendes tagok azonban meglehetős számban látogatták a tanórákat.

A jövő tanévben a következő tanórák fognak megtartatni: 1. Rajz hetenként két óra, tanitására Wälder Alajos épitőmester ur vállalkozott szivességből s igy biztositva vagyunk, hogy a rajz ezentul gyakorlattibb irányu lesz, az eddigénél. 2. Könyvvitel, hetenként egy óra, melyre szinte sikerült egy gyakorlati egyént megnyerünk, s ez Grabler ur, a légszesz-társulat könyvvelője. 3. Szám és mértán, hetenként két óra és 4. Ének, hetenként 2 óra. A számadás szerint az összes pénzforgalom 742 frt 33 kr. Kiadás volt 352 frt 13 kr. e szerint a maradék 390 frt 20 kr. Behoztuk végre az egyletbe a takarékpénztári intézvényt is, és az október havi társas betétek tulhaladják a 100 frtot, mely összeg bihetőleg emelkedni fog, mivel a rajz és egyébb órák által kevesbedik az idő, melyben a tagok pénzüket elkölthetnék; másrészt pedig arra is számitunk, hogy ha egyszer a tagok megizlelék a kellemes érzetett, mely abból származik, ha megg őződnek, hogy véletlen kellemetlenségek alkalmával van mihez nyulniok, ugy bizonyosan többen és nagyobb mértékben fogják felhasználni az alkalmat a vagyon szerzésre.“

241 A kamara fennti jelentést, mely a szombathelyi iparos képző egyesület kitünő vezetése s gyakorlati irányáról élénk tanuságot tesz, helyeslőleg tudomásul veszi, örömmel üdvözli különösen a takarékpénztári intézvény meghonositását, s az egyesületnek az 1883. évre is 50 frtnyi segélydijat szavaz meg, miről nevezett egyesület elnöksége értesitendő.

E helyütt elnök ur félbeszakitja a napirend sorrendjét, hogy néhány, annak megállapitása óta beérkezett megkeresést és inditványt terjesszen a kamara elé.

242. Zimmermann Károly kamarai kültag ur értesitést kér aziránt: „valljon Tóth István továbbra is számithat-e a kamara segélyére, mintán a bécsi képzőművészeti akademián, melyet félév óta kizárólag látogat, leendő kiképeztetésére, még $2\frac{1}{2}$ évi tanulmányra volna szükség.“

Tekintettel azon dicséretreméltó haladásra, melyről a nevezett segélydijas beküldött munkái tanuskodnak, számára az 1883. évben is 150 frtnyi segélydij engedélyeztetik, mely összeg negyedévi részletekben kézbesités végett folyamodó kamarai tag, Zimmermann Károly urnak nyugta ellenében, kiadandó: mig viszont Tóth István, a segélyösszeg külömbeni elvesztésének terhe alatt, továbbra is köteleztetik, félévenként egy próbamunkát a kamara elé terjeszteni.

(Vége következik.)

A harmadik gyógytárról Nagy-Kanizsán.

A nagy-kanizsai közegészségügyi bizottság, midőn Szőrcsőki Kecskés Gyula, Krosecz János gyógyszerész urak kérelmezésére, akik Nagy-Kanizsán egy harmadik létesitendő gyógyszertár engedélyezéseért a városi tanácshoz fordultak, minden ok, minden alap és minden adatok beszerzése nélkül — tagadó határozatot hozott s a városi közgyülés és a megyei közegészségügyi bizottság hasonlóképen — a közegészségügyi törvényekben előirt föltételek kipuhatolása nélkül — azt magáévá tette, mig az most fölebbezés utján a magas ministerium fölülvizsgálata alá kerülvén, a forgalmi kimutatások beterjesztését rendelte el amelyek ez alapon 1882. dec. 2-án föl erjesztve is lettek.

Az ügy ily állásában talán fölöslegesnek is tünik föl jelen ügyről csak hosszasabban és ujságilag is értekezni, minthogy azonban „Zala“ laptársunk e czim alatt „szükséges-e Nagy-Kanizsán harmadik gyógytár“, már kifejtette véleményét, tekintsünk körül ellenkező nézpontról mi is, és a kettőnek összevetéséből itélje meg az elfogulatlan a helyes középutat, habár még e körültekintés sem éppen szükséges, mert figyelemmel levén a magas ministerium bölcs belátására és intézkedéseire, abban az erős meggyőződésben leledzhetik a közérdek, hogy a fölterjesztett adatokból is „kellő“ fölvilágositás és „kellő“ tájékozás nyujtatott a helyi viszonyokra és az egészségügyi törvény megkivánta egyéb körülményekre, de mégis mindazáltal ha megfontoljuk azt, — hogy a közegészségügyi bizottság mily fölületesen járt el e fontos ügyben, s a képviselőtestület és a városi tanács mily kevés sulyt fektetett ezen kérdés alapos megvitatására és eldöntésére, azt véleményezzük, hogy nem időszerütlen, annálkevésbélényegtelen, egyes viszonyoknak, érdekeknek, adatoknak méltatása, illetve azoknak igaz becsükre való visszavezetése és kifejtése.

A közegészségügyi 1876. 14. törvcz. 134. szakasza az uj gyógyszertárak fölállitása tekintetében az engedélyt meg adhatónak csak az esetben jelenti ki: ha tekintettel a népesség számára, az ott fönnálló gyógyszertárakra s a helyi viszonyokra, kellően kimutattatik, hogy az uj gyógyszertár „olannyira fölöslegesˮ, miszerint az a többi gyógyszertárak fönállását is veszélyezteti.

A fensőbb hatóságilag elrendelt 5 évről szóló jövedelmi kimutatások, a melyek a helybeli gyógyszerészektől bekivántattak, ugy tüntetik föl jövedelmezőségüket, mintha az itteni gyógyszertárak a helyi viszonyokhoz képest, existálni is alig volnának képesek. sőt mintha azok csak közönséges falusi gyógyszertárakhoz hasonló forgalommal birnának, a mely mellett nemcsak hogy egy másik meg nem állhat, de melyből megélni saját maguknak is alig lehetséges. Legalább ez következnék Belus József örököseinek gyógyszertári 5 évi forg. kimutatásából s nem más Práger Béláéból; pedig ha az 1877-ről kimutatott 1580 frt, 1878-ról: 1471 frt, 1879-ről 1335 frt, 1890: 1415 frt, 1881-ről 1314 frt jövedelmet valónak és ténylegesnek elfogadnók, valóban nagyon nehéz lenne megfejtenünk, hogy miként szerepel kiadásában 4800 ft, midőn csak bérösszegben Fárnek Kálmán ur 6000 frtot fizet, a segédek 3—4: 1000—1500 frtba, a droguista-számla 3—4 ezer frtba s azonkivül a háztartás itt N.-Kanizsán legalább is — olyan — 2500—3000 frtba kerül. Práger Béla, a ki 1877-ről 1307 frtot, 1878-ról 1183 frtot, 1889-ről 1105, 1880-ról 1120, 1881-ről 1022 frtot mutatott ki, szintén ama föltevésből indult ki, hogy jövedelme ne csökkentessék — s a harmadik gyógyszertár fölállitása megakadályoztassék. Pedig összes viszonyai ellene s kimutatása ellen bizonyitanak.

Nem lehet alapos és reális az 5 évi kimutatás, sőt azzal homlokegyenest ellenkezik; mert ha a kimutatások a törvény értelmében vezetett s felmutatott vagy hitelesitett könyvek alapján történtek is, mindig föntmarad a kétely aziránt, hogy azok nem helyesen vezettetnek, tehát az abban fölvett bejegyzések okmányokkal is fölszerelendők lettek volna s azok a legszélesebb s legkimeritőbb adatokra lettek volna fektetendők. Tények szólnak amellett, hogy manap Kanizsán két gyógyszertárban a jövedelem évenkint, a napi bevételből s a rendelvényekből itélve 15—20 ezer frtra tehető. Ezt igazolják a város és az állam által a gyógyszertáraknak kifizetett 3—4000 frtos adóhivatali számlák, ezt igazolják a bérhelyiségek után fizetett 800—1000 és 2000 frt összeg erejéig terjedő kiadások, a segédek száma s az évenkint beszerzett gyógyanyag mennyisége.

Minthogy e községben a felsorolt betegségek némelyikének, legkivált a kretinismusnak és következményeinek alapját a görvélyes vérkorcsosodas teszi, annálfogva előnyösnek tartom a vele való megismerkedhetésre e helyen alkalmat nyujtani, de azért és mikép a napi események, a közegészségi viszonyok mutatják, szükség is van arra.

a) Kórhajlamot nyer a gyermek görvélyes szüleitől. Amelyik gyermeknek szokatlan nagy a feje, legkivált nagy a hátulsó fele, rövid, vastag a nyaka, halántékai be vannak lapulva, álkapcsai szélesek, arcza husos, duzzadozó, felső ajaka vastag, orra gyakran dagad, hol nedves, hol sebes, haja szőke, bőre szép és finom fehér, arcza viruló piros, szemei inkább kékek, mint más szinüek, látái (szembogarai) nagyok, a test egészben teljes és jól táplált, de a husa puha, lágy, petyhüdt, taplóstapintatu, kishasa szokatlan puffadt, a szokottnál feszesebb, nagyobb, orrából gyakran vérzik, belei nyálkásak, gilisztásak, székletei rendetlenek, tehát majd székrekedése, majd hasmenése van, élénkebb lelki tehetségei feltünő korán fejlődnek, későn fogzik, testben rendetlenül fejlődik s. a. t. az mindenesetre birja a görvélyes vérvegyet, csirját, az arra való hajlamnak, azért is ilyen az élet haladásával mindinkább görvélyes lesz.

b) A már kifejlődött görvélyes vérkorcsosodásnak rendes és csalhatlan jelei: a nyak és az áll alatti mirigyeknek apróbb, nagyobb daganatai, keménységei, melyek fokonként szaporodnak és utóbb egész gyöngysorrendeket képeznek; de hasonló jelenségek állnak be a hónalj alatt, az ágyékokban később midenütt E mirigyek kezdetben puhák, nem fájdalmasak, mozgók, s ezen állapotban évekig is megmaradhatnak, vagy azok keménysége, daganata, fájdalma folyton fokozódik, azon helyen a felbőre megvörösödik, igy ismét elheverenek vagy felfakadnak s makacs görvélyes fekélyekké fajulnak.

A görvélyes mirigycsomók nemcsak a test felületén, hanem a test belsejében is keletkezhetnek, elsősorban lehet ilyeket észrevenni a belfodorhaj mirigyben, a tüdőkben, a májban, a lépben, sőt az agyban is. Okozza a görvélyes szemgyulladásokat, melyeket nagy fényiszony és csippásság szeretnek kisérni. Ebből keletkeznek szemhéjakon az árpák takony félék, gyermekeknél kiválóan fül-, fehérfolyás, némely bőrbetegségek, névleg: a lépvár (Favuz) pörsök (Achora), az ótvar (Tinea), a sömörfélék: keletkeznek nyirkdaganatok, erőmlények, keményepések, kákos képletek, fekélyek, csontdaganatok, gerinczoszlopbántalmak, csontfene és mindezek végre kretinismusban is összpontosulhatnak.

Elég rémületes állapotnak bizonyul be ezek szerint a görvély (skrophula) és mint ilyentől, hogy mindenkit mentsen meg a jó Isten, csak kivánni lehet. És kell is minden szülői körben, minden községben éles figyelemmel kisérni az arra való kórhajlamot, hogy ennek fejlesztő hatányai ellen elég jókor és sikeresen lehessen intézkedni.

De keressük az indokait is, hogy azok felismerésével megóvhassuk gyermekeinket, az utókort annak elég szomoru következményeitől.

c) Indokul beszámitható ezen betegség fejlesztésére minden oly hatány, mely okozója a hibás nyirkképzésnek, vagy a nyirkrendszert tetemesen meggyöngiti és tehetetlenné teszi.

A görvélyes szülőktől bistosan lehet örökölni: a kicsapongó életmód, a magasabb korbeli vagy gyenge, bujakóros beteg szülőktőli származás is oka a görvélyes vérkorcsosodásnak és lehetett elégszer tapasztalni, hogy a bujakóros szülők gyermekein szülés után csakhamar észrevehető volt a görvélyes vérkorcsosodás, mely sokszor a 2—3-ik generationál tört ki legrémületesebben. A csecsemőknek emlőnélküli, mesterséges felnevelése, a romlott, zárt, nedves, állati párolgástól megrontött, nedves, hideg levegő, a tisztátalanság, a rosz, igen nehéz, emészthetlen tápanyagoknak élvezése, a kis gyermekkorban legkivált a nehéz, ki nem erjedt tésztafélék, a burgonya, a pálinkának korelőtti élvezése, a sok ülés, a testi mozgásoknak elmulasztása, a korelőtti iskoláztatás, a léleknek kora megerőltetése, némely előző sulyos betegségek, melyek a nyirkedényrendszert háborgatják stb. mindig beszámitható fejlesztő okoknak.

A most felsorolt viszonyok azért is méltók a megfigyelésre, mert még az állam érdekeit is képviselik.

Bámulandó a czimzett községnek katonasorozási állopota is, mert ebből is kitünik, mikép viszonylanak a helyi-, égalji- és légköri viszonyai e közegészséggel szemben. Szolgálok pedig a következő kimutatással.

Katonasorozási kimutatás.

Mindhárom korosztályból előveztettetett az — évben	Összesen.	Alkalmas (besorozott).	Gyenge.	Kicsiny.	Törpe.	Cretin.	Golyvás.	Dunnyak.	Laposmell.	Magashát.	Mulgybaj.	Térdeurló.	Lágyék- vagy vizsér-sérv.	Nagymérvü sebhegedések.	Lélekzési szervezet.	Láncsukló elferdülése vagy nagyobbodása.	Mint családeltartó ideiglenesen felmentetett.	Scrophulosus.	Tuberculosus.	Summa (alkalmatlanok.)
1873	44	6	8	12	1	1	5	8	1	—	—	—	—	1	—	1	4	1	—	34
1874	50	4	15	8	1	1	5	5	—	—	1	—	1	2	1	1	4	1	—	42
1875	45	2	4	9	8	1	18	9	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	40
1876	45	9	5	5	2	2	2	18	1	1	—	1	2	—	—	—	2	—	—	34
1877	47	6	11	9	2	1	8	4	—	—	1	1	4	—	—	—	—	—	—	41
1878	46	3	19	8	2	—	1	2	—	—	6	1	2	1	—	—	—	—	1	43
1879	53	1	19	11	—	5	2	5	—	—	5	1	2	2	—	—	—	—	—	52
1880	51	3	16	10	2	1	2	9	—	3	—	1	2	1	—	1	—	—	—	48
1881	45	6	18	8	1	1	2	4	1	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	37
	426	40	115	80	14	13	40	64	8	5	13	6	14	7	1	3	15	2	1	371

(Vége következik.)

A pékekről,

Böjti tárcza

A hushagyóval a kertészek, mészárosok korcsmárosok s több más ilyenféle népség kimegy a divatból, s beköszönt a tésztások és a pékek ideje. Igaz! hogy ez a csekély változás nem fogadtatik mindenkitől egy forma jó képpel vagy inkább jó hassal, hanem már keresztény katholikus szempontból mégis csak szerdán, szombaton erősen megböjtölik, azelőtt pedig volt olyan is, aki a 40 napot husevés nélkül kihuzta. De mi csak böjti tárczát irunk s nem böjtöt, minek foglaljuk hát bele magát a szertartásos böjt leirását, először iskolás korunkba jól betanulttatták velünk, ugy hogy álmunkban is tudtuk, ha mégis elfelejtettük megtartani, az nem ami hibánk, hanem a természeté, mely nem adott hozzá elég jó emlékező tehetséget. De igen a pékek! Ezek a fehér arczu, fehér sipkás, fehér kötényes, fehér nadrágos urak, akik korán kelnek, nem aluszanak, azok most a mi tárczánk emberei s ezeken fogunk most átandalogni a böjtbe.

És tudják, hogy juttottak ezek az urak eszembe, régi deákkoromból. Én tudniillik Pesten jártam iskolába térdig való violába, de fiatal koromban ki nem is jár violába, hanem jár is oskolába — s én is ugy voltam, a napban legjobb leczkeóráim voltak a 7 órai reggeli és a 4 órai ozsonna. Higyjék meg! én már azóta sok diné-n soupée-n s minden más ilyenféle menü-s helyeken megfordultam, sőt piquenique-ken is, de én semmiféle ily tractamentum-nak ugy nem örültem, mint akkor a reggelinek és ozsonnának, amint fent emlitém és majd utóbb ki is fejtem, miért.

Azóta soktól elszoktam és sokat megszoktam. Megszoktam például a hamisitott bort, a hamis leányokat, embereket de még a hamisitott gondolatok, sőt még a barátságtalanságot is, elszoktam például a jó kedvtől, a baráti asztaltól, a leányok élénk csevegésétől a jó könyvektől — de legfőként a fővárosi életmódtól. És ez vezetett mégis rá a pékekre magam, nem ám azért, mivel farsang végén a perecz kimegy a divatból, és savanyu zsemlyét, száraz sós kiflit leszünk kénytelenek a sardiniához vagy oroszhoz (rusznyákot) enni, hanem azért, mert ez a Kanizsa olyan kis város, olyan igen-igen szegény kis város, gyatra város, ahol az ember még böjtben sem ehetik luxus-kiflit, lepényt s 10 féle különféle fonyatot, amit halomszám raknak Pesten bármely kávéházban az ember elé!

Ami pedig böjtben, a hol kevés hust eszünk, ily finom tiszta tészta alakjában kárpótlásul igen igen megjárná.

És még mi houczegünk! Palinban csirászat, ahonnét jön be a jó csira tej — s a koronába nyáron (mert ám csak akkor vagyok 4—5. hétre vendégje) micsoda kávét iszik az ember s milyen kiflit eszik. Oh pékek! Oh kávések! Legyetek külömb emberek a mészárosoknál, tanuljatok valamit, a mit ti kisebbre csináltok, az nem vétek, az jó, mert isletesebb és az régi közmondás „jóból kevés is elég“, de a mészáros mérje ki a kilót, amint a becsületesség hozza magával.

De ti kanizsai pékek, tanuljatok luxus kiflit csinálni, mert máskép ujra diakgyereknek megyek Pestre, ahol jártam iskolába tárgyvaló violába, ahol szerettem először, és a hol a luxus-kifliket egy olyan szép kis leány tette ozsomnám mellé, amilyet azóta nem is láttam, igaz hogy oly jó luxus-kifliket sem ettem azóta.

Mi szép idők, mi szép napok valának mondja, a dalonok, jőjjetek vissza jó szarvasok és szép leányok, mert kétségbeesem. Hisz nem vagyok még öreg, még szeretem a kiflit s a leányokat, igen nem akarlak elhagyni benneteket.

Rajta pékek, süssetek luxus-kifliket, jőjjetek mosolygó arczok, szeressünk!

Nem! hiába! még nem akarok megfosztattatni minden élvezettől, ah! sokká lesz az, mig én azt mondom:

Bon jour lunettes,
Adieu fillettes.

SULPICE.

De föltéve és meg nem engedve, hogy az átlagosan kimutatott évi 1200—1300 frt jövedelem valónak vétessék, hogyan egyeztethető össze, hogy Kaposvár 8000 lakos mellett egy 3-dik gyógyszertárt emelhet, Kassa 5, Győr szintén 22—23 ezer lakós mellett 5 gyógytárral dicsekedhetik, Kanizsa pedig, melynek 18,818 lakosa van a legujabb népszámlálási adatok szerint, nem birna 3 gyógytárt fenntartani, sőt azok is, amelyek állnak, veszélyeztetve vannak annak felállítása nélkül is ?!

Nem engedi e föltevést a városnak 15 rendelő orvosa, a városilag rendszeresitett 2 vársói orvos létesése, a közkórház, a járásbiróság, törvényszék, illetékkiszabási hivatal s minden más intézetek és iskoláknak a különösen a nagy kereskedelem és forgalom által a városnak az ország összes városai sorában a 32-dik helyre való méltatása.

Kanizsa maga erős népesedésben van, vidéke és környéke népessége sürü ; a gyógytárnak egyike a másiktól 2—3 órányira fekszik; megemlitendő az is hogy Somogymegye déli része Csurgóig, Muraköz Csáktornyáig, Letenyéig, a felső vidék Pacsáig, a keleti rész pedig Iharosig és Kiskomáromig gyógytárral nem rendelkezik s fekszik e nagy vidéken 500 puszta, kisebb nagyobb község 50—60 ezer lakossal.

És ha mégis mindezek figyelembe vétele mellett lehetnének okok, amelyek a harmadik gyógyszertár erigálását ellensúlyoznák, azok lényegtelenek, semmiesetre sem gátlók, legfölebb ideiglenesek, számba [illegible] vehetők lennének.

Ilyen lehet maga a közegészségügyi bizottság véleménye, ilyen a képviselőség közönyéből folyó — bizottsági gyülés határozata, ilyenek lehetnek a most fölküldött kimutatások, a melyek, tekintettel különösen és specialiter e czélra késültek.

De ezek csak a létföntartás eszközeiként, az önérdek és az emberi gyarlóságból kifolyó ténykedés müveiként le vén tekintendők, következik, hogy Kanizsán egy harmadik gyógyszertárnak fölállitása ellen semmiféle alapos és reális okot fölhozni nem lehet s azon okok, melyeket a „Zala“ fölhoz. hogy Kanizsának 15 ezer lakosa, Kis-Kanizsának pedig 2 ezer lakosa sem fogyaszt el 60 frt áru gyógyszert — természetesen a föntiek mellett oly légbőlkapott állitásnak veendő, amelynek semmi jelentősége sincs, valamint nincs annak sem, hogy a vidéki orvosok házi gyógyszertárakkal rendelkeznek, mert hisz ez még nem involválja magában — föltéve, de meg nem engedve hogy ugy volna is — hogy a gyógyanyagot — nem Kanizsáról, hanem a bécsi vagy pesti droguistától szerezzék be.

Igy tehát mi, akik részletes adatokkal igyekeztünk kimutatni véleményünk alaposságát — szintén s alighanem több valószinüséggel mondhatjuk el, mint ő — hogy egy harmadik gyógyszertárnak fölállitása, ugy az orvosi gyakorlat, mint a jövedelmezőség, a verseny, a közegészségügy és minden más körülmény által kellőleg indokolt és szükséges!

Hirek.

— **Ujabb** adományozások a nagykanizsai kisdednevelő egyesület javára f. évi január 27-én tartott jótékony czélu tánczkoszoru alkalmával: Inkey Lászlóné urnő ő nagysága Nagy-Récséről 2 frt, Halphen Mór ur 3 frt 60 kr., Fischl Fülöp ur 1 frt 60 kr., és Koch Mihályné elnök urnő ő nagysága 1 frt, összesen 8 frt 20 kr., előbbivel 72 frt 20 kr. Tiszta jövedelem eszerint 188 frt 38 kr egy darab arany ; miért hálás köszönetét nyilvánitja az egylet elnöksége.

— **Nyilvános számadás.** Alulirt egylet javára folyó évi február hó 1-én tartott jótékony czélu bálon összesen befolyt 141 frt 50 kr. melyből, a kiadás 80 frt 49 kr. levonnásával marad 61 frt 01 kr. mely összeg az egylet pénztárába bevételeztetett. Felül fizettek: Nagyságos Somsich Lőrincz, 2 frt. Nagyságos Bogyay Ödön, 2 frt. Simon Gábor, ügyvéd 1 frt. Dr. Schreyer Lajos, orvos 2 frt. Zsidobaucsky Lajos, 3 frt. Fülöp Kázmér, 1 frt. Tripámer Gyula, 1 frt. Bezerédy Miklós, Hencséről 1 frt. Rácz Antal, orvos, 1 frt. Gózony Sándor, 1 frt, Dr. Horváth Ferencz, széki biró 1 frt. Dáuscha Ottó, 2 frt. Blumenschein Vilmos, 1 frt. Győrffy János, ügyvéd 1 frt. Piibál Ferencz, kir. körjegyző 3 frt. Rapoch Gyula, ügyvéd 1 frt. Kovács Lajos, ügyvéd 1 frt. Dr. Horváth Antal, ügyvéd 50 kr. Löwinger Izrael, 1 frt. Szommer József, 1 frt. Szommer Ignácz, 50 kr. Schlesinger Gyula, 1 frt. Hirschl Ede, 1 frt. Ezen kivül Janda Károly, kertész és Szeiler Lipót, kereskedő urak a bálterem diszitéséhez ingyen hozzájárultak. Midőn az egylet a nevezett uraknak szives köszönetet mondana, egyuttal elmulaszthatlan kötelességének ismeri Somsich Lőrinczné és Bogyay Ödönné ő nagyságaiknak mint kiknek hatásos pártfogása idézte elő a szép anyagi és szellemi sikert — legmélyebb köszönetét nyilvánitani. Az első nagykanizsai, hivatalszolgák temetkezési egylete nevében Pelz Lukács elnök.

— **A csáktornyai** állami tanitóképezde növendékei a magyar tanitók létesitendő országos árvaháza javára folyó hó 3-án zártkörü tánczmulatságot rendeztek, mely minden tekintetben kitünően sikerült. És miután csinosan előadott hangversenynyel füszerezték szép jogczimet szereztek arra, hogy a fényes eredménynyel dicsekedhessenek ; 153 forint 10 kr. tiszta jövedelem a jótékony czélra valóban elégültséget szülő eredmény. Látogatottság dolgában sem merülhet fel panasz ott, ahol a négyeseket 50 pár lejti; hogy a mulatság előkelősége tekintetében se támadhasson interpellatió, ime idejegyzünk néhány szép nevet a nagyon sok közül: Basch Károlin, Bencsák nővérek, Bernyák Amália, Csesznyák Sándorné, Dugovits Betti, Fehér Lina, Gráner Miksáné, Grész Elekné, Grész Ilka, Herzer Flóra, Horváth Blanka Horváth Delinke, Heinrich Hermin. Hochsinger Kata, Kohn Fánika, (Csepregről) Konyári Mihályné, Lauchaimer nővérek, Löbl Linka. Margitai Józsefné, Mantánovics nővérek, Májer Salamonné, Mandl nővérek, (Perlakról) Martincsevics nővérek, Martincsevics Julcsa, (Szent-Ilonáról) Nusi Mátyásné, Pálya Mihályné, Pollák Matyásné, Rhédey Ferenczné, Rosenberg Rózsika, Sárosy Lászlóné, Séra Istvánné, Steiner Betti, Dr. Schwarz Albertné, Schwarz nővérek, Szalay Szidónia, Szinkovics Ferenczné, Talacsekné, Valló Vilmosné, Zechmeister nővérek stb. Végre hogy a közhangulatról is számot adjunk, ideirjuk, hogy még ugy reggeli 5—6. óra körül javában aprózták a „kivilágos kivirradtig“ megrendelt csárdást, hogy csak ugy sirt bele az a keserg̃ő hegedü..... Hogy is van csak ? hogy azsongya :

Sürün csillagos az ég,
Majd eszedbe jutok még:
De már akkor.... tyuhaj! —

— **Nyilvános köszönet és nyugtázás.** A csáktornyai állami tanitóképezde növendékei által a magyar tanitók országos árvaháza javára folyó évi február hó 3-án rendezett zártkörü táncmulatságon a jótékony czélra felülfizetni kegyeskedtek ; Mihálovics Jozsef bibornok, zágrábi érsek ur Ő Eminentiája 50 frt, Ujlaky Hirschler és fia, Alsó-Domboruról 3 frt, Molnár István 1 frt, Pecsornik János 4 frt, Horváth János 1 frt, Dolmányos Döme 1 frt, Viser Károly 1 frt, Majer Salamon 1 frt, Szeivirth Antal 2 frt, Séra István 1 frt, Dr. Schvarz Albert 1 frt, Tóth Kálmán 1 frt, Molnár Elek 3 frt, Szilágyi Gyula 1 frt, Buchberger Fülöp 1 frt, Pecsornik Károly 1 frt, Neumann Albert 1 frt, Tódor József 2 frt, Bors István 1 frt, N. N. 2 frt, Szilágyi Lajos 1 frt, Dukovnyák János 1 frt, Rosenberger Lajos 1 frt, Meyer Herman 1 frt, Hirschmann Samu 1 frt, Vollák Rezső 1 frt, Metzger J. 1 frt, Schulleg János 2 frt, N. N. 2 frt, Zakál Henrik 2 frt, Mocsári János (Bellatincz) 1 frt, Mendly Lajos (Cserencsócz) 1 frt, Thorday János (Móriczhely) 1 frt, Vorum Gyula (Adriancz) 1 frt. Összesen 98 frt. Fogadják a mélyen tisztelt adományzó urak nagylelküségök legszerényebb jutalmát: forró köszönetünk és hálánk legőszintébb kifejezését. Csáktornyán, 1883. február 8 án. A rendezőség.

— **Hymen.** Heimler Emanuel, helybeli gabonakereskedő jegyet váltott Dr. Schwarz Frigyes megyei főorvos lányával, Adela kisasszonynyal, Kaproncząról.

— **Kitzinger Zsigmond** nagykanizsai vasuti kalauz deczember 26-án estve a szt.-iváni állomáson tehervonatnál a kocsitolás alkalmával kicsuszván, egy waggonkerék a jobb alszárát összezuzta. Ő azonnal a kocsihoz fogódzott és annak köszönhető, hogy még tiz lépésnyire tovább vonszoltatott, de egyéb baja nem történt, mig a jajkiáltást hallották és a kocsikat megállitották. A szerencsétlen azonnal bekötteteft és a személyvonattal Kanizsára küldetett. Az állomási főnök Dr. Schreyer Lajos vasuti orvost táviratilag értesitette, hogy a vonatnál megjelenjen és a sulyosan sérültet gyógyitás végett átvegye, minek folytán nevezett orvos a beteget az állomásnál bevárta és a városi kórházba elszállittatta. Ott másnapon délelőtt Dr. Schreyer, Rácz Antal kórházi orvos, Dr. Blau, Dr. Pick és Rácz Kálmán orvosnövendék segitsége mellett az összezuzott alszáron a térd alatt a tagcsonkitást jó sikerrel végezte és mind a mellett, — hogy a seb körül, — a kórház kedvezőtlen viszonyai következtében orbáncz fejlődött ki, jelenleg felgyógyulásához van remény. A szerencsétlen kalauz társai hat tagból álló családja számára pénzgyüjtést rendeztek maguk között, mely gyüjtés 50 frtot eredményezett, Ezen kivül a déli vasuti társaság a kórházi költséget fedezi; ha a beteg meggyógyul, mesterséges lábat kap; és végül a baleset elleni biztositási a apból havi fizetésén kivül naponta 45 krt és keresetképtelensége foka szerint 360 egészen 720 frtot kap.

— **Festetich Tasziló gróf.** Megyénk nagybirtokosáról fölemlitjük, hogy a család legidősebb tagja volt ; régóta betegeskedett. Orvosi tanács ellenére meglátogatta György fivérét; az utazás nagyon megviselte s azóta kénytelen volt ágyban feküdni. Az orvosok segitsége hasztalan volt, tegnap délután 5 órakor megszünt élni: Az elhunyt gróf cs. kir. kamarás, tábornok és 1877 óta a második dragonyos ezred tulajdonosa volt. Életében a legnagyobb rendjelekkel tüntették ki. Az arany gyapjas rend vitéze, a Lipót-rend nagykeresztese, a vaskorona-rend lovagja stb volt. Temetése szerdán délután volt. Érdekesnek tartjuk most következő adomáját föleleveniteni. Midőn a grófnak az 1866 iki hadjárat alkalmával egy ágyugolyó érte ballábát s emiatt ezt teljesen amputálni kellett, hü inasa szomoruan állott a kórágy mellett s bánatosan nézte szegény gazdáját. „Titkolod ugy-e az örömedet? szólt hozzá a gróf mosolyogva. Hiszen ezentul csak egy csizmát kell majd tisztogatnod.“

— **A kereskedelmi ifjak** önképző egyletének könyvtára javára mükedvelőkből alakult f. február hó 10-én a „Szarvas“ disztermében tartott hangverseny kitünően sikerült. A szufolásig megtelt terembeu — hol ülő és állóhely s karzati hely egyetlen egy sem maradt üresen — a magasb zene és ének müvészet élveiben gyönyörködött a viharos taps, éljenekben gyakran kitört hallgatóság. De a közönség ily nagy mérvü pártolását nem csupán a kereskedelmi ifjaknak a közmüvelődés terén minden szépet és jót előmozditó egylete érdemelte meg, hanem kiérdemlék azt az estnek hősei is a müvészetben! A hölgyek között különösen Kohn Hedvig k. a. részére ugyancsak kijutottak az elismerés tapsai, de nem kevesebb elismerésben részesültek : Grobetti Malvin, és Stern Paulin kisasszonyok is, amaz kitünő, lelkes zongora játéka, ez kedves hangjával. Mit szóljunk Stern Zsigmond a geniális müvész játékához? kit tanitványai az emelvényre lépve egy gyönyörü nemzeti szalaggal diszitett koszoruval tisztelték meg. Legtöbb hatást keltett saját szerzeményü „induló“ ja melynél csak az volt kár hogy „búcsú induló“ gyanánt szolgála a hangversenyből — hazafelé! T.

— **Ingatlan árverések.** Németh Mihály karosi ingatlanai márczius 1-én. Szabó Anna kerecsenyi ingatlanai márcz. 2-án. Szabó Ignácz hahóti ingatlanai márcz. 3-án. Németh József bakónaki ingatlanai márcz. 3-án. Gyerencsér János komárvárosi ingatlanai márcz. 5 én. Zsován Ferencz galamboki ingatlanai márcz. 6-án. Szabó János kis-komáromi és behiáki ingatlanai márcz. 7-én. Csanádi Vendel hahóti ingatlanai márcz. 8-án. Lakatos György karosi ingatlanai márcz. 9-én. Pacsai György pacsai és pötrétei ingatlanai márcz. 10-én. Sabjan Márton kis-komáromi és behiáki ingatlanai márcz. 8-án. Cziráki Imre f. rajki ingatlanai márcz. 12-én. Schmál Sándor orosztonyi ingatlanai márcz. 13 án. Langstaller Anna dióskáli ingatlanai márcz. 14 én. Schiffer János mes-nyei ingatlanai márcz. 15-én. Tuboly Alojzia szent-liszlói ingatlanai márcz. 16-án. Németh Jánosné karosi ingatlanai márcz. 17-én. Köbli Jánosné galamboki ingatlanai márcz. 19 én. Kovács János szepetneki és rigyácsi ingatlanai márcz. 15 én. Kupó István felsőrajki ingatlanai márcz 20-án. Ács Károly pacsatüttösi ingatlanai márcz. 19-én. Boda Erzse n.-kanizsai ingatlanai márcz. 24-én. Köncsöl János ujlaki ingatlanai márcz. 21-én. Haman Jakab légrádi ingatlanai márcz. 27 én. Erhetics Lajos galamboki ingatlanai márcz. 28 án. Popesnyák Péter bakonaki ingatlanai márcz. 29-én. Ács József pacsai ingatlanai márcz 29-én. Kovács József csapi ingatlanai márcz. 30-án. Kranicz Mihály kerecsenyi ingatlanai márcz. 29 én. Szabó Ignácz hahóti ingatlanai márcz. 31-én. Hegedüs György nagy-radai ingatlanai márcz. 31-én.

— **A legöregebb akadémikus.** Monsieur Chevreuil, a franczia Institut tagja nemrég felolvasást tartott a tudományos akadémiában, melyet e szókkal fejezett be: „Különben tisztelt uraim, ez az észrevétel rám nézve épen nem uj. Volt szerencsém arról már ugyanezek e helyen, az Institut-ban szólani, még pedig az 1812. május 10-én tartott gyülésen.“

— **Valeria főherczegnő** és a czigány leányka. Midőn Valeria főherczegnő a minap a Gellért hegyen volt és onnét visszajött, utközben egy asszonynyal találkozott, a ki egy 4—5 évesnek látszó leánygyermeket vezetett maga mellett. Midőn Valeria főherczegnő a tiszta, csinos gyermek mellett elhaladt, az nevetve fogta meg ruhája szegélyét. A főherczegnő meglepetve fordult vissza, és amidőn látta, hogy az asszony a gyermeket illetlensége miatt megdorgálja, mosolyogva hajolt le a gyermekhez, megnyugtatva azt. A gyermeknek azonban nagyon megtetszhetett egy rojt és gomb, mert amint a főherczegnő lehajolt, rögtön avval kezdett játszani. Az asszony: Rigó Márton, budai kontorás neje azonban nem átszott beleegyezni gyermeke kedvtelésébe, mert félre akarta huzni de a főherczegnő hirtelen letépte ruhájáról a rojtot és a gombot és odaadta az örömében ujongó gyermeknek, kinek anyja csak később tudta meg, hogy ki volt az a kedves kisasszony, mint ő mondá.

— **Mesterséges elefántcsontot** kezdenek ujabban gyártani burgonyából. E czélra a burgonyát gondosan lemossák, eleinte tiszta vizben, később pedig kénsavas vizben engedik állani; ettől a burgonya rendkivül kemény lesz, ugy hogy esztergályozni is lehet és teljesen alkalmas, pld. tekegolyók gyártására. Annál kivánatosabb, hogy e hir ne legyen kacsa, mivel ujabb időben az igazi elefántcsont nagyon kezd drágulni.

— **Kik lehetnek erdőtisztek?** A földmivelési miniszter értesitette a kincstári erdőhatóságokat és kir. erdőfelügyelőségeket, hogy az 1883. évi I. t. cz. értelmében erdőtisztekül csak azok alkalmazhatók, kik érettségi bizonyitványnyal birnak s az erdészeti államvizsgát bel földön letették. A kir. erdőfelügyelőktől ezenfelül 8 évi erdészeti szolgálat igazolása is megkivántatik.

— **Az iskolai imádság.** A trieszti városi iskolákban nemrég felhagytak a szokásos előadás előtti és utáni imádkozással. A cs. és kir. helytartóság ezért megkereste a tanácsot s kérdezte, vajjon az rendelte-e el a dolgot? Ha igen — igy szólt az átirat — közölje a tanács ez intézkedés okait, minthogy az ima „vallásos gyakorlat“ nak tekintendő. A magisztrátus azt válaszolta, hogy bár nem ő rendelte el az imádkozással való felhagyást, de azért ez intézkedést teljesen helyesli.

— **Methuzsálem.** Odessza melletti Petrowka falunban egy Zygelow Jakab nevü 147 éves paraszt ember halt meg a napokban. Az elhunytnak 115 éves fia és 85 éves unokája és 40 éves dédunokája van, azonfelül még számos lánya, unoka és dédunokája. Csodálatos, hogy az agg ember élte végeig erőteljes és egészséges volt. Szeszes italt sohasem ivott és sohasem dohányzott.

— **Négy gyermek egyszerre.** Tiraspol orosz kerület Michailovka nevü városában mult hó 29-én egy fiatal zsidóasszony három leánygyermeket szült, másnap pedig egy fiut. Mind a négy gyermek életben maradt és az anya, a körülményekhez képest elég jól érzi magát. A gyermekek apja, szegény napszámos, ki most a czárnéhoz fog folyamodni segélyért. (Még áll tehát az ősz Peterdi háza!)

— **Zajos temetése** volt m. hó 21-én egy párisi mosónőnek, a ki mert nem tudott megférni az urával, leugrott volt a negyedik emeletről. Valamennyi mosónő ismerőse eljött, megadni neki a végtisztességet. Mikor aztán koporsóját sirba eresztették, mind rátámadtak az ott siránkozó férjre: „Te vitted halálba!“ kiabálták és a szegény gyászolót a legirtóztatóbb módon elverték.

— **Szörnyü fölfedezés.** Londonból irják: A Carter, Peterson és társai szállitó üzletében szörnyü fölfedezést tettek. Pár nap előtt Cambridge Heath Roadban egy üzletben két láb hosszu és 18 hüvely magas és széles ládát adtak fel Green asszonyhoz: Abbey Road Saint-John s Wood. A lakásban azonban nem találták meg a czimzettet és a ládát visszahozták oda, a honnan elszállitották volt. — Gowel Roadban a központi rakodóban pihent darabig a szállitmány. Egyszerre roppant bűz kezdett terjedni, s a mint a ládát felbontották, egy fiatal gyermek-leány rothadó holttestét találták benne. A holttestet háromszor meghajlitva szoritották a ládába. Az orvos 11 évesnek állitotta a leány korát. Azt hiszik, a leány ki volt éheztetve. Darab idő óta több kis leány tünt el a fővárosban. A leány kilétét a torzult vonásokból nem lehet konstatálni A vizsgálatot megindították.

— **Tetszhalott.** Hogy falun milyenek a halottvizsgáló kémek, eléggé mutatja az is, hogy minduntalan történik itt ott olyan eset, hogy tetszhalottat akarnak eltemetni, sőt tényleg el is temetnek. A minap Bocza biharmegyei községben fordult ilyen eset elő. Az odavaló kovácsmestert akarták ép eltemetni; a temetésre kitüzött napon egybegyültek a gyászoló családtagok s épen a szertartás közeledtét várták, midőn a halottnak vélt családapa szobája ajtaját ön rajéból kinyitván, egyszerre családja körében termett. A nagy izgatottság azonban oly erőt vett rajta, hogy néhány percz mulva ájultan rogyott össze; nemsokára ismét eszméletre tért s állapota most oly gyorsan javul, hogy teljes felgyógyulásához alapos remény van.

Rövid hirek.

A budapesti szocziálisták vezère, Frankel Leo, 7-én szabadult ki másfélévi sajtófogságából Váczról. — **Arany János** szobrára eddig a m. földhitelintézetnél 25 999 frt 10 kr. gyült be. — **Simonyi Iván** pozsonyi lapjától a Grenzbotetól az osztrák kormány megtagadta a birodalmi tanácsban képviselt országokra nézve a postai uton szétküldés jogát. — **Rossi János** olasz archaeologus a mult évben ünnepelte születésének 60 ik évfordulóját. — **Bylandt Rheidt** gróf hadügyminiszter hivatalos müködését ismét megkezdte. — **Krapotkin herczeg** beteg, azért a lyoni börtönkórházba szállitották. — **A hadügyi kiadások** emelkedése vakilátásban helyezve. — **Ausztriában** honvédlovasságot szerveznek. — **A dunai konferenczia** 8-án ült össze Londonban. — **A görög határok** kijelölésének müszaki munkálatai be vannak fejezve. — **Érdekes Liszt-estélyt** rendezett az irók- és müvészek társasága e hó 10 én. — **A Kisfaludy-társaság** ma, Kisfaludy Károly születése évfordulójának napján, tartja 35-ik közülését. — **A kolozsvári képkiállitás** 8-án nyittatott meg. — **Ismèt hajósülyedés.** A „Kenmure Castle“ Hongkongi utján elsülyedt 40 ember és a kapitány lett a katasztrófa áldozata. — **Titkos gyülést** tartottak a szocsialisták Temesváron. — **Kutya-pecsenyével** élt egy ujpesti házmester. — **Báró Podmaniczky János** meghalt 103 éves korában.

Papirszeletek.

„Alig győzöm, annyi teendőm van, — mondá egy zongoramester. „Naponta 25 órát adok!“ „Hogyan osztja ezt be? Hiszen egy napban csak 24 óra van?“ — „Sajah, én egy órával korábban kelek a napnál!“

„Csókold meg a doctor bácsit, Iduskám!“ Biztatá az anya kis leányát. „Én nem merem csókolja meg előbb mama!“ volt a naiv válasz. —

Félév óta nem fizetett házbért a szinésznő, a háziasszony emiatt fölmondta a lakást. „Dehogy költözöm én ki, midőn már minden barátom és ismerősöm tudja lakásomat! Inkább emelje föl a lakbért!“

Két gyermek afölött vitatkozott, melyiknek az anyja tud többet, melyik ügyesebb. Az egyik fiú elhalmozta anyját minden jó tulajdonsággal, ugy, hogy a másik már nem tudván mit mondani, indulatosan azt mondja végre: „Az én anyám mégis tud valamit, amit a te anyád nem tud, mert anyám minden fogát ki tudja venni!“

A siralomházban kérdé az ügyész az elitélttől, mi volna utolsó kivánsága, mit óhajtana. „Földi-epret.“ Válaszol ez. „De honnét, hiszen még csak deczember van! „Én várhatok, mig terem!“ —

„No Károly, az éjjel egy kis testvért hozott neked a gólya!“ „Megyek, megmondom mamának!“

Egy társaságban, — mint az gyakran előfordul — erős kritika alá fogták a városban müködő összes orvosokat, mindenik ellen tudtak valami kifogást. Egy orvos véletlenül jelen volt. Erről nem is szóltak semmit. — Végre ez szólal meg: „no én rólam nem mondhatnak patienseim semmi roszat!“ „Nem“, — pattogá egy menyecske, — „mert azok hallgatnak a sirban!“

„Ugyan lelkem, én nem adnék annak a gyermeknek annyi vajat enni mégsem!“ Mond a férj gyermekét térdén lovagoltató nejéhez. „Hiszen én tejet adtam enni és nem vajat!“ „De addig rázogatod térdeiden a gyermeket, mig gyomrában vajjá köpülöd a tejet!“ —

„Meddig volt Ádám a paradicsomban ártatlanul?“ kérdé egy ifju nő férjétől. „Mig Évát nem teremté Isten!“

„Micsoda ez a bácsi?“ Kérde apjától a kis fiú a házhoz járó katonatisztre mutatva. „Ez fiam kapitány! sok embernek parancsol, nagy ur!“ „No a mama akkor még nagyobb ur, mert ennek a bácsinak is parancsol!“ —

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. nem.	Irány.	Óra	P.	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb.	5	15	reggel
V. vonat	„ „ „	2	55	d. u.
V. vonat	Zákány (cs. Zákánig)	11	2	éjjel
Gy. vonat	Budapest	6	8	reggel
Post. vonat	„	2	6	d. u.
V. vonat	„	11	35	éjjel
V. vonat	Bécs Szomb. Sopr. felé	6	15	reggel
Sz. vonat	„ „ „	12	5	éjjel
V. vonat	Sopron	3	—	d. u.
Sz. vonat	Prág. Kot. Csákt. felé	4	57	reggel
Sz. vonat	„ „ „	2	45	d. u.
Gy. vonat	„ „ „	10	50	éjjel
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	5	27	reggel
V. vonat	„	1	41	d. u.
Sz. vonat	„	11	—	éjjel
V. vonat	Budapestről	4	31	reggel
P. vonat	„	2	5	d. u.
Gy. vonat	„	10	30	éjjel
	Bécsből	4	11	reggel
	„	16	20	éjjel
V. vonat	Sopronból	12	16	délben
Gy. vonat	Pragerhof felől	5	55	reggel
Sz. vonat		1	14	d. u.
V. vonat		11	10	éjjel

Felelős szerkesztő : BABOSS LÁSZLÓ

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánitás.

Mindazon jó barátok és kedves ismerősök, kik boldogult Aranka leányomat hosszas betegsége alatt meglátogatni és f. hó 8-án temetésénél megjelenni szivesek voltak ; fogadják szives részvétükért hálás köszönetemet.

N.-Kanizsán, 1883. febr. 9.

özv. VIOSZ LÁSZLÓNÉ.

811 1—1.

*) E rovat alatt közlöttért nem vállal magára felelősséget a Szerk.

HIRDETÉSEK.

6981. sz. 812 1—1

Árv. hirdetmény.

A n.-kanizsai kir. trvszék telekkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Kuti Rozália szlatinai lakos végrehajtatónak Jánoki Juli férj. Nagy Károlyné végrehajtást szenvedő n.-kanizsai lakos elleni 94 frt 90 kr tőke 1881. évi október hó 1-ső napjától járó 6% kamatok 14 ft 65 kr per, 4 frt 95 kr ingó végrehajtás kérési, 6 frt 50 kr foganatositási, 6 frt 95 kr ingatlan végrehajtás kérelmi 12 frt 65 kr árverési, s még fölmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a föntnevezett kir. trvszék területéhez tartozó n.-récsei 186. sz. tkben A † 1 sor (4551—4555) hrsz. a fölvett ingatlannak Jánoki Juli férj Nagy Károlyné tulajdonát képező 662 frtra becsült hasonféle minthogy Pintér Sándor nagy-kanizsai lakos által utóajánlat tétetett ujabban 1883. évi márczius hó 13. napján délelőtt 10 órakor Nagy-Récsén a községbiró házánál folperesi ügyvéd dr. Fárnek László v. helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog. Kikiáltási ár a fönnebb kitett becsár.

Árverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételárt három egyenlő részletben, még pedig: az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számitandó 1 hónap alatt, a másodikat ugyanattól 2 hónap alatt, a harmadikat ugyanattól 3 hónap alatt, — minden egyes részlet után az árverés napjától számitandó 6% kamatokkal együtt az árverési föltételekben meghatározott helyen és módozatok szerint lefizetni.

Nagy-Kanizsán a kir. trvszék mint tkvi hatóság 1882. évi deczember hó 20. napján.

Vendéglő-bérbeadás.

A bukoveczi uradalom bérbeadja a Légrád és bukoveczi uton lévő

Krizsajnje

czimű vendéglőjét, a hozzátartozó kert és földeivel együtt, 1883-ik évi ápril hó 1-től kezdve egész 1886-ik évi deczember hó 31-ig. Minden közelebbi a n.-bukoviczi uradalmi irodában tudható meg.

823 1—3

Helyiség megnyitás.

Jó hirnek örvendő kertészetemet, magkereskedéssel kötöttem össze és az ujon épitett Babochay-ház 2-ik boltját béreltem ki, hogy Kanizsa város és vidéke m. t. közönsége minden igényének megfelelhessek. Kereskedésemben nemcsak mindennemű gazdasági főzelék és virágmagvak kaphatók, de elfogadtatnak csokrok, koszoruk s bármiféle virágok megrendelése, sőt elvállalok megrendeléseket egész faiskolák, diszkertek és parkok berendezésére is és azon leszek, hogy n. é. vevőimet legjutányosabban és legpontosabban kiszolgáljam.

El nem mulaszthatom a n. é. közönségnek legmélyebb köszönetemet nyilvántani eddigi szives bizalmáért és kérni, hogy a jövőben is avval engem szerencséltessenek, aki is iparkodni fogok a n. é. közönség minden igényeinek minden tekintetben megfelelni.

Árjegyzékek kivánatra, bárhova bérmentve küldetnek,

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Mély tisztelettel

JANDA KÁROLY
műkertész és magkereskedő
NAGY-KANIZSÁN,
az ujon épitett Babochay házban

809 2—3.

Egy okleveles gépész és gépészlakatos,

ugy minden a gazdasági gépész szakmába vágó kézimunkákban is teljesen képzett egyén, ki nem csupán malmokban, hanem a gabnacsépléssel is foglalkozván, nagyobb gazdaságokban több éven át működött, jó bizonyitványai mellett kiván állásba jutni. Megkeresések kéretnek: Ondeska Ferdinánd Tóth-Szt.-Márton, u. p. Letenye.

813 1—2

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozni van szerencsém, hogy a

Schreiner-féle 810 1—5

legjobb minőségü
gráczi

hordó- és palaczk-sörök

az eredeti ár mellett
egyedül nálam kaphatók.

Nagy-Kanizsa, 1883. február hó 10-én.

Schreiner Ferencz és fia főraktára:
ROSENFELD S.-nál.
Irodája a főtéren, Heim kávéháza mellett.

Dr. Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigoruan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanácsban tartott jogosító jegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért.

Fő raktar: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.

U. i. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében a itt minden ugy mint addig is, mindennemü bör- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 680 35—*.

Wien, Stadt, Seilergasse Nr. 11.

Hoff János-féle maláta egészségi csokoládé.

A HOFF JANOS-féle maláta-csokoládè

s az idült gyomor-, illetőleg emésztési bántalom s vérszegénység

meggyógyitása.

Valódi, hamisitatlan állapotban idegerősitőül a vérbajok és a lesoványosodásnál orvosilag rendeltetik a maláta-csokoládé, kiváltképen a sápkór és vérszegénységnél. A legfinomabb maláta csokoládé erősitésre előnyös 20 év alatt 58 kitüntetésben részesitve császárok, királyok és fejedelmek által. Készitve Hoff János csász. kir udv. szállító ur, a maláta-készitmények feltalálója és készitője maláta-kivonat csokoládé gyárában. 774 6 17.

Köszönölevél Budapestről

Tekintetes ur! Tény, hogy 5 évvel ezelőtt meghültöttem magamat oly annyira, hogy nem csak orvosok, hanem mindazok, kik csak egyszer láttak, életemhez semmi reményt sem kötötték, kénytelen voltam a Szepességet, zord éghajlata miatt azonnal elhagyni és az enyhébb éghajlattal biró Budapestre átköltözni. Már akkor is, minthogy más szerek nem használtak, menedékemet kerestem a maláta-kivonat-készitményekben és rövid idő mulva könnyebbülést éreztem. Azóta a készitményeket rendesen használom és állapotom annyira javult, hogy reményem van e bajból kigyógyulni. — A midőn el nem mulaszthatom ez alkalommal a maláta-készitményeket a közönségnek ajánlani, kötelezve érzem magamat uraságodnak köszönetemet nyilvánitani és maradok kiváló tisztelettel

Budapest, 1882 márczius 22. Wozatka Ferencz

Főraktár: Nagy-Kanizsán: Fesselhofer József, Strem és Klein; Zala-Egerszegen: Hubinsky Adolf; Sopron: Müller P.; Keszthely: Wünsch Ferencz; Kaposvár: Laipczig Antal; Kalocsa: Behr K. Lipót; Warasd: Kusy, Hochsinger gyógyszerész; Zágráb: Kaiser és Lux; Szombathely: Kelemen J. V; Körmend: Sonnenvend gyógyszerész; Pécs: Spitzer Sándor; Kreuz: F. Bosnyak és fia; Muraszombat: Czellner V. gysz.

Hoff János-féle koncentrált maláta-kivonat.

Hoff János-féle maláta-mellcukorkák kék papirban

Hoff János-féle maláta-kivonat egészségi sör.

Ismerősök számára

kérek még néhány „Betegbarát" czimű könyvecskét, mert váratlan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné. — Egy szerencsésen felgyógyultnak e sorai önmagukban beszélnek; ezért csak arra figyelmeztetünk hogy a „Betegbarát" kivánatra Gorischek K. egyetemi könyvárus által (Bécs I. Istvántér 6) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krnál a levelező lapért. 717 2—7

Galandféreg

fejjel eltávolitva ½ óra alatt a teljesen izetlent igen könnyen és kellemesen bevehet gyógyszer, mely a Szt. András gyógyszertárból Bécsben V Wimmergasse 32. szám. kapható. Siker biztositva; ára egy doboznak 6 frt 50 kr.

Tekintetes Gyógytár!

Szivélyes köszönetemet az önök kitünő gyógyszereikért, mely engem két éves szenvedésemtől egy óra alatt galandféregtől megmentett.

Kassán, Kescker Henrik főutcza 5.

696 7—12.

A legjobb

SZIVARKA-PAPIROS

501 22—22

A

LE HOUBLON

Francziá gyártmány.

UTÁNZÁSOKTÓL ÓVATIK!

E szivarkapapir csak akkor valódi, ha minde lap LE HOUBLON bélyegzőt magán hordja és minden karton az alant látható védjegygyel és aláirással van ellátva.

MARQUE DE FABRIQUE C. C. Cawley & Henry Propre du Brevet

CAWLEY & HENRY, a' einige Fabrikanten, PARIS
Seuls Fabricants brevetés des Marques:
PAPIER ANANAS Couleur Maïs Qualité supérieure | LE DRAPEAU NATIONAL Blanc ou Maïs 100 armes de chaque Pays

---

Wajdits József kiadókönyvkereskedésében N.-Kanizsán

megjelent és minden hazai könyvkereskedésben is kapható:

Halljuk a szép szót! Magyar felköszöntő (toaszt) könyv, szerkesztették Wajdits József és Bátorfi Lajos. Harmadik javitott és tetemesen bővitett kiad. A diszes keménykötésü könyvnek ára 1 frt 80 kr.
Kiért emeljük a poharat? Magyar felköszöntő könyv. Szerkesztett: Hajgató Sándor. Ára kemény kötésben, csinos czimtáblával 1 frt.
Csokor és billikom. Magyar köszöntő és felköszötő költemények. irta Városy Mihály. Ő felsége által 10 aranynyal kitüntetett pályamű. Második tetemesen bővitett kiadás. Ára 1 frt 40 kr.
Rajta fiuk vigadjunk! Közkedvességü dalkönyv, ötödik bővitett kiadás. 1 ft 80 kr, diszkötésben 2 frt 80 kr.
Rajta fiuk vigadjunk! Magyar dalkönyv olcsó kiadása, kötve 96 kr
Rajta leányok mulassunk! Mulattató kézikönyv, magyar hölgyek számára, gyüjtötte Wajdits József. Második kiadás; ára az 500 lapra terjedő szinnyomatu boritékkal ellátott könyvnek 1 frt 80 kr. Aranymetszésü diszkiadásnak 2 frt 80 kr.
Rajta párok tánczoljunk! Lakatos Sándor tánczkönyve diszes czimboritékkal. Keménykötésü mű ára 1 frt 60 kr.
Egy tarisznya ostobaság. Humorisztikus eszmék, ötletek, élczek egyveleg, gyüjtötte Nevető Vilmos, több fölfedezetlen tudomány professzora. Ára diszesen kötve 1 frt 40 kr.
Kebelhangok. Ujévi és névnapi köszöntések. Irta: Hoffmann Mór, diszes nyomatu keménykötésben ára 1 frt.
Vedd szivemet szivedért! Szerelmi levelező könyv, szerelmes párok számára, Szivélyesitél. Csinos boritékba kötve, ára 1 frt 20 kr.
Lenormand a hires czigánynő igazmondó kártyája, 32 szinezett kártyával magyar aláirással és szöveggel, ára 50 kr.

Álmoskönyv, nagy legujabb egyptomi, 200 lapra terjedő, 600 képpel, 50 kr.
Ugyanez középkiadásban 25 kr.
Ugyanez kis kiadásban 10 kr.
Dr. Kriegler Mór. „Önmentő", vénymintákkal mindkét nembeli betegek számára, ára 90 kr.
Dr. Kriegler Mór. „Az elveszett idegerőnek visszapótlása" vénymintákkal orvosok és betegek számára, ára 90 kr
Mindkét füzet egy kötetben diszes kiállitásban 1 frt 60 kr
Szegényből lesz gazdag, jó számvetéssel, gyors és biztos segitő minden adás és vevésnél. Ára kötve e diszesen kiállitott zsebkönyvnek 90 kr.
Ungarn im Spiegel deutscher Dichtung. Magyarország a német költészet tükrében, diszes kiállitásban füzre 1 frt 80 kr, elegans diszkötésben aranyozva 2 frt 80 kr.
Dr. Jos. Steinbach, Heimatsklänge. Dichtungen hervorragendsten ungarischen Poeten mit einer Anhang von National-Volksliedern. Preis broschirt 1 fl., elegant gebunden 1 fl 80 kr.
A gyakorlott vadász. A fáczán- és fogolytenyésztés, ugy minden vad ismertetése, irta Nagy Ölvedi Ölvedy Károly Ezen igen diszes s 820 lapra terjedő műnek szinyomatu boritékban és keménykötésben ára 1.80.
Az 1879. évi XXXI. törvényczikk. Az uj erdőtörvény. Ára füzve 40 kr.
Az uj vadászati törvény. Szentesitést nyert 1872-ik évi február hó 18-án Ára füzve 10 kr.
A kutyák betegségeiről és azok czélszerü gyógyitásáról. Irta egy gyakorlott vadász. Ára füzve 40 kr.
Vadásznaptár. A vadak párzási ideje és tartózkodási helye az év minden havában. Ára füzve 12 kr.

Farsangi fánk, bábakenyér (Kugelhupf) és kétszer sült készitési titka. Irta: Fonquet Jaques, III. Napoleon udvari főszakácsa. Ára 60 kr.

Diszes r. kath. imakönyvek.

Mennyei Mannáskert, 8-rétü, füzve 1 frt. Félbőrben, tokban 1 frt 20 kr. Egész bőrben, tokban finom aranymetszéssel 1 frt 80 kr. Egész bőr aranymetszés, csat és kereszttel 2 frt 80 kr. Zergebőrben, csat és diszitéssel 4 frt Finomabban készitve 6 frt. Selyem- vagy bársonykötés aranymetszéssel diszitve 8—10 frt.
Mennyei Mannaskert, Üdvösség Ösvény, Biztos lelki vezér — finom papirra nyomva, 12-rétü, hat kitünő aczélmetszetü képpel. Szinyomatu czimlappal. Negyedik kiadás. Ára füzve 1 frt. Félbőrben, tokban 1 frt 20 krajczár. Egész bőr, finom aranymetszés és tokban 1 frt 80 kr. Aczélkereszt és csattal 2 frt 80 kr. Zergebőr diszitéssel 3 frt 40 kr. Finomabb kiállitással 5-6 frt. Selyem vagy bársonykötés diszitménynyel 6—8 frt.
Mennyei mannáskert, 32-rétü, temérdek képpel diszitve, papirkötés tokban 40 kr. Aranymetszéssel tokban 60 kr Aczélkereszt, csattal 1 frt. Zergebőr, diszesen 1 frt 50 kr. Selyem-bársony diszitménynyel 2 50.
Egyházi énekkönyv, kötve 60 kr.
Hemokkomáromi emlény, kötve 40 kr.
Kis Rózsáskert, kötve 30 kr, aranymetszéssel 50 kr, kereszttel 80 kr.

Továbbá mindezen imakönyvek franczia bőr, bársony, csont, elefántcsont és kristálkötésben 2 frttól 15 frtig.

HALLATLAN OLCSÓSÁG!

Következő 10 czikk egy diszes dobozban elhelyezve ugymint: 1. 50 iv levélpapir. 2. 50 hozzá illő levélboriték. 3. egy teljes doboz kitünő aczéltoll. 4. három tolltartó. 5 három igen jó irón. 6. egy vonallap. 7. egy lap szivópapir. 8. egy nagy darab pecsétviaszk. 9. egy törlő-gummi. 10. egy szép jegyzékkönyv aranynyomattal. Ára összesen Bécsben 1 frt és 5 kr. és Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében csak 85 kr. Postautalványnyali 1.15 kr. beküldésével bárhova is ajánlva bérmentve szállittatik.

Postai rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

808 2—*

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Wajdits József gyorssajtóján.

NAGY-KANIZSA, 1883. február 15-én. 13-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt.
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel. Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wiesler-ház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet“, a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank“, „nagy-kanizsai takarékpénztár“, a „zalamegyei általános tanitóegyület“ a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“ s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Városszépités.

Recluisnak a föld czimü klasszikus müvéből idézzük a következő sorokat.

„Az ember a maga képére formája azt a tájat, melyen lakik; hosszu századokon át tartó durva kizsákmányolás után a barbár, a vad kegyetlenség képét kölcsönzi a földnek, mig a czivilizált ember a mivelés által kecstől és megkapó bájtól sugárzóvá birja azt tenni, ugy, hogy az arra járó idegen ugy érzi, mintha nyájasan fogadtatnék általa.

Az az ember, ki a földet igazán szereti, tudja, hogy őrizni, sőt növelni kell annak szépségét s ujra megadni azt neki, ha valami durva kizsákmányolás már megfosztotta attól. Belátva, hogy jól a saját érdeke egybeolvad az összeség érdekével, helyrehozza az elődei által elkövetett pusztitásokat, ápolja a földet, ahelyett, hogy durva erőszakot követne el rajta s épen ugy munkál földbirtokának szépitésén, mint javitásán.“

Alkalmazva a fentebbieket önmagunkra, szégyenkezve kell bevallanunk, hogy városunk és vidéke inkább a durva kizsákmányolás mint a gondos ápolás bélyegét hordja magán és czivilizációnk még annyira nem fejlődött, hogy a föld szépitését is fölkarolhatná.

Bent a városban görbe utczák és minden izlést csúfoló házak váltakozva ferdesarku tereckkel és rozzant deszkapalánkokkal, képeznek szomoru tömkeleget; néhány föutczánk végtelenbe nyulik, ellenben a város közepét egy börtön és e mellett egy kertnek gúnyolt üres telek foglalja el. A városon kivül akármely irányban induljunk ki a természet szépségeit élvezni, még csak járható sétautat sem találunk, nemhogy valami szépséget. Például Sáncz felé a Teleki-utcza puszta ságain áthatolva elér az ember egy nyárfasort, mely szép is lehetne, ha minden második fa nem hiányoznék; Szt.-Györgyvár felé volna helyes vidékre kilátás, de nincs ut; Szt.-Miklós felé, a mig a köczett ut tart, botrányos kerékvető fák bitorolják azon helyet, melynek czivilizált földön a legszebb fasorral kellene diszittetnie, tovább aztán jobbról vasuti ugar, balról téglaégető kizsákmányolt gödrei és végül még egypár árva házikó jön.

Nagy- és Kis-Kanizsa közt azt hinné az ember, hogy a szép sikságot városliget, gyümölcsös vagy legalább is zöldséges kertek számára teremtette az Uristen, mert itt minden tényező megvan arra, hogy a művelt munkás és gazdag városi lakosság ápolja a földet és épen ugy munkáljon földbirtokának szépitésén, mint javitásán, itt van folyóviz és kövér termőföld; itt van az ősi vár hősi vértől termékenyitett talaja, mely fölött langy szellők szárnyain egy dicső multi emléke lebeg — itt kellene lenni városunk fénypontjának, egyenes, széles, a két várost összekötő utakkal, árnyas sétányok közt csinos nyaralókkal, diszkertekkel, uszodával, lövöldével stb. — van pedig helyette sivatag gyep és girbe-görbe poros és sáros államut.

Ne folytassuk a körszemlét tovább, hanem gondolkodjunk azon kérdés fölött, vajjon igy kell-e mindennek lenni és maradni?

Az ember a maga képére formája azt a tájat, melyen lakik: szabadjon föltennünk, hogy városunk közönségében is a terjedő müveltséggel együtt már érlelődik azon vágy és óhajtás, hogy ujra megadja az anyaföldnek azon szépséget, melytől az elődök által elkövetett pusztitások megfosztották.

Előjelek mutatkoznak, csináltunk már szigoru városias épitkezési rendszabályokat, kiköveztünk néhány feneketlen utat, nyitottunk uj utczát, ültettünk fákat is hol jól, hol rosszul; kezdünk szépitenü, de még eddig öntudatos akarat és jól átgondolt terv nélkül és igy nem nagy sikerrel. Jusson eszünkbe, hogy dolgunk kezdete nehézségekkel jár és a legfább nehézség épen az, hogy a kezdés botlással jár és a botlás elbátortalanitja az embert. — Jusson eszünkbe, hogy az első kisérletek után következik a tapasztalás és ennek alapján az ujabb kisérletnek sikerülni kell.

Ami eddig városunk és vidékünk szépitésére történt, legnagyobbrészt a városi hatóságok által hivatalosan végeztetett és talán ezért nem sikerült. Már most ezen tapasztalatból kiindulva, valószinü, hogy más egyenesebb és rövidebb ut vezet a kitüzött czélhoz, melyre nézve egy eszmét akarunk megpendíteni.

Sopronban van reá példa, hogy létezhet és nagy eredményeket képes fölmutatni egy magánjellegü egylet, mely ott a városnak és vidéknek szépitését meglepő sikerrel mozditja elő, de Kárpát-egylet és Balaton-egylet is alakult ujabban és mindezek czélja a vidék szépségét fokozni és hozzáférhetővé tenni. Ilyforma egyletre volna nálunk is szükség, mely ha csekély anyagi erővel rendelkeznék is, de bizonyosan nagy szellemi tőkét képviselne, mert kőrébe vonná és közös czélra lelkesitené mindazon golgárokat, kik a földet igazán szeretik. Ily egylet a város közönségének pártolása mellett épen ugy gondoskodhatnék a város szépitéséről, mint például a tüzoltó-egylet gondoskodik a tüzbiztonságról.

A polgári egylet épitkezésének vázlatos történetére vonatkozó észrevételek.

E lapok folyó évi 9-ik számában egy czikk jelent meg, mely a polgári egylet épitkezésének vázlatos történetét adta elő.

Nem tudom, hogy e szó „vázlatos története“ azt akarja-e kifejezni hogy az épitkezés története dióhéjba van szoritva, vagy azt-e, hogy az épitkezésnek csak egyes részlete adatik elő?

De bármiként értelmezte czikkiró e szót, egy előttem mindig megmagyarázhatlan marad és ez az, hogy e lap tisztelt szerkesztője, ki egyuttal a polgári egylet választmányának jegyzője a mint ilyen birtokában van mindazon adatoknak és jegyzőkönyveknek, melyek a polgári egylet épitkezése történetének hű tükré tárják elénk — a kérdéses czikket minden megjegyzés nélkül közölte.

A történet megirása csak ugy bir becsével és értékkel, ha az megbizható adatokon nyugszik és a dolog érdeméhez tartozó tények el nem hallgattatnak, mert különben éppen azon ügyet, melynek érdekében iratik, — akaratlanul is veszélylyel fenyegethetik.

Egyedül és kizólag ennek megakadályozása czéljából akarom az általam emlitett czikket hiteles adatok alapján helyre igazitani.

A polgari egylet épitkezése nem $2^1/_2$ évvel ezelőtt, hanem 1867. évi deczember 26-án tartott közgyülésben, tehát 15 évvel ezelőtt rendeltetett el és pedig akként, hogy az erre vonatkozó terv az 1868. évi február 2-án tartott közgyülésre be is mutattatott és az 1868. évi márczius 1-én tartott választmányi ülésben elhatároztatott, miszerint az Engländer és Lövinger Ignácz féle földek, tehát ugyanazok, melyek most szinház czélra felajánltattak, — vétessenek meg.

Daczára annak, hogy azóta minden közgyülésen az épitkezés kérdése előfordult, terv terv után készült s az azokért járó összegek rendesen kifizettettek; mégis az épitkezés egyetértés hiánya miatt ténynyé nem vált.

Tagadhatatlan, hogy az 1880. évi junius 27-én megtartott közgyülésen hozott határozat folyton élénkebb lendületet nyert az épitkezés és habár mindazok az erélyes lépések, melyeket czikkiró 1881. évi február 23-ig hűn elősorolt, megtörténtek; mindamellett az épitkezés ügye az általam már emlitett egyetértés hiánya miatt tovább nem haladt.

Mielőtt azonban 1881. november 9-én az előbbi czikkben emlitett bizottság kiküldetett volna, — 1881. évi October 6-án elhatároztatott, hogy az egylet kertjéből az uj utczába eső mintegy 200 □ öl terület 1000 forintért átengedtetik és ezen összeget ugy az 1881. évi november 9-én, valamint az utóbb kiküldött bizottság mindig számitásba vette mindaddig, mig a szinházépitési kérdés fel nem merült. Hogy ezt czikkiró miért hallgatta el? nem tudom, pedig ez az épitkezés történetéhez tartozik.

1881. deczember 13-án előttem ismeretlen okokból szükségesnek látta a választmány engemet, mint nem választmányi hanem csak egyleti tagot felkérni arra, hogy a bizottságban én is részt vegyek.

Ezen reám nézve megtiszteltő megbizásnak egész készséggel tettem eleget és érte azon elismerést nyertem, hogy az 1881. évi deczember 26-án tartott azon közgyülésen, melyen a bizottságnak jelentése egész terjedelmében elfogadtatott — választmányi tagnak választattam meg.

Hogy a bizottság az egylet helyiségének a szinházzal kapcsolatos épitkezését hosta javaslatba, annak egyedül az volt az oka, mert másként az épitkezésre szükséges olcsó kölcsönt beszerezni nem vélte.

Mert habár az 1881. évi deczember 26-án elrendelt épitkezésre, ugy az egyletnek mintegy 3000 frt készpénze, valamint az utczának átengedett területért a várostól nyerendő 1000 frt mindig számitásba vétetett, mégis annak szüksége forgott fenn akkor is, hogy a régi egyleti épület eladassék és ezenfelül az épitendő uj házra kölcsön vétessék fel.

Tekintettel azonban arra, hogy az egy közgyülésre összehivott közönség kijelentette, miszerint az egylet vagyoni állásához képest évenként kisorsolható és 5%-ot kamatozandó 20 frtos kötvényekre elegendő kölcsönt nyujt akkor, ha az egylet a szinházzal kapcsolatosan épittetik és a szinház fennállása biztositatik és mivel a bizottság azon igéretét is birta, hogy a város által fizetendő 1000 frt helyett 624 négyszögöl távó és körülbelül 6000 frtot érő területet nyerhet kárpótlásul akkor, ha az egylet a szinházzal kapcsolatosan és a nyerendő telken épittetik és mivel végre azon reménye is volt, hogy a szinház évi subventiohan részesülend, melyből a netán még szükséges és kölcsön utján fedezendő költségeket évenként törleszthető; ennélfogva nem egy napoleoni fordulattal, hanem a polgári egylet jól felfogott érdekében tette meg erre vonatkozó azon javaslatát, melynek alapján az 1882.

TÁRCZA.

A farsang végén.

Tehát meg van irva: „hogy igy mulik el a világnak minden gyönyörüsége“, tehát mégis csak igaz: „hogy por, hamu sennii vogmuc“. Azok a szép bálok, az a sok szép leány, azok a nevető, mosolygó arczok, az a sok jó kesergő a hegedűkből, a vig nedü a pohárból — már mind csak álom!

Elmult a menyecske-bál, az ifjuurak bálja, a gentry bál, kisdednevelő — hivatalszolgák bálja, a pinczér-lakodalom — de még a czigányok bálja is, akarom mondani „csonka-csütörtök“ — s minden!

Jól mondja Calderon: Mi az élet? Törekvés ez, a valóra ébredéshez. Minden függ, mintegy pókszálon. Mi az élet? Árny és álom!

Az ember élte, tette, járta csak álom, király álmodja, hogy uralkodik, a dús álmodja kincseit, álmokat lát; a sötét gond, a reménynek teljesülte, a uj remény mind álom szülte e világon.

Mi az élet, árny és álom!

Mily nagyszerü igazság s azért mégis hogy törik-zuzzák az emberek magukat, kit a nagyravágyás, kit a szükség, kit a nemes érzés, kit az önzés visz, s ha kiköt, mégis hány mondhatja el nyugodtan a bérével: „Partra szállottam, bevonom vitorlám“. Hány őrzi meg utoljáig fiatalságát, szive melegét, lelkiismeretességét. De csak ifju kedélyét is?

A kedv és kedély; e két mézes van az életnek. Jókai szerint több is: mert ő a szerető csókját, az anya tejét, az ellenség boszuját tartja a legédesebbnek — de én a kedélyt tartom a legnagyobb isteni ajándékunak, a jókedvü mormogó öreg ur, a kedélyes svab, a dévaj virgonc ifju, az enyelgő kis fiu, az élet legszebb ajándékai s a kedv az élet legnagyobb öröme.

Önök bizonyára hallottak már valamit a kedélyességről, a melylyel önző korunkban már oly kevés ember dicsekedhetik a magunk is sajnáljuk, hogy kezd kivesszni magyar fajunk e jellegző sajátossága — de én kimondom, hogy a kedélyességet veszendőbe menőnek látom, nagyritkán — nagy elvétre látunk most már itt-ott egy-egy igazi kedélyes embert, az a jó humor, melyről Mikszáth, Jókai oly sokat irtak, az egy hulló csillag lett, mely lefutott egünkről.

Ha ismerünk egyet azért a régi gárdából még, vegyük jól szemügyre, jegyezzük föl vonásait, bajszának fordulatait s egész magatartását, mert eljött az nap, mikor a nemes Ilion eldől, el Piramos (a kedély) s vele dőlend népe (a megelégedés) a lándzsatörésszel.

Igen, a megelégedéssel dől el a kedélyesség is, csak a hol boldogság van, ott van kedély, a világfájdalomnak nincs virága, a hidegen nincs tenyészet.

És mi furcsa! Mégis van! Hát a farsang? De mily kedélyesség, mi kedv is van most egy farsangban, láttak önök egy igazi, őszinte jó arczot, mely áttéretette volna a sziv melegét s kedve lelkében gyökeresett volna. Láttak maguk egy kedelyes táncszivgalmat már életükben? — No! én soha sem voltam ily boldog helyszetben.

Eh! de minek is beszélek én boldogságról, kedélyről, farsangról, hiszen most már nem járnak a diákok és gyimnáziaták 10—15 egy csomóban, álarczban, s a kiskorcamák tompa nyekegésü zenéi nem kisértik rossza az emberi füleket — mit képzelgek én melegről, szivről, kedélyről, hiszen az csak egy-egy pillanatra szokott leszállni még egy-egy bál alkalmára is a földre, másnap mir álmosan néznek az emberek egymásra s azt kérdezik, ezek-e azok, kikkel tegnap poharat üritének?

Mi szép világ! Istenem, mi szép!
Oh! az élet árny és álom!

A barátság nem örökké való, örök csupán a fájdalom!

Azért jobb is, hogy visszamenési hazádba jó gólyamadár; a leányok maradtak leányoknak, s az agglegények pedig várják az uj tavaszt! Szegények! De hogy nincs is sok embernek bátorsága megházasodni; csak gondolkozik, következtet, számit — s mi lesz a vége? oh! azok a férfiak! Visszatünek ismét a megszokott pletykapad mellé, ha akad azonban egy, aki nyelvüket nem féli s megházasodik, akkor ujra virtust kapnak — s egyik a másikat nógatja, mig végre arra ébrednek, hogy megelégedenek, ha „üvegen át nyalhatják a mézet“ — szegény, bárgyu fiatalemberek!

Vagy mit is beszélek — kis leányok, mert önök az okai, hogy Gábor ur és Lajos urak még most se házasodtak; ők ideálisták, rajongók, rajongnak a pénzért és önök oly kevésé ismerik e gyönge tulajdonaikat, hogy sohase beszélnek erről nekik, pedig mi régen megházasithatták volna már őket.

De tudom, hogy jótanácsomat megfogadják — a előadják jövőre azt is, a miről oly kényes beszélni, de a szerelem nem-e oly kényes tárgy, mégis beszélünk róla. Keményitsék meg magukat a mondják ki a nagy szót — s jövőre önök is beszélhetnek legalább is annyit összevissza a farsangról, mint én szegény tárczairó.

SPUDI.

PS. No, de jön a böjt után a tavasz, akkor majd engem is más gondolatok szállnak meg, s velem többeket is! Oh, szép természet, te megnyitod minden évben számunkra kebledet — hounét van, hogy sok ember ugy megfeledkezik rólad, és jobbszereti saját önző természetét, mint téged, amely megelégedésre, boldogságra és egyszerüségre tanitod a lényéből s természetéből kiforgatott együgyüt is!

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.

„Légrád közegészségügyi monographiája 1873—1881. évi időközről.“

Irta Tersánczky József Kanizsajárás tiszti orvosa.)

Mielőtt végleg befejezném „monographiámat“, utalva vagyok sajtó-hibák kiigazitásával foglalkozni, mennyiben az es előtti számban is értelmet zavaró sajtó hibák ejtettek, de másrészt maradt még más, eddig nem igazolt kijavitandó sajtóhiba is. U. m.

1. Az ezelőtti lap 5-dik bekezdésén a betegségek jelezése és ezek száma hibásan hosatván, a kijavitás igy történik. Találtam:

Kretint vagy hülyét	76
Szélhüdöttet	1
Bőrbateget	16
Némát	1
Feltünő ágyékservvel férfit	18
Elévült szemgyulladással	18
Szürkehályoggal	1
Görvélyes fekélyeket csontfenével s egyebekkel	35
Gyógyult bujakórosat	1
Mindösesze	167

2. Következik ezek után a többi sajtó-hiba ugyanazon számban. A lap másik oldalán ennek első bekezdésén alulról fölfelé olvasva a 2-ik sorban „belfodorhaj“ helyett „bélfodorháj“; a második bekezdésen feltülről lefelé olvasva a 4-ik sorban „takonyfélék“ helyett „takárfélék“; alább a 7 ik sorban „lépvár“ helyett „lépvar“; a 9-ik sorban „keményebbek“ helyett „keményedések“; a 12 ik sorban „kretinismus“ helyett „kretinismus“; a harmadik bekezdésnél feltülről lefelé olvasva a 19-ik sorban „iskolázatá“ helyett „iskolástatás“, olvassandók. —

3. Az 5-ik számu lapon a harmadik bekezdésen „I. Légrád történelme“ helyett a 1. Légrád történelme; a negyedik bekezdésen „II. Légrádnak földrajzi fekhelyzete“ helyett „2. Légrádnak földrajzi fekhelyzete“ olvasandó:

4. A 8-ik számu lapon a népszámolási rovatos kimutatások is kijavitandók. Igy:

évi május 7 én tartott közgyülésen következő határozat hozatott:

„A közgyülés az előterjesztést helyeslőleg tudomásul veszi s elhatározza, hogy az egyletkert helyiségéből az uj uteza nyitásához szükséges 212 négyszög öl területet átengedni s ennek kárpótlása fejében Knortzer Frigyestől nyert 90 négyszög, Lővinger Ignácztól 162 négyszög — Csemits Károlytól 312 négyszögöl és Fasciatti Bertalantól megvett 60 négyszögöl területü ingatlanok megvétele iránti adásvételi szerződések megkötésével Darázs Zsigmond elnök urat megbizza, kimondja továbbá a közgyülés, hogy ezen nyert területre épiti lehetőleg a tánczmulatságokra alkalmas szinházat s az egyletet, nem különben elfogadja azon inditványt, hogy a szinház az érdekeltek meghallgatása nélkül sem el nem idegenithető, sem pedig meg nem szüntethető. Végre elhatározza hogy az egylet helyiség az idén okvetlenül, mig ellenben a szinház csak is akkor épittessék fel, ha az épitkezési költségek teljesen biztositva lesznek."

Nem tudom, hogy czikkiró ezen határozatnak záradékát miért nem hozta a nyilvánosság elé, — hiszen ezen fordul meg a vitás kérdés, mert ezen határozat szerint az egylet és vele kapcsolatosan a szinház az 1000 frt helyett igért területre épitendő és az, az érdekeltek meghallgatása nélkül el nem idegenithető és meg nem szüntethető, csakhogy az egylet azonnal, a szinház pedig csak akkor épitendő, ha az épitkezési költségek teljesen biztositva lesznek.

Ha az egylet ezen határozatban átvállalt kötelezettségét meg nem tartja, akkor a másik részről tett igéret nem lehet kötelező; továbbá az ezen feltétel alatt adott kölcsönök az illetőknek visszaadandók, a közgyülés határozata alapján működött bizottság által előlegezett költségek kifizetendők.

Csalhatatlanságot magamnak nem vindikálok és a mint már egy alkalommal kijelentettem, ugy most is kinyilvánitom, hogy a polgári egyletben annyira szükséges egyetértés helyreállitása végett minden áldozatra kész vagyok; ezen egyetértés azonban nézetem szerint csak ugy létesithető, ha a polgári egyletet semmiféle politikai klubbal kapcsolatba nem hozzuk és onnét a politikát egészen kiküszöböljük.

Szivem egész melegével kivánom, hogy az egylet felvirágzása sikerüljön azon az uton is, a melyen a többség az előbbi határozatoktól eltérőleg haladni akar, de azt az egyet mégis bátor vagyok megemliteni, hogy az előbbi választmány eljárásának helyessége mellett a polgári egyletnek fennállása bizonyit, mert a jelenlegi egylet 1836. évben ugyanoly kisorsolás alá vont kötvényeken épittetett, mint a milyenekre az alábbi választmány épiteni szándékozott és ma 46 év után ott áll az egylet, hogy ingatlana tehermentes nem csak, hanem készpénzbeli tőkéje is van.

Végre még egyet kötelességemnek tartok itt megemliteni, és ez az, hogy — mielőtt a polgári egylet a régi házának az utczára való kiépitését rendelné el, nézesse meg a városnak a miniszterium által helyben hagyott épitkezési tervét és szabályrendeletét, továbbá jöjjön a szomszédos Lovák urral az ablak-szolgalom iránt tisztába, — mert különben az épitkezés elrendelése ismét csak irott malaszt marad a papiroson és még évek mulva is ott leszünk, a hol ma vagyunk; less egy düledező házunk, melybe fizető bérlőt nem kapunk és melyben életveszély nélkül tartózkodni nem lehet. Media agina ferri.

N.-Kanizsán 1883. febr. 7 én.

PLIHÁL FERENCZ.

Ne neked Polgári egylet.*)

Nagy Kanizsa város szabályozási térképén a Polgári-egylet háza mindeddig a Lovák-féle házzal egy szinvonalban kiépitendőnek volt felrajzolva s ehhez képest készült minden eddigi épitési terv, most azonban midőn az egylet a régi terv szerint épiteni akarna, azon hir kering, hogy valakinek eszébe jutott a város térképét kiigazitani s azok, kik az épitést ellenzik fennen hangoztatják azon ellenvetést, hogy az uj szabályozási vonal szerint a Kölcsey-utcza ferde vonalát követve az egyleti épület nem lenne se szép se czélszerü.

Tréfadolog e az, vagy miféle csodabogár?

Ugy látszik igenis félig tréfa, félig komoly a dolog, lényegileg pedig ugynevezett kortesfogás akart lenni, melylyel azok, kik az uj görbe utcza mellett lelkesednek, be akarják mutatni, hogy tudnának ők még annál csudálatosabb városszépitést is kigondolni s meg akarják ijeszteni az egylet azon tagjait, kik a régi házhelyhez eddig ragaszkodtak.

Elhiszszük, hogy pártkérdések eldöntésénél egy egy ügyes csel sokat ér, ha sikerül és talán a mai világban meg is van engedve, mig az ildomosság határain belül foganatosittatik; midőn azonban odáig megy a pártszenvedély, hogy jelszó gyanánt nem átalja elfogadni azon őrült és kárhozatos elvet miszerint „a czél szentesiti az eszközöket" már akkor alkotmányos jellegü és müvelt emberhez illő pártharcz helyett az ököljog terére jutunk, a hova talán még sem akar egyik fél sem eltévedni.

Ezért jelen esetre nézve ki kell mondanunk, hogy az ijesztgetés kétélü fegyver, melylyel nem tanácsos sokat vitézkedni s épen nem volna szabad a a város hitelesitett térképét a játékba keverni, mert ez nem játékszer és nem pártfegyver.

Feltéve azonban, hogy nem kortesfogással volna dolgunk, hanem véletlenségből a térkép iigazitás valóságos törvényes uton végbement volna, nem hallgathatjuk el aggodalmunkat és azon kérést az illetékes körökhöz, hogy segitsenek ezen bajon mielőbb, mert igen gyászos következményektől kell tartani.

Mert az egylet azon tagjaival, kik a régi telekhez ragaszkodnak, csakugyan nem lehet elhitetni, hogy a térkép kiigazitás tisztán szépitési czélból történt a felsőbb hatóságok által, tekintet nélkül a Polgári egyletre; hanem azt fogják hinni, hogy azon külbeavatkozást azon egyleti tagok idézték fel, kik kisebbségben voltak s uralom- és boszuvágyból az egylet ellen külsegitségért folyamodtak Igy ha valóságban nem volna is szolidaritás az egyleti egyik párt és a városi hatóság közt, mégis a látszat mindkettőre szomoru árnyékot vetne, pedig ugyis elég gyülölködés és pártviszály dulja szegény városunkat.

De tovább menve, ha az egylet elfogadja az ujabb szabályozási vonalat s ugy épit, abogy a város mérnöki térképe kivánja: ki mit nyer vele? A polgári egylet tulajdonkép nem is vesztene, hanem e város ismét egy oly épülettel gyarapodnék, mely világcsufja lenne és korunk ferde irányát megörökitené.

*) Jónak láttuk ezen czikket az előzővel egyidejüleg hozni, mivel némileg világot vet a dolog másik oldára is.

1. A katholikus hitfelekezetnél.

Évb.	Szül.	Meghalt 7 éven alul	Meghalt 7 éven fel.	Össz.
1873	76	51	73	124
1874	96	64	74	138
1875	91	36	51	87
1876	112	42	43	85
1877	78	38	31	69
1878	73	50	41	91
1879	98	43	53	96
1880	89	55	48	103
1881	48	5	32	37
	764	381	446	830

2. Az ágostai hitfelekezetnél.

1873	11	4	11	15
1874	12	11	21	32
1875	15	7	5	12
1876	22	7	6	13
1877	15	10	3	13
1878	16	6	4	10
1879	17	2	4	6
1880	12	7	4	11
1881	9	6	20	26
	130	60	78	138

3. Az izraelita hitfelekezetnél.

1873	4	4	3	7
1874	5	4	2	6
1875	5	2	0	2
1876	5	1	0	1
1877	6	0	2	2
1878	6	0	2	2
1879	4	1	1	2
1880	3	1	2	3
1881	4	1	0	1
	42	14	12	26

A többi sajtó hibák nagyobb részben kiigazitva lévén, következik a vége.

Jegyzőkönyv

a soproni kereskedelmi és iparkamarának 1882 ik évi deczember hó 28-án tartott rendes közös üléséről.

(Folyt és vége.)

243. A mai nappal kilépett kamarai tag, kőmáli lovag Flandorffer Ignácz ur, következő irásbeli inditványokkal fordul a kamarához:

„Tekintetes kereskedelmi s iparkamara! Már néhány évvel ezelőtt a helybeli déli vaspálya-állomáson létesitendő vámhivatali kirendeltségre vonatkozó inditványt tettem, de a tekintetes kereskedelmi s iparkamarának, erre vonatkozó s kellően indokolt előterjesztése a m. miniszterium által elutasittatott.

Habár most már attól kell tartanom, hogy a tekintetes kamarát kifárasztom, mégis kötelességemnek ismerem, ezen inditványt ma ujból szőnyegre hozni, kérve a tekintetes kereskedelmi s iparkamarát: méltóztassék a helybeli déli vaspálya-állomáson létesitendő vámhivatali kirendeltség tárgyában ismételten a m miniszteriumhoz fordulni.

Szembeszökő, mily nagyok a forgalomra háramló előnyök, mennyi felesleges fuvar, idő és pénz kimélhető meg, a mennyivel egyszerübbé s gyorsabbá válnd a kezelés, ha a megvámolás mindjárt a pályandvaron, a hová az áruk érkeznek, s a honnan továbbittatnak, foganatositható.

Miért van minden nagyobb kereskedelmi piaczon ily kirendeltség? Csak a kezelés egyszerüsitése és időkimélés czéljából. Miért ne élvezze tehát Sopron is, melynek bor és gabonakereskedése ezáltal tetemesen megkönnyittetnék, mind ezen előnyöket?

A midőn a tekintetes kereskedelmi s iparkamarát az ez irányban szükséges lépések megtételére felkérném bátorságot veszek, még egy második inditványhoz is mely a közjó érdekében a helybeli déli vaspálya-állomáson magy. kir. postahivatal felállitását czélozza.

Ennek szükségszerüségét — meg vagyok erről győződve — a helybeli kir. póstaigazgatóság is fel fogja ismerni, mert bár nem állanak adatok rendelkezésemre, mégis határozottan merem állitani, hogy ezernyi levél, pénzküldemény s csomag stb. kerül a cs kir. lov akasztárnya Flandorffer és Klaber üzletházak, a légszeszgyár, a keményitőgyár, a malátagyár a Lenk Kálmán, valamint az egész ujtelekutcza-negyed számára fel és leadásra s a déli vaspályán létesitendő póstahivatal által a forgalom nemcsak megkönnyittetnék, hanem egyuttal gyorsittatnék is.

Ha a déli vaspálya állomásán póstahivatal szerveztetnék, (még Bécsujhelynek is van póstahivatala pályaudvarán.) akkor a vámhivatali kirendeltség e téren is nemcsak Sopron, hanem az egész kamarakerületnek nagy előnyére lenne, miután majd az egész lajthántuli rész, a mennyiben póstaküldeményekről van szó, javára a soproni s csak igen kevés esetben a győri vámhivatalhoz utasittatik, az osztrák határszélen felállitott belépő-vámhivatalok által.

Felkérem a kamarát, méltóztassék aziránt adatokat gyüjteni, hány csomag s küldemény érkezik naponként a póstán, mely vámkezelés alá tartozik, hány nagyobb küldemény érkezik egész kamarakerületünk számára, részint mint teher, részint mint gyorsszállitmány ide, mely a városba, a vámhivatalba s innen ismét a vaspályára szállitandó, — meg vagyok győződve, hogy ugy a tekintetes kamara, mint a m. miniszterium csodálkozni fognak rajta.

A vámköteles póstaküldeményekre vonatkozó évi adatokat a helybeli póstaigazgatóság okvetlen közlendi a tekintetes kamarával.

Azért hoztam ezeket fel, hogy kitüntessem, mennyire szükséges mindkét hivatal vasuti állomásunkon.

Fontos körülmény továbbá az, hogy a forgalom fennakadása s hófuvatok esetén melyek évente ismételten fordulnak elő, a póstahivatal, egy póstaszállitást a városba megtakarithatna és a pályaudvarról, mihelyt a vonatok ismét közlekednek, tüstént odábbithatók lennének a különféle levelek s pénzküldemények.

Méltóztassanak ezen inditványaimat szives figyelmükre méltatni."

A kamara fennti inditványokat a szükséges adatok beszerzése s annak idején beterjesztendő indokolt jelentésté el végett az irodához utasitja.

244. Kugler Henrik kamarai alelnök ur hosszabb, alapos beszédében azon tetemes pénztári maradványra utalva, mélylyel a kamara ezen esztendőt zárja, ezen örvendetes ténynyel azon kényes helyzetet állitja szembe, melylyel a kamara nyugdijalapja még mindig küzd s végül azt inditványozza: méltóztassék a kamarának kamarai pénztárából ötezer forintot kiszakitani, s ezen összeget saját szolgálati személyzetének nyudijalapjába beolvasztani.

A kamara fennti teljesen indokolt inditványt közfelkiáltással magáévá tevén, utasitja a pénztári hivatalt, hogy évzártával ötezer forintot szállitson a nyugdijalap javára, miről a pénztárnoki hivatal jegyzőkönyvi kivonattal értesitendő.

245. Unger Alajos, kamarai irnok, utalva a rohamosan emelkedő ügyforgalomra s az ennek következtében beállott munkaszaporulatra, mely tevékenységét a hivatalos órákon tul is igénybe veszi, némi jutalmazásért folyamodik.

A kamara folyamodónak, fennti okok tekintetbe vételével, 50 frtnyi jutalmazást szavaz meg, miről kérelmező jegyzőkönyvi kivonattal értesitendő.

246. Haftl Vilmos Adolf, kamarai napidijas, utalva csekély fizetésére és sokévi szolgálatára a tél küszöbén szinte valamely jutalmazásért folyamodik.

A kamara, a felhozott indokok teljes méltánylásával, ezen folyamodónak is 30 frtnyi jutalmazást szavaz meg, miről jegyzőkönyvi kivonattal értesitendő.

VIII.

247. A napirend végső tárgya gyanánt most már elnök ur következő jelentését olvassa fel:

„Tekintetes kamara! A természet örökös keringésében, a kezdet- és végnélküli időben, gyarló emberi voltunkban egy számtani pontot, a végtelenségnek egy kis részletét jelöljük meg s ezen pontot, ezen részletet évnek nevezzük. Ennek végén, mig körülöttünk minden tovább él és tovább müködik, egy pillanatra megállunk, perczuyi szünetet tartunk s számot iparkodunk adni az ez évben történténtekről. Emlékezetünkben az alig ellebbent jelenségeket ujra felélesztjük hogy megmérlegeljük, mennyire haladtunk kitüzött czéljaink felé s az elmultból tanuságot vonjunk le közel jövőbeni teendőinkre nézve.

Ily pihenési ponthoz érkezett a tekintetes kamara a mai nappal, s én örömmel ragadom meg e pillanatnyi szünetet, hogy müködésünk közelmult évére rövid visszapillantást vessek.

Az elmult év, kamaránk ujjáalakulása óta az első teljes év s azért kétszeresen figyelemre méltó. A kamara a mai napig 7 rendes és 3 rendkivüli közös ülést tartott, melyeken összesen 248 tárgy került tárgyalás alá. Az ezen ülésekre való előkészitő munkával az iparszakosztály 2, a kereskedelmi szakosztály 1, a közös bizottság 3 és a pénzügyi bizottság szinte 3 ülésen foglalkozott.

A mi magukat a tanácskozási tárgyakat illeti, ezek nemzetgazdasági életünk minden ágát felölelék, s a kezükön lévő nyomatott jegyzőkönyvek hiven tükrözik vissza a kamara müködését.

Azért csakis az év legfontosabb jelenségeit sorolom fel, hogy a kamara czéljait és törekvéseit néhány példa által jellemezzem.

Itt mindenek előtt azon élénk érdeklődés érdemel emlitést, melylyel kamaránk a hazai szövőipar fejlődését kisérte, mert e téren kifejtett müködése ugy látszik már gyümölcsöt is hoz, a mennyiben Zalamegye a szövőszékek javitása s szaporitása mellett Muraközben s a vend határszélen állást foglalt, Szt. Gotthárdon pedig egy szövőgyár terveztetik.

Ide tartozik továbbá a nyers bőrök mikénti kezelésének kérdése, mely ezen kamara által állittatott előtérbe, a jelenleg, a m. miniszterium intézkedése folytán, az összes érdekelt köröket foglalkoztatja.

Megemlitendő továbbá azon élénk hirlapi munkásság, melyet a kamara, a hazai iparnak nyujtandó állami kedvezményekről szóló törvénynek minél szélesebb körben leendő megismertetése körül kifejtett, buzditva annak telhető kihasználására.

Ide tartozik a kamarakerületben létesitendő közraktár kérdése is, melynek megoldásánál kamaránk egész éven át szakadatlanul közremüködött.

Kamarának részéről szorgoltatott továbbá először a részletjegyüzlet szabályozása, s azért erre is háramlik némi érdem, ha az ez üzletágban panaszolt számtalan visszaéléseknek, a jelenleg megvitatás tárgyát képező törvény által, gát vettetik.

Kamaránk továbbá ezirányu felterjesztések s emlékiratokban állást foglalt a vasárnapi munkaszünet; a soproni állami reatanodával kacsolatban létesitendő kereskedelmi s ipar-szakiskola; a Fiuméban létesitendő árumintatár; a buda győri vasuti vonal és a vágvölgyi vasuthoz tartozó sopron-pozsonyi vonalrészuek, nemkülönben a sércz-nagyhőflányi szárvonalnak s a szombathely-pinkafői helyiérdekü vasutnak kiépitése, az ötkilóskávécsomagokkal való kereskedés megszoritása; a győr-sopron ebenfurti vasut győri indóházának a cs. kir. államvaspálya ugyanottani indóházával leendő összeköttetése; a póstadijnak a megszállott tartományokkal való forgalomban leendő leszállitása s egy Sopronban létesitendő dohángyár mellett.

Folyamodott továbbá a házalási törvény időszerü szabályozása s oly ipartermékek behozatalának eltiltása tárgyában, melyek oly feliratokkal vannak ellátva, melyek alkalmasaknak mutatkoznak arra, hogy azokat belföldi gyártmánynak tüntessék fel, s ellene nyilatkozott a pénzintézeteknél elhelyezett tőkékből folyó jövedelem megadóztatásának.

A mint fenti vázlatos összeállitásból is kitünik, a kamara valamennyi napikérdést, a mennyiben az ipar- és kereskedelemre általában, különösen pedig kamarakerületünk iparára s forgalmára befolyással lehettek, élénk figyelemben részelteté és soha sem mulasztá el alkalom adtán kérő, sürgető vagy óvó szavát illetékes helyen felemelni.

Ha még sem mutathatunk valamely nagy, szembeszökő eredményre, ennek oka egyrészt a kamara felette szük hatáskörében fekszik, mely egyesegyedül közhasznu inditványok, s indokolt vélemények felterjesztésére s a legterhesebb hiányok s bajok felfedezésére szoritkozik; de semmi önnálló cselekvő tevékenységgel nem bir; másrészt a kamarákhoz tartozó ügyek természetében keresendő, melyek többnyire alapos tanulmányt, részletes előmunkálatokat s ennélfogva hosszabb időt vesznek igénybe.

Az iroda egész éven át fokozott munkásságot fejtett ki, miután az ügyek eddigelé nem tapasztalt módon szaporodtak s a kamarai illeték kivetése, a főjelentéshez szükséges adatok beszerzése, feldolgozása s leforditása, a folyó ügyek elintézése, a tárgyalás alákerülő ügyek felszerelése s elintézése stb., a létező munkaerő legnagyobb megfeszitését követelé.

Az iktató ugyanis 2893 ügydarabot mutat, a mult év 3041. darabjával szemben, mig a póstai kézbesitések száma 1024 ről 3625 re, a helybeliekké 65 ről 200 ra szökött.

Sajnos, az elmult év nem folyhatott le zavartalanul. Augusztus hó 14-én kamaránk érdemdus alelnöke Ráth Ágoston ur, áldozatul esett hosszu évi betegségének s benne kamaránk nemcsak egyikét legrégibb, de egyuttal egyikét legbuzgóbb tagjainak is veszité.

Emléke közöttünk fog élni, mint szelleme tovább él és müködik a t. kamarai tag urak áldozatkész, buzgó s czéltudatos törekvésében, melyért ezennel elismerő köszönetet mondok.

Fogadják, t. kartársaim ismételt köszönetem kapcsán az uj év küszöbén egyuttal legszivélyesebb üdvkivánataimat s engedjék meg, hogy azon édes reménynyel zárhassam beszédem, miszerint oly gyakran bebizonyitott kötelességérzetük, élénk érdeklődésük s bölcs tanácsuk, kamarakerületünk javara, az uj évben is mindenkor oldalamon álland."

A kamara, az elnökség fenti zárjelentését, élénk helyesléssel tudomásul veszi s elnök ur szivélyes jókivánatait hangos „Éljen"-nel viszonozza.

248. Az elnök ur fenti élénk helyesléssel fogadott zárjelentése alig hangzott még el, midőn a kamarai titkár emelkedett fel helyéből, következőkben fordulva az egybegyült kamarai tagokhoz:

„Tekintetes kamara! Kedves kötelességemnek ismerem a t. kamarának becses figyelmét a közel jövőben bekövetkező oly eseményre felhivni, mely a kamarák történetében a ritkaságok közé tartozik.

Jövő 1883. évi január hó 6-án huszonötödik évfordulója leend azon napnak, melyen igen tisztelt elnökünk, Müller Paulin ur, e kamara tagjainak sorába lépett.

És azóta, egy teljes negyedszázadon át, lankadatlan buzgalommal, nemes hévvel, áldozatkész lelkesedéssel szolgálta azon ügyet, melynek mi is harczosai vagyunk, a kereskedelem és ipar ügyét.

Csak a ki azon számtalan akadályt ismeri, melylyel ezen ügynek évtizedeken át küzdenie kellett s most is küzdenie kell; csak a ki azon nehéz áldozatokat mérlegeli, melyeket ezen ügy időben és munkában hiveitől kovetel; csak a ki szintén megizlelte a félreértésnek, melylyel a kamarai intézmény oly gyakran épazok részéről találkozik, kiknek javára fáradozik, keserü izét: csak a képes, teljes mérvben felfogni, mit tesz az, huszonöt éven át kamarai tagnak lenni.

S igen t. elnök urunk e hosszu időn át hazafiui áldozatkészségének, fáradhatlan munkásságának s nemes buzgalmának oly sok példáját adá, mint kevesen a közügyek terén müködő férfiaink közül. —

Ép azért bár ily nemes ténykedés s ily fényes mult, jutalmát önmagában hordja, szükségesnek tartom, a magas kormány figyelmét ezen bekövetkező negyedszázados évfordulóra felhivni, hogy legszebb hivatásának, mely a polgári erény elismerése s méltatásában rejlik, eleget tehessen."

A kamara a titkár fenti előterjesztését s inditványát közlelkedéssel magáévá tevén, elhatározza: miszerint a m. földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszterium a kamara elnökének ezen, az 1883 év január hó 6-án bekövetkező huszonötéves jubileumáról jegyzőkönyvi kivonattal értesitendő lészen.

Más tárgy nem merülvén fel az ülés bezáratott.

Az elnök:
MÜLLER PAULIN.
A titkár:
SCHINDLER FERENCZ.

A soproni kereskedelmi és iparkamara köréből.

845/1883.

Hirdetmény.

Az osztrák csász... kir. kereskedelmi miniszterium, nemzetközi villamos kiállitásnak Bécsben leendő rendezését engedélyezte, mely az ugynevezett „Rotunda"-épületben fog 1883. augusztus hó végéig megtartatni.

A kiállitó tárgyakra vonatkozó bejelentések, melyek meghatározott minta szerint eszkölendők, legkésőbb 1883. márczius 1-én ezen czim alatt „Direktions-Comité der internationalen elektrissen Ausstellung" Wien 1883. Wallfischgasse Nr. 9. beküldendők, mit kivánatra ezen kamara is szivesen eszközöl, mely esetben azonban kellene, hogy ezen bejelentések néhány nappal korábban hozzája érkezzenek.

A bejelentett tárgyak elfogadása iránt a kiállitási bizottság határoz.

Helypénz nem fizetendő. A kiállitási bizottság a kiállitási tér helyreállitásáról és általános diszitéséről önköltségén

gondoskodik. Az átengedett tér rendezését és külön diszitését minden kiállitó saját költtégére tartozik eszközölni. Az egyes kiállitók rendezési tervei kivitelük előtt azigazgatósági bizottság(Direktivns-Comité) által jóhagyandók.

A kiállitók által igénybe vett mozgató erőér egy-egy lóerő és egy-egy óra után számitott 20 kr. fizetendő.

Sopron, 1883. január havában.

A kereskedelmi s iparkamara.

Hirek.

— **Gróf Festetich György** meghalt f. hó 13 án. E szomoru hirt lapunk zártakor vet ük. Az elhunyt jeles hazafiról majd érdem szerint fogunk megemlékezni.

— **A nagy-kanizsai** „Polgári Egylet" f. évi február 18 ik napján d. e. 9 órakor rendkivüli közgyülést tart. Tárgysorozat: 1. Költségvetés megállapitása. 2. Az átengedett utczaterület kártalanitása. 3 Épitkezés. 4. Az alapszabályok módositására vonatkozó inditványok tárgyalása.

— **A kereskedelmi ifjak** önképző egyletének könyvtára javára rendezett és f. február hó 10-én a „Szarvas" disztermében megtartott hangverseny valóban jól sikerült. — A terem tökéletesen megtelt és a közönség feszült figyelemmel várta a hangverseny megkezdését, melynek érdekesen összeállitott műsora következőkép folyt le: 1) Ouverout, (mely trio alakban jön előadva), mind a 3 közreműködő technikáját illetőleg ügyesen játszá, de előadása különösen a nuanci rung nem kevés kivánni valót hagyott hátra. 2. La serenata ban főszerepet Stern Paula kisasszony vivó, kinek alighogy megcsendült kellemes hangja, mindenki megismeri azon a conservatoriumi iskolázottságot. 3) A fénypontja a műsornak volt Reissiger Duo. — A gyönyörü melódiáktól csak ugy áradozó darabban, mely a legnagyobb technikai nehézségekkel vala tulhalmozva, ragyogtatta tehetségét Stern ur, csodálatra méltó kitartással játszván a darabot, melynek előadására csak művészek vállalkozhatnak, kiemelendő Kohn H. k. a., ki az ő részét is páratlan ügyességgel adá elő. Grobetti M. k. a. iránt érdeklődé ét legjobban kimutatta a közönség avval, hogy szünni nem akaró tapsok közt egy Solo darab játszására szólitotta fel, ki e felszólitásnak engedve egy Magyar Ábránd-ot játszott, melylyel mindenkit elbájolt. Befejző darab „March" Stern Zsigmondtól es a közönség hangulatát élénkité. — Stern ur e darabban kettős tehetségének adá bizonyságát, — először is, rövid ittléte alatt tanulóit képesité nyilvános helyen fellépni, másodszor ügyes berendezése a hangszereket illetőleg. Tanitványai közül a darabban résztvettek a két Fischer, Mikolásch, Goldmann, Veismayer Zerkovits. A Marsch Grünhuth H. barátjának volt ajánlva, ki rögtön meleg szavakban köszönetét fejezte ki a szerző iránt. P.

— **A nagy-kanizsai** tiszti önsegélyző-szövetkezet 1883. évi február hó 28-án délután 6 órakor Nagy-Kanizsán a polgári iskola helyiségében rendkivüli közgyülést tart. A közgyülés tárgyai: I. A lekószönés folytán megürült elnöki állás betöltése. II. Netáni inditvány. Kelt Nagy-Kanizsán, 1883. évi február 12 én Az igazgatóság. Jegyzet; A közgyülésen előterjesztendő inditványok a közgyülést 24 órával megelőzőleg irásbelileg az igazgatóságnak benyujtandók.

— **Az uj-utczát** (bánom utcza) hir szerint már megnyitották, a Lovák-féle telekrészt 8500 forintért megvásárolván.

— **Meghivó.** Nagy-Kanizsán 1883. február hó 24-én szombaton az „Arany Korona" éttermében nagy tánczpróba zártkörü koszorucskával egybekötve leend. Kezdete esti 8 órakor. Krausz Gyula, táncz- és illemtanitó Pápáról.

— **Kunfi urnak** mai számunkban levő hirdetésére az olvasóközönség figyelmét felhivjuk.

— **Laky k. a. hangversenyéről** Kaposvárott a „Somogy" következőket irja: Laky Eugenia k. a. hangversenye szombaton estve volt a „Korona" fogadó nagy termében. A kisasszony megjelenésekor éljenzéssel fogadtatott; kedves megjelenés, hangja csengő, tiszta és iskolázott; különösen meglepték a közönséget népdalai, melyeket zajos tapsokkal fogadtak, s volt olyan, hogy háromszor is ismételni kellett. A hangversenyben közreműködtek még: Linhardt Ignácz és Heller József urak. Az első is magyar dalt énekelt érzéssel, jó felfogással, hangja erőteljes, éljenzéssel fogadták. Heller József pedig olyan hangterjedelemmel rendelkezik, hogy ha iskolázza, tanul benne valóságos ezüstbányát bir. A gyermek Duettet: a részletet „Ördög Róbert"-ből egyformán zajosan tapsolták, s többször hivták Laky Eugenia kisasszonynyal. Általában a hangverseny szép sikerrel folyt le. A helyek többnyire el voltak foglalva. Kozicsek karmestert, ki a darabokat nagy ügyességgel kisérte, szinte k hivták.

— **Következő gyászjelentést** vettük: Özvegy Gyulai Gaál Endréné született Karácsony Mária, ugy saját, mint az összes rokonság nevében szomorodott szivvel jelenti szeretett és feledhetlen férjének Gyulai Gaál Endre 1848 iki honvéd századosnak, élete 67-ik, boldog házasságának 32-ik évében, 1883-ik évi február 11. napján dé előtt 11 és fél órakor hosszas szenvedés és a hallotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi február 13 án délután 3 órakor fognak a keszthelyi sz.-miklósi sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig f. hó 13 án délelőtt 10 órakor a helybeli plebáni templomban fog bemutattatni. Keszthely, 1883. február 11-én. Béke hamvaira!

— **A „Sümegh vidéki vörös kereszt-egylet"** Sümeghen 1883. február hó 18-án a reáliskola épületben közgyülést tart; melyre Z.-Szt. Gróth, Tapolcza, Rendek és Sümegh köreiben levő tagjai tisztelettel meghivatnak. Sümegh febr. 10 én 1883. Dörner Kajetánné elnök. Bánfi Alajos titkár.

— **A zala-egerszegi** első zenekar által február 8-án Zala Egerszegen a „Zöldfa" nagytermében rendezett, ugy nevezett czigánybál várakozáson felül jól sikerült. A város intelligentiája igen szépen volt képviselve. A „Zöldfa" terme már 9 órakor megtelt ragyogó szépségü hölgyekkel. Ott voltak a diszes koszoruban: Pepita Zsuzsika. Rózsás Róza, Ungárn Teréz (Baksa). Varga Károlyné (Rendek), Dandi Kálmánné, Rózsás Lajosné Balogh Angela, Berkes Katicza, (Pápa), Kontó Ilka, Kardos Olga, Balogh Gizella. Nyáry Klára (Csurgó), Árvay Anna, Árvay Józsefné, Horváth Jánosné. Csicseri Ferenczné, Horváth Ferencze, Krausz Hermanné (Nagy-Kanizsa), Toky Éva, Dobos Verona stb. A kedélyes mulatság reggel 6 órakor ért véget. A talp alá valót Csicseri Gyula jeles zenekara huzta. Egy jelenvolt.

— **A Balaton áradása.** A Balaton árad és pedig legutóbb egy egész méterrel. A Balaton vidékét fenyegető veszély nem csekélyebb, mint a melyet a Duna okozott csak az imént. Es az árhamarabb mulik, mig a Balaton minden czentiméternyi áradása ezer és ezer hold földet egyenesen semmivé tesz. Az 1877. és 79-ki nagy áradások ismétlődnek, mert most olyan, sőt már nagyobb a Balaton, mint akkor volt. A jelenlegi vizállás 80 czentiméter az ujból megállapitott szabályozási vonal fölött, vagyis 110 czentiméter a régi 0 pont fölött, pedig a szabályozás törvénye szerint a legnagyobb viznek nem volna szabad többre emelkedni 50 czentiméternél. Ez a legnagyobb viz pedig régi tapasztalat szerint május közepén szokott bekövetkezni s oly kivételes esetre, milyet a mult évi száraz tél okozott, hogy tavaszszal áradás helyett apadás álljon be számitani nem lehet. Ha már most januárban van 80 czentiméternyi áradás, mi lesz még május közepéig? 1879. januárban 20 czentiméterrel volt a viz kisebb, mint a mostani, és január, február és márcziusban ugyancsak kevés eső esett és mégis nagy volt az áradás; most még nagyobbtól félhetünk.

— **Fehérváron,** a Széchényi utczában, egy bolt czégtáblájára magyar ruhába öltözött férfiu van kipingálva, hóna alatt egy kis hordót tart, melyre „Eczet" szó van irva. Az egész kép alatt pedig a következő felirat olvasható; „vegyes kereskedés a vigmagyarhoz."

— **A jeligés levélke.** A „Wiener Allgemeine Zeitung" nemrég ujra pályázatot hirdetett egy tárczára; természetesen érkezett elég olyan pályamü is, melynek szerzője nem tartotta be az előirt föltételeket. Ezek közül a legmulatságosabb egy „kék harisnyás" pályamüve; ez érdemes hölgy akkép értelmezte a megkivánt „jeligés levélké"-t, hogy tárczája alá oda bigyesztette teljes nevét és lakását, a mellékelt levélboritékba pedig tett egy papirszeletet, melyre csakugyan rá irta a mottót. Ez is jeligés levélke!

— **Talpára varrta** az erszényét egy horvát betörő-tolvaj, kit a napokban fogtak el Zágrábban. Gondosan megvizsgálták tetőtől egész talpig. csak az volt a baj, hogy épen a talpát nem vizsgálták meg. Mikor aztán vissza akarták vezetni a börtönbe, egy zsandárnak a fogoly talpán feltünt valami fehér folt. Utána néztek — hát egy, a bőrhöz varrt vászonzacskót találtak, mely telisdedteli volt bankóval.

— **Villamos fény és szeplő.** Egy angol hetilap a következőkép iparkodott ellenségeket szerezni a villamos világitásnak: Ha gyöngéd arczbőrü emberek hosszabb ideig ki vannak téve a villamos fénynek, kezük és arczuk tele lesz szeplővel. A villamos fénynek épen olyan a hatása, mintha az ember rekkenő nyári melegben napernyő nélkül járna a napon. — Ha ezt az asszonyok elhiszik, bizonyára mind esküdt ellenségei lesznek a villamos világitásnak.

— **Humor.** Bécsben most es a két élcz jár szájról-szájra: Miért szüntették be a Carl-szinház előadásait? Mert nagyon sokat követeltek a szinészektől. — Kik a legjámborabb művészek Bécsben? A Carl szinháziak, mert azok már a farsang alatt is böjtöltek. — Hogy tetszik önnek ez a hölgy? kérdi valaki egy kereskedőtől, rámutatva egy szörnyen decolletált dámára. Nagy a deficit, de kevés a fedezet! hangzott a válasz. — Revokálás. Egy német lap nyilttérében nemrég ez a közlemény jelent meg: „Azt a sértést, melylyel nemrég Mayer János urat illettem, elhamarkodásból visszavonom." A vesszőt az „elhamarkodás" után kellett volna teni, de a szedő jónak látta, a dolgon változtatni.

— **Asszonyi boszu.** Bécsben egy az intelligens körökhöz tartozó ifju hölgy akarata ellenére egyik barátnőjét párta alá segitette; ő ismertette meg ugyanis egy fiatal vagyonos tanárral, ki később a lány kezét megkérte. E fordulatra az önkénytelen házasságszerzőt, ki maga is hajadon volt, sárga irigység lepte meg s titokban boszut forralt a boldog menyasszony ellen. B. Evelin — igy hivták a tanár aráját — mult szombaton akarta megtartani esküvőjét. A jó barátnő meglátogatta a menyasszonyt és segitett neki a frizura elrendezésében. Egyszerre azonban a szép ara hosszu csörrenést hall — az irigy leány hullámos haját egy el rejtve tartott ollóval tőből levágta s a szép fürtökkel kirohant az ajtón. A szegény menyasszony majdnem eszméletét vesztette s az esküvőt elakarta halasztani, a vőlegény azonban tudni sem akart erről. Egy ügyes fodrász a menyasszony haját, ugy ahogy lehetett, rendbeszedé s az esküvő délután két órakor csakugyan megtörtént. Az ifju pár kéjutazásra indult, a „jó" barátnő ellen pedig már megtették a törvényes lépéseket.

— **A mibe a vajat takarják.** Bécsben a napokban rájöttek, hogy a vajárusok a korházakban veszik azt a vásznat, melybe a vajat bele szokták takarni. Annak a sok ragadós betegségben elhunyt embernek ki sem mossák a fehérneműjét s igy az án könnyen meglehet magyarázni, mint keletkeznetuek olykor olyan betegségek, melyeknek okán hiába töri fejét az orvos.

— **Tolsztoj gróf,** a hires orosz iró, jelenleg zsidóul tanul. Minor, a moszkvai zsidó rabbinus naponkint eljar hozzája és oktatgatja a heber nyelv grammatikájára, melyet Tolsztoj már annyira elsajátitott, hogy az ó-testamentomot teljesen birja olvasni eredetiben.

— **Rémes családi tragédia.** A Majna melletti Frankfurtból irja rendes levelezőnk: E hó 8 tól 9-re forduló éjjel Halberstadt lisztkereskedőt nejével és két leányával megfuladva találták lakásán. A borzasztó eset hire villámsebességgel terjedt el a városban és rövid idő alatt óriási néptömeg lepte el a lisztkereskedő lakásának tájékát. Eleinte azt hitték, hogy a megfulladt család szerencsétlenségnek esett áldozatul, később azonban kiderült, hogy itt borzasztó családi tragédia játszódott le, mert Halberstadt szántszándékkal nem zárta el a gázcsövet és a kiömlő légszesz őt magát és egész családját megölte. A rémitő tragédia okául zavart anyagi viszonyokat emlegetnek.

— **A titokszerü domino.** A minapi bécsi operabálon nagy feltünést keltett egy fehér-ruhás domino, a kinek ruganyos mozdulatai, élénk tüzü fekete szemei s karcsu termete sok férfi kiváncsiságát felébreszté. Egy fiatal ember meg is szólitotta s a társalgás csakhamar annyira jutott, hogy a hölgy találkát adott neki a Bösendorfer-féle hangverseny terembe. Alighogy ez megvolt, a domino otthagyta és egy öreges ember karjába csimpaszkodott. A faképnél hagyott uracska azonban utánna ment és háta mögött hallgatódzott, hogy vajjon mit fog beszélni azzal a vén szeladonnal. Egyszer csak hallja: „Legyen enyedikén meg enyedikén este a Bösendorfer-féle hangverseny teremben." S a hölgy ujra más férfit okkupált. Itt is azzal ér véget a beszélgetés, hogy: „legyen enyedikén" stb. Ekképen legalább száz embert megszólitott a titokszerü domino; végül felsietett a karzatra. Emberünk oda is követte és hallotta amint a fekete szemü hölgyecske egész boldogan azt mondta egy idősebb nőnek: „Pompásan megy mama! Legalább száz embert megszólitottam már! Mind eljönnek a hangversenyemre — és mind fizetnek!"

— **A kathedráról** A világtörténelmet magyarázza a tanár. D'Arc Johanná ról, az orleansi szüzről beszél nagy lelkesedéssel. Ime, fiaim! kiált fel nagy hevében: igyekezzetek, hogy valamennyien D'Arc Johannák lehessetek!

— **Egy kis tévedés** Hogy az orosz igazságszolgáltatás milyen lábon áll, eléggé tudvalevő dolog; azért nem is lehet meglepő a következő, igazán szörnyü történet, mely a muszka czár birodalmában egy szegény Kümmermann nevü osztrák honpolgárral esett meg. Kümmermannt, egy hatvan éves embert, mikor hat hónappal ezelőtt. Zbarasznál áthaladt az orosz határon, elfogták, vasra verték és igy szállitották az ország belsejébe, Kremenczbe. Itt nagy hónapig tartották a börtönben, bilincsre verve, innen Dubnoba és végül Radziwilba szállitották, a hol aztán nagy nehezen kisült, hogy — egy kis tévedés az egész. A 60 éves Kümmermannt összetévesztették egy 25 éves Fischmann nevü rablógyilkossal, kinek személyleirásában ki van irva különös ismertető jelképen, hogy jobb kezén két ujja hiányzik, holott Kümmermannak keze, lába teljesen ép! Hogy a szegény vén embernek ezért e barbarizmusért valami elégtételt adnának, arról persze szó sincs!

— **Antik reggeli.** A római művészeti klub nemrég a Caracalla-féle thermákban reggelit rendezett, melyen minden a régi Rómára emlékeztetett — csak az ételek nem. A terem, melyben ettek, római minta szerint volt berendezve, a szolgak togában jártak, az étlap pedig ekképen hangzott: Gustatio (asziettek,) lagana (leves.) piscium patina (hal,) lumbi bubuli et vitulini (marha- és borjusült,) altilia assa cum acetariis (kappan salátával,) palmentum britannicum (angol pudding,) caseus et mala (sajt és gyümölcs,) poto ex faba arabica (fekete kávé) vina condita (likőrök.) A felköszöntőket jobbára latin nyelven mondták, természetesen nem ciceroi latinsággal.

— **A villamosság s a báli toilettek.** Trouvé Gusztáv ismert párisi elektrotechnikus kicsiben már a mult évben sikeresen értékesitette a villamosságot a hölgyek báli ruháinál; most Angolországban a villamos világitást használták fel e czélra. Trouvé kis, hat czentiméter hosszu s másfél czentiméter szélességü galván elemeket kemény kaucsuk dobozba erősitett, melyet a hölgyek zsebükbe tehetnek. Ez apparátust a ruha szövetébe szőtt, rendkivül finom sodronyhuzal köti össze a fejekkel, mely különféle alaku gyémánt-ékszerrel, (péld. egy szárnyait csapkodó madárral) lehet diszitve. A szárnyakat az előidézett villamos áram mozgatja, mig a gyémántok a tündéri fényben ragyogtak. Még eredetibb villamos toilettje volt egy hölgynek Hull angol város egyik álarczos bálján. Ez a hölgy ugynevezett „phantasie costume"-öt viselt, mely nagyszámu apró izzóvillamfény lámpákkal volt tele rakva; különösen sok ilyen lámpácska volt a hajfonatok közt. Háta mögött egy olasz kintornás ment, kinek sipládája két zöld selyemmel bevont, rézszállal volt a hölgy ruhájával összekötve. A sipládában, melynek csak kis része szolgált zenei czélra, villamos telep volt elrejtve. A kintorna forgatása által a villamkészülék müködni kezdett s a fény lámpák kigyulladtak. Természetes, hogy a „ragyogó" szépségü hölgy mindenütt leirhatatlan hatást keltett. —

— **Tömeges esküvő.** Hogy miképen lehet a vadházasságokat megszüntetni, vagy legalább kevesbiteni ezek számát, erre nézve ugy látszik a legpraktikusabb módot találta fel Illék Vincze Ujpest derék plébánusa, kinek plebániájában igen sokan éltek vadházasságban. A plébános ugyanis kihirdette a szószékről, hogy mindazokat, kik vadházasságban élnek, kész ingyen összeeskelni, s gyermekeiket törvényesiteni. S ime, egy rövid hónap alatt több mint 30 pár jelentkezett nála esketés végett. Bizonyára szép és követésre méltó példa.

— **Mongolok és magyarok.** A bécsi khinai követség titkára a minapi udvari bálon azt az észrevételt tette, hogy a mongolok nemzeti viselete nagyon hasonlit a miénkhez. Azok is alacsony, kerek kalapot hordanak, melybe azonban nem kakas- vagy darutollat, hanem pávatollat tüznek. Az attila is meg van a mongolok- és khinaiaknál, és a bécsi khinai követ is hord ilyen fajta zsinórozott kabátot. A khinaiak és mongolok minket „madják"-nak hivnak; regi krónikásaik sokat beszélnek egy Hong („pusztán tanyázók") nevü törzsről, mely régente nyugat felé vándorolt, s most általában azt tartják, hogy mi e „Hong"-törzs ivadékai vagyunk.

— **A jégsport** és a női divat. Lady Harberon, egy a divat birodalmában hangadó angol hölgy az első londoni ez idei jégünnepen egy uj korcsolyázó öltözetet viselt, melyet feltalálója „Dual Skirt"-nek nevezett el. — Az öltözet kissé zseniálisan szabott férfinadrágból áll, melyhez az annyira kedvelt angol jacquetet viselik: a fejen pedig egy kapüsonforma kalapot, melyről tarka tollak lengenek alá az arczba. E tollak végét egy valódi forgó tartja össze. Lady Harberon utánzói mind azt mondják, hogy ez az öltözék rendkivül kényelmes és csinos.

— **Biró mókus-kelepczébe.** Lord Platt angol főbiró, ki életében már igen sok bünöst itélt taposó malomra, e napokban a Clerkenwell börtönbe ment, hogy megnézze a taposó malmot, melyet még soha sem látott. És hogy fogalma legyen arról, minő borzasztó büntetés az, bement a nagy hengerbe, melynek szerkezete tökéletesen hasonlit a mókus kalitkákhoz, mindig hág, de csak a kerék forog, ő pedig egy helyen marad. Már egy percz mulva ugy kifáradt, hogy a felvigyázót megszólitotta, állitaná meg a gépet. Lehetetlen kilépnie uram, válaszol a fölvigyázó, a kerék csak 20 percz mulva fog megállani, én azt ugy igazitottam. Ez a legrövidebb idő, mely alatt folyvást taposni kell, ha csak valaki nem szánja magát rá, hogy a gép elzuzza. A biró káromkodott, dult-fult, átkozta a malmot, izzadott, de nem állhatott meg. Midőn 20 percz eltelt, egészen kimerülve jött ki és megesküdött, hogy soha többé könnyelmüen nem fog valakit taposó malomra itélni.

Rövid hirek.

A simontornyai biró esküdtszéki tárgyalást tartott az oda való tanitó ellen, s az idézvényre megjelenni vonakodót fegyveres erővel vitette a községházához. A tanitó panaszszal él. — **Dunst Ferencz** veszprémi polgármester, volt orsz. képviselő, meghalt. — **Egy nógrádmegyei** pánszláv községben elhatároztatott, hogy évenkint négyszer magyar egyházi szónoklat tartassék. — **Bernhardt Sarah** ékszerei árverezéséuél az első napon 85.000 frank folyt be. — **A brit felszigeten** még egyre dulnak a viharok s óriási károkat okoznak. **A budai hegypályán** a lefolyt január hóban fel és alá összesen 36.246 személy közlekedett s ezek után a bevétel 2355 frt 98 kr. volt. — **Écsinek,** a budapesti billard-mesternek nem nagy szerencséje van, mert második ellenfele, Kaufmann, is legyőzte; a bécsiek örülnek a nagy győzelemnek. — **A párisi,** ezelőtt Gambetta által képviselt kerületben nagy zavargások vannak, melyek olykor erős csetepatékká fajulnak; a legtüzetesebb szélsők egymást keseritik. — **A zürichi** magyar egylet az alaptőke kamataiból, melyek a lefolyt félévben 67 frankyi összegre mentek, 23 átutazó magyar segélyezett. — A „**Protestáns Theologiai Könyvtár**" előfizetési határidejét márczius végéig meghosszabitja Kovács Albert, szérkesztő.

Egyveleg.

— **A fiakker szó eredete.** A fiacre vagy magyarosan fiakker egy szent nevére vihető vissza, még pedig a szent Fiacriusera, ki a legenda szerint 600 körül élt s fia lett volna IV. Eugen, Skóthon királyának. A trónörökössel nevelője annyira megkedveltetéa magányoséletet hogy a fiatal király lemondott a koronáról és hatalmáról a Taron meauxi püspök meghivására Sira nevü hugával Francziaországba költözött. Itt Taron püspök, Meauxtól két órányira a Fardille és Brie közti erdőben helyet adott, hogy zárdát épitsen. Eugén halála után Fiacre öcscse került a trónra, de mert rosszul kormányozott, egy skót küldöttség fölkereste Fiacret, hogy foglalja el atyjának trónját. Fiacre azonban visszautasitotta ezt az ajánlatot, megmaradt zárdájában, hol meg is halt 670 ben; tetemét a meauxiszékesegyházban temették el a később szentté avatták. De már életében szent hirében állott, csodálatos dolgokat müvelt s ereklyéit a neki szentelt „St. Cathérine du Valse-Ecoliers kápolnában őrizték. — Párisban a szent Fiacrius képe czégtáblául szolgált egy kocsmának — XIV. Lajos idejében — mely gyülhelye volt a bérkocsisoknak. Egy izben ezek elhatározták, hogy szent Fiakriust választják védszentjökül. Képét a kocsikra aggatták, hogy utjukban semmiféle szerencsétlenség ne érje őket. E kocsikat aztán elnevezték „voitures de saint Fiacre"-nek, mely név a „fiacre"-re olvadt le. Még azután is sokáig volt a bérkocsikban Fiacrius szent képe. Egy másik verzió szerint szt. Fiacrius kórházat is rendezett be zárdájában, s az első kocsit, melyben a beteg utazókat zarándokokat és szegényeket oda szállitotta, az ő nevéről nevezték el fiacre nek. A legvalószinübb verzió azonban ez: 1641-ik évben jöttek Párisba azon járművek, melyek arra a czélra szolgáltak, mint a mostani kabok. Páris III. Henrik alatt kezdett gyorsan emelkedni. A lakosság érezte a czélszerü jármüvek hiányát. Már 1617-ben ismerték az első hordszéket. De ezzel még nem segitettek a bajon. Ekkor jött bizonyos Svage Miklós arra a gondolatra, hogy a város különböző részein állandóan kocsik állomásozzanak, melyeket akárki kibérelhessen. Ezt az életre való eszmét nagy tetszéssel fogadták s mivel a nevezett férfiu a St. Martin-utczában éppen a „Hotel Fiacre"-ben lakott, hát az épület nevéről a bérkocsikat elnevezték „fiacre"-nek.

— **A verébbé varázsolt imádó.** Bécs külvárosainak egyikében történt meg az eset. Egy háztulajdonos tizenhat éves lánya nagyon szerette a verebeket, saját kezeivel etette, s piros ajkaival itatta. A lányka pajzán diákbátyja fölhasználván a húga s a verebek közti bizalmas viszonyt, valami furfangon törte fejét, mit ki is gondolt, véghez is vitt. A lányka nemrég egy szerelmes levelet kapott, melyben az ismeretlen szerelmes esküszik, hogy az ezeregyéj csodatörténetei ma is megujulnak, mert ime ő is vén verébbé van bűvölve s mint csacska madár koldulja naponkint a lányka szerelmét ennek ablakában. „Angyali teremtés — igy végződött a levélke — szabadits meg engem a bübáj alul. határozd meg a helyet és időt, melyben mindent hiven bevallhatok." Hogy hitt-e a lányka a bűvös madárban, nem tudni, csak annyi bizonyos, hogy telelt a verébbé varázsolt

imádónak, meghatározta a helyet és időt. A rejtélyes ügy fonalát itt a hamis diák kieresztá kezéből, mert sejthetik olvasóink, hogy az egész a pajkos bátya diákcsinyje volt; s egy czimboráját bizta meg avval, hogy a légyottra menjen. Csakhogy az volt a bökkenő, hogy arról a lányka szüleinek is volt tudomásuk, mert a haragos apa éppen akkor rontott lánya elé, midőn az a verébbé bűvölt imádóval a légyottról eltávozott. Hiába mondá a naiv lányka, hogy: „Papám, hiszen ez a mi verebünk!" a kegyetlen papa elűzte az imádót, megszidta lányát és a hamis terv szövőjét, a pajkos diákot.

— **Tolvaj fejedelem.** Beludsisztán fejedelme igen szereti az ékszereket. Fővárosában, Kelatban minden ékszerész jól ismeri s retteg tőle, mert e jó urnak az a szokása van, hogy sorra járja az ékszerboltokat s a legszebb ékszereket kiválogatja felesége számára, zsebre vágja és eltávozik anélkül, hogy fizetne, sőt egyáltalán eszéágában sincs a fizetés. Ő — ki különben nagy tolvaj hirében áll — cselekedte meg azt, hogy midőn egykor az indiai alkirálynál ebédelt, az eléje tett aranyos evőeszközöket zsebre dugta, hogy erőszakkal kellett ő fölségétől elvenni. Szegény kereskedők, ismervén a fölséges khán heves természetét, nem mertek föllépni, csak az indiai angol kormányhoz járultak, kényszeritené a khánt, hogy az ellopott ékszereket vagy adja vissza, vagy fizesse meg. Az angol kormány azt tanácsolá, hogy hagyják el Kelatot s akkor majd elintézi kérelmüket. Az egész ben az a legkülönösebb, hogy a khán négy tolvajt fölakasztatott azon a nap utáni reggelen, melyen ő az ékszereket ellopta.

Papirszeletek.

Tekintetes szörkesztyő ur!

Magyar vitéz költő Münz László eredeti d. cz. Bátor vajok gratulálni még a gyors pöstán vonaton küdöm hogy méltóságos fejedelem szerkesztő egy öreg emléküveg rámába. Ugybiszem el hogy emléknek azon bátorkodom, hogy tekintes kutor ur nagyatádi diplomatis mester ur rövid forrásu tiszteletemet, nagysám tensasszony palasztina kedves ragyogős gyermeke juj banső, quanti si taria mensé franse si, ra so franse sipula nagyon emelem a tisztelt méltóságos urnak egy kérésem, lobogolja az én nagyságos hiremet mindenfelé én magamat kipraktikáltam, mint egyedül fejedelmü okos költő, kérem szépen ha nem sértem, valami nagyon emléket, vaj bár micsoda vaj szivar szipóla vaj pipa minden értékes emlék elfogadom vaj bár a pöstán az én Münz László költő adres után, vaj a kator tekintes ur méltó velehozza.

Mindenhol a jó barátjainak mint költő tiszteletemet. Rózsa ág bimbófája bimbagzó bimbó virág Örzse kisasszony a nagysám tensasszonynak a legszivü költő tiszteletemet maradok a vitéz prima sulta költő respektussal Virát Virát

Münz László
vitéz költő
(bos, bovi)

Levél által elolvassa. nem fog elfeledkezni rólam!

Utolsó zár levél után tisztelem a méltóságos felöles szerkesztyő urat.

—

Horvát-Szent-Miklós határába kikü dött katasztrális mérnök, (mint a nép panaszosan emlegeti) a szőlőbirtokok klassifikáczióját a venyige nagysága szerint határozta meg. Igy a móriczhelyi és szentgyörgyvári hegyadó tetemesen emelkedett. Aki pedig ez tleg hanyag gazda volt, jól járt trágyátlan szőlőtalajával. A liszóiak szőlője például a negyedik klasszisba degradáltatott, mintán (az illető állitása szerint) trágyájukat Nagy-Kanizsára szállitják. — (A nép szava.)

—

Ugyanott a korcsmáros bált tartván, meghivta tréfából a község elöljáróságát a mestergerendához kötött biztonság hivatalos meghatározására, mintán most nagy zenebanda fog játszani; nehogy az emlitett gerendát az ő felelősségére zajlitsa le. 8 a bölcs falusi magisztrátus egész komolysággal konstatálta, miszerint ezuttal még (a gerenda fölcsófolása nélkül is) megtartható a nagybandás tánczvigalom.

Szerkesztői üzenetek.

V. H. C. Veszprém. A „Szerzetes" czimű költeménybél a tehetségrek némi szikrája világlik ugyan ki; de még sok tintának kell folynia a tollból, mig küzdő gondolatait szép alakba lesz képes test-siteni. Kitartás! Előbb könnyebb fajtával próbálkozzék! Munkatársi ajánl tára — ha emlékeztet bennünket — csak ápril elején adhatunk határozott választ.

K. L. A „Receipe, mely" stb. czimű beszélyke hosszura van nyujtva. Tárgya pedig épen nem alkalmas a kiterjeszkedésre. Költőibb fölfogásra és rövidségre törekedjék! Az meg éppen nem helyes, hogy az iró — kivált ilyen rövidke beszélybea — minden benső ilok nélkül saját egyéniségét annyira előtérbe tolja. Nyelvezete is, mint a tartalom, pongyola. Telik öntől jobb is.

V. J. „Az ál-Hzcsák" czimű „rajz" minden inkább mint rajz. A rajz lényeges kelléke a költői hangulat, választékos nyelvezet és különös műérzék vagy jobb körülmények között műitélet ahhoz, hogy mi képezi a dolgok lényegét és miképp lehat és kell azokat fűszerezni. — Sok szó, egy egy lapos anekdota vagy épen parasztfurfang még nem tesznek egyes karczolatot rajzzá.

W A Marczali. Munkája mielőbb jőni fog. Inkább rövid tárczákat kérünk! A megszakitások a közönség előtt nagyban csökkentik a mű becsét.

Hivatalos piaczi árak.

N.-Kanizsán, 1883. febr. 7-én.

100 kilogrammjával számitva.

Buza 9.—8.50 Rozs 6.—7.— Árpa. 7.50—6.50— Zab 6.— .— Kukoricza 6.— .— Burgonya 3.— .— Rizs 32.— Széna 3.—2.50

Egy kilogramm.

Árpa kása —.48 Borsó —.36 Lencse —.34 Bab —.10 Köles kása —.12. Hariska —.16 Pohánka —.15 Savanyu káposzta —.10 Répa —8. Rizs —32. Buza:Dara 23.60— Árpa-kása —48.

1 Liter.

Uj bor 12 20. Ó bor 24 - 48. Pálinka —46 Eczet 8—.

1 Hectó.

Ujbor 8.— Ó bor 14.—

Kilő.

Repcze olaj —.48 Starin gyertya! 20, Faggyu gyertya —.60 Szappan —.40 Marhahus 48 —52 Borjuhus 48—52 Sertéshus —60 Szalonna —80 Disznózsir —.98 Marhazsir 1 frt. Körmei — 60 86 —.18 Czukor —.54 Bors 1.10 Paprika 80.—90. Vaj —1. Vöröshagyma —10. Foghagyma —24.

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. nem.	Irany.	Óra	P.	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb	5	15	reggel
V. vonat	" " "	2	55	d. u.
V. vonat	Zákány (cs Zákányig)	11	2	éjjel
Gy. vonat	Budapest	6	8	reggel
Post.vonat	"	2	6	d. u.
V. vonat	"	11	35	éjjel
V. vonat	Bécs Szomb. Sopr. felé	6	15	reggel
Sz. vonat	" " "	12	5	éjjel
V. vonat	Sopron	3	—	d. u.
Sz. vonat	Prág. Kot Csákt. felé	4	57	reggel
Sz. vonat	" " "	2	45	d. u.
Gy. vonat	" " "	10	50	éjjel
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	6	27	reggel
V. vonat	"	1	41	d. u.
Sz. vonat	"	11	—	éjjel
V. vonat	Budapestről	4	31	reggel
P. vonat	"	2	5	d. u.
Gy. vonat	"	10	30	éjjel
	Bécsből	4	11	reggel
	"	10	20	éjjel
V. vonat	Sopronból	12	36	délb.
Gy. vonat	Pragerhof felől	5	55	reggel
Sz. vonat		1	14	d. u.
V. vonat		11	10	éjjel

Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.

HIRDETÉSEK.

Egy okleveles gépész

és gépészlakatos,

ugy minden a gazdasági gépész szakmába vágó kézimunkákban is teljesen képzett egyén, ki nem csupán malmokban, hanem a gabnacséplésssel is foglalkozván, nagyobb gazdaságokban több éven át működött. jó bizonyitványai mellett kiván állásba jutni. Megkeresések kéretnek: Ondeska Ferdinánd Tóth-Szt.-Márton, u. p. Letenye. 813 2—2

Ezennel van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint

Nagy-Kanizsán a Deák Ferencz-téren

(Grünhut-féle házban)

BORÜZLETET

nyitottam.

A legjobb minőségü **borok** palaczkokban és literenkint, továbbá kitünő minőségü **sörök** legolcsóbb árak mellett nálam folyvást kaphatók.

Üzletemet szives jóakaratába ajánlva

Nagy-Kanizsa, 1883. év febr hó. mély tisztelettel

824 1—1 **KUNFI.**

Helyiség megnyitás.

Jó hirnek örvendő kertészetemet, magkereskedéssel kötöttem össze és az ujon épitett Babochay-ház 2 ik boltját béreltem ki, hogy Kanizsa város és vidéke m. t. közönsége minden igényének megfelelhessek. Kereskedésemben nemcsak mindennemü gazdasági főzelék és virágmagvak kaphatók, de elfogadtatnak csokrok, koszoruk s bármiféle virágok megrendelése, sőt elvállalok megrendeléseket egész faiskolák, diszkertek és parkok berendezésére is és azon leszek, hogy n. é. vevőimet legjutányosabban és legpontosabban kiszolgáljam.

El nem mulaszthatom a n. é. közönségnek legmélyebb köszönetemet nyilvántani eddigi szives bizalmáért és kérni, hogy a jövőben is avval engem szerencséltessenek, aki is iparkodni fogok a n. é. közönség minden igényeinek minden tekintetben megfelelni.

Árjegyzékek kivánatra, bárhova bérmentve küldetnek,

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Mély tisztelettel

JANDA KÁROLY

műkertész és magkereskedő

809 3—3. **NAGY-KANIZSÁN,**

az ujon épitett Babochay házban

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozni van szerencsém, hogy a

810 2—5

Schreiner-féle

legjobb minőségü

gráczi

hordó- és palaczk-sörök

az eredeti ár mellett

egyedül nálam kaphatók.

Nagy-Kanizsa, 1883. február hó 10-én.

Schreiner Ferencz és fia főraktára:

ROSENFELD S.-nál.

Irodája a főtéren, Heim kávéháza mellett.

Vendéglő-bérbeadás.

A bukoveczi uradalom bérbeadja a Légrád és bukoveczi uton lévő

Krizsajnje

czimü vendéglőjét, a hozzátartozó kert és földeivel együtt, 1883-ik évi április hó 1-től kezdve egész 1886-ik évi deczember hó 31-ig. Minden közelebbi a n.-bukoviczi uradalmi irodában tudható meg.

828 2—3

Wajdits József kiadókönyvkereskedésében N.-Kanizsán

megjelent és minden hazai könyvkereskedésben is kapható:

Halljuk a szép szót! Magyar felköszöntő (toaszt) könyv, szerkesztették Wajdits József és Bátorfi Lajos. Harmadik javitott és tetemesen bővitett kiad. A diszes keménykötésü könyvnek ára 1 frt 80 kr.
Kiért emeljük a poharat? Magyar felköszöntő könyv. Szerkesztett: Hajgató Sándor. Ára kemény kötésben, csinos czimtáblával 1 frt
Csokor és billikom. Magyar köszöntő és felköszöntő költemények. irta Városy Mihály. Ő felsége által 10 aranynyal kitüntetett pályamű. Második tetemesen bővitett kiadás. Ára 1 frt 40 kr.
Rajta fiuk vigadjunk! Közkedvességü dalkönyv, ötödik bővitett kiadás. 1 ft 80 kr, diszkötésben 2 frt 80 kr.
Rajta fiuk vigadjunk! Magyar dalkönyv olcsó kiadása, kötve 96 kr
Rajta leányok mulassunk! Mulattató kézikönyv, magyar hölgyek számára, gyüjtötte Wajdits József. Második kiadás; ára az 500 lapra terjedő szinnyomatu boritékkal ellátott könyvnek 1 frt 80 kr. Aranymetszésü diszkiadásnak 2 frt 80 kr.
Rajta párok tánczoljunk! Lakatos Sándor tánczkönyve diszes czimboritékkal. Keménykötésü mű ára 1 frt 60 kr.
Egy tarisznya ostobaság. Humorisztikus eszmék, ötletek, élczek egyvelege, gyüjtötte Nevető Vilmos, több fölfedezetlen tudomány professzora ára diszesen kötve 1 frt 40 kr.
Kebelhangok. Ujévi és névnapi köszöntések. Irta: Hoffmann Mór, diszes nyomatu keménykötésben ára 1 frt.
Vedd szivemet szivedért! Szerelmi levelező könyv, szerelmes párok számára, Szivélyesitél. Csinos boritékba kötve, ára 1 frt 20 kr.
Lenormand a hires czigánynő igazmondó kártyája, 32 szinezett kártyával magyar aláirással és szöveggel, ára 50 kr.
Álmoskönyv, nagy legujabb egyptomi, 200 lapra terjedő, 600 képpel, 50 kr.
Ugyanez középkiadásban 25 kr.
Ugyanez kis kiadásban 10 kr.
Dr. Kriegler Mór. „Önmentő", vénymintákkal mindkét nembeli betegek számára, ára 90 kr.
Dr. Kriegler Mór. „Az elveszett idegerőnek visszapótlása" vénymintákkal orvosok és betegek számára, ára 90 kr
Mindkét füzet egy kötetben diszes kiállitásban 1 frt 60 kr
Szegényből lesz gazdag, jó számvetéssel, gyors és biztos segitő minden adás és vevésnél. Ára kötve e diszesen kiállitott zsebkönyvnek 90 kr.
Ungarn im Spiegel. deutscher Dichtung. Magyarország a német költész tükrében, diszes kiállitásban füzve 1 frt 80 kr, elegans diszkötésben aranyosva 2 frt 80 kr.
Dr. Jos. Steinbach, Heimatsklänge. Dichtungen hervorragendsten ungarischen Poeten mit einer Anhang von National-Volksliedern. Preis broschirt 1 fl, elegant gebunden 1 fl 80 kr.
A gyakorlott vadász. A fáczán- és fogolytenyésztés, ugy minden vad ismertetése, irta Nagy Ölvedi Ölvedy Károly. Ezen igen diszes s 320 lapra terjedő műnek szinyomatu boritékban és keménykötésben ára 1.80.
Az 1879. évi XXXI. törvényczikk. Az uj erdőtörvény. Ára füzve 40 kr.
Az uj vadászati törvény. Szentesitést nyert 1872-ik évi február hó 18-án Ára füzve 10 kr.
A kutyák betegségeiről és azok czélszerü gyógyitásáról. Irta egy gyakorlott vadász. Ára füzve 40 kr.
Vadásznaptár. A vadak párzási ideje és tartózkodási helye az év minden havában. Ára füzve 12 kr.
Farsangi fánk, bábakenyér (Kugelhupf) és kétszer sült készitési titka. Irta: Fouquet Jaques, III. Napoleon udvari főszakácsa. Ára 60 kr.

Diszes r. kath. imakönyvek.

Mennyei Mannáskert, 8-rétü, füzve 1 frt. Félbőrben, tokban 1 frt 20 kr. Egész bőrben, tokban finom aranymetszéssel 1 frt 80 kr. Egész bőr aranymetszés, csat és kereszttel 2 frt 80 kr. Zergebőrben, csat és diszitéssel 4 frt. Finomabban késziteve 6 frt. Selyem- vagy bársonykötés aranymetszéssel diszitve 8—10 frt.
Mennyei Mannaskert, Üdvösség Ösvény, Biztos lelki vezér } finom papirra nyomva, 12-rétü, hat kitünő aczélmetszetü képpel. Szinyomatu czimlappal. Negyedik kiadás. Ára füzve 1 frt. Félbőrben, tokban 1 frt 20 krajczár. Egész bőr, finom aranymetszés és tokban 1 frt 80 kr. Aczélkereszt és csattal 2 frt 80 kr. Zergebőr diszitéssel 3 frt 40 kr Finomabb kiállitással 5- 6 frt. Selyem vagy bársonykötés diszitménynyel 6—8 frt.
Mennyei mannáskert, 32-rétü, temérdek képpel diszitve, papirkötés tokban 40 kr. Aranymetszéssel, tokban 60 kr. Aczélkereszt, csattal 1 frt. Zergebőr, diszesen 1 frt 50 kr. Selyem-bársony diszitménynyel 2 50.
Egyházi énekkönyv, kötve 60 kr.
Homokkomáromi emlény, kötve 40 kr.
Kis Rózsáskert, kötve 30 kr, aranymetszéssel 50 kr, kereszttel 80 kr.

Továbbá mindezen imakönyvek franczia bőr, bársony, csont, elefántcsont és kristálkötésben 2 frttól 15 frtig.

HALLATLAN OLCSÓSÁG!

Következő 10 czikk egy diszes dobozban elhelyezve ugymint: 1. 50 iv levélpapir. 2. 50 hozzá illő levélboriték. 3. egy teljes doboz kitünő aczéltoll. 4. három tolltartó. 5 három igen jó irón. 6. egy vonallap. 7. egy lap szivópapir. 8. egy nagy darab pecsétviaszk. 9. egy törlő-gummi. 10. egy szép jegyzékkönyv aranynyomattal. Ára összesen Bécsben 1 frt és 5 kr. és Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében csak 85 kr. Postautalványnyali 1.15 kr. beküldésével bárhova is ajánlva bérmentve szállittatik.

Postai rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

808 3—*

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Wajdits József gyorssajtóján.

NAGY-KANIZSA, 1883. február 18-án. 14-ik szám. Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . 8 frt.
fél évre . . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
8 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel.
Kimutatási illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassics-ház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tűzoltó-egylet“, a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank“, „nagy-kanizsai takarékpénztár“, a „zalamegyei általános tanitótestület“ a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület“, a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya“ s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A szürke-hályog és az ország munkaereje.

Midőn a fölött töprenkedünk, hogy fajunk szaporátlan, hogy az ország művelhető földjének nagyrésze, munkaerő hiánya miatt, műveletlenül marad, különös jelenségképen tünik föl az ijesztő rém: e hon lakóinak kivándorlása!

Mindenesetre különös jelenség az, hogy szaporodásunk csekély-vagy éppen semmiségével szemközt miként léphet föl a kivándorlás szükségessége akkor, midőn a haza földjének megművelésére a munkaerő is hiányzik!? Erre feleljenek meg a nemzetgazdászok, a politikusok, — mi is sejtjük ugyan okát a termelés és fogyasztás közötti aránytalanságban föllelhetni, ami külkereskedelmünk megszoritott voltának esik rovására, — de erről ezuttal bővebben beszélni nem czélunk, csupán czikkünk homlokzatára irott czimének, mint egyik létező bajnak, kivánunk megfejtést adni a következőkben.

Eltekintve a bajok és betegségek sok százra menő alakjától, melyek a lakosságot meglepik és rövidebb vagy hosszabb időtartamra, évekre munkaképtelenekké teszik, most csupán a szürke-hályogról emlékezünk meg, mely betegség szemevilágától fosztván meg az embert, nemcsak hogy munkaképtelenné teszi a legtöbbnyire élete delén levő férfit, ritkábban a nőket, hanem mint keresetképtelen, családjának, közvetve az államnak terhére válik.

Ez az eset pedig éppen a legmunkásabb embereknél szokott föllépni és ezek számával fogy természetesen a munkaerő azok között, kiknek volna terük hol munkálkodni!

A számtalan betegség között, melyek az embert egész élettartamára munkaképtelenné tehetik, ez az, mely legkönnyebben gyógyitható és melynek gyógyultával ismét egy munkáskéz adható vissza a társadalomnak.

De közönségesen vagy kuruzslók kezei közé kerülnek, hol minden elgondolható ártalmas és czélszerűtlen badar beavatkozás folytán vagy odáig lesz vive a baj, hogy végre a gyógytudomány sem képes segiteni rajta, vagy megnyugosznak sorsukban, hogy: „hiszen az Isten adta s az Isten el is vette szemük világát!“ Vagy ha keresnek is orvosi segélyt, a mennyiben nem minden orvos foglalkozik — és nem is foglalkozhatik — szemészeti műtételekkel, ha lakásától távolabb eső városban lakó, vagy éppen a fővárosban kizárólag szemészettel foglalkozó orvoshoz lesz utasitva műtétel végett, elröstelli, vagy sajnálja a fáradtságot és ama kiadást, amibe hályogjának műtétele kerülhetne és inkább él nyomorogva s meghal vakon, mert ugy hiszi: a földnek igy is jó!

Pedig ha idejekorán műtétetnék szeme, még hosszu és aránylag kellemes életen át hasznos tagja lehetne a társadalomnak és busásan kárpótolhatná magát a kiadásokért, mibe helyzetének megjavitása került!

De hát hiába! A nép olyan, mint a gyermek! Saját javára vezetni, kényszeriteni kell, különben megnyugszik sorsában s e nyugalom oly dermesztő, hogy sirjába kiséri el!

Minél több a munkás kéz: annál több a végzett munka és legalább rendes körülmények között, annál több az eredmény, ami munka utón jövedelemmel szokott lenni. Minél több jövedelemmel birnak a haza polgárai, annál könnyebben felelhetnek meg a haza iránti kötelezettségüknek: az adónak, és minél több adó folyik be pontosan az állampénztárba: annál könnyebben vezethető az államgépezet; szóval egyiknek jólléte a másikat föltételezi!

Ha az állam alattvalóitól megköveteli az őt megillető részt, az alattvalók is megkövetelhetik, hogy az állam az ő fajlagos érdekeik előmozditására fajlagos intézkedéseket tegyen, mert egyszerre müveltté tenni nem lehet egy nemzetet, tehát kell, hogy addig, mig a közműveltség folytán önsegélyt keresésre megérik a nép, saját érdekében nyujtson segélyt az állam önkénytesen azoknak, kik még elég értelmek megtalálni azt!

A különben szomoru emlékezetű „Bach“-rendszernek volt két olyan intézkedése, a mely a nemzetre akarata ellenére reá erőszakolta a jobblétet. Ezek voltak: a közlekedés és kereskedelem emelésére számitott kényszer országut-épités — aminek mai nap is nagy szükében vagyunk — és az egészségügynek olyatén kezelése, hogy megyei és járásorvosok a kormány által levén kinevezve és fizetve, a népről egészsége ügyében — akarata ellenére is — gondoskodni voltak kénytelenek; — de különösen az országos szemészek bejárták az egész országot és a műtétel által meggyógyitható szembetegeknek visszaadták látásukat kényszer utján, s igy szereztek munkaerőt az országnak! — Emelték a közjóllétet, ébresztették a bizalmat a gyógytudomány iránt!

Azóta sok minden történt, tömérdek vasut épült, azonban az országutakon a sárba fulhatunk; közegészségi törvényünk is született; de népünk még nincsen hozzáérve, sem vagyoni helyzete nem engedi annak malasztjait élvezni, de a szürke-hályogbani elvakulás, a munkaerő fogyása évről-évre kérlelhetenül szaporodik, tehát rendkivüli eszközökről kell gondoskodnunk, melyek addig is, mig a nép vagyoni helyzete megengedi a költséges orvosi-segélyt igénybe venni; — illetőleg, mig művelt érzéke által annak igénybevételére hajtatnék: reá kényszeriteni a segélyt, mozgositandó országos szemorvosok kinevezésével, kik kormánybiztosi minőségben megyéről-megyére járva, a szükséghez mért nagyságu ideiglenes szemészeti kórházat rendezzenek be és a községek birái által összeirott, illetőleg a körorvosok által műtételre kijelölt egyének ama kórházakba bevitessenek annak idején — akaratuk ellenére is — és műtétetvén, a meggyógyulás idejéig — nyolcz-tizennégy napig — ottan ápoltassanak!

Ezen kórházaknak egyátalában nem szükséges ám nagyon költségeseknek lenniök, mert csaknem házilag kezelhetőleg állithatók föl minden nagyobb város vagy mezővárosban és időszakiak levén, semmi állandó beruházással nem járnak!

Ha figyelembe vesszük, hogy az ország 64 vármegyéjében megyénkint legkevesebb 200 szürkehályogban szenvedő vonatik el az ország közvagyonosodását előmozditók köréből évenkint, ez a 12800-ra menő ember megérdemli azt, hogy nyolcztiz szemorvost foglalkoztasson a kormány ezek megmentésére — pedig a valódi szám tetemesen nagyobb ám — hogy „amit elveszit a réven, megnyerje a vámon“ — mert egyuttal még humanisztikus cselekedetet is végez, ami még akkor is kötelessége egy ország kormányának, ha annak cselekedetéből egyenes károsulása volna!

A mondott körülmények között pedig csak haszonnal járhat az intézkedés; tehát megérdemli, hogy gondolkozzunk felőle, illetőleg: meggondolva tegyünk!!

A megfoghatatlan eljárás.

A deczemberi gyülésen — mint valamennyien tudjuk — bejelentetett Berényi József közgyámnak hivataláról lemondása.

Ezen ügy — mint a „Zala“ decz. 30-diki száma akkor kimeritően hozta — már a szabadelvű kör választmányi ülésén megbeszélés tárgyát képezte, a hol Babóchay György polgármester, mint választmányi tag, felvilágositó észrevételeiből félreismerhetlenné vált, hogy a közgyámot füleg azon körülmény sarkalja időközünkint meg-megujuló lemondási elhatározásával, hogy azon mintegy 3—4 ezer forra rugó árvatári követelés, mely 10 év alatt (!!) behajtás végett a városi ügyész és Albanich József kezeinek kiadatott, behajtásáról vagy a biróí eljárás mibenlétéről semmiféle elszámolás vagy jelentés nem történt.

Ezen megfoghatatlan eljárás (!!) a polgármester szerint is sürgősen földeritendő levén, a szabadelvű kör megállapodásához képest tétetett meg az inditvány, hogy egy bizottság küldessék ki, mely haladéktalanul megvizsgálván a kiadott követelések behajtási processusait a legközelebbi gyűlésnek jelentést tegyen.

Ezen bizottság tagjaivá Eperjessy Sándor, Pilhál Ferencz, Orossváry Gyula és Baboss László képviselők választattak meg.

Azóta már városi közgyűlés is volt és megfoghatatlan okokból, pedig az volt a legközelebbi gyülés a másikhoz, az a sürgősen földeritendő ügy szóba se került, azóta a kiküldött tagok közül egy által a polgármester ur mindjárt másnap-harmadnap felkéretett, hogy az adatokat Eperjessy Sándor urnak adja ki a vizsgálat megejtése végett, Eperjessy Sándor ur pedig vagy két izben felszólittatott, hogy a vizsgálatot az első hét folyamán tartsa meg, nehogy az illetők hetekig, hónapokig ily súlyos gyanusitás és vád által csak érintve is legyenek. Mi történt! Megfoghatatlan eljárás! Semmi! A sürgősen földeritendő ügy — elaludt! A „Zalai Közlöny“ január hó 1-ső számában, ahol az egész vizsgálatnak alapul szolgáló közlemény majdnem rágalomnak kimondatik, Berényi József lemondása az egész ügygyel semmiféle összeköttetésben nem levőnek kimutattatik a elmondatik, hogy a városi képviselőtestület félrevezettetett, a 3—4 ezer forint és 10 évről szóló követelések s azok behajtási processusait illető állitások koholmányok, sőt még idéztetik az is, hogy mikor tétettek jelentések — mindez agyonhallgattatik — és maig is a vizsgálat tárgyában a legkisebb mozzanat sem történik. Megfoghatatlan eljárás! Ásiai állapotok!

Elvárjuk a szabadelvű körtől, a városi képviselőtestülettől, hogy ily aszegyenletes játékot magával többé játszani nem enged — s a közönség pedig ilyenekből megismerheti, hogy a szó szoros értelmében mi a „megfoghatatlan eljárás!“

TÁRCZA.

Budapesti levél.

(A „Kisfaludy-Társaság“ 35. közgyűlése és lakomája. — Faragó Ödön felolvasása. — Asszonyok a miniszterekné. — Az akadémiából.)

Vasárnap reggel tartotta a „Kisfaludy-Társaság“ 35. közgyűlését az akadémia disztermében. A közönség — különösen a nők és az ifjuság — mely minden szép és hazafias iránt oly élénk részvéttel viseltetik, már korán megtölté a termet és mikor Gyulai Pál a társaság elnöke a közgyűlést megnyitotta, a nagy terem minden zugában tele volt. Megnyitó beszédével azzal foglalkozik, hogy visszautasitva ama vádat, mintha a külföldi irodalmi termékek átültetése káros volna. Amennyiben azok gyengék: igen; de a kitűnőbb művek jeles forditása csak hasznos lehet. — Ez után Bőthy Zsolt titkár olvasta fel jelentését a mult évről, melyben felsorolja a társaság által kiadott műveket, a társaság működését és végül megemlékezik ama sulyos csapásról, mely a társaságot Arany János és Greguss Ágost halálával érte.

Majd Szász Károly lépett az emelvényre, hogy igazi szónoki ihlettel, mondja el gyönyörű emlékbeszédét Lukács Mórics felett. Megkapó szavakkal, meghatottan ecseteli szeretetét anyja és később neje iránt és miután családi visszonyaival már bőszabban foglalkozott, áttér irodalmi tevékenységének ismertetésére, megemlitvén, hogy 40 évnél tovább volt a társaság tagja. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Dalmadi Győző olvasta fel két hangulatteljes elegiáját „Ismerős táj“-t és „Egykor és most.“ A gyönyörű költeményekért hosszasan megéljenezték a szerzőt, ki után Zichy Antal olvasta fel nagyérdekű tanulmányát „Széchenyiné gróf Széchenyi István hiteléről.“ Zichy elő adja, mennyi ellenséget szerzett magának Széchenyi e művével, sőt egyes főurak heveseen megtámadták érte, mások sajnálták, hogy ő, ki annyit használhatott volna hazájának, tehetségét hazája ellen használja fel. De özv. Zichy Károlyné, ki később neje lett és e művet német forditásban ismerte, már akkor nagyon kedvezőn biráita.

Ezt követte Baksay Sándor szép novellája, mely méltó záradéka volt a fényes gyűlésnek. A közönség, élénk figyelemmel és derültséggel hallgatta a nagyon csinos novellát, mely után szétoszlott. . . . .

A gyűlés után diszebédre mentek a tagok, hol Ágai Adolf éljenja általános tetszésben részesült, mely ekép szól:

Lyrai tört csibe leves. — (Sherry)
Trónhagyó fogas á la Chambord. — (Egri)
Ökör hátszine kritikai nyársonsülve és engesztelő fűszeléktől körülczirógatva (Magyarádi.)
Tyukhár mi ennoch barna pirosra sütve,
Saláta, kisebbségi ecettel és bistató olajjal. —
Boffott (neutrális nyalánkság.)
Diplomatikus tejszin, mely fagylalt is, tejszin is.
Sajt, gyümölcs és haza vinni való vegyes sütemény.
Fekete kávé, finom liquor (Pezagó).

Már az ebédet vig hangulat előzte meg, mely az után csak fokozódott. Toasztokban és pattogó élczekben meg adomákban nem volt hiány. Hogy is lehetne, hol Gyulai, Ágai, Bartók, Degré, Ba' say stb. vannak.

Ugyanezen a napon tartotta Faragó Ödön hazánkfia is felolvasását a vigadóban. Faragó, ki mint a kinai tengerészeti vám egyik fő hivatalnoka van alkalmazva és most csak szabadságidőre van itthon, ez alkalommal bővebben foglalkozik kinaiak müvészetével, és a kinai nőkről.

A mig nálunk a müvészet a tudománynyal karöltve jár, náluk ellenkezik; a szinészt nem becsülik többre, mint nálunk a vándor komédiásokat, daczára hogy Pekingben épitett szinházak vannak, hova azonban csak a nép jár. A festészeti pályára szintén nem adja magát más, mint a legalsóbb kasztok szülötte.

A nőkről megemliti, hogy 10 éves korukig férfiruhaban iskolába járhatnak, hol leginkább kézimunkára tanitják őket, de az irás és olvasásban is nyernek oktatást. Beszél tovább az iskolák fontosságáról az irásról; az alfabétát elfogadják ugyan, de nem használják; jegyeik praktikusabbak, mert oly gyorsan irnak mint a hogy beszélnek. Ha a leányok már megnőttek odaadják egy férfinak, kit ő még soha sem látott. A házasságnál csak az a főfeltétel, hogy egy napon és órában született legyen férj és nő.

Vasárnap fogadta a tizaeszlári zsidók nejeit Pauler igazságügyminiszter és Tisza miniszterelnök is. Sokféle küldöttség jön a fővárosba, de ennél különösebb még nem volt. Egyszerű falusi asszonyok, falusi ruhában és falusi nyelvezettel, csak arcsuk árulta el a zsidó tipust. Sirva kérték a miniszereket, tegyenek valamit érettük; ne kegyelmet adjanak, hanem igazságot szolgáltassanak, siettessék a végtárgyalást, mely férjeiket bizton visszafogja nékik szolgáltatni, mert annak biztos tudatában vannak, hogy ártatlanok. Mindkét helyen megnyugtató választ nyertek . . . .

A T. Akadémia II. osztályának havi gyülésén, hétfőn, Gyárfás István r. tagés Wertheimer Ede vendég értekeztek. Gyárfás a jászkunok történetéből olvasott fel. Előadta, mily gyászos napokat kelle érniök a mult század első éveiben, mig csak Rákóczi fel nem szabaditotta őket. A bécsi udvar mindig azon volt, hogy a magyar kiváltságosokat megrövidittse. 1702. márczius 22-én csakugyan eladta a bécsi kormány jászkunok birtokait egy német rendnek és igy ők jobbágyok lettek és 34 évig kelle szenvedniök, mig végre visszakerültek birtokaik Rákóczi hatalmas pártfogása folytán; ez volt a német vitézi rendnek utolsó szereplése hazánkban.

Wertheimer Ede, Napoleon viszonyairól Magyarországhoz, olvasott fel nagyérdekű történelmi tanulmányt. Napoleon két nemzettől várt legtöbbet: a magyartól és a lengyeltől. Tudta, hogy ha ezek fellázadnak, Ausztria és Oroszország meg less törve és előtte nyitva less Európa; azért akarta felszabaditani Magyarországot és önálló királyággá tenni. De a magyarok keblén még fájt az 1795. seb és azért nem voltak áthatva a forradalom eszméjétől. Hasztalan volt a francziák minden fogása, hazánkban irtóztak a forradalomtól és bár voltak néhányan, kik belátták annak üdvös következményeit: a népet nem volt bátorságuk a bécsi kormány ellen felbujtani . . . .

A szini világból most semmi ujat sem közölhetek majd a jövő héten; akkor kerül szinre az uj operette „A koldusdiák“ melyet Bécsben oly nagy hatással adnak, és a nemzeti szinházban Csiky legujabb drámája „Bozóti Mária.“

KÁRPÁTI MANÓ.

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.

„Légrád közegészségügyi monographiája 1873—1881. évi időközről.“

Irta Terszánczky József Kanizsajárás tiszti orvosa.)

(Folytatás és vége.)

A megtörtént részletezés után a feltüntetett sokoldalu egészségelleni hatányokkal szemben csodálni lehet, mikép tudta magát e község annyira is fenntartani, amikép fenntartja. Szerencsének vélem inkább, mint czélszerű védekezésnek, intéskedésnek, mert annyi bisonyos, hogy sem vagyoni, sem közegészségi szempontból komoly támogatással nem kérkedhetik. Erkölcsi kötelességgé vált szerint azok vagyoni, szellemi és közegészségügyi állapotának jobb lendületet adni és hogy minő módon lehetne e czélt legbiztosabban elérni, elmondom efeletti nézetemet, meggyőződésemet, amint következik. Ugyanis:

1.) Árvizeitől leendő menekülhetésére árvismentes helyre leendő költözködésénél biztosabb módot nem ismerek és nincs is, mert a Dráva szabályozhatlan. Kisebb árvizek ellen megóvhatja

A mi rendőrségünk.

Ama jelszó, amelyet a főkapitány ur megválasztása alkalmával elhangoztatni bátor volt, hogy: „ha nem volt eddig ő kapitány — lesz!" sajnos, csak jelszó maradt. A mi rendőrségünk, amióta törvénybe iktattatott (1881. 21. 3.), hogy a rendőrség szolgálatrakész, páratlan erélylyel és emberszerető kimélettel köteles eljárni működésében, mintha csak az emberszerető kiméletet, a „humanizmust" találta volna érdemesnek követni egész a laisses fair laisses passé-ig, a pártatlan erélyt annyira viszi, hogy az osztó igazság mérlege kezében sem jobbra, sem balra le nem sülyed, már csak azért sem, mert szerinte ugyis mindenkinek igaza van; — vagy ha igaza nincs is — az ilyen meg csak városi képviselő vagy éppen cseléd, akin a birságot behajtani ugysem tanácsos vagy ugysem lehet. (Járdatisztogatások!)

Az állatkinzás nálunk bevett szokás, amelyet ha csak az állatvédegylet nem fog megszüntetni, a mi rendőrségünk bizonyára nem, hiszen a mi rendőreink, sőt még biztosaink is sokkal fontosabb dolgokkal: más hatóságok ügyeinek elintézésével vagy az igtatással töltik idejüket és a nyilvántartással; erre pedig 2 alkapitány (persze a kis-kanizsait ide beosztani nem lehet, ha semmi dolga sincs is,) éppen nem elégséges, mert az átiratozás és a nyomozás maga elveszi két ember idejét s igy minden egyébre marad maga a főkapitány ur és 18 esetlen rendőr. Azért a mi Kanizsánkban nem is látni, hogy emez vagy amaz utczasarkon konstábler ácsorogna sem éjjel, sem nappal, de annálkevésbé a külvárosokban vagy pláne Kis-Kanizsán.

Népesebb hetivásárokban a kocsi és más közlekedés fönnakad; a járdákon nem lehet menni a kirakott és éppen a járdákra rakott áruk miatt; — nyári estéken pedig székeken és padokon vagy egész társaságokon kellene keresztül menni, ha eszünkbe nem jutna, hogy hiszen sétálni éppen e miatt nem mehetünk.

A mi Kanizsánkban a zárórák sem korcsmákban, sem kávéházakban divatban nincsenek, hát még a házkapuknál — de azokat mégsem lehet bezáratni, mert legtöbb házon kapu sincs, vagy ha az van, zár nincs.

Van e városnak 18 ezer lakosa s ehez van egy főkapitánya, 2 alkapitánya s egy rendőrbiztos, ezeknek kellene vinni a figyelő, megelőző, fölfedező s átalában a közigazgatási rendőrséget: s mit tapasztalunk?

A rendőrség, amely a városi tanácsot intézkedéseiben támogatni; a szabályrendeletek, a városi hatóság határozatainak megszegését meggátolni; az áthágást elkövetőket kinyomozni volna hivatva erélyes föllépést nem ismervén: még intézkedéseinek foganatba vételekor, a közönségtől — tekintélye rovására — inszultáltatik, parancsai és utasitásai — a birság be nem hajtása vagy ki nem vetése fejében — nem foganatosittatnak s a legégetőbb teendők — bizonyos egyének, idők vagy czélokra való hátgondolattal — érvényen kivül hagyatnak.

A kihágási törvény napnál világosabban mondja, hogy aki az utczán vagy téren árúkat lerakat s ezuttal a szabad közlekedést gátolja, 50 frtig birságolható, az estéli sétáló közönség (éppen a városházzal átellenben,) tapasztalhatta, hogy mi nálunk még e törvény nem lépett hatályba.

Legrosszabb lábon áll azonban városunkban a közerkölcsiség és szemérem érdekeinek megóvása, — nem magát a szorosan vett prostituczíót értjük; de ama magányzókat, akik — mint élődi növények — foglalkozás nélkül csavarognak korcsmákban, vendéglőkben és az utczákon; tisztességes nő valóban félve teszi ki a lábát attóli félelemben, hogy utonutfélen, nyilvános helyeken, festett arczokkal s feslett erkölcsü személyekkel találkozik; s nem mondhatjuk, hogy ezt szigoru fölügyelet mellett korlátozni ne lehetne. A téli idényt, a vendéglők melegét fölváltotta a sör- és zöldfakert ideje; hogy a botrányok, a melyek a fiatal gyermekek szivét, erkölcsét megrontják, ha kell drasztikus eszközökkel is megakadályoztassanak.

Piaczi rendőrségünk nincs. Ama szabályok, melyek nagyobb városokban a lakósok érdekeit a kofák kapzsiságával szemben védelmezik s az általuk űzött monopoliumoknak az árakra nézve korlátot szabnak s bizonyos záróra előtt a kofavásárt meg nem engedik, mint afféle jó szokás, nálunk ismeretlen, s igy a közönség — talán a rendőrség nagyobb kényelme kedvéért vagy a piaczi rendőrség szabályozatlansága kedvéért — tűrni köteles, hogy kettős áron tegye meg bevásárlásait.

Hogy a mezei rendőrség mily állapotban tartatik, arról kellőkép meggyőződhetik az, ki az utat Szent-Györgyvár felé ismeri, s tudja, hogy az ut melletti fák minden évben levagdaltatnak és hogy az elültetett fák soha nem öntöztetvén és gondoztatván, kiszáradnak.

A tűzoltóság, — melyet a város kellőkép oltalmába fogadott — habár a tűzrendőrség teendőit lényegesen megapasztotta; erélyes fölszólalások tárgyát képezte, mind a hely, mind a számtalan tűzeset, mind ama hiányos rendőrségi intézkedések következtében, melyek a lajtok és kádak kapcsok, csáklák és létrák tekintetében már fölhozattak — s amelyek, miut helyesek, mindenütt e ismerést leltek s amelyek azonban városunkban a mai napig sem foganatositvák.

A kézi-zálog kölcsön-intézetek pedig valószinüleg elkerülik — vagy tán jódolgukban — nem igénylik a rendőrség figyelmét; pedig van egy törvény, amelynek értelmében vajmi jó volna azok kezelését megvizsgálni és meggyőződni sokról, amelyek a törvény szabályaival alig összeegyeztethetők.

Legyen bár rendőrségünk azért akárhány tagból álló s legyenek a hivatalok bármennyire irodai munkával telitve, mindenki be fogja látni, hogy az a közönség rendőri érdekeit, más hatóságok és átiratozásoknak veti alá, hogy személyzetének csekély számával, s beosztásának helytelenségével, egy szóval mai ósdi rendszerével megfelelni képtelen; hogy a lakosok élet- vagy térti-biztonsága, egészsége, személyes szabadsága vagy vagyonára nézve közvetlen veszélyek elháritására vonatkozó intézkedések csak a vaksors vagy a véletlenre vezethetők vissza s hogy nem marad más hátra, mint ama kivánat, vajha a rendőrség fölismerve igazi föladatát, erélylyel fogna hozzá — a tanács támogatása mellett — ama lényeges szervezkedéshez, mely a rendőrségi személyzet szaporitása mellett képessé teendi az emberek gonosz akaratából, vigyázatlanságából, a természeti elemekből vagy éppen az emberi akaratból, független eseményekből keletkező veszélyek elháritására!

Nagy-Kanizsának közegészségügyi szervezkedése tárgyában.

Közegészségügyi jegyzőkönyv,

mely felvétetett Nagy-Kanizsán 1883. évi február hó 14-én a közegészségügyi bizottság ülésében.

Jelen voltak

Dr. Schreyer Lajos elnök, Baboss László ügyvéd, Práger Béla gyógyszerész, Dr. Szukits Nándor orvostudor. Tersánczky József járási orvos bizottsági tagok.

Tárgysorozat.

1.) Az izraelita hitközség majorságölő-helyiségéről vélemény.

2.) A nagy- és kis-kanizsai községek közegészségügyi viszonyainak nyilvántartása iránti véleményes javaslat.

Vélemény.

1.) Az izraelita hitközség majorságölő-helyisége felett vélemény.

A bizottság tudomásul veszi a jelzett tárgyban kimondott véleményét az épitészeti bizottságnak és minthogy azt a közegészségi viszonyokkal teljesen megegyeztethetőnek találja, azon véleményt elfogadja és a kijelölt helyet a felsorolt berendezési feltételek megtartásával elfogadhatónak véleményesi azon kötelezettséggel, hogy nevezett helyiség és az ottani kezelési mód a községi orvosok egyike által ellenőriztessék és az eredmény a közegészségügyi havi jelentésbe befoglaltassék.

2.) Nagy- és Kis-Kanizsa községek közegészségügyi viszonyainak ellenőrizhetése tárgyában hozott véleményes javaslata.

1.) A közegészségügyi bizottság szükségesnek tartja, hogy a két községi orvosnak közegészségügyi havi jelentése a tanács utján, mielőtt a hivatalból tudomásul vétetnék, a közegészségügyi bizottságnak adassék ki felülvéleményezés végett. Azért véli ezt szükségkép eszközölni, hogy mint érdekelt félnek első sorban legyen tudomása a közegészségügyi viszonyokról, mozzanatokról, de másrészről azért is, mivel a közegészségügyi szolgálatok felett senki nem őrködhetik szakavatottabban a jelzett bizottságnál, mely első sorban van hivatva a netán felmerülendő hiányok iránti intézkedések mimódoni megejthetésére véleményes javaslatokat beterjeszteni.

2.) Szükségesnek tartja, hogy a közegészségügyi havi jelentések csak akkor vétessenek hivatalból tudomásul, midőn azok a bizottság által felülvéleményeztettek és elfogadhatóknak nyilvánittattak s csak mint ilyen számittassék be. De kéri egyuttal a bizottság a tek. városi tanácsot, legyen szives aziránt is intézkedni, hogy a havonként beérkezett közegészségügyi jelentések tartalma az évnegyedenként megejtendő városi képviselőgyülésben is előterjesztessék, mert nem tartja elégségesnek, hogy a közegészségügyi viszonyokkal csak a tanács, a megye törvényhatósága ismerkedjék meg, hanem igenis szükségesnek tartja, hogy azokkal a legközelebb érdekelt fél t. i. Kanizsa közönsége is megismerkedhessék.

3.) A bizottság nagyon sokon vette, hogy a tanácskozásban egyik községi orvos sem vett részt, holott meghivattattak és őket érdekelheti első sorban a közegészségügy. Ebből kifolyólag fe kéri a bizottság a tek. tanácsot, szíveskedjék aziránt intézkedni, hogy jövőre a közegészségügyi bizottság által tartandó ülésekben a községi- és az állatorvos utak részt vegyenek.

4.) A község közegészségügyeinek kezelése, a közegészség előmozdithatása és megőrizhetése czéljából a közegészségügyi bizottság saját körében önként teszi azon ajánlatot, miszerint hajlandó ezentul havonkint a hónap bekezdésével ülést tartani, ezen alkalommal a havi jelentések és egyéb beérkezések alapján véleményes befolyást gyakorolni a közegészség előmozdithatása és megőrizhetése czéljából és ebből kifolyólag kéri a tek. tanácsot, hogy ezentul a közegészségügyi havi jelentések a hónap 3 első napjainak egyikén hozzá áttétessenek.

A bizottság üléséből.

A harmadik gyógyszertár ügye.

Akár ide, akár oda: Nagy Kanizsán még egy harmadik gyógyszertár is fenállhatna — és pedig anélkül, hogy a másik kettőnek vagy a közönségnek hátrányára válnék. Engedélyezhetőnek nyilvánitjuk már csak azon okból is, mert jelenben, mikor az egyetem kölöbszámra adja a gyógyszerészeket, az engedély megadása vagy megtagadása alkalmával nem azon szempontból kell kiindulni, hogy aki például eddig 18—25 forintot forgatott évenkint, ne legyen kénytelen kevesebbet forgatni és nyakra, főre gazdagodjék, hanem azon körülményt kell tekinteni, hogy másnak is kell élni. Mivel pedig a falukat gyógytárakkal elárasztani nem lehet, csak is városban kell keresnie letelepedési helyét minden gyógyszerésznek.

Nagyon furcsa az, hogy Nagy-Kanizsán akárki rendezhet üzletet; jöhet ide orvos, bába bármennyi, és senkinek, még a törvényhozásnak se jut eszébe arra gondolni, hogy miként fognak azok egymással vagy a már régebben letelepedettekkel szemben élhetni; — engedik a concurrenseket szaporodni, mint a gombát; türik, hogy élhessenek vagy veszhessenek. És mikor a gyógyszertárak szaporitása forog kérdésben, sajátos állapot áll be és legtöbb esetben igazán méltatlanul töretik ketté folyamodó felett a

---

ugyan magát holmi vizépitkezéssel, de ilykép czélját el nem érheti, mert amit ilymódon részben megmenthet más alkalommal a robamos árviz mégis mindenétől megfoszthatja. És az csak idő kérdése, mikor szakgatja el a város északi részét tetszése szerint, s hogy mikor hat a község bensejébe, hogy elvégre Légrádnak nyoma se maradjon.

Átköltözködésre egykor ugyis sokat költekezett, kitüzte pedig e czélra a „Szt. háromság"-nak nevezett erdőrészt és kár, hogy tervét elejtette, mert e hely árvizmentes, száraz, védett, talaja megterem mindent, nemcsak kukoriczát, burgonyát és káposztát.

Kanizsa járásában a garabonczi község szolgálhatna e tekintetben például mely község ezelőtt néhány évvel oly sik és vizes helyről költözködött a partra, hol soha egészséges nem volt, s ahol egykor a járványcholera rémületes pusztitást tett, a váltóláz, vérszegénység nagymérvben volt észrevehető. És most mindazoktól ment, örvend jó egészségnek, elfeledvén átköltözködési költségeit, most vagyonos és életre való község.

2.) Épitkezzék a község bármely helyen ujból, vagy mostani helyén, szükséges, hogy „**épitészeti szabályok**" szerint történjék az, és kell, hogy ilyent a törvényhatóság állapitson meg, de rendelje el egyuttal azt is, hogy „**tüzoltó egylet**" szerveztessék. Czélja legyen módozatokat kijelölni az épitkezésnek szépitészeti, tűzvészmentességi és egészségi feltételeknek megfelelőleg történendő eszközölhetésére.

3.) A szeszes italokkal való visszaélés meggátolhatása czéljából foganatositandók lennének az uj rendőri törvény 1879. XL t. czl 74, 84 és 85. §§-ai, melyek egyenként következőleg szólnak:

74. § Vendéglősök, korcsmárosok vagy kávéháztulajdonosok, akik vendéglőjükben, korcsmájukban vagy kávéházaikban a hatóságilag megállapitott zár órákon tul vendégeket időzni engednek, ugyszintén, akik a hatósági közegek azon meghagyásának, hogy helyiségeiket zárják be, nem engedelmeskednek, valamint azok is, akik a hivatásában eljáró hatósági közeget be nem bocsájtják, vagy eljárását akadályozzák, vagy pedig vendégeiket az elől elrejtik: ötven forintig, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésük kiállásától két év nem mult el: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők."

„Azon vendég pedig, aki a záróra után a vendéglős, korcsmáros, kávéháztulajdonos vagy ezek megbizottjának, vagy a hatósági közegnek felhivására el nem távozik, vagy elrejtőzik, huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő."

„84. § Aki nyilvános helyen botrányt okozó részeg állapotban jelenik meg: huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő."

„85 §. Aki mást korcsmában vendéglőben, utczán vagy más nyilvános helyen szándékosan lerészegit, továbbá akik szeszes italok eladásával iparszerüleg foglalkoznak és ezek megbizottjai, ha részegnek, noha ezen állapotát tudják, még szeszes italt adnak: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők."

„A pénzbüntetés száz forintig emelhető: ha a kihágás a tizennegyedik évet még be nem töltött kiskoru ellen követtetett el."

„Ha a kihágást oly egyén követi el ismételve, ki szeszes italok eladásával iparszerüleg foglalkozik és emiatt már kétizben büntetve volt, amennyiben utolsó büntetésének kiállásától két év nem mult el: üzlete folytatásától is három hónaptól egy évig terjedhető időtartamra eltiltható."

4.) Szervezzen a község anyagi és szellemi fejlődhetésére „**olvasókört**", — „**dalárdát.**"

5.) Vagyonosodhatására kérjen a kormánytól „**ipariskolát**", hogy több keresetforrás nyillása által emelhesse anyagi jólétét. A magas kormány pedig legyen engedékeny a község megadóztatásában és legyen kegyes a született hülyéket, elmebetegeket, mint munka- és kereset-képteleneket a hadmentességi adó alól felmenteni.

6.) Rendezze szegényi ügyét „**szegényi szabályok**" szerint.

7.) Erkölcsi szempontból intézkedjék a község, a törvényhatóság, az egyház aziránt, hogy a házaspárok könnyelműen egymást el ne hagyhassák, ne türje el az ágyasságot, állja utjat ilykép a törvénytelen gyermekek szaporodásának és erkölcsi szempontból gondoljon arra is, hogy megbetegülési esetekben a 7 évnél fiatalabb gyermekek és a szegények rendes gyógyitásban részesüljenek, ellenkező esetben foganatositassanak az 1876. évi 14. közegészségügyi t. cz. következő §§-ai.

„20. §. Aki a gyermekek ápolására s gondozására törvényszerüleg hivatva van, vagy azt magára vállalta, tartozik a 7 évnél fiatalab gyermeket megbetegedés esetén mielőbb orvosi segélyben részesittetni."

„21. §. A 20. § ban foglalt kötelezettség elmulasztására ott, hol helyben vagy a közegészségi körben orvos van, 10 frtig terjedhető birsággal, esetleg két napi fogsággal büntetendő. E büntetés a kihágás mérvéhez arányositandó s annak legmagasb foka csak ismétlés esetében alkalmazandó."

„23. §. Minden halottkém tartozik az orvosi gyógykezelés hiányában meghalt 7 éven alóli gyermekekről a községnek, ez pedig a közegészségügyi ügyekben első foku hatóságnak jelentést tenni."

8. Foganatosittassa a község mielőbb azon határozatát, melyet uj iskolaház épitésre vonatkozólag hozott. Ne halogassa foganatositását, ha annak szükségességéről évek óta meg van győződve, mert a halogatás csak telézni fogja a bajt. És hogy a czélnak megfelelő épülethez juthasson, gondoskodjék egészséges helyről, téres, világos szobákról, állitson a tanszobákba belülfüthető kályhákat, még inkább rendezzen legfütést, mert ezek erős léghuzás nélkül magukon keresztül viszik az élenyben fogyatkozó, s a légenyben szaporodó egészségellenes levegőt s hoznak be üde levegőt. Csináltasson légforgatókat, mert ezek ismét erős bb léghuzás nélkül cserélik, javitják a levegőt naphosszat. Rendezzen ahoz „**iskolaudvar-kertet**", könnyen használható kuttal.

Egyelőre rendelje el a jelen használatban levő iskolaépületekre, a három hitfelekezet tanszobáira a légforgatókat.

Tekintettel arra, hogy a görvélyes vérkorcsosodás, kórhajlam fejlődésének leginkább utját lehet állni a kisgyermekkorban, a helyes testi nevelés, testi edzés által, a csukamájolaj-, a jod-, a vasfélék- és a cserénytartalmu szerek élvezése által, azért is feltétlen szükség gondolni arra, hogy a három évet meghaladott gyermekek számára életkoruk 7-ik évéig „**kisdedovoda**" alakittassék, neki megfelelő udvarkerttel és játékszerű testgyakorlati készletekkel.

Épen nem volna felesleges ezen intézetben a gyermekekkel felhasználtatni a csukamájolajat, hogy ebből tanitójuk kezéből mindegyike egy kávés-, utóbb gyermekkanálra való mennyiséget bevegyen. Négy éven át ilykép hogy nagy eredményt lehetne feltüntetni, kétségbevonhatlan. Utasitandók lennének a szülők, hogy gyermekeiknek reggelitül makkávét, a nap egyéb időközében pedig gyümölcsöt adjanak, mert e kettő cserenynyel, mint görvélyellenes alkatrészszel bir.

9.) A görvély, igy a kretinizmus fejlődésének, terjeszkedésének megakadályozhatása czéljából felette szükségesnek tartom, hogy a tanórák egy napra átlag négy órában állapittassanak meg legkivált a kath. hitfelekezet leányosztályában, mert ezen osztályben legfelismerhetőbb a görvélyes vérkorcsosodásra, a kretinizmusra való hajlam.

10.) A testgyakorlat hatalmas óvintézmény a vérkorcsosodás ellen, mely kitünően edzi a testet óvintézmény a lélek számára, a későbbi életrevalóságra. Mondhatni ezt is szükséges intézménynek Légrád részére. Szükséges ezserint, hogy a község „**közös gymnastikát**" rendezzen be, ossza be a tanmódot enyhébb, erősebb és legerősebb gyakorlatokban az ovodások, a népiskolabeliek és a korosabbak számára.

11.) A tanulók számára rendeztessék „**nyári hideg fürdő**" a szabadban bármi módjával, és köteleztessenek az iskolás gyermekek jobb napokban tanitójuk kiséretében és felügyelete alatt hetenként néhányszor megfürdeni, hogy ezáltal alkalma' nyerhessenek a szorgalmas és szükséges mosakodásra, a felfrissülésre, az edzödhetésre és gyógyulhatásra.

12.) De hogy mindezeknek eleget tenni lehessen, elkerülhetlenül szükséges a közönség és az iskolás gyermekek számára a helyi viszonyokkal megegyeztethető népszerü „**egészségügyi szabály**" czime alatt oly utasitást adni, mely által mindenki könnyen felismerheti az egészségellenes hatányokat, megtanulhatja azon módokat, melyek által azok eltávolithatók, hatástalanithatók a közegészség előmozdithatására és megőrizhetésére.

Törekedjék vállvetve a község, az egyház, — a néptanitói közeg, a közegészségügyi bizottság ugy mint az olvasó kör, hogy a netán létesitendő népszerü egészségügyi szabály kiosztassék, közfigyelem tárgyat képezze, a nép magáévá tegye.

Engem azon meggyőződés kecsegtet, hogy a felsorolt viszonyokkal szemben ily, vagy ezekhez hasonló intézkedéseknek erélyes és kitartó foganatositása által a légrádi közönségnek anyagi, szellemi és közegészségi jóléte annyira előmozditható és megőrizhető lenne, hogy ezáltal egykor aranykorra virradna, melyben méltó hálával fogna visszaemlékezhetni jótevőire.*)

---

*) Üdvözöljük czikkirőban az ügy- és Légrád közön égének jobb, kedvezőbb viszonyokba juttatása iránt tanusitott nagy buzgóságát, fáradhatlan munkásságát. Tartsa őt az ég sokáig testi és lelki erőben, hogy tudományos képzettségét más községek is élvezhessék Reméljük, hogy nemes iránya, törekvése lelkesitő példa lesz más hivatalos orvosoknak. Legyen is, mert annyi bizonyos, hogy a közegészség előmozditásában és megőrzésében az övéhez hasonló „monografiák" nélkül sikeres szolgálatot tenni lehetetlen. — Kérjük szives közreműködését ezentulra is. Szerk.

fekete pálcza. Éjen vagy vessen, az egészen figyelmen kivül hagyatik,

Nem mondható ugyan a harmadik gyógytár felállitásának feltétlen szükségessége, de bizonyosan mondhatni: ha létre jön, anélkül fog az fanállhatni, hogy a jövödelem megosztása miatt bármelyik is szánandó helyzetbe jöhetne; még kevésbé, hogy az által a közönségre bármi kár is háramolhatnék. A három gyógyszertár korán sem fogna oly szegény lenni, mint aminő gazdag most a kettő.

Legyünk igazságosak, méltányosak, engedjünk élni körünkben másokat is! Es polgári, erkölcsi kötelességünk.

Zalamegye

közigazgatási bizottságának Zala Egerszegen f 1883 évi febr hó 13-án tartott havi rendes ülése jegyzőkönyvéből.

220.
kb 1883.

A folyamatban levő földadó szabályozási munkálatokat illetőleg ezuttal felemlitetvén, hogy a kerületi kataszteri bizottság által megállapitott összes kataszteri munkálatok s a mintaterek jegyzéke már tényleg a községeknek kiküldettek oly felhivással, hogy a kimutatások szerint a községre alkalmazott osztályok számára, az osztályonkinti tiszta jövedelemre és a felállitott mintaterek helyességére nézve a község részéről netán felmerülő vagy egyes birtokosok részéről bejelentett észrevételeket a kiadott rovatos kimutatásba foglalva folyó évi márczius hó 2-ig a becslő járási földadó bizottsághoz beadják; — nehogy tehát e törvény által a községek s az összes érdekelt egyeseknek netáni kifogásaik megtételére nyujtott ezen alkalom fel használása csupán az arróli értesülés és az ügy ismeretének hiánya miatt mulasztassék el, e végből szükségesnek látja a közigazgatási bizottság tüzetesen és különösen is elrendelni:

1-ör. Hogy a községi elöljárók a kiküldött kataszteri munkálatokról és a kifogások megtételére kitüzött határidőről az érdekelt birtokosokat azonnali kellő közhirrététel utján értesiteni és ugy a község részéről netán felmerülő valamint egyes birtokosok által bejelentett észrevételek az arra szolgáló rovatos kimutatásba foglalva a kitüzött záros határidőig az illető becslő járási földadó bizottsághoz beadni elmulaszthatlan szoros kötelességüknek ismerjék.

2-or. A fentebbi intézkedés kellő és pontos foganatositásának biztositása czéljából utasittatnak a járási szolgabiró urak, hogy a hatóságuk alá tartozó összes községekben a kiküldött kataszteri munkálatok és a kifogások megtételére kitüzött határidő azonnali kellő kihirdetésének megtörténtét, valamint a községek vagy netán egyesek által bejelentett kifogásoknak kellőidőben és illető helyre leendő beterjesztését saját személyes eljárásukkal és a szükséghez képest a községek beutazásával is közvetlen eszközölni fel adatuknak ismerjék,

3-or. Az ügy fontossága és sürgős érdekénél fogva kivánatos levén az, hogy a községek a járási földadó bizottságok által is ez érdemben kellőleg figyelmeztessenek és az ügy felől a szükséghez képest felvilágositassanak: ugyanazért a közigazgatási bizottság jelen végzés körlésével felhivni határozza a megyebeli járási földadó bizottságokat, hogy az idő rövidsége tekintetéből azonnal kiküldendő tagjaik által a községek e részbeni figyelmeztetését és a törvényszabta orvoslatnak a szükséghez képesti érvényesitését saját részükről is eszközölni ne terheltessenek.

Miről jelen végzés a járási szolgabiró uraknak, továbbá a megyebeli járási földadóbizottságok részére azok elnökeinek, végre miheztartás és kellő foganatositás tekintetében a megyebeli összes községeknek is kiadatni határoztatik. — Kmf. Főispán s közigazgatási bizottsági elnök ur helyett:

SVASTITS BENÖ s. k.
alispán.

A közönség köréből.*)

Muraközi iskolák.

„Zala" 9. és 10. számában ismét megtámadja azon alsó muraközi lelkészeket, kik a nyilatkozatot aláirták, oly vádakkal terhelnek minket, melyekre hallgatni vétek volna, melyek alaptalanságát kimutatni annyival inkább kötelességem, mert attól tartok, hogy a tisztelt olvasó közönséget az ilyen recipe mellett bizon nagyon könnyen hazafiui elkeseredés szálhatja meg, a muraközi iskolák égbekiáltó módon elhanyagolt állapota miatt.

Nem szeretem a hirlapi polemiát, de ha szükség kivánja, hogy valakinek elhamarkodott, helytelen itéletét kijavitsam, hogy saját s társaim megtámadott hazafiui becsületét megvédjem, az ily esetben mindig szivesen veszem kezembe a tollat.

*) E rovatban közlöttért sem alaki, sem tartalmi tekintetben felelősséget nem vállal a Szerk.

Ezen soraim megirásában azon czél vezetett, hogy megmutassam az állápontot, melyből a muraközi iskolai állapotokat helyesen megitélni s józan következtetéseket levonni lehet.

Azt irja a „Zala", hogy a muraközi iskolák égbekiáltó módon vannak elhanyagolva, s ezen állapotot éppen azok a papok okozták, kik a nyilatkozatot aláirták, mert ők a muraközi tanügy hátráltatói.

Ez sulyos vád; az ily váddal senkinek biztatására, sem mernék a közönség elé lépni, ha nincsenek kezeimnél minden kétséget kizáró adatok, mert különben azon veszélynek teszem ki magamat, hogy valakit minden ok nélkül a nyilvánosság előtt meghurczolok, ez pedig nem lehet czélja egy hirlapnak.

Lássuk tehát, mily értéke van az emlitett sulyos vádnak az igazság mérlegében.

Megvallom, nincsenek mintaiskoláink, tudom, hogy lehet találni itt-ott hibát, de hogy oly égbekiáltó módon volnának elhanyagolva iskoláink s hogy ennek a papság volna az oka, ezt már nemcsak kétségbe vonom, hanem nyomós okoknál fogva kereken tagadom.

Mindenki, a ki csak konyit valamit a paedagogiához, el fogja ismerni, hogy a tanügy előmozditásához e három kivántatik meg leginkább.

Paedagogice kiképzett szorgalmas tanitó, jó iskola könyvek s rendes iskolalátogatás.

Reménylem, hogy nem sértem meg a muraközi igen tisztelt tanitói kart, ha ezt fogom mondani: vannak köztök megtelt koruak, kik a régi rendszer hivei, de kiki rendszere mellett, tehetségéhez képest müködik. Ezen uraktól bizony nem lehet megkivánni, hogy valami fényes eredménynyel tündököljenek, mert ez ellen protestálna a régi bölcs mondás: ad impossabilia nemo tenetur. Hogy ilyen az állapot, papság az oka? Most lettek ők alkalmazva? Vagy jobb erők ignorálásával vétettek tekintetbe? Csak müködjenek tisztelt tanitó uraim, ne engedjék magukat megzavartatni egyes szuró megjegyzések által, melyek a zalamegyei lapokban itt-ott megjelennek. Vannak tanerők s ezek minden esetre jobb eredményt is mutathatnak föl.

Ott a beliczai iskola, hol egy paedagogiai művelt, ügyes tanitó fáradozásainak gyümölcseivel találkozhatunk.

Tüske-Szent Györgyön a plebános maga támogatja magyarul nem beszélő, de különben ügyes tanitóját.

Perlakon a fiatal erők megfeszitett szorgalommal müködnek; lesz is eredménye. Ergo a 14 pap iskolája el van hanyagolva, ezt kell mondani, mert a hadi terv igy hozta magával.

Tankötelesek legnagyobb része, mondják nem látogatja az iskolát. Hát ennek pap az oka? Hisz jelenleg működő tanitók is tul vannak terhelve. Tanitókat pedig nem lehet az utczán fogdosni. Rendes iskolalátogatás ügyében ugyan mit tehet a pap? Elküldi a mulasztásokat inti, kéri hiveit, pláne fenyegeti a jövendő, de soha nem jövő büntetéssel, s ha mindez nem használ, ennek is pap az oka? Higyje, a ki akarja.

Rendellenes iskolakönyvek. Ugyan kérem hol az a rendelet, mely ellen könyvek volnának használatban. Hisz a muraközi iskolákban használható könyvek megbirálására nézve el lehet mondani Quot capita, tot sensus!

A 14 sárral megdobott papnak iskolái nincsenek égbekiáltó módon elhanyagolva s a hiányokért nem lehet a papságra sütni a bélyeget, hogy ők a muraközi tanügy hátráltatói, ha csak az ember kicsinált hadi tervet nem akar véghez vinni, s szenvedélye által elkapatva, igen messze veti el a sulykot.

Az okos emberek, kik a körülményeket latba vetik, nem ugy itélnek, mind „Zala" tisztelt szerkesztője.

Gönczy Pál ő méltósága meglátogatta a bizottság néhány tagjával a kottorii iskolát. Itt csekélységem által üdvözöltetett, voltam szerencsés tőle hallani válaszában e szavakat: Távol legyen tőlem, hogy az iskolákban észlelhető hiányokért a jelenleg élő tisztelendő urakat okozzam, hisz ez egy századnak mulasztása, melynek orvoslásához idő szükséges.

Ezen nagy paedagogus ily nyilatkozata halomra dönti azon légből kapott vádakat, melyekkal „Zala" legujabb időben a muraközi papság ellen kikelt. „Zala" t. szerkesztőjét pedig kérem, ha Csáktornyáról nógatják is, ne kiabáljon tüzet, hol füstöt sem láthatni, hisz mi sárral megdobált muraközi papok, eddig is azon voltunk, hogy a szegény muraközi gyermekek derék honpolgárok legyenek.

Iparkodtunk megőrizni a szellemet, mely őseinktől ránk szállott; e szellemet, mely hála Istennek jelenleg is él Muraközben, tovább is fogjuk ápolni s ezáltal fogjuk elősegiteni, hogy Muraközben is zengjen a magyar szó.

Akkor fog beállani az idő, hogy a magyar kormány találhat püspököt, a ki, ha szükséges lesz, lelkiismeretének furdalása nélkül vállalhatja magára a muraközi nép lelki gondozását.

Es az én csekélységem véleménye. Más véleményét tisztelni szoktam, tehát megkivánhatom, hogy ne dobáljon sárral az, aki más véleményben van, s ne üszon csufot nevemből, hanem őrizze ki ki nevének becsületét, mint megőrizte becsületét a skándalozus czikk irója, midőn nevét nem irta alá.

Mindnyájan nem születtünk oly körülmények közt, hogy Szölylyősy Molnár, Csizmazia jobb magyar hangzásu nevekkel birjunk; de azért hazafiak lehetünk.

Deus pacis sit cum omnibus nobis.

CSIZSMESIJA MÁTÉ
h. plébános.

Hirek.

— **Eljegyzés.** Sterbetzky-Smettana Ferencz városi szállásbiztos ur és a katonai ügyek előadója jegyet váltott a müveltlelkü Gudlin Irma kisasszonynyal Lázár József kir. távirdatiszt nevelt leányával Nagy-Kanizsán. A kötendő szent frigyet kisérje fellegtelen boldogság!

— **Képviselő-ülés.** Nagy Kanizsa város képviselő testülete febr. hó 19-én délután 3 órakor a városház nagytermében rendkivüli közgyülést tart. Tárgysorozat: 1.) A főutczában megépitendő kongó ut, ugy a király utczában levő állami kongó ut átvétele és fentartása iránti, — magas kormány megbizottjával megállapitott szerződési pontozatok előterjesztése.

— **Viola János.** merenyei plébános, aranymisés pap. széles körben ismert jó kedvü férfiu. 76 éves korában meghalt. Az elhunyt igen barátságszerető, jószivü emberbarát volt, s különösen élczeiről hirneves. Még két éve sem mult, hogy aranymisét mondott. Fárájában köztiszteletnek és szeretetnek örvendett; s körül belül 30 évig lelkészkedett Merenyén. Élete oly gazdag volt eseményekben, hogy e helyen nem emlékezhetünk meg róla méltóképen. Majd más helyen teljesitjük azt. Nyugodjék békével!

— **A nagy-kanizsai** önk. tüzoltó egylet 1883. évi február 3-iki tombola és tánczestélyen belépti dij, felülfizetések, tombola-játék és adakozásokból befolyt 574 frt 49 kr., kiadás 178 frt 9 krt, melynek levonása után a felállitandó zenekar javára tiszta haszonnal 396 frt 40 kr. eredményeztetett,*) a melyért a mélyen tisztelt közönségnek az egylet nevében hálás köszönetemet nyilvánitom. Knortzer György egyl. titkár vig. rend. biz. elnök.

— **Dr. Szekeres József,** helybeli széphirnevü orvos, a városi kórházhoz orvosul kineveztetett.

— **Két szinészdirektor** is óhajtott hozzánk jőni, névszerint Bogyó es Gerőfy. Az engedélyt Bogyó nyerte el; — de amint halljuk — Knortzer Frigyes ezzel nem hajlandó szerződni s pedig alapos okoknál fogva. Igy azután szinészet nélkül böjtölünk,

— **Felülfizetések.** A nagy-kanizsai kereskedő ifjak önképző-egylete által f. é. február 10 én tartott tánczczal egybekötött hangverseny összes jövedelme 371 frt 40 kr. volt. Ez alkalommal következő felülfizetések történtek: Szommer Ignácz 1 frt 40 kr. Lengyel Ignácz 5 frt, Mayerhoffer Henrik 1 frt, Grünhut Henrik 3 frt, Pollák Armin 40 kr. Fiedler Gyula 40 kr. ifj. Fesselhoffer József 2 frt. id. Fischer József 1 frt, Reichenfeld Sándor 1 frt, Tasch Simon József 1 frt, N. N. 2 frt, Topläk Sándor 40 kr. Rozenberg Ernő 40 kr. Venczel Rezső 1 frt. Pijhál Ferencz 1 frt, Hoffmann Miksa 40 kr. Rózsavölgyi Antal 1 frt, N. N. 40 kr. Ebenspanger Leó 5 frt 40 kr. Stern Sándor 4 frt 40 kr. Fischl Pál 1 frt, Scherz Richárd 40 kr. Rosenfeld Lajos 1 frt, Gelsei Gutmann László 2 frt. — Fogadják a szives közremüködők, nemkülönben a nemesszivü adakozók, egyletünk iránt tanusitott szives pártfogásukért legmélyebb köszönetünket. Székely Tivadar s. k. egyleti titkár.

— **Falopás.** A Szentgyörgyvári utczában, a Buchgraberféle ház fakamaráját hátul, a Cziglenicze felőli részén, egy ismeretlen közöshadseregbeli katona este 7 órakor kibontotta és egy lakónak mintegy $^3/_4$ ölre való vágott fáját eltolvajolta. Majdnem tetten kapták a házi lakók, — de veszélyt érezve, gyorsan elillant. A rendőrségnek jelentés tétetett; de még ez ideig nem sikerült nyomot lelnie.

— **Altman S.** a newyorky „első magyar beteg segélyző-egylet" pénztárnoka a magyar képviselőház elnökének egy 238 frtról szóló utalványt küldött a Győr és vidéke árvizkárosultjai javárr

— **Tolvajlási napszám.** Simonyi és Ormánd határai szomszédos egymással. Az Somogyban, ez pedig Zalában van. A két határ érintkező vonalán fekszik egy darab berkes hely, mely a simonyiak tulajdonát képezi; de a rajta levő berekfákhoz meg az ormándi föld

*) A felállitandó zenekar költségeihez járulók nevét jövő számunk hozza.

birtokos ur, gr. Somssich Imre [illegible] jogot, s azokat levágatván, áthordatta saját birtokára. A simonyiak azonban nem voltak restek és visszahorták. Erre azután a gróf gazdatisztje megfogadott 40—60 komárvárosi embert egyik nap éjjelére; meghagyva nekik, hogy fejszével felfegyverkezve jelenjenek meg. Ezekkel azután a fát visszalopatta. Pompás önbiráskodás! Itt azután mégis Zala tett ki Somogyon. Kiváncsiak vagyunk: hova dül el az ügy?

— **Müszinház.** Az európa szerte előnyösen ismert Bergheer féle müszinház mely évek óta budapesten szokott áttelelni, Nagy-Kanizsára érkezett, vasárnaptól kezdve az „Arany" szarvas vendéglő nagytermében kezdi meg előadásait, minden többit lapunk hirdetésén valamint a falragaszok fognak jelezni.

— **Rendőri hir.** Toch H. Lipót petőfi-utczai lakosnak kamaráját folyó hó 13-ról 14-re átmenő éjjelén ismeretlen tettesek feltörték és onnét 70 kilogram száraz czontot elloptak. — A tettesek azonban nem maradtak soká ismeretlenek, mert rendőrségünk ezeket Hirchl János és Singer Samu helybeli 18 éves suhanczok személyében még azon napon kézrekeritette és az elővizsgálat után át szolgáltatta a vizsgáló biróságnak.

— **Két község veszekedése vásár miatt.** Felső-Dabas községében az országos vásár e hó 11-re volt kitüzve. Miután azonban a szomszédos Irsa vásárja is ugyanerre a napra esett, ez f. hó 8-án táviratilag folyamodott a kereskedelmi miniszterhez, hogy Felső-Dabasnak önkényileg e hó 11-re tett vásárát tiltsa be. A miniszter 10-én irt le Pestmegye alispánjához, hogy ez ügyben sürgősen intézkedjék. Az alispán még 10-én táviratozott a járási szolgabirónak, hogy másnap a vásárt ne engedje megtartani. Természetesen ez roppant zür-zavart idézett elő, mert sok kereskedő már előtte való napon megérkezett Dabasra, különösen pedig az iparosok károsodtak, kik a környékről a népesek Dabasi vásárra siettek. Dabas azonban nem hagyta a maga jogát. 1868-ban nyert vásárengedélyéből kimutatta, hogy engedélye bizonyos napokat megelőző vasárnapokra s igy február 18-át megelőző vasárnapra szól és kártéritési igényt támasztott Irsa ellen. Egyszersmind pedig egy küldöttséget menesztettek a kereskedelmi miniszterhez, melynek tagjai közt az elöljáróságon kivül, dr. Halász Géza is ott volt. A küldöttséget vezette Földváry Mihály alispán a miniszterhez s előadván a község sérelmes ügyét, a miniszter megengedte, hogy Dabas e hó 18-án pótvásárt tarthasson. A mennyiben pedig ki fog tünni e vásár alkalmával, hogy az elhalasztás folytán kára van, Irsa elleni kártéritési igényével a törvénykezés utjára utasittatott.

— **Két családi dráma.** Szedtoban (Csehország) Stuhlik Venczel asztalosmester jó idő óta rosz viszonyban élt fiatal nejével. A békétlenség alapja indokolatlan féltékenység volt. A napokban jelentéktelen összezörrenés közben a férj késsel rohant menekülő felesége után és hatulról leszurta. Stuhlik aztán saját mellébe döfte a kést de mivel a szurás nem volt életveszélyes felakasztotta magát. Felesége e közben feleszmélt s a segitségül hivott szomszédokkal a kötelet levágta. A vizsgálatból kiderült, hogy Stuhlik előleges megfontolás után inszczenirozta a drámát. — A második esetnél, Watzek Agost währingi kondás a dráma hőse és áldozata tegnap délután ittas állapotban és revolverrel kezében jelent meg neje lakásán, kitől már régen törvényesen elvált. Messeneder csendbiztos követte a részeg kondást, de mikor a szobába belépett Watzek rálőtt és nyomban elmenekült, a lövés nem talált, Messeneder bátran utána iramodott, mire Watzek ismé rálőtt, aztán szájába illesztette a revolver csövét és egy lövéssel véget vetett életének. Watzek mindig részegeskedett, tettét kétségbeeséséből követhette el, mert még csak tegnapelőtt vette a revolvert.

— **Egy koldusnő hagyatéka.** Schlettstadtban Elzászban egy 92 éves koldusnő, Kempf Szalomea Mária halt meg. A hatóságok hagyatékát megvizsgálván, egy szekrényben 40, 20, 10 és 5 frankosokban nem kevesebbet mint 22,000 frankot találtak. Igen kevés rokonai vannak, kik közül kettő Francziaországban lakik. Az örökség ezekre száll.

— **Ez aztán a czim!** Amerikában nemrég egy katholikus folyóirat indult meg, melynek ez a czime: „A hetedik harsona, vagy a mindenható isten, Zion lakójának allelujás kürtje és folytatása az igazság bizonyságainak a kor szükséglete szerint, az istentelenek világának tanulságára és a Zion hegyéhez való zarándoklás buzditására ama lelkek számára, kik a hittel törődnek. A Zionban lakó, élő isten hiveinek lapja. Havi ingyenes folyóirat azoknak, kik az isten országa és igazsága után éheznek és szomjuhoznak. Azoktól, a kik szabott árat szeretnek fizetni a pontos szétküldésért, 30 czentet kérünk tizenkét számért."

— **Nagyreményü testvérpár.** Nagy tolvajlást fedeztek fel Bécsben f. hó 7-én. A nevezett nap reggelén ugyanis a Moor és társa divatáru-czég raktárában egy hordár jelent meg egy ismertebb bécsi szállitó levelével, hogy az egyik, „L. S. 514" jegygyel ellátott ládát átvegye. Berger raktáros látta ugyan, hogy a reklamált láda a bejáratnál ki van már készitve, de mert nem emlékezett arra, hogy az előtte való este is ott lett volna, s mivel az nap már volt kellemetlensége egy másik szállitónak tévesen átadott láda miatt, gyanusnak tünt fel előtte a dolog. Gyanuját közölte főnökével s erre ketten felbontották a reklamált ládát, melyben 600 forint értékü selyem és kézimunkaárut találtak. Mivel ily értékü megrendelésre nem emlékeztek, megkérdezték a hordárt, kiküldötte az áruért. Az elmondta, hogy egy fiatal ember bizta meg, kire az üzletbeliek a személyleirásból azonnal ráismertek. Mechur-Achner Nándornak hivják a jómadarat, 24 éves, nagyszombati születésü kereskedősegéd, ki másfél évig a Moor és társa üzletében volt alkalmazva s egy ideig Budapesten is tartózkodott. Visszakerülve Bécsbe, több izben meglátogatta az üzletet, állitólag azért, hogy ujólag visszafogadják, valójában azonban lopási szándékból. Mechurt azonnal elfogták s kihallgatták. Hosszas tagadás után bevallotta, hogy kétszer csempészte be magát éjszakára az üzletbe, hogy ott csalási tervét véghezvigye. A nagy üzlethelyiségben február 5-én este elrejtőzött s üzletzárás után, mikor egészen egyedül volt, két ládát megtömött drága selyemáruval s azokat a rendes jelzéssel ellátta. — Másnap egy szállitó nevére hamisitott vevénynyel hordárt küldött az üzletbe, kinek a rendesen számozott és kikészitett ládát gyanu nélkül kiszolgáltatták. Még az nap Achner ismét elrejtőzött az üzlethelyiségben s ismételte az üres ládák közé rejtett ládával az előbbi müveletet. Most azonban a raktáros ébersége folytán rajtavesztett. A tolvaj egy Keller Jenny nevü varrónőnél lakott, hol Grosz J. budapesti kereskedőnek hazudta magát. A házmotozásnál 2147 forint értékü lopott selymet találtak, melyet a Moor czég tulajdonának ismert fel. Kis idővel Mechur-Achner elfogatása után egy fiatal ember jelentkezett annak lakásán, hogy az árukat átvegye. Persze azonnal elfogták, s a körmönfont csaló testvéröcscsére ismertek benne, ki a Fraugott-Feitel czégnél segédi minőségben volt alkalmazva, s kit még egy más lopással is gyanusitanak. A nagyreményü testvérpárt átszolgáltatták a tartományi törvényszéknek.

— **Halott e vagy tetszhalott?** Wels mellett Lichtenegg községben (Felső-Ausztria) e hó 4-én egy husz éves Brunmair Julianna nevü fiatal asszonyt egészen váratlanul szülési rohamok leptek meg s egy idétlen holt gyermeket hozott világra. A szülés után az anya merevgörcsöt kapott és meghalt. Szerdán délelőtt kellett volna a temetésnek végbemennie, midőn azonban a menet a temetőhöz ért, a lelkész nem engedte eltemettetni a holtat, mert a hullán még nem látszottak a halálfoltok; az arcz és az ajkak szép pirosak voltak s a test még nem volt egészen merev. A hullát erre egy a temető közelében levő erősen fütött helyiségbe vitték, állandó virrasztót fogadtak melléje s különféle élesztési kisérleteket tettek; igy többek közt a hullát meleg zabbal vették körül; pénteken erős villamos batteriával probaltak szerencsét, de a hulla nem adott életjelt. Egész szombatig a feloszlás legkisebb jelét sem vették észre a fiatal asszonyon, szaget sem lehet érezni s a test meg most is puha, ruganyos, az arcz és az ajkak még mindig pirosak.

— **Divorçons.** Lady Blandford, Abercorn herczegnek, India volt alkirályának leánya, válópert inditott férje Blandford marquis ellen házasságtörés, kegyetlenkedés és még más ily jeles erények miatt. A marquis több évvel ezelőtt megismerkedett lady Aylesforddal és csakhamar oly viszony fejlődött ki köztük, hogy a lady elvált férjétől. Azóta lord Blandford együtt élt kedvesével Párisban és a ladytől gyermeke is született. Ezért inditott válópert lady Blandford, a hütlen férj ellen.

— **A vándorló kép.** A német trónörökös pár menyegzője alkalmából csinos kis adomát elevenitettek fel a berlini lapok. Midőn a trónörökös még csak herczeg volt s csak nemrég vezette volt oltárhoz menyasszonyát, egyszer a walesi herczeggel meglátogatta a berlini Károly-kaszárnyát. A herczeg láthatólag meg volt lepetve, midőn az első szobában az altiszt asztala fölött észrevette a herczegnő arczképét. Több szobát bejárt a herczeg s mindenütt ott találta ifju neje arczképét. „Nézd csak — fordult mosolyogva a walesi herczeghez, midőn ismét egy szobába lépett, — mindenütt ott van nőm arczképe. Eddig még minden szobában láttam, ez kar féltékenynyé tehetne! Ugy látszik, itt nagyon szeretik!" A dolog ugy történt, hogy a katonák a képpel egy kis ártatlan csalast követtek el; örömet akartak szerezni a herczegnek, de az egész kaszárnyában a herczegnőnek csak egy arczképe volt meg. Ez azonban nem hozta zavarba a katonákat. A mint

a herczeg valamelyik szobából kifelé indult, ügyes kezek hirtelen leemelték a falról az arczképet s a szomszéd szobába akasztották ismét fel. A jóleikü szédelgés teljesen sikerült.

— **Titokzatos bűntény.** Róma egyik elhagyott utczájában nem messze a San Lorenzo Tuori le Mura templomhoz, egy jól öltözött, körülbelül 40 éves férfinak holttestét találták. A vizsgálatból kiderült, hogy a meggyilkolt Venti Altréd az angol konzul és bankár iroda főnöke. ki néhány nap óta nyomtalanul eltűnt. Ventit nyakán késszurással ölték meg, melltüjétől, óraláncztától és csiptetőjétől megfosztották. Végre konstatálták hogy testén gyalázatos merényletet követtek; az orvosi vizsgálat fogja kideriteni, hogy vajjon ezt meggyilkolása után tették-e. Azt sem tudni még, hogy az utczán ölték meg, vagy csak holttestét hurczolt k az utczára. Venti nőt és két gyermeket hagyott hátra.

Rövid hirek.

Gyilkosság. Grünhut Lajos, kaposvári lakós nejét féltékenységből agyonszurta. Önkényt jelenkezett. — **Vasárnapi munkáért** egy szatmármegyei községben a zsidóbérlőt a járásbiróság 10 forintra itélte. A királyi tábla helyben hagyta a felebbezett itéletet. — **Festetich Taszilló** grófot, f. hó 16-án temették el. — **Napoleon** herczeg ismét manifestumot bocsátott ki, melyben tudatja, hogy Eugenia excsászárnéval kibékült s ez is elismeri őt a Napoleonidák fejének. — **Lengyel fölkelést** hiresztel egy panszláv lap. — **A czár koronázási** határnapja még mindig bizonytalan. — **Arany János** szobrára a földhitelintézetnél 29.000 frt gyült már össze. — **A temesvári** hadapród iskola legkitünőbb növendéke, Marussi Jippaiergés fia, ismeretlen okból agyonlőtte magát. — **Wagner Richard** Liszt Ferencz veje, meghalt. — **Nyiregyházán** egy 92 éves ref. lelkész az udvarán levő ku ba ugrott és ott találta halálát. — **Cincinnatiban** elszakitotta az ár egy részét a vasuti indóháznak és ötven ember életét veszliette.

Papirszeletek.

Helyes tanács.

Paraszt: Itt van ni! Most az összes pénzemet oda kellett adnom az ügyvédnek, pedig még nem is früstököltem

Ügyvédbojtár: Hát hogy is lehetett kend olyan bamba. Okos ember előbb megreggelizik s csak azután megy az ügyvédhez.

—

Bölcs mondás.

Egy német czivilizátor nemrég igy nyilatkozott:

— Milyen bolond a magyar! A német akármilyen ostoba, mégis tud németül, de a magyar bárminő okos, még sem tud németül!

—

Jó ok.

— Hát maga csakugyan el akar válni urától?

— Igen, kérem.

— És minő okból?

— No tetszik tudni, most épen nagyon jól férjhez mehetnék!

—

Csak a nyakára lépett

Haragosan kiált a ténsasszony az udvarba robogó kocsisra.

— Te a gunárt elgázoltad!

— Nem a, megkövetem a ténsasszonyt — válaszol a kocsis — csak a tündér a nyakára lépett!

—

Védőeszköz tolvajok ellen.

Egy faluban a tanitó ablakához, ki különben szerette üritgetni a poharakat, néhány rabló jött s megzörgetvén az ablakot, pénzét követelték.

A tanitó fölkelt s kinyitván az ablakot, egész lelki nyugalommal igy szólt a rablókhoz:

— Ti bolondok, ha nekem pénzem volna, nem lennék most idehaza, hanem valahol a korcsmában.

A tolvajok megelégedtek a felelettel és távoztak.

—

A nagy szerelem.

— Hogy lehet az te Berta, hogy te már a mézes hetekben haragszol férjedre?

— Hogyne haragudnám édesem, mikor vitatkozni sem lehet vele. Mindenben nekem ad igazat.

— Az igaz, hogy ez rettenetes valami!

—

Csodálatos!

— Mennyi teknősbéka-fésüt árulnak a boltokban! — szólt egy hölgyecske.

— Csodálatos! hiszen mire való a teknősbékának az a fésü, mikor egyiknek sincs haja!

—

A bibliából.

Egy lelkész hét éves leánykája el elnézegeti azt az czélmetszetet, mely Jákobot ábrázolja, a mint Rachellel a kut mellett áll.

— Látod, kedves papa, — szól a kis apróság — már innen is látni, hogy Jákob jobban szerette Rachelt, mint Leaht, mert máskülönben le nem fotografiroztatta volna magát vele!

—

Klasszikus vigasztalás

— De uram, hiszen ön már ezelőtt négy évvel elfogadta költeményeimet kiadásra, s még mindig nem jelentek meg!

— Csak semmi türelmetlenkedés, fiatal barátom. Homernek harmadfélezer esztendeig kellett várni, mig műve nyomtatásban megjelent. Már pedig az ön verse nem épen „Iliás"!

—

Sikerült hasonlat.

Elküldte Jancsit az apja leánynézőbe a szomszéd faluba.

Mikor visszajött, azt kérdi tőle az apja:

— Hát láttál-e valami tetszetős leányt?

— Láttam bis én, édes apám, — felelé a fiu. Egy épen olyan szép barna leányt láttam, mint ... kit is mondjak csak no hamarjában — mint Nagy Pál keresztapám uram.

Hivatalos piaczi árak.

N.-Kanizsán, 1883. febr. 14-én.

100 kilogrammjával számitva.

Buza 9.——9.50 Rozs 7.——7.50 Árpa. 7.——.—— Zab 6.50—7.— Kukoricza 6.60——.— Burgonya 3.——.— Rizs 32.— Széna 3.02—

Egy kilogramm

Árpa kása —.48 Borsó —.36 Lencse —.34 Bab —.10 Köles kása —.12. Hariska —.16 Pohánka —.15 Savanyu káposzta—.10 Répa —8. Rizs —32. Buza:Dara 23.50— Árpa-kása —48.

1 Liter.

Uj bor 12 20. Ó bor 24-48 Pálinka —46 Eczet 8—.

1 Hektó.

Ujbor 8— Ó bor 14.—

Kiló.

Repeze olaj .48 Sterin gyertya 20, Fagyu gyertya —.60 Szappan —.40 Marhahus 48—52 Borjuhus —.52 Sertéshus —.60. Szalonna —80 Disznózsir —.98 Marhazsir 1.20 Körmei —.50 Só —.13 Czukor —.54 Bors 1.10 Paprika 80.—90. Vaj —1. Vöröshagyma —10. Foghagyma —24.

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. nem	Irany.	Óra	P.	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb.	5	15	reggel
V. vonat	„ „ „	2	55	d. u.
V. vonat	Zákány (cs Zákánig)	11	2	éjjel
Gy. vonat	Budapest	6	8	reggel
Post.vona.	„	2	6	d. u.
V. vonat	„	11	35	éjjel
V. vonat	BécsSzomb.Sopr.felé	6	15	reggel
Sz. vonat	„ „ „	12	5	éjjel
V. vonat	Sopron	3	—	d. u.
Sz. vonat	Prág. Kot Csákt. felé	4	57	reggel
Sz. vonat	„ „ „	2	45	d. u.
Gy. vonat	„ „ „	10	50	éjjel
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	5	27	reggel
V. vonat	„	1	41	d. u.
Sz. vonat	„	11	—	éjjel
V. vonat	Budapestről	4	31	reggel
P. vonat	„	2	5	d. u
Gy. vonat	„	10	30	éjjel
	Bécsből	4	11	reggel
	„	10	20	éjjel
V. vonat	Sopronból	12	16	délben
Gy. vonat	Pragerhof felől	5	55	reggel
Sz. vonat		1	14	d. u.
V. vonat		11	10	éjjel

Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.

HIRDETESEK.

A Csáktornyán székelő

„Muraközi takarékpénztár részvénytársulata"

1883. évi márczius 1 én d u. 4 órakor

a városi tanácsteremben

II. rendes közgyülését

tartja meg, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Fölügyelő-bizottsági jelentés és az átvizsgált évi számadás fölötti határozat.
3. Határozat a tiszta jövedelem mikénti fölosztása iránt.
4. Négy igazgatósági tag és felügyelő-bizottság választása.
5. Az 52. §. megváltoztatása.
6. Esetleges inditványok.
7. A közgyülési jegyzőkönyvet hitelesitő két részvényesnek megválasztása.

Csáktornyán, 1883. január 25-én. Az igazgatóság.

A választási jog gyakorolhatása tekintetéből az alapszabályok 59. §-a értelmében a tisztelt részvényesek ezennel fölkéretnek, miszerint részvényüket a közgyülést 3 nappal megelőzőleg az intézet pénztáránál délelőtti órákban letenni sziveskedjenek. 826 1—3

HAIST L. Bécs. Mariahilf-str. 116.

Protokollirte Schutzmarke

12-szer jutalmazva.

cs. és k. szab

Szarvasnövény-czukorkák és szarvasnövény-szörp

leghatbatósabb szer a köhögés, torok és mellfájás ellen. Egy csomó 10 kr. A szörp 50 kr és 1 frtjával (Próbaüvegek 20 krért) Valódian egyedül

HAIST L. asszonynál.

GYÁR: Bécsben, Mariahilfstrasse 116.

Főraktár Sopronban ZERGÉNYI GYULA urnál

Szállit 1 frttól följebb utánvéttel. Raktára van az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszertárában és kereskedésében. 827 1—12

Megrendelések a leggyorsabban teljesittetnek.

Évenkint 3 huzás

Legjobb és legolcsóbb **SORSJEGY.** Huzás marczius hó 1-én.

Mai árfolyam 6½ forint.

MAGYAR

Vörös kereszt sorsjegyek.

Főnyeremény 120.000 forint.

Legkisebb nyeremény 6—10 forint adómentes.

MINDEN SORSJEGY BIZTOS NYEREMÉNY.

Eredeti sorsjegyeket szorosan a napi árfolyamon adunk el Csak egy forintnyi havi részletfizetésre 7 forint 25 kr. darabonkint Már az első részlet lefizetése után a nyeremény a vevőé

Huzási lajstromok ingyen.

KORITZ ANTAL és Társa

Bankháza Budapest, Harminczad-utca 2. József-tér szögletén

825 1—3

Ezennel van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint

Nagy-Kanizsán a Deák Ferencz-téren

(Grünhut-féle házban)

BORÜZLETET

nyitottam.

A legjobb minőségü **borok** palaczkokban és literenkint, továbbá kitünő minőségü **sörök** legolcsóbb árak mellett nálam folyvást kaphatók.

Üzletemet szives jóakaratába ajánlva

Nagy-Kanizsa, 1883. év febr hó. mély tisztelettel

824 2—3 **KUNFI.**

BERGHEER

mü-(mechanikai) szinháza

BUDAPESTRŐL.

jelenleg **N. Kanizsán az Arany-szarvas** nagytermében.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint f hó 18-án vasárnap előadásaim sorozatát megkezdem.

Lélek- és szellemjelenések, calospintikai előadások nagyszerü fényvilágitással és plasztikai csoportozattal. Továbbá Theater de Fantocher. Mechanikai ködfátyolképek öleny- és légenygéppel, bűvészeti (magikus) előadások. Az arany légy (La Muse d'or). Az önmozgó (automat) mint kötéltánczos. A prevorsti látnoknő sat. sat. — Minden bővebbit a falragaszok. Tisztelettel

Bergher Lajos.

mechanikus.

828 1—*

A nagyérdemü közönség becses tudomására hozni van szerencsém, hogy a

Schreiner-féle 810 3—5

legjobb minőségü

gráczi

hordó- és palaczk-sörök

az eredeti ár mellett

egyedül nálam kaphatók.

Nagy-Kanizsa, 1883. február hó 10-én.

Schreiner Ferencz és fia főraktára:

ROSENFELD S.-nál.

Irodája a főtéren, Heim kávéháza mellett.

Ismerősök számára

kérek még néhány „Betegbarát" czimü könyvecskét, mert váratlan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné. — Egy szerencsésen felgyógyultnak e sorai önmagukban beszélnek; ezért csak arra figyelmeztetünk hogy a „Betegbarát" kivánatra Gorischek K. egyetemi könyvárus által (Bécs I. Istvántér 6) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krnál a levelező lapért. 820 3—7

Galandféreg fejjel eltávolitva ½ óra alatt a teljesen iztetlent igen könnyen és kellemesen bevehető gyógszer, mely a Szt. András gyógyszertárból Bécsben V. Wimmergasse 32. szám. kapható. Siker biztositva; ára egy doboznak 6 frt 50 kr.

Tekintetes Gyógytár!

Szivélyes köszönetemet az önök kitünő gyógyszereikért, mely engem két éves szenvedésemtől egy óra alatt galandféregtől megmentett.

Kassán, Kescker Henrik főutcza 5.

815 8—12.

Vendéglő-bérbeadás.

A bukoveczi uradalom bérbeadja a Légrád és bukoveczi uton lévő

Krizsajnje

czimü vendéglőjét, a hozzátartozó kert és földeivel együtt, 1883-ik évi april hó 1-től kezdve egész 1886-ik évi deczember hó 31-ig. Minden közelebbi a n.-bukoviczi uradalmi irodában tudható meg.

823 3—3

Hoff János-féle maláta egészségi csokoládé.

A HOFF JANOS-féle maláta-csokoládé

s az idült gyomor-, illetőleg emésztési bántalom s vérszegénység

meggyógyitása.

Valódi, hamisitatlan állapotban idegerősitőül a vérbajok és a lesoványosodásnál orvosilag rendeltetik a maláta-csokoládé, kiváltképen a sápkór és vérszegénységnél. A legfinomabb maláta csokoládé erősitésre előnyös. 20 év alatt 58 kitüntetésben részesitve császárok, királyok és fejedelmek által. Késztive Hoff János császár. kir. udv. szállitó ur, a maláta-készitmények feltalálója és készitője maláta-kivonat csokoládé gyárában. 821 7—17.

Köszönőlevél Budapestről

Tekintetes ur! Tény, hogy 5 évvel ezelőtt meghülöttem magamat oly annyira, hogy nem csak orvosok, hanem mindazok, kik csak egyszer láttak, életemhez semmi reményt sem kötötték. kénytelen voltam a Szepességet, zord éghajlata mirtt azonnal elhagyni és az enyhébb éghajlattal biró Budapestre átköltözni. Már akkor is, minthogy más szerek nem használtak, menedéket kerestem a maláta-kivonat-készitményekben és rövid idő mulva könnyebbülést éreztem. Azóta a készitményeket rendesen használom és állapotom annyira javult, hogy reményem van e bajból kigyógyulni. — A midőn el nem mulaszthatom ez alkalommal a maláta-készitményeket a közönségnek ajánlani, kötelezve érzem magamat uraságodnak köszönetemet nyilvánitani és maradok kiváló tisztelettel

Budapest, 1882. márczius 22. Wozatka Ferencz.

Főraktár: Nagy-Kanizsán: Fesselhofer József, Strem és Klein; Zala-Egerszegen: Hubinsky Adolf; Sopron: Müller P.; Keszthely: Wünsch Ferencz; Kaposvár: Laipezig Antal; Kalocsa: Behr K. Lipót; Warasd: Kusy, Hochsinger gyógyszerész; Zágráb: Kaiser és Lux; Szombathely: Kelemen J. V.; Körmend: Sonnenvend gyógyszerész; Pécs: Spitzer Sándor; Kreuz: F. Bosnyak és fia; Muraszombat: Czellner V. gysz.

Hoff János-féle maláta-kivonat egészségi sör.

Hoff János-féle konczentrált maláta-kivonat.

Hoff János-féle maláta-mellcukorkák kék papirban.

Dr. Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigorúan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bármily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanácsban tartott jogosító jegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertárban 2 frt 80 krért.

Fő raktar: Twerdy W. gyógysz.

I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: **Práger Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.**

U. 1. **Dr. Hartmann** ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 814 36—*.

Wien, Stadt, Seilergasse Nr. 11.

NAGY-KANIZSA, 1883. február 22-én. 15-ik szám Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETESEK
4 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank", „nagy-kanizsai takarékpénztár", a „zalamegyei általános tanitótestület" a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A hiteltelekkönyvekről.

A telekkönyvi rendszer, mint a mindennapi tapasztalat, sokszor szomoru tapasztalat mutatja — lassan-lassan átmén a nép vérébe és a legutolsó értelmetlen falusi ember is bir ma már annyi életbölcseséggel, hogy mielőtt komájának vagy szomszédjának fertályát kifizetné, elébb meggyőződést szerezni — hogy menynyi teher van rajta — benéz a telekkönyvi hivatalba.

És nem is lehet kétségbevonni hasznát, nyilvánosságát, a közérdekre kimondhatlan becsét a telekkönyvnek, de mégis számos fényoldalai mellett vannak ma már a hiteltelekkönyveknek igen-igen sürgős orvoslásra váró részei.

Hogy mindjárt elülről kezdjük, igen helyes és czélszerü lenne, ha a közönség érdekeinek figyelembe vételével a társas és egyes biróságok közti egyöntetü eljárás behozatnék s ne kénytelenittetnék a törvényszéki biró azt az ügyet, melyet egy aljárásbiró saját felelősségére és saját személyében végez — ülésben végezni.

Az sem lenne czélszerütlen manap, midőn a földadókataszter befejezéséhez közelg, ha a kataszter és a telekkönyvek egymással kapcsolatba hozatnának, a helyrajzi számok kicseréltetnének s a területmennyiségek és a dülők kitüntettetnének, nehogy valaki annak legyen kitéve, hogy más ingatlanát vegye meg az illetőnek a telekkönyvbeni dülő szerint, mint azt a közönséges nyelvforgalom és a kataszteri uj fölvét ismeri.

Nagyon égető kérdés az uj helyszinelés is, Kis-Kanizsán a vasutmenti dülőben minden 20—30-dik ember van annak az ingatlannak birtokában, amely telekkönyvileg az övé és ha ilyet véletlenül birtokpörrel megtámadnak, lesz dolga magát igazolni — az egész határ fölméretésével, mert a telekkönyvi szomszédjai — csak a telekkönyvben ilyenek, a természetben azok abban a dülőben soha sem is birtak ingatlant.

És ha vizsgáljuk azt a sok tulajdonjogi-előjegyzést amely telekkönyvi rendtartásunk szerint előfordulhat és sem nem igazoltatik, sem nem töröltetik, nem-e jutunk ama gondolatra, hogy talán helyesebb volna azt a sok tulajdonjogi előjegyzést, azt a sok ismét erre vonatkozó s a telekkönyv világosságának és hitelének ártó bejegyzéseket egészen kiküszöbölni, az uj telekkönyvi rendtartásból, mely a pörfeljegyzések apró-cseprő, mégis a hitelt igen megszoritó intézkedéseivel (igy például egy zálog-váltó pörnél, mely 12 holdra vonatkozik, 200—300 holdig leendő ingatlant elvon a forgalomból) együtt megmételyezői az igazi telekkönyvek rendszerének.

Mi csak föl akartuk hini a közönség és a telekkönyvi enquet figyelmét, hogy a küszöbön levő tárgyalások alkalmával lépjen föl és követelje az uj helyszini eljárást s az uj betétek mellett a telekkönyvi eljárást, de ha azt nem is nyernénk el egyhamar, az ügyvédi egylet legalább hasson oda, hogy a n.-kanizsai törvényszéknél, illetve szakosztályánál levő s kezelt telekkönyvek átalakitassanak és pedig minél előbb átalakitassanak, mert ama birtokjogi viszonyok, amelyek az „égett berek" s más dülőkre vonatkoznak, nem válnak sem a helyszinelés, sem a rendszeresitett telekkönyvi hatóságok, sem a felek előnyére.

Reméljük, hogy a Z. ügyvédi egylet mindent el fog követni az átalány helyszinelés bekövetkeztéig is.

A „Zala". harmadik gyógyszertáráról.

Ha volt bölcsész, aki ki merte mondani, hogy összes ismeretünket érzékeink segélyével szerezzük s velünk született eszméink nincsenek, az nagyon tévedett, mert a „Zala" a legutóbbi közleményében bizonyitá, hogy a rögeszmék velünk született eszmék, mert különben mi oka lehetett volna állitani oly tényeket, melyeket érzékeivel tapasztalni nem esett még ismeretei körébe, s hogy jutott volna eszébe olyat állitani, hogy mi csak azért mondjuk fehérnek a feketét, mert az zöld, midőn maga az előtte fekvő és boncz-kés alá vett czikkünk — már a priori összes bevezetési — nagy lére eresztett — föltevéseit halomra dönté. Kár anynyira szubjektiv és egyéni érzelmek által magát elragadtatni a „Zalá"-nak állitásaiban, mert igy megesik rajta azon kolise, hogy magamagát teszi parodiává akkor, mikor a leglelkesebben tart valamely ügy mellett apologiát. Igy fogandó föl azon „csaknem teljes bizonyossággal tett állitása," hogy a Z. Közlöny „minden városi ügyben különleges isolált álláspontra helyezkedik", hogy „speczialis nézetei" vannak, hogy „ami az egész várósnak nem kell, az a Zálai Közlönynek kell" és a többi; mi nem vesszük rossz néven a „Zalának" ezen bornirt felfogását, mert mi akkor is kijelentettük, hogy az elfogulatlanok számára irunk és ha a „Zala" más oldalról már kifejtette a saját véleményét és a küdhomokra koppjával kiállott, mi is kiállunk. de nem vindikáljuk magunknak, hogy összes nézetünket, csak azt föltételezzük szintén róla, hogy nem fogja tőlünk véleményünk szabadságát eldisputálni; s fegyvereinket védelem nélkül lerakatni akarni.

Azért sajnáljuk laptársunkat, ha nem tud fölemelkedni a közérdek niveaujára és a tiszta meggyőződés hangját elrontani akarja üres frázisaival, hisszük azonban, hogy be fogja látni botlását ugy maga, mint azon orvos szakértője, a ki czikkeit irta, valamint az is, hogy helyes és jó közmondása az a magyarnak, hogy „ne fujjad, ha nem éget".

Bátran szólalhatunk föl azért mi az ellenkező nézpontról s adhatunk nézetünknek kifejezést, mert az összes érvek mellettünk és állitásunk mellett harczolnak. Mellettünk harczol és a közegészségügyi bizottság e dologban fölületessége mellett az, hogy csak a ministerium rendelte el a forgalmi kimutatások beterjesztését s a népesség száma, a helyi viszonyok sem vétettek figyelembe — mind a jkvek megmutatják, s ezért a Zalának elégtételt se kell szolgáltatni, mert igy csak kevés vagy semmi alapja se lehet annak, hogy a harmadik gyógyszertár ellen nyilatkozott a város és megye, kell nekünk is az ellen szempontjából nyilatkoznunk, mert szerintünk a mozgalom kutfeje ott van, hogy a **fönálló gyógytárak jelenlegi helyétől nagyobb távolságban lakó polgárok — ahol aláirások, hallomásunk szerint, már gyüjtetnek is — panaszolják — hogy nagyon távol lakván a gyógytáraktól, veszély idején az orvosság későn érkezik s hogy a szegény embernek nincs annyi cselédje, hogy naponkint egyszer-kétszer nagy távolságra küldhessen gyógyszerért.** — És ezen körülménynek, megengedjük, hogy sem a tanács, sem a képviselőtestület, sem szakemberek, sem a megyei közegészségügyi bizottság nem érzik szükségét — s igy nem is „látják fönforogni a harmadik gyógyszertár létesitésének alap föltételeit". — S természetesen igy a „Zala" is! — de mi habár nem is vagyunk szakértők — a közérdek- és a közszükséget tartva szem előtt, nem dughatjuk a homokba strucz madárkint fejeinket, sőt ép a közegészségügyi törvény rendelkezéseit tartva szem előtt, mely a „helyi viszonyokat" hangsulyozza, kisérlettük meg és akarjuk bebizonyitani a harmadik gyógytár szükségét és vetjük el a „Zala" gokleri okoskodását.

Nem az a biztos alap tehát, amelyből a „Zala szerint" kiindulni kell e kérdés és állapot megitélésénél, a **már létező gyógyszertárak száma**, sőt még magyarázata sem a törvény helyes magyarázata, állitsa bár egyik czikkében, hogy Kis-Kanizsának 2 ezer lakosa van csak, a másikban pedig, hogy 5 ezer s álljon meg még ezek mellett az is, hogy az utóbbi 25 év (a Zalánál 25 nap) a városlakosainak száma „**lényegtelen**" növekedést mutat; a biztos alap az sem lesz, hogy a fölállitandott uj gyógyszertár bizonytalan jövőnek nézne eléje, mert az ily iparág megbizhatóságát a konkurrenczia nem semmisiti meg — sem pedig a publikum meg nem fizeti, mert vannak lelkiismeretes orvosok, akik ennek elejét veszik, az pedig ne aggaszszon senkit — ha alapos kimutatásunkat figyelembe veszi — hogy Nagy-Kanizsán egy harmadik gyógytár magát fönn nem tarthatja, mert ha majd elkövetkezik azon idő, midőn a gyógyszerészek száma nem fogja a megélhetés kérdését szabályozni — mint az ügyvédnél és az orvosnál — mit fogunk akkor kigondolni, hogy a a gyógyszerészek a közönséget tarifa szerint fizettessék meg és megbizhatóságuk mégis fönnmaradjon?

Ezeket tartottuk csak szükségesnek elmondani; de ha mégis kételkednék valaki, hogy Perlak, Légrád Kanizsának mit ártanak, — mikor mi Kanizsának területére is szükségesnek tartunk még egy harmadik gyógytárt — azt utasitjuk egy szakértőhöz és pedig a „Zala" szakértőjéhez, aki szerint egy ily 2—3 ezer vagy 5 ezer lakossal biró hely (mint a Zala szerint Kis Kanizsa) csak 60 frtot fogyasztanak évenkint és ez igy kellő értéke azon nagy mondásnak, hogy Muraközben Csáktornyáig csak egy gyógytár létezik.

De hagyjuk föl most már a vitával — ugyis az ilyen bevétel és kiadás, megélhetés-kérdést — **mint pénzügyit** — más hatóság, nem az ujságpolemia van hivatva eldönteni, és ha a Dunántul egy városban sincs annyi rendelő orvos mint Kanizsán, és ha népessége sem nő — az csak a rossz közegészségi viszonyokat, a sok betegséget s igy a gyógyszertárak szükségét involválja és mi meg is engedjük, hogy 40% halálozási arány mellett, sem Győr, sem Kassa, sem Kaposvár, de Zala-Egerszeg lesz irányadó, ahol 5—6000 ezer lakosra 2 gyógytár esik.

Ilyenek a helyi viszonyok Kanizsán, ez a biztos alap s ebből kell kiindulni a 3-dik gyógytár létesitésének megitélésénel.

A „Zala" tisztelt laptársunk hogy ezek után is ránk fogja, hogy csak kontrázunk és szekundálunk ott, ahol nem kellene — meg vagyunk győződve, de nem tehetünk róla, hogy „rögeszméjében" meghagyjuk, mert elvünk: fiat justicia aut pereat mundus! A népesség számát, a helyi viszonyok, a forgalmi kimutatásokat illetőleg mindent beismer — s igy ez levén a legfőbb bizonyiték, részünkről e tárgyban a polemiát berekesztettnek kijelentjük.

TÁRCZA.

Az évszakok.

Elhagyta éltető hevével;
Hideg köd ült hegyen, mezőn;
Sugár nem gyult a föld könyére, —
Az hűtlen és ez árva lőn.

S a bú, a köny keblén fagyának; —
Arczát fehér gyász vonta be.
Hervadva dőlt álomra minden,
S csak varju-szó volt élete. —

De visszatért a nap szerelme,
Csókkal kikeltve álmukat;
Es föltekint iboly szemével, —
S utána szép tavasz fakad.

Majd jő a nyár, forró ölelve;
És a virág gyümölcsre vál, —
Ismét lehull, meg újra éled. —
Csak sirban az örök halál.

HAJGATÓ SÁNDOR.

Hogyan szeret, ha szeret a nő?

— Regényes elbeszélés, Werber „Eine Leidenschaft" czimü munkája nyomán. —

Irta: WEBER ANTAL.

A Kárpátokon folytatott utazásom közben egy alkalommal valami névtelen fájdalom s magány utáni vágy által vonzatva mindig beljebb és beljebb hatoltam a rengeteg fái közt, mig végre egy távol eső helyen megálltam, s itt olyannyira elmerültem a természet szépségének szemléléssébe, hogy a visszamenetel eszembe sem jutott. Már leszállt az est homálya — és én még mindig ott álltam a rohanó hegyipatak lábánál, mely egyhangu morajjal kiáltá a némaságba álomhozó szavát; csak mikor a fák körvonalai is elenyészni kezdtek a setétben, eszméltem fel gondolataimból, — de mivel eddig folytatott utam kösben több helyen megnyugodtam s bolyongásomat határozott irányhoz nem kötém: nem is tudhattam, mily messze vagyok szállásomtól s hogy mely utat válaszszam a visszatérésre? Egy viszonyos rét baloldalán indultam meg, de ez is csakhamar egy más erdőségbe vezetett. Helyzetem kellemetlenségének érzetében, alig birtam elhatározni, hogy visszaforduljak-e, vagy folytassam utamat. E perczben ugy tetszék, mintha zongorahangok érintették volna hallérzékemet.

Zongorahangok? Itt a Kárpátok legvadabb rengetegében, hol még a gulya kolompja, vagy a kecskék mekegése sem zavarja a csendet? Lehetetlen! Magam is mosolyogtam e dőreségen s visszafordultam, mikor ismét felhangzott az előbbi hang, még pedig most erősebben. Határozottan felismertem a szilaj octávfutamot, melyet valaki egy zongorán játszott. Tehát még sem csalódtam! Itt a magasban egy zongora van; egy zongora és egy ember, aki zongorázik. Akkor itt egy háznak is kell lennie, gondoltam tovább s azt felkeresni határozott szándékom lőn, aminek keresztülvitele azonban a hang után itt a hegyek közt igen bajos volt.

A sorsra biztam magamat, s megindultam a ritkulni kezdő erdőségben. Most teljes csengésükkel szálltak felém a hangok s kevés idő multán a lombok közt lámpafényt láttam felcsillámlani. Meggyorsitott lépésben haladtam a világosság felé s csakhamar észrevettem, hogy e fény nem házból, hanem ponyvasátorból özönlik ki, ami szorosan egy szikla mellé van épitve. No, ebben nehezen less zongora! Ilyen sátort a pásztorok épitenek s azok is csak akkor használják, mikor nyájaikat a legmagasabb helyen kénytelenek legeltetni. És mégis! — a szép harmoniában egybeolvadó hangok e sátorból hangzottak ki. Kiváncsiságom a legnagyobb mérvben fel volt csigázva s majd elfeledtem, hogy e fedél alatt nekem, eltévedtnek menhelyet kell keresnem. A sátor hosszu és mély volt de ablakokkal nem, — hanem ehelyett két széles hasadókkal birt, mig a középső nagy nyilás bejáratul szolgált. Mikor ez utóbbihoz közeledtem, egy erős, bozontos kutya mérges ugatással haladt felém, mire a zongora hang elnému't és én valami váratlant, rendkivülit, hihetetlent láttam. — A sátor közép nyilásán egy elegans selyem ruhába öltözött delnő lépett ki, baljában művészileg faragott alabastrom lámpát, jobbjában pisztolyt tartva.

„Ki van itt?" kérdé ő gyorsan és lengyelül.

Én aztán megfeleltem neki a lehető legjobban, ahogy az én rosz lengyel nyelvismeretem megengedte, hogy idegen vagyok, a hegyek köst eltévedtem, a hangok s a lámpafény által vezéreltetve avval a szándékkal jöttem ide, hogy éjjeli szállást kérjek.

„Beszél ön németül?" kérdé ő. Igenlő feleletem után folyékony német nyelven, melyben oly kellemes hangzásu a lengyel accentus, szólt: „Jöjjön be, én is beszélek németül."

Követtem őt. A vászontüzhely mellett egy más nő ült, ki nagyra nyilt szemekkel bámult reám. Es cselédje volt a delnőnek s az estéli thea készitéssel foglalatoskodott.

„Nálam nem fog ön semmi kényelmet találni — szólt a hölgy — még csak egy ágyat sem. Én szalmazsákon alszom, szolganém is; szolgám és a kutya a sátor előtt hálnak. Szalmazsákomat s egy gyapju takarót majd kiküldök, s ön szives lesz a sátor előtt éjjeli nyugalmára térni." Azután a cselédhez fordulva theát, rhumot, fekete kenyeret s vadpecsenyét parancsolt. Lágy, csengő hangon, de gyorsan beszélt, mint valami lengyel aristokrata nő, ki megszokta mindenben tetszése szerint intézkedni.

„Üljön le!" szólt ő egy a tüshely közelében álló székre, jobban mondva tuskóra mutatva. Azután zongorájához lépett, a hangjegyek közt lapozgatott s ugy látszék, nincs igen szándékában vendégével továbbra is elfoglalva lenni.

Fiatal s alacsony, gyenge testalkatu volt, de e test a kigyó hajlékonyságát a salamandra gyorsaságával egyesité magában. Setét, rövidre nyirt s egész fejét sürü göndör fürtökben körülhullámzó haja a domborusága által kissé magasnak tetsző homlokot is félig beárnyazta. Szürke-barna, szokatlan nagy szemei lelkes, átható tekintettel birtak. Szája nem volt szép, orra sem, mindkettő azonban a legnagyobb mérvben kifejezésteli. Physiognomiája némely perczben macskára, a másikban gyermekre emlékeztetett.

A sátor közepén állt a zongora. A fal mentén egy állványon edények, — ezek mellett egy asztal, jobban egy négy, földbe vert czölöpön nyugvó deszkalap volt elhelyezve. Az átellenes oldalon egy láda, néhány faszék s egy díszes női iróasztal áll. A sarokban két matracz feküdt, melyek közől egyet én voltam megkapandó, hogy rajta a sátor előtt aludjam.

Hát hiszen én is láttam már sok furcsát, sok különöset, sok szélsőséget életemben, de ponyvasátort, amelyikben egy előkelő urhölgy lakjék, ki még egy kényelmes zongoraszékkel sem rendelkezik, még sohasem láttam.

Ő most megint hangszeréhez lépett s oly ronchalance-cal ült le mellé, oly előkelő s szellemdus kézmozdulattal helyezte orrára a csiptetőjét, hogy én, még mielőtt játszott volna, már is meg voltam győződve genialitásáról. Kis kezei szélvész gyorsasággal kalandoztak a billentyük felett, de teste nyugodt, egyenes maradt. Játéka folyton a szélsőségekben mozgott, hol oly dühös szenvedélylyel verte a billentyüket, hogy azt hittem, össze akarja törni a zongoráját, hol meg oly gyengén és finoman játszott, hogy a hangok alig voltak észrevehetők. Az előadás eredeti, művészies volt ugyan, de nem tiszta, nem tökéletes: majd az ott kinn a hegyek közt zuhogó patak hangját, majd a szellő suttogását juttatta eszembe — csakhogy a vizesés hangja felségesebb-, a szellő suttogása érthetőbb volt. —

Es az asszony végtelenül kezdett engem érdekelni. Félig rokonszenvesnek, félig visszataszitónak találtam, félig csodáltam, félig sajnálkoztam felette. Ki lehet ő? Habár a lengyel nők nem ritkán esnek szélsőségekbe, ezek mégis közönségesen vagy honleányiak, vagy szerelmiek. Lengyel delnő, ki magát zongorajátékával a Kárpátok rengetegeiben egy gunyhó alatt vonja meg, bizonyára a legnagyobb ritkaság.

102:. szám.

Körrendelet

valamennyi földadóbizottsági taghoz és kir. kataszteri közeghez.

Az 1882. évi augusztus hó 9-én 46 582. sz. a. kiadott körrendeletem kapcsán az ott felhozott indokokból szükségesnek tartom, az ezután következő tárgyalások menetére vonatkozó körendeletem végén röviden elmondottakat, ugyancsak az eljárás egyöntetűségének biztositása czéljából, még nagyobb részletességgel megjelölni.

A kerületi bizottságok az 1875. évi VII. illetőleg az 1881. XL. t. cz. 6. §-a által elrendelt első tárgyalásaikat f. évi január hóban okvetlen befejezendik, a mint ez megtörtént, tehát legkésőbben január 31-én, a kerületi földadóbizottság elnöke (a kataszteri igazgató) azonnal intézkedik:

1. hogy a kataszteri kerület minden egyes községének, a már rendelkezésre álló nyomtatványokon az ugyanazon községekre vonatkozó kivonat pósta utján megküldessék, és pedig: minden egyes községnek a saját határban felállitott mintaterek jegyzéke, a sorozás eredményét a község határában müvelési ág és dülőnként kitüntető kivonat, melybe az illető helyre: az egyes osztályokra a kerületi bizottság által megállapitott tiszta jövedelmi fokozatok irandók be, valamint a czimlapon a járási földadóbizottság elnökének neve, lakhelye és utolsó póstája pontosan megjelölendő, nemkülönben azon határnap világosan kiirandó, melyen az összes iratok a tett észrevételekkel együtt a járási bizottsági elnökhez okvetlenül beküldendők. A községeknek észrevételeikre engedélyezett 25 nap azon naptól számitandó, mely napon előreláthatólag a munkálatok a községben egész bizonyossággal meg fognak érkezhetni;

2. hogy a kerületbeli összes járási földadóbizottságoknak, valamint a szomszédos kataszteri kerületeknek az összes határozatok a szabályszerü észrevételek megtétele illetőleg tájékozás végett megküldessenek.

Hogy a községe illetőleg azoknak kataszteri bizottsága teendőik iránt kellőleg tájékoztassanak, elrendelem: hogy minden kir. kataszteri becslőbiztos járása minden egyes községében és a mennyiben egyes járások igen sok községgel birnának, ez esetben legalább a körjegyzőségek székhelyén megjelenjen és ott a községi bizottság tagjainak magyarázza meg a mostani eljárás és egyéni felszólalások közötti különbséget, nehogy egyes földrészletek végetti felszólalások által, melyekre nézve ha csakugyan tévedések történtek, az orvoslás később az egyéni felszólalásokra adott időben keresendő, most egyrészről a községi kataszteri bizottság maga ez idő szerinti teendőitől elvonassék, t. i. hogy a községen belől müvelési áganként felállitott osztályok száma megfelel-e a tényleges jövedelmi különbözeteknek? az ezekre alkalmazott tiszta jövedelmi tételek helyesen fejezik-e ki az egyes, osztályok közötti különbözetet és hogy a mintaterek helyesen vannak-e kitüzve? és másrészről a járási bizottságok munkája a nem ez alkalomra tartozó egyéni felszólalásokkal meg ne nehezittessék. Végre figyelmeztetendők a községi bizottságok, hogy a kitüzött 25 napi határidőre észrevételeiket okvetlen beküldjék a járási bizottság elnökéhez, mert a törvény világos értelme szerint hogy ha egyes községek munkálatukat beküldeni a záros határidőn belül elmulasztanák, az a járási bizottság tárgyalásait nem akadályozhatja és ez esetben feltételezendő, hogy a községnek a munkálat ellen saját szempontjából kifogása nincs.

Tekintve, hogy a községeknek engedélyezendő idő f. évi február havát veendi igénybe a kataszteri, igazgató köteles a járási földadóbizottságok elnökeivel egyetértve a kellő lépéseket az iránt megtenni, hogy a járási földadóbizottságok február hó utolsó napjaira, de föltétlenül márczius első napjaira összehivassanak.

A járási földadóbizottságok tárgyalás alá veszik ugy a kerületi bizottságnak az esetleges észrevételek megtétele végett átküldött határozatait, — valamint az egyes községekből beérkezett munkálatokat, s azok felett a kir. becslőbiztos választott becslő- és a járási földadóbizottság utazó küldöttségének meghallgatása után határoz.

Tekintve, hogy a járási földadóbizottság mostani tárgyalásának alapját ugyanaz képezi, mi felett már egyszer érdemlegesen részint a tagok személyes ösmerete, részint utazó küldöttségének jelentése alapján határozott, aligha lesz arra eset, hogy helyszini vizsgálat tartása váljék szükségessé de annak lehetősége még sem lévén kizárva, hogy határozat csak helyszini szemle foganatositása után volna a járási földadóbizottság többségének nézete szerint hozható, ily kivételes esetben a helyszini szemle a járási földadóbizottság utazó küldöttsége által azonnal megteendő, ugy, hogy az annak nyomán hozott határozattal kiegészitett összes munkálatok az 1881. évi XL. t.-cz. 6. § a értelmében a járási bizottság egybehivásától számitott legkésőbben 25 nap alatt a kerületi bizottság elnökéhez (kataszteri igazgató) beterjesztethessenek.

A kataszteri igazgató miután eleve tudomással bir arról, hogy a járási földadóbizottságok mely napon fogják müködésüket befejezni, intézkedik: hogy a kataszteri kerületi bizottság küldöttsége, mihelyt a körülmények engedik, összehivassék és müködését folyó évi márczius hó utolsó avagy ápril hó első napjaiban megkezdhesse.

A kerületi bizottság küldöttsége tárgyalás alá veszi a járási földadóbizottságok által hozott határozatokat, egyes kétes esetekben helyszini szemlét tart és az ily szemlére szükséges pár napi időre magát elnapolja, olyképen azonban, hogy véleményes jelentést a folyó évi ápril hó 2-ik felében minden esetre összehivandó kerületi bizottság elé terjeszthesse.

A kerületi bizottság tekintettel a küldöttség és kataszteri felügyelők indokolt véleményére, tárgyalja az eléje terjesztett összes kataszteri munkálatokat, egy rendkivüli esetekben helyszini szemlét rendel el és magát ez időre elnapolja, de tárgyalásainak menetét ugy rendezi be, hogy a kerületi bizottság tárgyalásai folyó évi május hó 15—20-ig az ország egész területén befejeztessenek, ugy hogy az összes iratok még május hóban a pénzügyministerhez, mint az országos földadóbizottság elnökéhez okvetlen beterjesztethessenek.

Budapesten, 1883. évi január hó 14-én.

Gróf SZAPÁRY GYULA,
magy kir pénzügyminiszter.

CSARNOK.

Grof Festetics György.

Az „Andrássy-ministeriumnak", melyet a „nagyok ministeriumának" szeretünk nevezni, mert ott majdnem a legfényesebb nyolcz név van koszoruba szedve azon időkből, egyik tagja ismét meghalt. Nem a legnagyobbak közül való, de nem is a legutolsó. Azon a bizonyos vonalon esik tul, ahol már nincs mértékünk, a hol csak a képzelődés kicsinyit vagy nagyit már. Mert mind jelesek voltak ők, kapaczitások, karakterek, hazafiak, gentlemanek, gyanu nélkül, tiszták és ragyogók, semmi, de semmi közönségeset nem találhattunk bennök.

Most már távolabb esnek . . . sokkal távolabb, és elmult a nymbusz is, mely a piros székeket övezte akkor és az alkotmányos élet azóta igen sok embert fogyasztott el (mert a parlamentarizmus es-kkel táplálkozik s némelykor igen jó étvágya van) egyszóval a „maiak" miatt más szemmel nézzük azt a nyolcz arczot azon a képen, melyet akkor igen sok szobában akasztottak fel Magyarországon ékességnek aranyozott keretben.

Az arany keretek megkoptak, a rózsaszinü köd szétfoszlott sokat elfelejtettünk, a mire emlékezni illenék és sokat megtanultunk, a mire nem lett volna szükség, hogy tudjuk.

De a halál nem felejt . . . eljön s ezek a régi ismerős arczok egymásután megjelennek mégegyszer a képes lapokban, átvonulnak onnan emlékezetünkben, tanuságokat hagyva itt.

Nem tart már sokáig ez se. Még csak a fele maradt itt a nagy névsornak s most ez a fele is meg van kezdve Festetich György halálával.

Eötvöst csakhamar követte Mikó Imre, majd Wenckheim Béla következett s kevés vártatva Gorove István. Csak hárman vannak még életben: Andrássy Gyula, Lónyay Menyhért és Horváth Boldizsár.

Festetich György kinek elhunytát gyászoljuk ma, a nagy Festetich Györgynek a keszthelyi Georgikon alapitójának unokája.

Sokkal nagyobb, diszesebb helyet foglalt el ő közéletünkben, mintsem egykönnyen napirendre térhetne fölötte a közvélemény, mely egyedüli igaz koszorusója az érdemeknek.

Szerény, igénytelen ember volt a saját körében, ki sohasem tolakodott előtérbe, hiuság nem volt benne semmi. Minden dologban higgadt, megfontoló és korrekt.

Az első ministeriumba is csak Andrássynak a legnagyobb rábeszélésére lépett be. Sokáig szabadkozott, hogy ő nem érzi magát képesnek egy ilyen állást betölteni. Mikor pedig elvállalta, mindenben félénk óvatossággal járt el s ugy, hogy tán ő volt az egyedüli, ki soha semminemü megtámadásoknak nem volt kitéve sem az országgyülésen sem a sajtóban.

Hazafiasságát igen jellemzi az, hogy nagy óvatossággal bánt a resszortjába tartozó kitüntetésekkel. Például igen nehezen volt rávehető, hogy azokat a mágnásokat, akik az osztrák aera alatt kapták a kilenczágu koronát — magyar grófi rangra ajánlja.

Még szebb vonás benne, hogy igen gyakran jegyzé meg kedvetlenül minisztertársainak:

— Sajnálom, hogy elvállaltam a tárczát. Lássátok én alattam lett az olyan jelentéktelen. Ha más, erősebb ember kezdi vala nem zsugorodik ilyen kicsinyre. Mert sok függ a kezdettől.

Meglehet, hogy igaza volt, de alig hihető. Később e tárcza jelentősége még inkább csökkent, s az első időkben, midőn a király és a nemzet közötti érintkezés még mézes heteit élte — nem kis fontosságu dolog volt, hogy egy olyan finom, nemes, minden izében előkelő alak egyengesse ki a támadó differencziákat s oszlassa a hidegségnek utóizét.

Festetich Györgynek nagy része van a kibékülés megteremtésében. A Deák politikának egyik buzgó hive és támogatója volt s a hol kellett, készen volt minden áldozatra.

Festetichről mondta egyszer: „Az ő erszénye és szive mindig nyitva van — de ő magát gyakran szeretné tőlünk elzárni."

És ez jellemzi őt. Valóban ő róla nem jegyezhetünk fel sem apróságokat, sem adomákat, mint más nevezetességekről. Ritkán szállott le a mindennapi élet szereplői közé, de nem azért, mint hajdan Szemere, ki mindig kothurnusban szeretett lenni, hanem azért, mert disztingvált nagyuri természete meg nem szivelte a tágabb körben való mozgás izgalmait. A népszerüséget nem kereste, nem adott rá semmit, az elismerésben nem volt öröme s mindent kötelességből tett. S ezt a kötelességet nevével vélte örökölni. Ez elől sehol se tért ki.

Daczára azon fényes pályának, melyet befutott, daczára annak, hogy mindig annál az asztalnál ült, a honnan a történelem iródik, hogy számos főméltóságot viselt, neki magának alig van története. A magán ember oly kevéssé látszik benne — hogy szinte még ezután kell fölfedezni milyen volt ő.

Ritkák az ilyen jellemek ma már — s habár nem hangzik fel éltükben milliók tapsa s haláluk alkalmával nagy fájdalomjaj, de a gondolkozó ember mélyen, nagyon mélyen eltudja siratni e klasszikus alakokat, a kik még fehér márványból vannak véve.

Legyen áldás porain, s porhüvelyét elhagyott lelke, mely utközben találkozott a testvéreivel maradjon köztünk, a mi főuraink közt s ébresztgesse bennük azokat az alvó ösztönöket, melyek azt diktálják, hogy a kinek ad a haza, azok is sokat adjanak a hazának. Hogy lehetnének azok gavallérok, a kik annyi javakat ingyen fogadnak el?

„P. H."

Viola János.

(† 1883. február hó 15 én.)

Egy galyacskát leszakit a vihar fájáról; a többi lomb betakarja a sebet. Ki venné észre, hogy onnét hiányzik valami? Ha csak a kis madárka búsdalát meg nem érti, mikor a galylyal letépett fészkét siratja.

Egy embert elragad a halál; helyébe másik lép. Az óriási emberrajzásban alig veszszük észre, hogy a fejünk fölött karvalyként kóválygó halál megint egyet kilopott közülünk. Csak akkor ébredünk, mikor a zokogó fájdalom fojtogatja azokat, kiknek az az „egy" m i n d e n ü k volt.

Olyan a halál is, mint az élet.

Az egyszerü kántorként: élünk divatból, meghalunk szokásból; azután eltemetnek bennünket divatból és megsiratnak szokásból.

Már akármiből csinálja más ember a fájdalmát, az én könyemet megszenteli az igazi részvét s minden betüm egy egy könynyel terhesül.

Olyan nehéz elhinnem, hogy meghalt a jó öreg. El se hinném, ha előttem nem feküdnék az a néhány sötét betü, mely olyan velőt rázó rövidséggel mondja ki, hogy egy áldott szivben kettészakadt a legutolsó hur is.

Áldott jó öreg! Hegedüje sorsára jutott bizony ő is.

Mikor ezelőtt néhány évvel nála voltam, mind a négy húr épen volt hegedüjén, valamennyi húr fölhangolva lelkében. Később az „e-hur" lepattant, nem huzott helyette másikat; csak három szál maradt. És a jó Isten tudja: mintha önála is kezdtek volna már akkor a hurok pattogzani.

Nemrégiben találkoztam vele; akkor már nagyon sokat vesztett halálkaczagtató humorából. Kérdezősködtem a hegedü felől, hogy hány huron játszik?

Felhagyott a zongorázással, szalmazsákjára ült s megkérdé a cselédet, hogy a vacsora készen van-e? aki aztán ezt felelte neki lengyelül: „Igenis, — méltóságos grófnő."

A méltóságos grófnőnek méltóztatott engem az estebédhez meghivni, s helyemet az asztalnál vele átellenben jelelni ki. Iparkodtam valami érdekes beszéd tárgyát venni fel, de ő nem hallgatott reá. A thea tiszta és erős, a vadpecsenye felséges izü és becses személyem éhes volt. Mikor másodszor is hozzá láttam a két első fogyasztásához, nehogy a harmadik rövidséget szenvedjen, láttam az arczán, hogy szánalommal viseltetik irántam. Engedelmet kérő tekintetemre biztató hangon szólt: „Egyék, egyék, a mennyi csak tetszik! Ő keveset evett, s e keveset is hosszu szünetekben vette magához, amiket avval töltött be, hogy vagy elmélázva a sarokba nézett, vagy engem vizsgált kutató tekintettel.

A thea után az iróasztalán álló dobozból két szivart vett elő s az egyikkel engem kinált meg, a másikra önmaga gyujtott rá. „Beszélje el, honnan jön ön", szólt ő hirtelen, s mikor előadásomból megtudta, hogy természet buvár vagyok: ugy látszék, kegyébe fogadott. Most már mosolygott is beszédem közben s több ször helyeslőleg mondta: „Já, já!" Mivel minden, amit ő tett, eredeti volt, ugy hát eredeti módon is dohányzott. Szivarja füstjét nem egyenesen fujta ki, hanem fejét lassan ide-oda hajtogatva különféle alakokat irt le a füstből, miközben szemeit egy kevéssé lehunyta s a karikás gomolyakban igen nagy örömet látszott találni,

„Ismeri Bécset? Ismeri Pestet?" kérdé ő.

Megmondtam neki, hogy Bécs szülővárosom s hogy Pestre gyakran kirándulok.

„Ismeri Reményit Pesten?

Szerencsém van legközelebbi ismerősei egyikének lenni.

„Ugy? — Ő nagy ember, egy genie," szólt ő kevés szünet után. „Milyen idős lehet?"

— Hatvan éves.

„És szép, nemde?"

— Korához képest — igen.

Szenvedélyesen ugrott fel e szóra székéről s néhányszor végig járta a sátor hosszát, azután vissza jött s szuró tekintettel szólt: „Amit ön azelőtt mondott — nem igaz, a nagy ember mindig szép, még akkor is, ha csuf volna. Én azt hiszem. Reményi legszebb ember a földön."

Bámulatomban megnémultam.

„Az üstökös, mely vérveres maggal s hosszu, ragyogó uszálylyal bir, amivel elfeledi az ezüstfényü csillagokat, nem emiatt, — hanem azért szép, mert nagy jelen ég: — és a lángész egy üstökös," folytatá ő sugárzó szemekkel az éjbe tekintve. — „Reményinek sok ellensége van, nem igaz?"

— Igaz, feleltem, mert irányát igen szétágazónak találják.

Finoman mosolyogva szólt: „Mert az emberek gondolkodása bárgyu és köznapi. Ő nem szelid galamb, mely a tyukok közé tévedhet, nem fehér bárány, mely az ő korlátolt eszü pásztorának bégetve mondja el éji álmait, — ő oroszlán, mely a pusztába kiált s sörényét rázza; és ezért félnek tőle. De én nem félek."

— Ön bizonyára jól ismeri Reményit.

Feddő tekintettel nézett reám. „Szerencsém nem volt vele beszélni, de én jobban ismerem őt, mint önök valamenynyien, én tudom és érzem, amit ő gondol." —

E nő mindig idegenebbnek tünt fel előttem és mégis mindig jobban vonzódtam hozzá. Szivesen áldoztam volna fel életemből egy évet, ha kiismerhetem őt. Előérzetem azt tanácsolta, ne folytassam tovább Reményiről a társalgást s azt kérdém, mióta lakik itt fenn?

„Mintegy két hónapja. Hogy tetszik önnek a palotám?"

Ugy találom, hogy egy dalnő-laknak igen is primitiv, sőt félek, hogy rheumatikus bántalmakat szerez benne magának.

„O, az már vagy négy hete megvan," szólt ő nevetve. „de ez nem tesz semmit. Ha lenn, birtokomban leszek, le fekszem kályhám előtt egy medvebőrre, egy más hasonló bőrrel befedetem magamat s addig maradok fekve, mig fájdalmaim lesznek," beszélt tovább s nagyott ásitott. „Ha más nőcselédet kapok, akkor szeptemberig itt fenn fogok tartózkodni, mert ez a buta teremtés nem marad tovább velem, s más cselédeimnek sincs kedvük ide jönni. Mind az ötöt már felhivattam, de egyik sem szolgált tovább két hétnél; vagy unatkoztak, vagy féltek, vagy pedig szaggató fájdalmakról panaszkodtak, s hogyha nem engedtem őket távozni, hideg theát adtak, elégették a pecsenyémet, szóval étel dolgában oly rosszul láttak el, hogy utoljára mégis csak el kellett őket küldenem."

— Messze vagyunk P. falutól? —

„Hét mérföldnyire. Szolgám minden héten kétszer bemegy kenyeret, tojást és hust vásárolni."

Hogy hozhatták ide e zongorát? — kérdém, mikor közlékenyebb kezdett lenni.

„Az volt még csak rettenetes egy dolog!" kiáltá fel gyönyörü ezüst csengésü hangon. „Birtokom P.-től messze van, de e távolság kocsin is bentartható; azonban P.-től lehetetlen az utat tovább kocsival folytatni, s igy én embereket kerestem, kik zongorámat felhozzák."

— Hét mértföldet felfelé köveken, bozótokon át?

„Igen. Akartam birni, kellett birnom itt fenn e zongorát; én nem élhetek zene nélkül! A faluban kihirdettettem, hogy négyszáz forintott adok annak a nyolcz embernek, kik egymást négyesével felváltva, hangszeremet e helyre szállitják. Lett versenkedés; mindenki meg akarta érdemelni a pénzt. Seregesen tódultak a vendéglő elé az emberek s nekem egy szobába kellett zárkóznom, nehogy térdre boruljanak előttem s ruhámat esdeklő csókkal halmozzák el. Sorsot huzattam velök, evvel meg lettek nyugtatva s zongorám tizenhét órai ut után megérkezett ide.

— De hát itt e nedvességben nem tartja meg hangját.

„Természetesen nem!" kiálta fel ő nevetve. „Van kulcsom s evvel annyiszor hangolom meg, ahányszor csak szükséges."

— Ön? ezekkel a gyermek kacsókkal? —

„Gondolja talán, hogy nincs elég erőm?" kérdé ő az iróasztalból két tiz fontos kézlőt hozva elő s ezeket a legnagyobb könnyüséggel emelve a magasba. Az a finom, kicsi test a deréknél oly annyira meghajolt, hogy féltettem a ketté töréstől.

— És minek csinál ön ily erőgyakorlatokat? — kérdém elcsodálkozva.

„Mert ugy akarok zongorázni, ahogy Reményi gondolja. Mielőtt az ő iratait olvastam volna, még az esőernyőmet sem tudtam jól a kezemben tartani; zongorázni? ugy zongoráztam, mint akinek fejgyöreseket okoznak a hangok, — szólt ő a kézlőket lerakva az asztalra. „Én az ily nyöszörgést az iratok olvasása után nem állhatom ki; mert én minden nagyot, minden hatalmasat imádok, — mindent, ami à la Reményi."

Feltünt előttem, hogy daczára az előbbi feddő tekintetnek, ismét Reményire forditotta a társalgás további menetét.

„Azt mondják, hogy Reményi sok champagnert iszik," folytatá egy kevés szünet után, „igaz?"

— Igaz, valami szokatlant talál benne, — feleltem, mindent, amit tudni akart, előre latólag lassankint hozva tudomására.

„Én abban a nézetben vagyok, hogy csak szellemdús embereknek való a champagner; mert az együgyü vagy goromba idegzetü emberek semit nem nyernek általa. Birtokomban, csupa unalom üzéséből is gyakran ledőltem kandallóm elé, s egész egyedül champagnert ittam de mindig ugy éreztem mintha minden lenyelt cseppben uj- meg uj ideákat innám." Azután enyelgő czélzással folytatá: Kérdezze csak meg Pesten X. hadnagyot, vagy Y. bankárt, hogy ők is ideákat isznak-e a champagnerból?

Hangosan felnevettem ez ötleten s azt mondtam neki, hogy Reményi egy estén szellemdus improvizaciót irt a „Champagner cseppek"-ről.

„Nem irta le?" kérdé gyorsan.

— Nem volt hozzá idő; zongorán történt az improvizálás s igy természetesen nem volt követhető.

Hirtelen, mintha egy szóval sem akarna többé Reményiről beszélni, azt kérdezé, hogy tetszenek a lengyel falvak? —

— Elég piszkosak.

„Igaz," kiálta ő, „minden pocsolyánál egy ház, minden házban egy szoba, minden szobában egy féltucat ember, ugyanannyi disznó és tyuk; sehol egy ablak, szappan vagy viz, bor — biztositom önt, hogy én magamat sokkal nagyobb szentnek tartom, mint a magyarhoni Erzsébetet, mert ő már mint kis gyermek Németországba került s itt thüringiai házakat látogatott, de én lengyeleket látogatok.

— Ez igen szép öntől, kivált ha elképzelem, mennyi önmegtagadásába kerül. —

„Ah, higyje meg, némelykor örülök, ha valaki beteg, vagy valami gyermek haldoklik; mert ekkor mégis van valami dolgom. Sőt ilyenkor igen is sok tenni valóm van, mert a parasztok buták és együgyüek, mint a teve. A férj meghagyja halni a feleségét csupa butaságból; (?) éppen igy van az anya gyermekével. Sokszor a beteget friss levegővel vagy egy pár pohár tejjel is meg lehetne gyógyitani, dehát ők ezt nem akarják. (!) Az egyetlen ablaknyilás egész éven át papirral-, a gyermek gyomra krumplival van be- és megtömve. Tanácslom önnek, hogy télen egy jó nagy flaskó eczet nélkül lengyel-paraszt-szobát meg ne látogasson."

— Télen át mindig birtokán azo

„Most már egy huron pendülök", szólt humorral; de hangjában volt valami a halált sejtető keserüségből, a bús megadásból. Akkor azt hittem, hogy talán valami kellemetlensége van a szegény öregnek s az ütötte fejen a kedvét. Most gondolok csak vissza, hogy az a testtől bucsuzni készülő lélek tompa fájdalma volt. Akkor már nála is kevés volt azokból a szivhurokból, melyen a kedv olyan sirtfelejtető nótákat játszott egykor.

Végre a legutolsó is kettészakadt. Bizonyosan a hegedüjéről is akkor pattant le az az egyetlen hur, mely a jobb világból megmaradt volt.

A mosoly, mely folyton arczán derengett, elszenderült örökre... Rá gondolva, az én mosolyom is elvész..... és komoly képpel megpróbálok kiálmodni a multból néhány eseményt.

* * *

Nagyon nehéz volna az ő, utonutfélen, lépten-nyomon szikrázó humorát a maga nagyságában föltüntetni.

Néhány esetből is fényesen kiragyog az.

A jó öreg igen passzionatus gyalogoló volt. Hozzánk rendesen csak per pedes apostolorum látogatott el. Gyermekkoromból hün emlékezem, hogy az ő ottléte mindig ünnep volt házunknál. Hanem azon mindig csudálkozott mindenki, hogy a legnagyobb kánikulai melegben sem röstelt gyalogszerrel három órányi járóföldet megtenni. És az Isten világáért meg nem engedte volna, hogy hazafelé befogassunk neki.

Egyszer azt kérdezte tőle valaki, hogy ugyan kedves plébános ur mért fárad mindig csak gyalog?

„Azért lelkem — felelt ő — mert a halál meg paripán jár; hát igy könnyebben elkerülhet."

* * *

Legismeretesebb az a viczcze, melyet a k—i apátnak mondott. U. i. a nagykanizsai „Korona" étkezőjében többen együtt ebédeltek; köztük a k—i apát is. Megjegyzendő, hogy a k—i apátságért Viola is konkurrált, de a mostani nyerte el.

Egyszer csak Viola azt mondja:

„Egyék ám minden ember kedve szerint, mert ma mindent én fizetek."

Erre az apát szabadkozni kezd, hogy már azt a szerencsét ő akarja magának fóntartani.

„Ugyan miért?" — kérdi rögtön Viola.

„Hát csak azért — felelt szerényen mosolyogva az apát — mert véletlenül itt én vagyok az apát."

„Az igaz, hogy itt maga az apát — vágta oda rögtön Viola — de éppen nem véletlenül, mert a teremtés rendje szerint is megelőzte a világosságot a sötétség."

* * *

Néha humorába keserüség is vegyült s ilyenkor nem a legkiméletesebb őszinteséggel nyilatkozott.

A nálánál fiatalabb egyéneket egymásután nevezték ki kanonokokká, apátokká; róla azonban megfeledkeztek. Lehet, hogy éppen eredeti humoros lelkülete és páratlan nyiltszivüsége miatt féltek tőle; mert annyi bizonyos, hogy minden ferdeséget kiméletlenül ostorozott erős gunyjával.

Nagysokára azután kinevezték czimzetes kanonoknak. Mikor a kinevezést megkapta, azt irta vissza, hogy miután a czimzetes kanonok se nem szamár, se nem ló, azt el nem fogadhatja; cseppet se lévén hajlandósága mulának lenni. — És a kinevezést csatolva, visszaküldte Veszprémbe.

* * *

De ki tudná mind leirni, ami róla mindenfelé fönnmaradt. Jószivü, áldott teremtés volt e mellett, Isten nyugosztalja!

Ezelőtt másfél évvel költeményt irtam az aranymiséjére. Sokan azt mondták, hogy sikerült; de az utolsó strófa nem egyeztethető meg a keresztény vallás dogmájával.

Már én pedig most is csak azt mondom, amit akkor mondtam, akár tetszik másnak akár nem. Jó szavak azok kedves öreg, a te csöndes sirhalmad fölött.

„Hogy por leszünk, meg van irva igaz
Fenn a csillagokban,
De azért te jó sokáig leszesz
Még is halhatatlan.
Emlékünkben, szivünkben lesz a te
Nagy föltámadásod...
Azért hogyha majdan trombitálnak,
Folytasd nyugton álmod!"

SZALAY SÁNDOR.

---

kott tartózkodni? — kérdém könnyedén. —

De a delnőnek sokkal élesebb esze volt, hogysem a kérdésemben lappangó mély kiváncsiságot rögtön fel ne ismerte volna. Rám nézett azokkal az áthatő macska szemekkel és igy felelt: „Ha nem a birtokomban vagyok, akkor bizonyosan valahol máshol tartózkodom."

Zavarom nagy volt. Ő egy pillanatig gyönyörködött bennem, azután elforditotta rólam a szemeit s ugy látszék, megsajnált, mert felkelt s a zongorájához ült. Fellélegzettem. Ez az asszony félig tündér volt, félig daemon.

Egy rohamos magyar indulót játszott, miközben orrczimpái fel és alá mozogtak a szenvedélytől. Aztán hirtelen egy szelid, ábrándos dallamba csapott át, melyet többször ismételt.

„Ismeri-?" kérdé játszás közben.

Nemmel feleltem

„Hangok Remény Frichlingnäschten"-jéből, melyet P. barátja zeneileg illusztrált."

Egyszere felhagyott a játékkal, szivarjával a sátor bejáratához lépett, s vissza kiáltott hozám: „Jöjjön, az éj gyönyörü!" — És igaza volt. Némafelségben emelkedtek a magasba s homályba burkolt hegyek, lenge szellő játszadozott a fák lombjaival s a ragyogó csillagok ezüstös, aranyos, vereses, kékes és zöldes fénynyel mosolyogtak le ránk. A grófnő oda dőlt a sátor egyik oszlopához s elmélázva nézett fel az égre. Gyorsan szemeit nem véve le a csillagokról kérdé:

„Remény még B. herczegnővel él?"

Az igazsághoz hiven feleltem neki, hogy ők egymással már vagy egy éve szakitottak és a herczegnő vissza utazott Pétervárra.

„Mennyi ideig éltek együtt?"

— Körül belül tizenöt évig. Remény mindig unatkozott mellette, de tekintettel volt magas állására; végre mégis szakitania kellett, mert a herczegnő modora kiálhatatlan, türhetetlen lett.

„Reménynek most nincs viszonya?"

— Komoly — tudtommal nincs.

Kevés idő multán kezetnyujtva szólt; „Menjünk aludni!" Szemei könyekkel voltak megtelve.

Vissza ment a sátorba s egy szalmazsákot küldött ki, amit én semi áron nem akartam elfogadni, mert tudtam, hogy az övé s azt még sem engedhettem, hogy a nedves földön aludjék. Ő hallotta visszautasitó köszönéseimet s kikiáltott: „Fogadja el a zsákot, én majd a zongorán alszom."

(Folytatása következik.)

Jelentése

az alulirott fölügyelő-bizottságnak, az alsó-lendvai takarékpénztár részvénytársaságnak 1883. évi márczius hó 15-ik napján megtartandó közgyüléséhez.

Az általunk s az intézeti igazgatóság által 1882-ik évi deczember hó 31-ik napján megejtett részletes leltározás alkalmával talált tényleges vagyont s terhet az intézet fő- és mellékkönyveivel a mai napon tüzetesen összehasonlitván, s az összes számadási könyveket behatólag megvizsgálván, az 1882. évi zárszámadást s a mérleget e szerint kifogástalannak s a legkisebb részletig tökéletesen helyesnek találtuk; miért is a mérlegben az alap- és tartaléktőke utáni kamatokkal együtt kitüntetett 13641 frt 3 krnyi tiszta jövedelemnek az igazgatóság részéről indokolva javasolt következő fölosztára ellen nemcsak kifogást nem teszünk, de sőt azt az intézet s a t. cz. részvényesek jól fölfogott érdekében is a t. közgyülésnek elfogadásra ajánlani kötelességünknek ismerjük.

Az eszerint általunk is melegen pártolt igazgatósági inditványhoz képest az 1882-ik évben elért eme tiszta jövedelemből a közgyülést követő napon kifizetendő s forditandó lenne:

1) Mint osztalék részvényenkint 14 forint és igy 400 darab részvényszelvény beváltására összesen 5600 forint.

2) Az ez idő szerint 10100 frtból álló tartaléktőkének 16800 frtra szükségképen kivánatos emelése s kiegészitésére forditandó lenne 6700 frt.

3) Az igazgatóság, felügyelő-bizottság, a tisztek s a szolga jutalmazására 1200 frt.

4) Végre jótékony czélokra 141 frt. 3 krajczár.

Eme hivatalos jelentésünket az intézet érdekében s a t. cz. részvényesek s igy a közgyülés becses figyelmébe ajánlva maradtunk teljes tisztelettel

Alsó-Lendván, 1883-ik évi január hó 10-ik napján.

Az alsó lendvai takarékpénztár fölügyelő bizottsága:

CSUKICS ADOLF s. k.
felügy. biz. elnök.

BARS HENRIK s. k. VÁMOSSY L. s. k.
felügyelő bizottsági tagok.

Hirek.

— **Az egylet gyüléséről.** Február 18 án a már közlött tárgysorozattal tartotta meg a polg. egylet látogatott közgyülését. A költségvetés, amelynek bevételi főtétele 2243 frt s kiadási főtétele 1203 frt — egy inditvány elfogadása mellett, amely az irodalmi vállalatok pártfogását czélozta — jóváhagyatván, az utczaterület kártalanitásának tisztázásával a választmány bizatott meg oly föltétellel, hogy a 624 □ csereterület föltétlen tulajdonjoggal az egylet részére szereztessék meg. A közgyülés fölajánlott még ezen területből a netán városi pártfogás alatt épitendő állandó szinházra szükséges helyet is. — Az épitkezés — amelyről déli 1 órakor volt szó, a midőn a tagok jórésze már eloszlott — ugy döntetett el, hogy a szinházzal kapcsolatos épitkezés egészen elejtetett s ahelyett csupán az egyleti épület megépitése mondatott ki az uj utczavonalba s annak keresztülvitelével az arra vonatkozó terv értelmében a választmány megbizatott s egyszersmind utasittatott, hogy ebből kifolyólag a végleges leszámitolást az 5-ös bizottsággal eszközölje; s minthogy az épités tekintetében aláirt részvények kötelező ereje érvénytelennek nyilvánittatik — a lefizetett részvények összegét az illetők kezére kézbesittesse. Az alapszabályok módositására egy 4 tagu bizottság Kovács Béla, Hertelendi Béla, Győrffy János tagokból megválasztva — kiküldetett.

— **Hymen.** Sterbeczky-Smettena Ferencz nagy-kanizsavárosi szállásbiztos és a katonai ügyek előadója febr. 19 én délelőtt tartotta esküvőjét Gudlin Irma kisasszonynyal, Lázár József kir. távirdatiszt nevelt leányával a Szent-Ferenczrendüek plebániai templomában természetesen püspöki engedélylyel. A templom zsufolásig megtelt. A kellemdús menyasszony galambszinü selyem ruhát viselt sürü fátyollal boritottan. Tekintve a nagybőjti szakot, minden vendégség nélkül csendben tartatott meg a menyegző, csakis a legközelebbi rokonok voltak együtt. Az esketést maga a házfőnök teljesité. Szálljon Isten áldása az uj párra!

— **Adóelengedés.** Egy kis meglepetés érte vasárnap folyó hó 18-án városunk szegénysorsu és előhaladt koru munkásosztályát, kik a mondott napon délelőtti 9 órára a városhására meghivatván, értésükre adatott, hogy adójuk fölsőbb rendeletre eltöröltetett. A szegényeknek efölötti örömét csak az képes fölfogni, aki tudja, hogy mily nehéz oly emernek évenkint 10—15 frtot adó fejében lefizetni, ki naponta 50—80 kr. kereset mellett van utalva családja el tartására! F.

— **A harmadik gyógyszertár** is engedélyezve lett a miniszterium által — amint hirlik. — Annak felállitására az engedélyt Kocskés, okleveles gyógyszerész nyerte el.

— **Hymen.** Dr. Rothschild Samu a napokban jegyet váltott a szelid és müvelt lelkü Goldmann Judit urhölgygyel. Áldás kisérje frigyüket!

— **Az őrület** jelei mutatkoztak Horváth Lajos helybeli ügyvéden a f. hó 18-án tartott polgári egyleti ülésen; mikor is az ujonnan felállitandó épület költségeiről levén szó, 50 ezer majd kétszázezer, végre félmillió forintot ajánlott fel saját pénztárából. Azóta állapota mindig aggályos. Az a rögeszméje, hogy ő a leggazdagabb ember az egész világon; folyton épittetni akar és a szegényeknek osztat ki nagy összegeket. — Hogy állapotát mi idézte elő? — senki sem birja megmagyarázni. Már elszállittatott.

— **A városi közgyülés** febr. 19 én 10—15 képviselő jelenléte mellett tartatott meg; s a kincstár képviselőjével megkötött szerződés elfogadtatott.

A társaskőri elhalasztott szilveszteréji mulatság f. hó 17-én igen jól sikerült.

— **Kitüntetés.** Dr. Mangin Károly megyei főorvos ur a katonaság kötelékéből való kilépése alkalmával arany koronás érdemkereszttel tüntettetett ki.

— **A tüzoltói mulatság** alkalmával — melyről a nyilvános számadást mult számunk hozta — az alapitandó zenekar részére adakoztak és felülfizettek: Clement Lipót 25 frt, Clement Vilma 25 frt, Karczag István 10 frt, Weisz Ledofszky 2 frt, Fárnek Kálmán 1 frt, Weisz Zsigmond és Tivadar 1 frt, Rosenberg Ernő és Richard 2 frt, Stemmer Kálmán 1 frt, Eisinger Samu 1 frt, Lessner Henrik 1 frt, Darás Zsigmond 1 frt, Pfaff József 1 frt, Nentwich Gyuláné 1 frt, Horváth József 50 kr., Benczik József 40 kr., Benczik Ferencz 1 frt, Varga Imre 2 frt, Rothmann György 1 frt, Scherez Jakab 50 kr., Szmettana Ferencz 1 frt, Lőwy Lázár 50 kr., Dr. Szekeres 1 frt, Sommer József 1 frt 50 kr., Schwarz és Tauber 1 frt, Wajdits József 1 frt, Grünhut Fülöp és fiai 3 frt, Axenty György 1 frt, Guttmann György 50 kr., Tóth Lajos 2 frt, Plihál Ferencz 1 frt, Urasiny Pál 1 frt, Berdin Márton 1 frt, Semetke Lajos 5 frt, Maninger József 50 kr., Schlesinger Gyula 1 frt 20 kr., Sattler Mór 50 kr., N. N. 1 frt, Vaic A. 50 kr., N. N. 50 kr., Wittinger Antal 1 frt, Weisz H. J. 50 kr., Preszburger N. 2 frt, Lendvay J. 1 frt, Varga Lajos 1 frt, Horváth Imre 50 kr., Récsey György 1 frt, Berzay Elek 1 frt, Pap János nep. 1 frt, Hám József 1 frt, Pap János ev. 1 frt, N. N. 1 frt, Szárnovszky Ede 1 frt, N. N. 1 frt, Hertelendy Béla 1 frt, Zadubanszky L. 1 frt, Hirschl Ede 2 frt, Karczag Béla 10 frt, Halphen L. 50 kr., Pollák Armin 50 kr., Rosenfeld Adolf 2 frt, Bachrach I. H. 1 frt, Lővinger Ignátz 5 frt, Lővinger Izrael 5 frt, Broch Adolf 1 frt, Rosenberg Israel 3 frt, Ullmann Istvánné 2 frt, Reinits Lajos 1 frt, Tóth József vend. 50 kr., Kronfeld Mór 1 frt, Hofer Ferencz 1 frt, Dobrin Benő 2 frt, Malits János 1 frt, Oszeszly Antal 1 frt, Juhász György 1 frt, Lang Henrik 1 frt, Milhofer Ödön 60 kr., Pollák 50 kr., Berényi József 50 kr., Rothschild Albert 50 kr., Schvartz Ignacz 50 kr., Hirschler N. 50 kr., Szukits S. 1 frt, Kohn Ödön 50 kr., Strém és Klein 2 frt, N. N. 40 kr., Hlatko János 1 frt, Horschetzky Gyula 1 frt, Bogyay Ödön 2 frt, Tomasits Pál 50 kr., Kováts Béla 1 frt, Tóth József kovács 50 kr., Koltay Ferencz 1 frt, Neumann testvérek 1 frt, Eisinger Henrik 1 frt, Rosenberg Ferencz 1 frt, Killer Tivadar 50 kr., Weiser József 2 frt, Welisch Adolf 50 kr., Pollák W. 40 kr., Armuth Náthán 50 kr., Krompacher István 1 frt, Weisz Hermann 1 frt, Zathureczky Zsigmond 2 frt, Wieber Ferencz 1 frt, Harasztovits V. 1 frt, Blumenschein Vilmos 2 frt, Schönfeld Nándor 1 frt, Hobinka Vilmos 2 frt, Deutsch Bernát 1 frt, Baum Samu 1 frt, Ábrahám Károly 1 frt, Bider Henrik 1 frt, Merky Ödön 1 frt, Mattosch Józsefné 1 frt, N. N. 30 kr., Gózony Sándor 1 frt, Heinzelmann N. 1 frt, Szalmay Károly 30 kr., Gstettner 1 frt, Veber Károly 1 frt, N. N. 50 kr., Somssich Lőrincz 2 frt, Gruner Ernő 1 frt, Makay Dezső 2 frt, Berényi József 1 frt, Tersánczky József 2 frt, Rátz Antal 1 frt, Gerstner Adolf 1 frt, Dr. Benczik Ferencz 2 frt, Rosenberger Sándor 1 frt, Eperjesy Sándor 1 frt, Thomka Endre 1 frt, Svastics Károly 1 frt, Oroszváry Gyula 1 frt, Ollop N. 1 frt, ifj. Blau Károly 1 frt, Rapoch Gyula 1 frt, Dr. Szukits 1 frt, Práger Béla 1 frt, Schertz N. 1 frt 50 kr., Killik Ferencz 1 frt, N. N. 20 kr., Weiler Sándor 50 kr., Dr. Blau 50 kr. Blau Lajos 2 frt, Rothschild Samu 1 frt, Berger Mór 50 kr., May Mátyás 1 frt, Stern J. M. 2 frt, Altstädter 50 kr., Fürst 1 frt, Kaiser Julia 1 frt, Wolheim Ernő 1 frt, Guttmann Henrik 5 frt, Vidor Samu 2 frt, Lőwy Adolf 1 frt, Weisz Zsiga 40 kr., Stessel D. 60 kr., Pollák Lipót 50 kr., Kurtz Jánosné 50 kr., Szalay Lajos 50 kr., Steiner Ignácz 50 kr., Kasztner János 1 frt, Musquitter 3 frt, Keller Mátyás 50 kr., Hauser János 3 frt, Bankegyesület 5 frt, ifj. Fesselhofer József 3 frt, Kereskedelmi és iparbank 5 frt, Nagykanizsai takarékpénztár 10 frt, Grünhut Mór 1 frt, M. Maschanszker 1 frt, ifj. Tripammer Gyula 1 frt, Schneider Ferencz 1 frt, Szigritz Róbert 2 frt, Torma Imre 1 frt, Nagy János 50 kr., Délzalai takarékpénztár 5 frt, Sommer Sándor 2 frt, Eichberg Adolf 50 kr., Sebestény Lajos 1 frt, Bum Samu 1 frt. Győrffy János 1 frt, Baum József 50 kr., Weiss Manó 5 frt, Petrits Ferenczné 1 frt, Vagner Károly 1 frt, Ebenspanger L. 5 frt, Wusztel Lajos 2 frt, Scheresz Ödön 1 frt 50 kr., Heim Mihály 1 frt 50 kr., Klinger B. 1 frt, Hild Ferencz 1 frt, Saller L. 50 kr., Grebencz Henrik 50 kr. N. N. 20 kr., Zsdanszkiné 1 frt, Schneider Ferencz 1 frt, Lővinger Ignácz 1 frt, Drücker N. 50 kr., Klein Ede 2 frt, N. N. 1 frt, Lengyel Lajos 1 frt, Mantuano József 1 frt, May Mátyás 50 kr., Czimbalek János 50 kr., Bátorfy Lajos 1 frt 50 kr., N. N. 50 kr., Miltenberger S. 50 kr., Kohn Fülöp 50 kr., Nagy Károly 20 kr., N. N. 50 kr., Rothschild Zsigmond 50 kr., Daktora N. 50 kr., Páhr Pál 25 kr., Kilier Henrik 50 kr., Ebenspanger Leo 5 frt 50 kr., Simán István 50 kr., Knobloch N. 50 kr., Vittinger Antal 50 kr., ifj. Stern N. 50 kr., Fischer N. 20 kr., Krucsay N. 50 kr. Reichenfeld Ign. 1 frt 50 kr., Eiweck Károly 1 frt, Brugyovy 30 kr., Weiszmayer Mór 50 kr., Rosenberg Ádám 50 kr., N. N. 50 kr., Löbl M. 2 frt, Knortzer Frigyes 10 frttal.

— **Utczai harcz** folyt le a mult hét egyik napjának délutáni óráiban a Gábor-utczában, melynek hőse két vászoncseléd volt, egymásnak kérlelhetlen ellensége. De ki tehet róla, ha mindkettőnek egy legény képezi szerelmi tárgyát! — Ezen állapotnak az egyik leány végét kivánván szakitani, a mondott időben egy vastag helybenhagyóval fölfegyverkezve megtámadta az arra haladó vetélytársat, kire aztán számozatlan mért a hősi csapásokat, a legékesebb csufnevek kiséretében. Azután egymás hajába estek; a kezdő fél mégis nyerte a győzedelmi jelvényt: a vesztő fél — „czopf"-ját, de amit diadalmasan meglobogtatni már nem volt ideje, mert közbe jött a legnagyobb ellenség, a rendőr, ki neveiket feljegyezvén, megakadályozta a további összeütközést.

— **Gyermeket vesztett** egy helybeli özvegyasszony. Eleinte minden módon tagadta, de az orvosi vélemény azt állapitotta meg, hogy a végbement szülés biztos tünetei észlelhetők nála. Az ügy még vizsgálati folyamatban van.

— **Rajtacsipett tolvaj.** Özv. Oppenheimné nagy-kanizsai lakosnál szolgált egy leány, ki tőle ékszereket és 200 forintot ellopott és megszökött. Bay Gy. rendőrbiztos távirati uton mindenfelé nyomozta, de eleinti sikertelenül. Legközelebb azonban Perlakról értesitést kapott, hogy a keresett ékszerek jó részt meg vannak s az illető tolvaj férjnél van. Az ékszerek egy részét értékesitette, abból hozományt vett s még kamatra is adott ki pénzt. A csak nemrég férjhez ment nőt letartóztatták s a vizsgálatot teljesiteni fogják.

— **Özv. Albanich Kálmánné** — mint a „Lloyd" irja Bécsben férhez ment.

— **Olvasó kört** terveznek Oroszlonyban. Igen szép!

— **Köszönetnyilvánitás.** Azon meleg érdeklődésért, mely boldog emlékü fivérem illetőleg nagybátyának Tolnai Gróf Festetics Tasszilo cs. kir. lovassági Tábornok ur Ő excellentiája elhunyta és Keszthelyen, folyó hó 16-án örök nyugalomra helyezése alkalmával részvétteljesen nyilvánult, fogadják a végtiszteleti szertartások megható ünnepélyének emelésére közremüködött és számosan megjelent helybeli és vidékbeli minden rendü és rangu testületek, egyletek, és magánosok a gyászoló család nevében annak jelenlevő alulirt tagjai legszivélyesebb köszönetét. Keszthely 1883. évi február hó 17 én. Gróf Festetics Lajos, Gróf Festetics Taszilo, Gróf Festetics Jenő, Gróf Festetics Pál.

— **Keresztényből zsidó.** Nagybajomban (Somogym.) bizonyos Miskár Ferencz nevü, szabómester Bécsben áttért a zsidóvallásra, hogy egy szegény zsidó leányt nőül vehessen.

— **Bors József** lispei birtokos Budapesten átutazván, ott 36 frtot tartalmazó erszényét elvesztette. Szerencséjére ez már csak akkor történt, mikor Kanizsáig a vasuti menetjegyet megváltotta. Kanizsára érkezvén távirati uton kérdést intézett a budai főnökséghez málháinak sorsa iránt; mivel az azokról szóló feladási vevények is tárczájában voltak s igy azoknak átvétele iránt kellő időben nem intézkedhetett.

— **Lóárverés** Somogymegye gazdasági egyesületének alulirt bizottsága ezennel tisztelettel tudatja, misszerint az általa Kaposvárott rendezendő lóárverés folyó 1883. év márczius 29-én reggeli 8 órakor kezdődik és a szükséghez képest 30-án folytattatik. Ezen árverés czélja a vevő közönséget a tenyésztőkkel közvetlen érintkezésbe hozni és ez által, egyrészt az e vidéken tenyésztett kitünő lóanyag számára jobb piaczot létesiteni másrészt a vevőket: lehetőleg költségtől és fáradság ól megmenteni. Lakásokról és ellátásról több jó vendéglőben van gondoskodva. Az egylet tisztviselői az érkezőket az árverés előtti napokon a kaposvári pályaudvarban fogják várni. Az elmult években elért siker által bátoritva és tekintettel az eladásra szánt lovaknak ez idén is sulyosbitott bejelentési feltételek folytán várható még jobb minőségére, bátorkodunk az érdekelt közönséget ezen árverésre tisztelettel meghivni. A bejelentett lovak részletes jegyzékét márczius elején adjuk ki, melyet kivánatra lesz szerencsénk bérmentve megküldeni. Az alulirt bizottság szivesen szolgál bővebb felvilágositással, mely iránt Freystädtler Vilmos urhoz méltóztassék fordulni Kaposvárra. Kaposvár 1883. február havábani A bizottság: Somssich Andor, elnök. Bárány Dénes, Beck Béla, Boronkay Károly, Bosnyák Gusztáv, Bottka Antal, Döry Lajos, ifj. Egedy Sándor, Freystädtler Vilmos, Hencz László, Horn Ferencz, Jankovich Elemér, Jankovich Gyula, Jankovich Tivadar, Jeszenszky Imre, Inkey István Kacskovics Sándor, Kacskovics Zoltán, Király István (állatorvos), Kund Jenő, Makfalvay Géza, Malanotti Jenő, Márffy Béla, Márffy Emil, Márffy József, Peer Mátyás, Richnyovszky Mihály, Roboz István, grf. Somssich Adolf, id. gróf Somssich Imre, gróf Széchenyi Géza, ifj. gróf Széchenyi Imre, gróf Széchenyi Pál, Tallián Andor, Varga Béla, Vasdinnyei Béla, Vésey Mihály, Véssey Sándor, Wachsman Leo (állatorvos.)

— **Tizennyolcz százados holttest.** Nápolyban a strada Reale 7-ik számu ház kertjében ásások történtek és ott egy ember holttestére akadtak, ki a Titus idejében történt Vezuv kitörése óta van eltemetve kövek, láva és hamu alatt. A halál abban a percben érte utól, midőn a stabiäi kapun át a tenger felé akart menekülni. Az egész holttest még igen jól van konzerválva, vonásai alig torzultak el, csak szája volt nyitva, hihetőleg lélekzeni akart, de a por és hamu megfojtotta. Ujjai össze vannak szoritva, a test mellett kulcsok voltak, hihetőleg egy ajtó kinyitására szolgáltak. Ez az ember 30 és 40 éves közt lehetett, fogai és arczának alsó része egészen épek, nem különben teste és annak valamennyi tagjai, csak bal lába sarkáról kopott le a bőr, és itt a sarkcsont látható. Ruházata egy bőrövvel összeszoritott világos szinü tunikából áll. Bal karja be van hajtva, és jobb keze hasán nyugszik. Lábszárai szétterpesztvék és térdei kissé meg vannak görbülve, mintha még igyekezett volna fölemelkedni fekvő helyzetéből. Attól tartanak, hogy e hulla a lég érintése által szét fog hullani, mint a Pompejiben talált holttesteké.

— **Tüntetés szinházban.** Berlinből jelentik, hogy a berlini Friedrich

Wilhelmstädter szinházban a karzati publikum három jelenlevő franczia követségi attaché ellen e kiáltással: „Ki vele Thibaudin“ tüntetett, ugy hogy a rendőrség közbelépése elkerülhetetlen volt. —

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— „Remény“ czimmel szerkesztett Ernyei Károly a győri árvizkárosultak javára egy diszlapot. Benne ismert nevü iróktól van néhány jelesebb dolgozat; kiállitása tisztességes; ára: 30 kr. Megrendeléseket szerkesztőségünk is elfogad.

— „Szerelmi dalok“ lesz a czime annak a dalgyüjteménynek, melyre Nagy-Szombatból Vágvölgyi Béla előfizetést hirdet. A müben mind jeles hazai költők lyrai költeményei lesznek zenésitve. Előfizetési ára 50 kr, mely szerzőhöz küldendő Nagy-Szombatba. Bolti ára: 1 frt lesz. Melegen ajánljuk az ének- és zenekedvelők figyelmébe!

— Az „Ország Világ“ február 17-iki száma gazdag tartalommal, művészi képekkel, melyek közül a „Kettős lakoma“ czimü fametszet valóban müremek, megjelent. Közli Erdélyi Gyula „Noé bárkája“ czimü eredeti elbeszélésének folytatását, a jeles lengyel beszélyiró Sienkievicz Henriktől kezd egy beszélyt „A falu jegyzőjét“ és „Bájos tolvajnő“ czimü amerikai rajzot. Ifj. Ábrányi Kornél Dante forditásából mutat be egy kitünő részletet: Az „Ugolinot“. Érdekes czikk Scossa Dezsőtől „A zsidók a költészetben“ czimü dolgozata, a „Via Dolorosa Jeruzsalemben“, melyhez egy szép fametszet és egy csinos vignetta is van. Reviczky Gyula Irodalmi tárczájában sok érdekes dolgot emlit fel, valamint Rella Iván a „Hét történetében“ sok ügyességgel ir a lefolyt hét mozgalmairól. A most elhunyt nagy zeneköltő Wagner Rikhárd élete és müködése jellemző sorokban van méltatva s kitünő arcképe is be van mutatva. Szép képek a „Budapesti uj városház lépcsőháza“ és „Napoleon herczeg elfogatása.“ Ára ezen kitünő képes lapnak; egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. Előfizethetni Wilckens és Waidl kiadóhivatalában, Koronaherczeg utcza 3. sz.

Papirszeletek.

Az iskolából. Tanitó: Tudjátok-e fiaim, hogy Tyrtaeos dalai szerez ék meg a messenei háboruban a spártaiaknak a győzedelmet? Vajjon, hogy eshetett ez, János? Tanitvány: Az ellenség lovai megbokrosodtak a Tyrtaeus verseitől.

—

Téredés. „Enyje a pinczér tévedett egy forinttal!“ „Gyalázat! Rögtön megyek, megmondom a vendéglősnek.“ „Pszt! Hiszen egy forinttal kevesebbet számitott!“ „Hja úgy! Na akkor hagyjuk! A szegény pinczért még eltalálnák csapni!“

—

Egy fontos elválási ok. Lelkész; Mit!? Ti elakartok válni? nem tudjátok, hogy a szentirásban az van, hogy a férj és nő egy test és lélek legyen?“

Felek: „Tisztelendő ur, ha ön többször mifelénk járna, némelykor azt hinné, hogy mi ketten huszan is vagyunk.

—

„A szabómat megtudnám ölni!“ mondja dühöngve a diák.

„Ejh, hagyd el!“ válaszol a másik „hisz akkor összeütközésbe jönnél a büntető törvénynyel, hanem inkább csak dolgoztasd vele sokat tovább, majd meghal az abba éhen is.“ —

—

Asszony (ó..ekelve): Oh, ha nekem ezer nyelvem volna.

Férj (ijedten): „Az Isten mentsen “

—

A vörös kereszt egyleti sorsjátékon egy ismert nőtelen uri ember csinos főkötőt és fogvájót nyert.

Most — mint halljuk — kérvényt intéz az egylethez, melyben a főkötőhöz asszonyt, a fogvájóhoz pedig fogakat kér.

—

— Baka-műszavak. A kaposvári bakák között többek közt a következő műszavak is vannak használatban: „Wasch-Apparat“ (mosdó készlet) vasparádé; Sturm-Band (roham-szij) strumpandli; bab, burgonya, tészta és hus étel együtt = czakkumpak.

—

Szivesség. Nem találta kését zsebjében az atyafi, igy szól hát a mellette állóhoz: „Adja ide komám a kését, hadd egyem meg vele ezt a kolbászt“! — „Szivesen, ha kelmed ide adja azt a kolbászt“ — volt rá a szives válasz. Sz.

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. min.	Irány.	[illegible]	[illegible]	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	„ „ „	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	Zákány (cs. Zákánig)	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Gy. vonat	Budapest	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	Bécs-Szomb. Sopr. felé	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Gy. vonat	„ „ „	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	Sopron	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Sz. vonat	Prág. Kot Csákt. felé	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Sz. vonat	„ „ „	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Gy. vonat	„ „ „	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Sz. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	Budapestről	[illegible]	[illegible]	[illegible]
P. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Gy. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Bécsből	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	Sopronból	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Gy. vonat	Pragerhof felől	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Sz. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]
V. vonat	„	[illegible]	[illegible]	[illegible]

Felelős szerkesztő: BABOSS LÁSZLÓ.

HIRDETÉSEK.

A Csáktornyán székelő

„Muraközi takarékpénztár részvénytársulata“

1883 évi márczius 1 én d u. 4 órakor

a városi tanácsteremben

II. rendes közgyülését

tartja meg, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Felügyelő-bizottsági jelentés és az átvizsgált évi számadás fölötti határozat.
3. Határozat a tiszta jövedelem mikénti fölosztása iránt.
4. Négy igazgatósági tag és felügyelő-bizottság választása.
5. Az 52. §. megváltoztatása.
6. Esetleges inditványok.
7. A közgyülési jegyzőkönyvet hitelesitő két részvényesnek megválasztása.

Csáktornyán, 1883. január 25-én. Az igazgatóság.

A választási jog gyakorolhatása tekintetéből az alapszabályok 59. §-a értelmében a tisztelt részvényesek ezennel fölkéretnek, miszerint részvényüket a közgyülést 3 nappal megelőzőleg az intézet pénztáránál délelőtti órákban letenni sziveskedjenek. 826 2—3

HAIST L. Bécs. Mariahilf-str. 116.

12-szer jutalmazva.

cs. és k. szab

Szarvasnővény-czukorkák és szarvasnővény-szörp

leghathatósabb szer a köhögés, torok és mellfájás ellen. Egy csomó 10 kr. A szörp 60 kr és 1 frtjával (Próbaüvegek 20 krért) Valódian egyedül

HAIST L. asszonynál.

GYÁR: Bécsben, Mariahilfstrasse 116.

Főraktár Sopronban ZERGÉNYI GYULA urnál.

Szállit 1 frttól följebb utánvéttel. Raktára van az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszertárában és kereskedésében. 827 2—12

Megrendelések a leggyorsabban teljesittetnek.

Havonkint 3 huzás

Legjobb és legolcsóbb SORSJEGY.

Huzás marczius hó 1-én.

Mai árfolyam 6½ forint.

MAGYAR

Vörös kereszt sorsjegyek.

Főnyeremény 120.000 forint.

Legkisebb nyeremény 6—10 forint adómentes.

MINDEN SORSJEGY BIZTOS NYEREMÉNY.

Eredeti sorsjegyeket szorosan a napi árfolyamon adunk el. Csak egy forintnyi havi részletfizetésre 7 forint 25 kr. darabonkint Már az első részlet lefizetése után a nyeremény a vevőé

Huzási lajstromok ingyen.

KORITZ ANTAL és Társa

Bankháza Budapest, Harminczad-utca 2.

825 2—3 József-tér szögletén

Mindeddig utolérhetlen.

MAAGER cs.kir. szab.

W. valódi tisztitott

CSUKAMÁJ-OLAJA

MAAGER VILMOS-tól BÉCS-ben.

A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva és jóváhagyva, — könnyen emészthetősége miatt gyermekeknek különösen ajánlható — s mint természeti legjobb*) tiszta és hatályossága által elismert szer — a leghathatósabb gyógyerővel bir mell- és tüdőbajok, görvény, sömör, fekélybörkiütések ellen. Egy palaczk ára 1 frt. gyári-raktáramban Bécs, Heumarkt 3**) valamint az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszertáraiban és nagyobb füszerkereskedéseiben.

Nagy Kanizsán kapható: Belus József, Prager Béla gyógysz uraknál, Rosenfeld Adolf és Rosenberg Ferencz füszerkereskedéseiben. — Varazsdon: Kusy Antal és Augusztiny J. gyógy. — Sopronban: Mezey Andr., Molnár L., Reckert E. Károly Khudy József gyógysz. — Kaposvárott: Babócsay Kálmán, Augusztin Gusztáv gyógysz. uraknál. 816. 10 - 11.

*) Ujabb időben észlelhető, hogy több czég — közönséges tisztátlan csukamáj-olajat háromszögü üvegekben Maager valódi tisztitott Dorsch-csukamáj olaj gyanánt árusit. Ily rászedések és megcsalásokat kikerülendő kéretik a n. é. közönség csak azon üvegeket „valódi Maager“-féle tisztitott csukamáj olajjal töltöttnek elismerni, melyek fenti védjegygyel ellátva vannak és melyeknél a palaczkon, czimeu, dugasz-burkolaton és használati utasitáson a név „Maager“ áll.

**) Ugyanott létezik az osztrák-magyar birodalom számára schaffhauseni „nemzetközi sebkötő-gyár.“ Ne különben a medikai és Reconvalescenti borok főraktára Dr. Mikolásch Károlytól Lemberg en.

II. Cziklus.

BERGHEER műszinháza

Nagy Kanizsán az „ARANY SZARVAS“ nagytermében

este fél 8 órakor

nagy előadás uj műsorral.

Első rész:

Thèatre des Fantoches.

Második rész:

Első föllépte Bergheer Zsófiának

magyar nyelvezettel.

Harmadik rész.

A prevorsti látnoknő,

Emlékező gyakorlatok.

Negyedik rész:

BERGHEER nagyszerü szellem és lélek idézései.

LORELEY, a Rajna istennője.

Naponta előadás.

828 1—*

7471. sz. Érk. 1882. október 23.

I. Árv. hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Korein Lipót, mint Kluger Sándor engedményese pacsai lakós végrehajtatónak Ács Terés férj. Nagy Jankó Imrenő végrehajtást szenvedő szentpéteruri lakós elleni 100 frt tőke, 1877. évi aprilis hó 24. napjától járó 6% kamatok 36 frt 63 kr. per, 12 frt 95 kr. végrehajtás kérelmi, 9 frt 50 kr. jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fent nevezett kir. törvszék területéhez tartozó pacsatüttősi 49. sz. tjkvben A. †. 1. 2. 3. 4 sor 59, 102, 630, 670 hrsz. alatt felvett ingatlanokból Ács Teréz férj. Nagy Jankó Imrenőt illető 251 frtra becsült hasonfele 1883. évi márczius hó 30. napján délelőtti 10 órakor Pacsatüttösben együttesen a pacsai 227. sz. tjkvben A. †. ugyanazt fele részben illető 878. hrsz. ingatlan 27 frtra becsült szántóföld külön 2035 hrsz. fekvőségnek váltságköteles 22 frtra becsült szőlő külön 2391. hrsz. ingatlanok váltságköteles 18 frtra becsült szőlő külön 1883. évi márczius hó 30. napján délután 2 órakor Pacsán a község birók házánál felperesi ügyvéd Szabó Pál vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

A nagy-kanizsai kir. törvszék, mint tkvi hatóság 1882. évi október hó 31. napján. 829 1—1

Ezennel van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint

Nagy-Kanizsán a Deák Ferencz-téren

(Grünhut-féle házban)

BORÜZLETET

nyitottam.

A legjobb minőségü **borok** palaczkokban és literenkint, továbbá kitünő minőségü **sörök** legolcsóbb árak mellett nálam folyvást kaphatók.

Üzletemet szives jóakaratába ajánlva

Nagy-Kanizsa, 1883. év febr hó. mély tisztelettel

824 3—3 KUNFI I.

Levél az ujitott Hornsby gőzcséplőgép ügyében Csikmegye alispánjától. 1501.

Tek. Tarnóczy Gusztáv urnak. Budapest (Váczi körut 49. sz.)

A Csikmegyei gazdasági felső népiskola részére Tarnóczy Gusztáv urtól (Budapest, váczi-körut 49. sz.) egy javitott szerkezetü Hornsby-féle 8 lóerejü gőzcséplőgépet vásároltam f. é. okt. havában. E cséplőgép a jobbmódu birtokosok által faluról-falura viteteti, mig végre hozzám került. Ugy az elóbbiek jelentése, mint saját magam tapasztalása után nyilvánithatom, hogy e gép minden eddig a megyében használt gépeknél hasonlithatlanul jobban, szebben és gyorsabban dolgozik. Ennélfogva midőn Tarnóczy ur azt nekem megvételre ajánlotta s én az ajánlatot minden további utánjárás nélkül elfogadtam, nem csalatkoztam előre is föltételezett, üzleti becsületességében, miért mindazoknak, kik hasonló gépeket beszerezni óhajtanak, eléggé nem ajánlhatom, hogy Tarnóczy Gusztáv urral lépjenek üzleti összeköttetésbe.

Csik-Szereda, 1882. évi nov. hó 24. *Becze Antal* m. p. alispán.

830 1—1

A nagyérdemü közönség becses tudomására hozni van szerencsém, hogy a

Schreiner-féle 810 4—5

legjobb minőségü

gráczi

hordó- és palaczk-sörök

az eredeti ár mellett

egyedül nálam kaphatók.

Nagy-Kanizsa, 1883. február hó 10-én.

Schreiner Ferencz és fia főraktára:

ROSENFELD S.-nál.

Irodája a főtéren, Heim kávéház mellett.

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Wajdits József gyorssajtóján.

NAGY-KANIZSA. 1883. február 25-én. 16-ik szám Huszonkettedik évfolyam.

Előfizetési ár:
egész évre . . . . . . 8 frt.
fél évre . . . . 4 „
negyed évre . . . . . 2 „
Egy szám 10 kr.

HIRDETÉSEK
3 hasábos petitsorban 7, másodszor 6 s minden további sorért 5 kr.
NYILTTÉRBEN
soronként 10 krért vétetnek fel.
Kincstári illeték minden egyes hirdetésért 30 kr. fizetendő.

ZALAI KÖZLÖNY.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz, anyagi részét illető közlemények pedig a kiadóhoz bérmentve intézendők:
NAGY-KANIZSA
Wlassicsház.
Bérmentetlen levelek csak ismert munkatársaktól fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.

„Nagy-kanizsai önk. tüzoltó-egylet", a „nagy-kanizsai kereskedelmi s iparbank", „nagy-kanizsai takarékpénztár", a „zalamegyei általános tanitótestület" a „nagy-kanizsai kisded-nevelő egyesület", a „nagy-kanizsai tiszti önsegélyző szövetkezet", a „soproni kereskedelmi s iparkamara nagy-kanizsai külválasztmánya" s több megyei és városi egyesület hivatalos értesitője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- 's csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

Hogy ne pusztuljunk, ne veszszünk.

Arra nézve egy 84 éves agg, Gubody Sándor ad jó tanácsokat Nagy-Körösről. Az ő „Historiai elmélkedések nemzetünk multja, jelene és jövője fölött" czimű műve roppant sensatiót keltett.

És nem ok nélkül!

Igaz, hogy a műn sötét vonalként huzódik végig az agg irónak pessimismusa, de legnagyobb részében mégis nagyon is megszivlelésre méltó az.

Szocziális és politikai szempontból birálgatja a helyzetet és irányt ad.

Hozzánk a politikai dolgok nem tartozván, inkább a társadalmi szempontokat vesszük figyelembe.

A nagy föltünést keltett munkában szerző sürgeti, hogy a magyar népnek és különösen a birtokososztálynak a családi háztartásban elharapódzott fényüző, fönhéjázó életmóddal föl kell hagyni, különben a nemzet elpusztul. A magyar fajnak le kell szokni bizonyos fajszenvedélyekről. a milyen a „külsőségekbeni fitogtatás."

Szerző e tételét a históriából vett példákkal illusztrálja. Ujjlakynak kardövezete 60 ezer darab arany értékü volt; nagyjaink, hogy a királyi udvarban minél drágább ruhában jelenhessenek meg, birtokot vetettek zálogba; a köznép száján forgó monda, hogy egy Eszterházy előtt a királyi udvari bolond a királyi vár kapuját akarta lerontani, mert Eszterházy két uradalmat czipelt a vállán. Ezelőtt kétszáz évvel, midőn Vetésy József, II. Rákóczy Ferencz meghatalmazottja Hollandia segitségét követének közbenjárásával igyekezett kieszközölni, a követtől mindig kitérő feleletet kapott, a ki javasolta, hogy a magyarok békül-jenek ki az osztrák császárral. Vetésy bámulatának adott kifejezést, hogy igy beszél azon kis hollandus nemzet követe, mely fegyverrel kezében Fülöptől — kinek birodalmában a nap soha le nem ment — szabadságát, függetlenségét kivivta, mire a követ igy válaszolá: „Jah! amice Vetésy, nos non gestavimus aurum in podice quam vos." Szerző legtöbbet vár a magas arisztokrácziától, melynek magatartása a középosztályra jóban, rosszban irányadó s a vezérszerepre anyagi erővel s idővel rendelkezik.

A „jeunesse d'orée", mely gyakran unatkozik, a lófuttatás, rókavadászat és afrikai kalandos oroszlánvadászat helyett tegye magát érintkezésbe a vidéki, müveltebb városokban lakó középbirtokos osztálylyal. Alakitsanak mértékletességi, takarékossági és hazai ipart pártoló egyesületeket és az egyletek tagjai becsületszó mellett kötelezzék magukat frugális, takarékos életmódra és arra, hogy ruházati és házi szükségleteiket hazai iparczikkekkel fogják födözni Ebből idővel „az osztrákok által czélzott gyarmatositásnak utját álló permanens békés land liga keletkeznék."

A magyar főur ne szégyeljen Pesten készitett csizmát és keztyüt hordani; ne hozassa az ifju sportman vörös frakkját és bőrnadrágját Londonból; saját termése borából készitsen sampányert, bordót és serit. A magyar közbirtokos ne szégyeljen pokkovai, gácsi vagy szebeni posztóból készült ruhát hordani.

Ez képezi a Kolumbustojást.

Éreztük, tudtuk mi ezt mindnyájan, de féltünk kimondani; mert nem érezünk magunkban erőt a keresztülvitelhez. Ahelyett, hogy mellünket verve töredelmesen mondanók: „mea culpa, mea maxima culpa!" — szidjuk a zsidót, hogy mért tette tönkre a gentry- s a földmivesosztályt jó részben, — hogy merte fölszedni azokat a kincseket, amiket mi az ablakon, pazar kézzel, könynyelmüen kidobá tunk. Pedig ebben az a faj épen nem bünös; mert ha az meg nem gazdagodott volna mellettünk, elvitte volna kincseinket más.

Nekünk nagy nyavalyánk az ünnepélyeskedés, a szertartásoskodás!

Hisz most már jajgatunk, szinte Európa is megrendül bele, hogy a vész szélén állunk, az örvény előttünk tátong; az utolsó betevő falat is kifogy markunkból . . . . És mégis nem teszünk-e most is erönkön felül. Nem majmoljuk-e minden részben a boldogabb viszonyokban élő nemzeteket, részben a mindenfelé vészesen elharapódzott fényüző divatot?!

Egyik társadalmi osztály túl akar tenni a másikon fényben, pompában, ha mindjárt előtte áll is az anyagi tönkrejutás borzasztó kétszerkettője. A sok instellatio, születésnap, névnap, bálok stb. azok elmaradhatlanok még most is, mikor pedig nem tudni, hogy a hova-tovább bekövetkező ezredéves fönnállása ünnepélyén nem lesz-e már sokat sanyargatott nemzetünk fél lábbal a sirban?!

Jó volna bizony Gubody Sándor bátyánk szavaira fölébredni! A majmolás tönkre silányit bennünket.

Nálunk a zsidóság (kiválóan a neologok) roppant fényüzést fejt ki háztartásában; külső megjelenésében. És mi, különösen szerencsétlen gentry-osztályunk, követni akarja, lépést akar vele tartani vagy tulszárnyalni.

„Ha annak a rongyos zsidónak kerül, mért ne kerülne nekem?" — szokás mondani. — Bizony pedig nem ugy van! Mert mi diszes öltönyünket, bársony, selyem ruhánkat leöltve, a fényezett padlóról az ottománszövetü butorok közül kilépve már faji, nemzeti erkölcseinknél fogva sem vagyunk képesek nekidőlni bármily minőségü munkának, hogy a pompa verejtékünkből létesülhessen. Hanem végig nyujtózunk a pamlagon, megsarkaljuk kölcsönért a zsidót, emésztjük a drága véren szerzett tőkét, szorgalmasan aláássuk nemzeti létünket.

Bizony ahelyett, hogy antiszemita gyüléseket tartunk, hogy a zsidókat Palesztinába kergetjük s azért mi is csak ázsiai állapotokban maradunk: jobb volna a dolgon igazán intensiv dolgokkal segiteni, magunkba térni és szigoru puritán erkölcsökkel helyre ütni századok könnyelmüségét és mulasztását.

Akkor azután hazánkban igazán mi leszünk az urak és nem mi pusztulunk, nem mi veszünk!

Válasz Plihál Ferencz ur észrevételeire.

Aki a „polg. egylet" épitkezésének vázlatos történetét figyelemmel átolvassa, vagy ha át nem olvassa is, cziméből is azt fogja kivenni, hogy abban csupán a „polg. egylet épületének" megépitésére vonatkozó adatok lehetnek és vannak fölsorolva, és habár nem egész szigoru egymásutánban is, a legkisebb mozzanatig, de legalább mégis ugy, hogy annak fokozott stádiumai kivehetők; s ennélfogva természetesen mindaz, ami a „polg. egylet" épitkezésével egybe nem függ (amilyen a szinházkérdés), abban éppen azért, mivel a „polg. egylet" épitkezésének története is csak vázlatosan adatik elő, valamint a „vitás kérdések", melyek a dolog érdeméhez nem tartoznak, helyet nem foglalnak — s elhallgattatnak azért, hogy a tények hü előadását ne akadályozzák, s a történet előadásának folyamát ne lazitsák, ekként a czikknek hiteles adatokkali kiigazitását is teljesen fölöslegessé teszik, ha ugyan ebben szenvedtek volna; ama beszövések, a melyek 1881. okt. 6-ról Plihál Ferencz ur által fölvétettek, jelesen: „hogy az egylet kertjéből az uj utczába eső mintegy 200 □ területet 1000 frtért átengedte — s hogy ezen összeget a bizottság mindig számitásba vette — mig a szinházépités kérdés föl nem merült" mert ezen beszövés is már a szinház történetéhez tartozik. De ha ezen okt. 6-ki jkönyvet egész terjedelmében megolvassuk s jól fölfogjuk és jól megérjük, látjuk, hogy az egylet azon reményben adott át kerthelyiségéből 200 ölet (nem 214-et) 1000 frtért, mert hitte, „hogy az uj utczanyitása által az egylet az uj utczában is utczatért nyer" — de ezt nem nyert — s azon föltétel sem teljesült, hogy ezen igéret csak akkor érvényes, „ha az utczanyitását nem magánérdeket előmozditó vállalkozók, hanem maga a város eszközli" — mert ez egy magánvállalat kezébe esvén a polg. egylet minden igérete alul megmenekül s e szempontból fogta föl, mint hiszem e lapok szerkesztője is a czikket s tartotta fölöslegesnek annak megjegyzések melletti közlését. De ugy hiszszük, nem is ezen szempont vezérelte éppen Plihál Ferencz urat sem, mielőtt észrevételeivel e lapok hasábján föllépett, s az sem, hogy azt kideritse, hogy a polg. egylet épitkezése nem ezelőtt 2 és fél évvel, hanem 1867. decz. 26-án tartott közgyülésben már elrendeltetett, mert akkor nem is másról volt szó, mint a „polgári egylet" czélszerü átalakitássali megnagyobbitásáról, ami az épitkezés történetében az 1868. február 2-diki határozattal egyetemben, mely a kert szépitése tekintetében az Engländer és Löwinger féle telkek ára után tudakozódott — éppen semmit sem nyomnak — s a vázlatos történet hüségéből és értékéből le nem vonnak.

Le nem von a czikk értékéből az sem; hogy az 1882. május 7-éről közlött határozatnak záradéka nyilvánosság elé nem került, mert ha bármiként fordul is meg azon a „vitás kérdés", a czikkiró előtt nem lebegett semmiféle vitás kérdésnek sem tisztázása, sem földeritése, hanem igenis lebegett a polg. egyletépitkezésének vázlatos megirása.

Nem tudom ugyan, Plihál Ferencz ur mért fektet oly nagy sulyt ezen határozatra — amely szerint a szinházzal kapcsolatos egylet az 1000 frt helyett igért területre épitendő" — mert én azt a határozatból kivenni nem tudom s azt a „lehetőleg" szót tartom éppen fontosnak — és ama határozat valóban két külön rendelkezést foglalván magában s egyik a másiktól teljesen független lévén: az egyiket, azt, hogy a 212 négyszögölért 624 et kap; a másikat: „hogy lehetőleg erre épiti a szinházat;" e két különböző dispozicziója a határozatnak ugy nem fogható föl semmikép se, ha az egylet szinházat nem épit, nem kap 624 négyszögölet, hanem csak 1000 frtot, mert 1000

TÁRCZA.

Népdal.

Súgva búg a hársfa lombja,
Ne légy soha lány bolondja.
Angyal fele, ördög fele,
Megjárhatod könnyen vele.

Játszottam a tüzzel egyszer,
De megbántam már ezerszer.
Most is fáj még, most is éget,
Szivem, lelkem összeégett.

Ha szakitsz a rózsa.

Ha szakitsz a rózsa
Tövisérül,
Vigyázz a kezedre,
Mert megsérül.
Kellemes a rózsa
Illatárja,
De, ki mohó, sokszor
Meg is járja.

Mert mig óva bánsz el
A virággal,
Megjutalmaz érte
Illatával;
De, ha leszakajtod
Durva kézzel,
Tövisekkel rakva,
Sirva mészsz el.

MAROSHALMI GYULA.

Hogyan szeret, ha szeret a nő?

— Regényes elbeszélés, Werber „Eine Leidenschaft" czimü munkája nyomán. —

Irta: WEBER ANTAL.

(Folytatás.)

Engedtem. A szolga egy gyapju takarót hozott számomra s néhány lépésre tőlem lefeküdt; a kutya, hogy lassu morgással körül szaglált, kettőnk közt keresett magának helyet.

Sokáig nem birtam elaludni. Az átéltek különössége s kiváncsiságom, ki lehet e nő, távol tartották szemeimtől az álmat. Különösen foglalkoztatott a kérdés, kije, mije lehet az öreg hatvan éves Reményi e fiatal alig huszonnégy éves delnőnek? Kétségtelen, hogy Reményi nagy ember, egy lángész, ki egész szellemi frisseségét megőrizte, — mégis, mivel neki már megszámlálhatlan komoly és könnyelmü szerelmi viszonyai voltak, melyekben sziverejét elpazarolta, nem tartottam őt képesnek egy fiatal, érzelmekben gazdag nőkebel igényei betöltésére. Szerette a grófnő őt? Igaz, hogy nem is ismeri személyesen? — Ha e nő szeret, ugy szerelme élet és halál. Sajnáltam őt s ugy gondolkodtam, tekintettel az ő szenvedélyes természetére s szavaira, hogy Reményit csakis munkái után ismeri s ezek élénk phantasiája gyujtólag hatott reá. Végre elaludtam, de nyugtalan álmaim voltak. Rohanó hegyipatak, átható szemek, fehér nőkezek, vad accordok s Reményi ezüstfehér hajfürtei kergették egymást álomképeimben.

Mikor felébredtem, a nap már magasan járt az égen. A szolga, ki mellettem aludt, kijött a sátorból s készséggel ajánlkozott a hazakisérésre. Előbb azonban reggeliszék, izente a méltóságos asszony.

„Hol van a grófnő?"

— A méltóságos asszony sétálni ment s csak este felétér vissza. Azt izente a tekintetes urnak, hogy ha még egyszer Lengyelországba találszik jönni, látogassa őt meg ismét a Kárpátokon.

Kérdésemre, ki legyen a grófnő, azt felelte a szolga, hogy nem kapott felhatalmazást ennek közlésére.

Leültem az asztalhoz és körülnéztem a sátorban, a mi a napfénynél még visszataszitóbbnak tünt fel előttem, mint a lámpavilágnál. Most számtalan könyvet is vettem észre az iróasztalon és a mellette álló széken; már csak nem állhattam ellen kiváncsiságomnak, hogy megnézzem, mit olvas a grófnő. Olvastam a czimlapokat, az mind Reményi, Reményi, ujra és mindig Reményi munkája volt; azután néhány kötet Voltaire, Heine és Mirza-Schaffi műveiből, végre a franczia forradalom története.

Hálám egy jelét kivántam vissza hagyni a grófnő számára. De mit? Szerettem volna festő lenni, hogy neki néhány vázlatot rajzolhatnék; legegyszerübbnek látszott egy papirlapra néhány köszönő szót irni. Elővettem tárczámat s legnagyobb örömömre Reményi azon levelét, melyet Budapestről történt elutazásom napján irt, találtam meg benne. Tartalma ez volt.

Kedves M.

Reménylem, hogy tegnap nem sokáig várt reám az ebéddel. Lehetetlen volt eljönnöm, mert nagy gyomorgörcseim voltak. Az ember öregszik s már-már nem viselhet el semmit. Ha a Kárpátokon talál valamit, ami engem megifjithat, hozza el számomra.

Az ön Reményije.

E sorokat egy, az asztalról vett boritékba zártam s e szavakat irtam reá: „Az én jóságos háziasszonyomnak a Kárpátokon." — Reményi e levélkéje bizonyára nagy örömet szerez neki s emellett megtudja, hogy ő is érzi már az öregséget; ez talán lehütőleg hat reá.

Elhagytam a sátort a szolga vezetése mellett s délután 2 órakor megérkeztem szállásomra. Itt is kérdezősködtem a grófnő után s megtudtam, hogy ő egyike a leggazdagabb s legtekintélyesebb lengyel családok tagjainak s Z. gróf neje, kivel öt évig élt, de ekkor szenvedélyének nem állhatott ellen, elvált a férjétől, ki jelenleg Olaszországban tartózkodik s négy éves fiát anyjának adta át. A grófnő birtoka Lembergtől nem messze fekszik, s ha ő ezen tartózkodik gyermekét gyakran meglátogatja. Igen sokat utazik, s minden nyáron néhány hetet a Kárpátokon szokott tölteni.

Lembergen át Budapestre történt visszautazásom alkalmával a coupeéból néztem a grófnő birtokát. Ez egy régi, szomoru, igen terjedelmes de csak egy emeletes épület. Néhány tornyocska jelzi rajta az urasági lakot, különben egyszerü hideg kinézéssel bir. Elképzeltem, hogy e nő lelke e barátságtalan hajlékban s e kietlen vidéken mily otthoniatlannak érezhette magát.

Mikor Budapesten megérkeztem, Reményi nem volt ott. Néhány héttel ezután elhivattam Bécsből s két évig Stockholmban tartózkodtam. A két év letelte után vissza jöttem Bécsbe s rövid időre lerándultam Budapestre. Első látogatásomat Reményinél tettem. Ő ez idő alatt nem csak hogy nem öregedett, de fiatalabbnak nézett ki, mint azelőtt; ez észrevételem közlése nagy örömet okozott neki. Kérdé, hogy estére meg vagyok-e valahova hiva, s hogy nemmel feleltem, magához hit meg s kért, hogy az estebéd után egy igen érdekes hangversenybe kisérjem el, mely valami jótékony czélra lesz adva s amelyben néhány főuri családtag is közreműködik. Megigértem, hogy pontos leszek s a concerthez átöltözködés végett vissza mentem a szállodába. Egy kicsi szobát bocsátottak itt rendelkezésemre s kértek, hogy estig elégedjem meg vele, amikorra is, kivánatomhoz képest az első emeleten két tágasabb szobát rendeznek be számomra. Mikor Reményihez visszatértem, néhány jó ismerősömet találtam egybegyülve nála, kik szintén hivatalosak voltak. A társalgás igen élénk és vidám volt; Reményi sokat ivott, féltem, nagyon is sokat, de ő ezért nem ment tul a meleg élénkség határán. Az ebéd vége felé többször nézte az óráját s én oda is szóltam hozzá, hogy ugy látszik, alig birja bevárni a hangverseny kezdetét.

„Jöjj!" szólt ő különös tekintettel.

Felkeltünk az asztaltól. A hangverseny teremben eloszlottak Reményi vendégei, mi azonban nem hagytuk el egymást. A terem már meglehetősen tömve volt s különösen az első sórok voltak elfoglalva, de azért Reményi előhaladt az első sorig. Egyetlen szék sem volt már szabad, azonban alig voltunk észrevehetők, már is két fiatal ember felkelt a székéről s a terem más részébe vonult. Reményi két irnokával foglaltatott helyet az első sorban; a helyek kitünőek voltak, nem a középen, de ugy feküdtek, hogy minden művészt megjelenése perczétől tejesen lehetett látni.

Az ünnepelt, ócsárolt és irigyelt Reményi ismert mindenkit, tehát minden szomszédjával társaloghatott. Itt is sokszor nézte az óráját s végtelen izgatottsággal várta a hangverseny kezdetét. A műsor érdekes volt, számaiban férfi ka-

frt elfogadására csak akkor lenne köteles az egylet, ha nem magánvállalat lenne az utczanyitás; tarthatatlan álláspont tehát Plihál Ferencz álláspontja ebben is — s nem is fejtettük volna ki, ha a legutóbbi közgyülésen kellőkép világlatba állittatik vagy a polg. egylet a Lovák-féle 8250 frt vagy a Babóchay-féle négyszögölért 800 frt fele kártalanitásban részesittetik, amely esetben 212 négyszög (80 frtjával számitva, 18960 forint) az egylet fölépitését biztositotta volna, mig igy sem utczatért nem nyert, sem 624 négyszögöl nem az övé!

És ezért midőn Plihál Ferencz ur maga is elismeri, hogy mindazok a lépések, melyeket czikkiró 1881. febr. 23. igy hün elősorolt megtörténtek a történeti hüséget nem nyomja el azáltal, ha kijelenti, hogy az épitkezés ügye az egyetértés hiánya miatt tovább nem haladt; mert az okozatok előadásánál az okok előadását a fölvett tárgy érdekével ellenkezőleg koczkáztatni, azt hiszem nem tartja senki — s igy a czikkiró sem szükségesnek.

Igy nem volt szükséges fölemliteni azt sem, hogy Plihál Ferencz urat mi okból látta szükségesnek 1881. deczember 13-ki közgyülés fölkérni, hogy lépjen be a bizottságba (levén ő a polg. egyletnek olyan tagja, mint akárki más) ő aki az egyletnek érdekeit ép azért ugyis szivén hordozza és amelyet sokkal inkább elhiszünk mindnyájan — bemutatott tevékenysége és kivivott érdemei folytán, mint azt, hogy a szinházzal kapcsolatos épitkezésnek csupán az volt az oka, mert csak arra lehetett olcsó kölcsönt beszerezni, s nem az, hogy a város kulturális érdekei mozdittassanak elő, és ezt pedig már annálfogva hajlandóbbak vagyunk elhinni, mert az egylet fölépitéséhez tervbe vett 30 ezer forint az 1881. decz. 26-án kelt kimutatásnál fogva is 5220 frt részvényekben aláirva, az egylet háza 10,000 frtban értékesitve 2000 frt, a takarékpénztárban 1000 frt kártalanitásban nyerve — 18 ezer forint, minden kölcsön nélkül már együtt volt, ha pedig a 212 négyszög 80 frtjával kártalanittatik, 18.960 frttal az egylet ma teljes diszben állana! 6000 frtba számitva tehát ama hátraeső, az utczanyitó bizottságra használhatatlan, fölösleges, az utcavonallal semmi összeköttetésben nem levő 624 négyszög értékét, az egyleti telek 18 ezer 960 frt értékével szemben nem kárpótlás! Sőt a Lovák-féle 80 és a Babóchay-féle 800 frtos négyszögre eső kárpótlással szemben fölemliteni sem érdemes és helyesen tette a p. egylet, ha ezen alamizsnát, amit neki kényre kedvre odavetettek — ha azt a szinházra fölajánlva quasi elutasitotta! Amely azonban idővel a tavaly elejtett szinházzal kapcsolatos terv (vargabetü gyananti) kivitelét is biztositja.

Nehezére esik Plihál Ferencz urnak, ugy veszszük észre czikkéből, hogy az egyetértés hiánya miatt, a szinház tavaly ténynyé nem vált, de ha efölötti bánatát és sajnálatát osztjuk is, mégsem engedjük meg, hogy az egyetértést ő zavarta volna meg — amint czikkéből kiveszszük, — s azért annak helyreállitása végett minden áldozatra késznek jelentkezését sem tartjuk szükségesnek, mert az egyetértés — tudott dolog — az épitkezés tekintetében mindig hiányzott, ha csak azon időszakot nem veszszük, amikor az épitéshez közelebb volt az egylet (mint 1862. julius 30 án) 1881. február 23 dikát, s azt pedig, hogy 1881. február 23-tól megkezdett napoleoni fordulatot (az uj utcza vonalon) az egylet jól föltogott érdekében csinálta-e meg vagy nem a bizottság — nézetünk szerint még most is Isis fátyola födi.

Köszönjük azért igen t. Plihál Ferencz urnak az 1882. május 7-ki határozat betartása tekintetében tett szép jogi fejtegetéseit, de nem fogadjuk el s azon figyelmeztetését, amely a kiépitésre vonatkozik, nem féljük, ha a ministerium által jóváhagyott — városi szabályozási térképen van is, Lovák urakkali ügy sem lesz oly nehéz, mint Plihál F. ur gondolja, saját tapasztalatából, de azt, amit a városi bizottság (előbbi) eljárásának helyessége tekintetében fölállit, s abból vonja ki a polg. egylet létezését, nem óhajtjuk, mert talán — csak nézet dolga, ép azért áll fönn maig is az egylet, ingatlanai azért tehermentesek, mert sok dolog be nem következett, de hogy fizető bérlőt nem kap, annak az uj utczanyitás is oka, s mindezt be kell vallanunk egymásnak őszintén s nem tagadhatjuk, hogy ott el volt hibázva egy dolog. „Jót és jól" de ne rekrimináljunk, s fejezzük be (mást alig érdeklő válaszunkat) azzal, hogy: politika azáltal még nincs az egyletbe bevive, ha egy ujságczikkben a szabadelvü körről is tétetik emlités, mint amely az egylet versenytársa — mert másként szokták a falovat bevinni Trójába — s a legutóbbi közgyülés megmutatta, hogy a czél szentesiti az eszközöket, emeljük az uj utcza telkeinek értékét, épitsünk oda, de mivel a polg. egylet épület csak a jövedelmező, ez fizesse ki a holt kapitálist (az uj épületet) be kell látnunk, hogy az is „irott malaszt maradt;" — mert meg van mondva:

Ami közös, az senkié.

Mi hiszszük, hogy a polg. egylet, daczára mindama viszontagságoknak és viharoknak, amelyek élete hajóját ringatják, várhat kedvezőbb szeleket is, mint eddig s beevezhet abba a révbe, amely biztos rév lesz, kikötő, nem pedig egy zátony, amelyről nincs mozdulás, de ezt a kikötőt nem ujon nyitott utczának hijják; s azon hajó zászlajára nem az van irva: „hárafelé", hanema gárda jelszava „Előre!"

„Az üdv hadserege."

Vajmi kevesen fognak lenni, akik Boothnak ezen legujabb vallás felekezetéről nem hallottak volna Amerikában, azonban hogy nálunk Magyarországban is fölütötte volna fejét, azt nem volt szerencsénk hallani, kivéve N.-Kanizsánkat, ahol már létezik, van vezére, tisztjei, közemberei (akarom mondani szavazógépei) beleszól a város ügyeibe bizonyos firmának jogczime alatt, rendezi egy-egy vállalat pénzügyeit az összetartásnak más más ügyekbeni felelőssége és kikötése mellett; városi politikát csinál országos dolgokból, s „befurja .... kezét vérző szivedig", mint Bánkban mondja, s az egyesek érdekeinek hizelegve, játszik kezére egymásnak. Ez az üdv hadserege. Ha netán gyülése összeesnék egy más egylet gyülésével — megtartja tanácskozását előtte való nap politikából, kifőzi terveit, kiosztja a szerepeket, kijelöli a trombitásokat, előőrsöket; fölállitja a barakkokat s mameluk seregként megjelenve a vita küzdhelyén, ha másként nem, csellel viszi ki előre megcsinált s titkos haditerveit.

* * *

Az üdv hadserege igy jelent meg febr. 18-án az egylet közgyülésén is, hogy ott olyan katonáival, a kik máskor soha feléje sem tekintenek, masinaként szavaztasson; eleinte nem sikerült ugyan föllépése, mert ama terve, amelyet ő szurony támadásra szánt, mint elhatározott dolog forczirozás nélkül került éppen ellenzéki inditvány folytán megoldás alá, de annál kedvezőbbé lett helyzete, midőn a morál félretételével éppen azok szavazták és szavaztatták meg az uj utczavonalra leendő épitést, akik mint vállalkozók vagy a dologban érdekeltek voltak vagy erkölcsileg arra kényszeritve vannak és pedig nem is az alapszabályok betartása mellett, a melyek az érvényes határozathozatalhoz a rendes tagok egyharmadát — s igy 230 közül 77-et kivántak volna meg — hanem 30—40 taggal, akik közül 9—10 még nem is szavazott volna igennel.

Ez az egylet életében az első eset, amidőn a kisebbség határozott s határozhat azért, mert a közgyülés határozatképessége a szavazást megelőzőleg konstatálva nem lett s hivatkozással a második kérdésnéli szavazók összegére — egy határozat keresztül hajtatott.

Ez az egyetértést, amely eddig se volt meg épitkezés tekintetében, más tekintetben is teljesen tönkre tette.

Ez a bizalmat, amely az erkölcsiségen alapszik megingatta s az egylet jövőjét bizonytalan veszélyeknek kitette, mert még azok is belátták és fönnen hangoztatták, akik ezt keresztül forcsiroztatták — hogy ezzel az egyletépités ismét megakadályoztatott.

Ez egy oly alapeszmével gazdagitotta a közvéleményt, amely a moralis gondolkodót a közügyek terén csömörrel tölti el s egyesben azon meggyőződést kelti, hogy igaz az: „csak barátaimtól ments meg uram — ellenségeimmel majd levégezék én."

S mindez senkinek sem számitható be, mint az „üdv hadseregének", mely titokban működik, háttérben és tartalékban tervez, kiszámitva szárnyfordulatokat tesz — s egyéni érdekeit föléje rendeli a barátság, az önző érdek szempontjából a köznek.

Ezen hadserege az üdvnek, mely elvül tüzte ki a hegemoniát mindenben, országos, városi és egyleti dolgokban, nem fogja föl jól föladatát, midőn pelikánként vérét iszsza és föláldozza embereinek lelki ismeretét, véleményét és meggyőződését anyagi érdekeknek és a jól fölfogott érdekekről beszélve — tévesztőbe állitja azon arany igazságot: justitia est regnorum fundamentum — mert az erkölcsi czélokat az anyagban keresi, a lóláb ki látszik ott, ahol el nem takarható s mi szent meggyőződésben vagyunk, hogy ez fogja megdönteni existencziáját, mert régi közmondás az, hogy actio reakcziót szül — a hegemonia nem fog sikerülni nekik, de el fogják nyerni azt, hogy meg fogják az emberek ismerni czéljaikat mely szentesiti náluk az eszközöket, s elvesztvén erkölcsi erejüket, mint a kártyavár fog hatalmuk — egy leheletre földre omlani!

Reánk s a közönségre jó tanulság volt a febr. 18-ki egyleti közgyülés, az egylet életére veszélythozó, az egyesek érdekeinek kedvező, a vakoknak jeles mütét, de az erkölcsnek, a független gondolkozásnak s az emberekbe vetett bizalomnak — egy erős kegyelemdöfés. — Te üdvnek hadserege és vezére, tanuld meg azért, hogy, ha szelet vetsz, vihart aratsz.

Közegészségügyi viszonyaink ismertetése.

A járvány betegségekről.

Az annyi oldalról támadó járvány betegségek ma holnap annyi gondot és aggodalmat szereznek, hogy az ember alig lesz képes önvédelmi állást elfoglalni. Tudják ezt a törvényhatósági közegek ugy, mint a közönség.

Évek óta vagyunk elárasztva járvány betegségekkel, pusztul is a nép legkivált gyermek korában és ha nem is feltünő mérvben, mégis eléggé feleslegesen, mert elmondhatjuk azok rovására, ha nem szerepelnének, ugy a nép fogyatkozása közt helyes arányt lehetne találni. Ugy látszik, hogy azon betegségekre már kórhajlamot nyert a nép, mely a neki kedvező hatányok által fejlődésre élesztetik.

Tapasztalások szerint indokul beszámitani lehet a társadalmi, a légköri és talai viszonyokat, e viszonyoknak változásait.

Járványosan szok fellépni: a himlő, vörheny, bibor (skárlát), a roncsoló- és a hártyás toroklob, a hökhurut, cholera, hagymáz (typhus), vérhas, váltóláz és a dögvész (pestis).

A himlő, vörheny, bibor, a roncsoló- és hártyás toroklob, a hökhurut, elég gyermeket ostromolt, kijutott azokból a mult évben járásomnak is elegendő, de van részünk ez évben is a himlőben, a biborban. Ugy látszik, hogy a jelzett járványos bántalmakra elkészült a kórhajlam, ez viseli a főszerepet, a feztőzés pedig jobbára a fokonkint fokozódó fogékonyságnak eredménye.

Törvényhatósági közegek feladata járványok esetében a kellő óvintézkedéseket megtenni, ilyeket a községeknek és a közönségnek foganatositani, de hogy ezeknek kielégitő sikere lehessen, feltétlen szükséges az első kóresetnek azonnali feljelentése, mert csakis igy reményelhető a betegségnek gyors elfojthatása, terjeszkedésének meggátolhatása, a hatányoknak eltávolithatása és hatástalanithatása által.

Óveszközökről kell tehát minden előtt gondoskodni, ezek megálllapitása után vehetni csak igénybe a gyógyszereket.

A járványok elleni óveszközök: az élelmezkedés, az állapot, az öltözködés és a lakás megjavitásában megállapitandók, mely viszonyok leginkább figyelembe veendők, az alsó, mint szegény osztálynál, mert a járványok rendszerint ilyekben nyernek fő tápot, ilyekben képesek a végletekig fokozódni.

Általjában felvehetni a járványok fő forrásául az ember összes életviszonyainak rendellenességét, a nép rosz közegészségügyi állapotát, mely viszonyoknak egyengetése a járvány legyőzésében, hogy mily nagy feladat, könnyen felismerhető a dolog természetéből.

E felszólalásra azon körülmény birt, mert járásomban a bibor és a természetes himlő ismét járványkép léptek fel Tekintettel az eddig elősoroltak iránt, utalva vagyok a közönségtől szivélyes közreműködést, támogatást kérni, hogy igy az aggodalomban lévő közönségnek kivánalmai kielégithetők legyenek.

A felemlitettekuek éles figyelemmeli kisérése, a jelzett óveszközöknek pontos foganatositása által merem hinni, hogy a járványok mihamarabb megszünni fognak és elég lesz téve a közönség azon óhajának, melyet elérni kiván.

N.-Kanizsán, 1883. febr. hó 22.

TERSÁNCZKY JÓZSEF
járási tiszti orvos.

Hirek.

— **Köszönetnyilvánitás.** Alulirt hálás köszönetet mondok a nagy-kanizsai takarékpénztár-részvénytársaság tekintetes közgyülésének azon nagylelküségéért, hogy a helyi főgymn. muzeumát ez évben is 20 frt, ajándékban részesiteni sziveskedett. Isten áldása legyen az áldozatkész pénzintézet közhasznu müködésén! Nagy-Kanizsán, 1883. február 21.én. Az igazgatóság.

— **Requiem.** A nemrég elhunyt főudvarmester, Festetich György gróf lelki üdveért Csáktornyán, mint ahol a boldogult főur kegyuri jogokat gyakorolt, folyó hó 17 én fényes gyász istenitisztelet tartatott, melyen Dolmányos Döme helybeli plebános celebrált, az áll. tképezdei ifjuság pedig megható gyászdalokat adott elő: Hübner Károly ujonan megválasztott kántor pedig az offertorium alatt szép baritonját egy müvészi soloban a legelőnyösebben mutatta be. A tágas templom a szorongásig megtelt: jelen volt az elhunytnak minden gazdatisztjén és urad. cselédségén kivül Csáktornya valamenyui hivatala és testülete, tanintézetek ifjusága és diszes közönség a város értelmiségéből.

— **Berényi József,** városi közgyám hivataláról véglegesen lemondott. Erre leginkább az kényszeritette, hogy tulhalmozott teendői miatt egészsége meg rongálódott. A hivatalában mindenkor nagy buzgóságot tanusitó, lelkiismeretes tisztviselőnek lemondása és egészségi állapota fölött sajnálkozásunkat fejezzük ki.

— **A gőzfürdői helyiségben** Bichler bérlő hideg gyógyfürdőt tervez. Más oldalról meg ugy halljuk, hogy többen a városon kivül, de hozzá meglehetős közel szeretnének fürdőhelyiséget alakitani nyárra. Bármelyik sikerül, mi már csak közegészségügyi szempontból is s ivesen gratulálunk annak.

— **Nyilvános köszönet.** A nagykanizsai kisdednevelő egyesület sorsjátékot rendező bizottsághoz folytatólag ujabban a következő felülfizetések, illetőleg adakozások folytak be: B. Prónay Dezső Acsa 2 frt, Hegyi Aranka Bpest 1 frt, Gr. Cziráky Antal Répczelak 2 frt 50 kr., Szathmári Király László Bpest 2 frt, B. Radványszky János 2 frt, Hódmező-vásárhelyi állomásfőnök 50 kr. Fekete Zsigmond Bpest 1 frt, Mádi Kováts István Bpest 1 frt Dr. Benczik Ferencz N.-Kanizsa 2 frt, Gelsei Gutman Vilmos 4 frt, Dr. Németh Károly Kaposvár 6 frt, Hajós Mihály Alsó Lendva 2 frt, özv. Sümeghy Ferenczné Söjtör 1 frt, Krassó-szörénymegye alispánja 1 frt Ledniczky Marton Bpest 1 frt, Dezsőfi Gyula Palárt 50 kr. Kun Bertalan Miskolcz 50 kr. Pumm János Felső-Eőr 1 frt, Rádl Károly Gyertyános 1 frt, Nádas-Ladányi kölcsön egylet 1 frt, Jelinek Mórné Bpest 50 kr. Lambert József Orosztony 1 frt, összesen 34 frt 50 kr. Előbbivel 759 frt 62 kr., melyért a bizottság nevében hálás köszönetemet nyilvánitom. Nagy-Kanizsa, febr. 22. 1883. Somssich Lőrincz, bizottsági elnök és pénztárnok.

— **A Balaton jege** teljesen felolvadt; s a tó vize tetemesen nőtt. Az ujabban dühöngött szélvész azonban valószinüleg megint jóformán elhajtotta vizét és apadt.

— **A városház** fölépcsőjén menve, szivtépő siránkozó zaj csapja meg az ember fülét, mely a kapitánysági börtönhelyiségből jő. Bármi okból történik az, jó volna a további megbotránykoztatás elháritása czéljából megszüntetni.

— **„Veszprém"** czimü laptársunk kitalálta, hogy kik a filloxera-irtás legmakacsabb ellenségei. Szerinte a filloxera-biztosok. Állitását a biztosok exintentialis kérdésével kapcsolatosan igen találó érvekkel támogatja.

— **A városi árvatárhoz** már 1882. decz. 28-án tartott képviselői ülésen rendszeresitett ellenőri állomást — hallomás szerint — legközelebb pályázat utján be fogják tölteni.

— **Fekete himlőjárvány** szedi a gyermekek közöl áldozatait Fityeházán. Amint halljuk, naponkint három, négy is meghal. Hiszszük, hogy a járási orvos megfogja tenni az erélyes intézkedéseket a járvány meggátlása iránt.

— **A helybeli temetőőrt és sirásót** a városi hatóság elbocsátotta, mivel állitólag bizonyos babonás czélra hullacsontokat adtak ki.

— **Az önkéntes tüzoltók** fából készült őrtornyát már annyira megviselte az idő, hogy nagyobb szél alkalmával csak ugy dileng, dülöng. A körüllakók nem járhatnak mellette biztos. Ajánljuk rendőrségünk figyelmébe!

— **Az árok-rostélyok** a Csengery-utczában legtöbb helyen hiányoznak. Azon csodálkozunk, hogy a lólábtörés nincsen napirenden; mintha csak a hatósági erélytelenséget akarná támogatni a vak szerencse!

— **Gyászhir.** A következő gyászjelentést vettük: Özvegy Horváth Lászlóné, (Babosa Katalin) ugy gyermekei: Sándor, Győző és Berta, férj. Soós Kálmánné, mélyen elszomorodott, megtört szivvel jelentik forrón szeretett jó férjének, illetve atyjuknak Székudvari Horváth Lászlónak, 1883. február 18-án reggel 4 órakor hosszas szenvedés után, élte 62 ik évében szivbajban történt gyászos elhunytát. Az elhunytnak hamvai folyó hó 20-án reggel 10 órakor fognak a lenti sirkertben örök nyugalomra tétetni, ugyanaz nap az engesztelő szent miseáldozat is meg fog tartatni. Kelt Lentin, 1883. február 19-én. Áldás és béke lengjen a feledhetetlen jó férj és atya hamvai fölött!

— **A „Sümegi népbank"** 10-ik évi rendes közgyülését 1883. évi márczius hó 3 án délelőtt 10 órakor saját helyiségében fogja megtartani. Tárgyai: 1. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés az 1882. évi üzlet eredményről. 2. A mérleg és tiszta jövödelem iránti határozat hozatal 3 az osztalék megallapitása. Sümeg 1883. február 17. Az igazgatóság. T. részvényesek kéretnek a szelvények beváltása alkalmával a részvényeket szelvényekkel együtt bemutatni.

— **Temesvár** 1883 ik évi költségvetésében az electromos világitásra 9582 frt, utczaburkolásra 38,000 frt, utépitésre 18,000 vizépitésre 4200 frt, a szinház épitésére 16,00 frt van felvéve. (Hejh mikor érünk mi ennyi előhaladottságról tanuskodó költségvetési tételt!)

— **Disznólopás.** Már folyó hó 14-ről 15-ére átmenő éjjelen történt, de mi csak most értesültünk, hogy Ábrahám Károly, csengeriutczai disznókereskedőnek 9 darab sertését elhajtották. Rendőrségünk a jelentésre erélyes nyomozást inditott, s egy darabig sikerült is a tolvajokat csapázni. A tolvajok igen kényelmesen végezhették tettöket, mivel a sertéstelep egészen a mezőszélben hajlékoktól távol fekszik. Mind a mellett a táviratilag értesitett szolgabiróságok erélyes nyomozása és a károsult által kitüzött 50 frt fejbér valószinüleg megteszik a hatást s a tettesek kézre kerülnek.

— **A „Sümegh vidéki vörös kereszt egylet"** Sümeghen f. évi február 18-án tartotta közgyülését. Az egylet tevékenysége taggyüjtés és jó tettekben nyilvánult. A Sümegh vidéki egylethez tartozik Z.-Szt. Gróth és Tapolcza, hol a fiók egyleti működés szintén emberbaráti cselekményeket tüntet föl. A tagok száma Sümeghen 185. Szent-Gróthon 56. Tapolczán 70. Összesen 311. Segélyzés Tirol, Győr árvizkárosultjai és szegények istápolására történt. Tirol részére Sümeghről elküldetett készpénzben 55 frt, terményben 2248 kilogr. Tapolczáról 21 frt 5 kr. Győrbe Sümeghről 168 frt 40 kr. Szent-Gróthról 31 frt 60 kr. Tapolczáról 61 frt. Összesen 337 frt 5 kr. Szegényeknek kiosztatott Sümeghen 60 frt, e szerint a jótétemény 397 frt 05 kr. tess ki. A tagok közül 1882-ben elhunyt Chernelházi Chernel Ignáczné Rendekről, özv. Vlasits Mária Sümeghről, béke legyen velük! — Uj tagok jelentettek be: Merkl Antalné, Merkl Gabriella Szt.-Mihályról, Ráth Károly, Szánthóról, Bükhely Eliz és Bajomi Istvánné Sümeghről. Alapszabály szerint választmányi tagok kisorsoltattak, kik helyett ujak választattak: Kijács Elekné, Gedey Rezsőné, Varga Józsefné urnőkben. A közgyülés Sümegh Szt. Gróth és Tapolcza egyleti tisztségnek fáradozását, valamint Lób Ignácz urét Rendekről méltányolva: köszönetét fejezé ki. Nem lehet minden jó cselekményt részletezni, mit a lelkes nők egyletté tömörülve kifejtenek, csak óhajunkat adjuk hozzá az érdemekben már is gazdag Dorner Kajetánné elnök ülést bezáró szavaihoz: adja Isten, hogy a testvéri szeretet honnyáink és leányainkban fokozódva velük együtt sokáig éljen. Bicfi Alajos.

---

rokat, ének-, hegedü- és zongorasolokat jelzett. A müvészek megvoltak nevezve, a mükedvelők nem; az ez utóbbiak által előadandó számokat a négyes karok, két sopran ének és Chopin G moll balladája képezték.

Végre megkezdődött a hangverseny s a számok gyorsan követték egymást. Egy négyes kar, azután hegedü, azután egy ének solo. Az énekesnő egy nagy, testes asszony volt, hatalmas hanggal és sok müvésziességgel előadásában. Halványveres atlasz ruhája gyémántokkal és virágokkal gazdagon volt diszitve. Meleg tapssal fogadtatott, különben G. bárónő volt, kinek férje a legmagasabb államhivatalok egyikét viselte. Reményi ugy tapsolt, hogy csak ugy remegett bele a terem. „Tapsoljon ön is már," szólt hozzám sarcasticus mosolylyal, „hátunk mögött ül az egész aristokratia és sehova sem hinak meg többé, ha legalább is egy vár keztyüt a bárónéért tönkre nem teszünk."

A bárónő, hogy neve többszörösen felhangzott a teremben, ujra előjött s egy magyar népdalt énekelt; ez örömnek nem akart vége — hossza szakadni. Kérdeztem Reményit ki lesz a zongora dilettans, de ő nem felelt, hanem feszülten nézett az ajtóra, amelyen át a hölgynek csakhamar belépnie kellett. Észrevettem, hogy a mögöttünk ülő delnők összedugják fejeiket s valamit susognak. Kinyillott az ajtó s egy kicsi, gyenge alak lépett rajta be, a láb csipkeitől az ajkakig fekete selyembe öltözötten. Amint a zongorához közeledett és élénken üdvözölve lett, nagyra nyilt szemekkel, holt halványan nézett a tömeg közé, egy kevéssé büszkén meghajtotta magát s helyet foglalt a hangszer előtt álló széken.

(Folytatása következik.)

— **Nemes szivü gyermek.** Zala-Szent-Gróthon Morgenstern Arthur 12 éves fiu, szive legnemesebb érzetéről inditatva elhatározá, hogy szegény árva gyermekek felruházására segély adományt gyüjt. E végből házról házra járva összegyüjtött 10 frt 20 krt., mely a következő adományokból folyt be. Morgenstern Arthur 1 frt, Lakenbacher Sámuel 1 frt, Steiner Josefine 60 kr., Neumann Lajos 50 kr., Steiner Salamon 50 kr., D. J. Steiner 50 kr., Wiener Fülöp 50 kr., Kublin János 50 kr., Kublin Dávid 30 kr. Stern Leopold 30 kr., Feigelstock Dávid 30 kr., Singer Ignácz 30 kr., Spiegel N. 30 kr., Morgenstern Dávid 20 kr., Morgenstern Ignacz 20 kr., Pollák Géza 20 kr., Hamburger Alajos 20 kr., Politzer Mór 20 kr., Beck Zsigmond 20 kr., Schvartz Bernát 20 kr., Müller Miksa 20 kr., Korczin József 20 kr., Misner Dávid 20 kr., Fleiner Sándor 20 kr., Fleiner Hermann 20 kr., Steiner Farkasné 20 kr., továbbá 10—10 krajczárt adtak: Friedmann Jakab, Fandlich Berná., Stern Sámuel, Korein Simon, Morgenstern Henrik, Weisz Ignácz, Kohn Pál, Sattler Albert, Grebitsch Ignácz, Krausz Lipót. Ez összeget az izr. nőegylet kiegészitette annyira, hogy 7 árva gyermek elláttathatott felső ruhával. Méltán örülhetnek a szülők az ily nemes szivü gyermeknek, ki már kis korában ily szép példáját adja a szeretetnek.

— **A bècsi „electrotechnikus egylet“** a következő felhivást küldte, be hozzánk: „Az electrotechnika terén tapasztalható nagy miveletek és páratlanul gyors haladások nem csak a szakférfiak azon törekvését idézik elő, miszerint azt uralják és kitágitsák, hanem sőt, még pedig sokkal nagyobb mérvben, mint a gyakoriatilag alkalmazott tudománynak akármely más ága — a nagy közönségben is a legnagyobb érdeklődést keltik. Ez okból korszerünek látszott electrotechnikusokból és az electrotechnika kedvelőiből álló egy körnek, egy electrotechnikus egyletet alapitani, melynek feladata — ugy mint más államokban — abból álljon, hogy az összes idevágó törekvések egyesitését képezze, s a theoretikus és alkalmazott villanyosságtanról való felolvasások, találmányok bemutatása s uj tervezetek megbeszélése, egy saját szakfolyóirat kiadása s a tagok keblébeni szabad eszmecsere által az electrotechnikus problemák ismeretét gyarapitsa s azokról alapos átnézetet nyujtson. Az ez idén megtartandó „nemzetközi electrikus kiállitás“ alkalmából ezen egylet egyszersmind minden ország szakférfiainak gyüjtőpontját kepezendi s arról való felolvasások által a kiállitási tárgyak iránti értelemnek közvetitője leend ugy a tagok, mint mindazok részére, a kik az electrotechnikai miveletek a technikus teremtő ösztönnek eme legfényesebb eredményei iránt érdeklődnek. A „bécsi electrotechnikus egylet“ megbizásából a tisztelettel alulirt ideiglenes bizottság felhivja az összes electrotechnikusokat és az electrotechnika minden barátjait az egyletbe való belépésre, eltogad belépési nyilatkozatokat, melyek az irodába, Wien, IV., Weyringergasse 32 küldendők és szivesen kész kivánatra az egyleti alapszabályokat beküldeni.“ Bécs, 1883. február havában. A bizottság: Fischer Ferencz, Kareis József, Popper Jòzsef, Dr. Ungar Szentmiklósy G. Ad. Dr. Urbanitzky A.

Rövid hirek.

— **Ónody Géza** a függetlenségi körből való kilépését Mocsáryval tudatta. — **Dr. Miletics** Szvetozár reménytelen állapotban fekszik Bécsben; világos pillanatai ritkán vannak. — **Heine** neje f. hó 17-én halt meg Páris közelében, tehát 27 évvel élte tul halhatatlan férjét. — **„Korcsolyázást** kerülő magán társaskör“ alakult Pozsonymegyében; eddig 11 családatya lépett be. — **Szépségversenyt** kivánnak ismét a kecskeméti polgár legények Miklósi ottani szinidazgatótól. — **Postahivatal** lesz márcz. 1-től fogva sopronmegyei Tormafalu községben. — **Az uj franczia** kormányelnök Jules Ferry lett. **Rudolf** trónörökös hir szerint a czár koronázásán az ottani nagy követ által lesz csupán képviselve. — **A franczia bank** a leszámitolási kamatlábat 3%-ban állapitotta meg. — **Az osztrák ès magyarbank** a leszámitolási kamatlábat 4%-ra s a lombard-kamatlábot 5%-ra szállitotta le.

Irodalom.

(E rovat alatt megemlitett munkák Nagy-Kanizsán Wajdits József könyvkereskedésében kaphatók vagy általa megrendelhetők. Vidéki megrendelések posta fordultával pontosan eszközöltetnek.)

— **Uj zeneművek.** Táborszky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelentek: „Szeget szeggel“ Folliusz Auról eredeti népszinművének legkedveltebb dalai. 1. Nem mind arany, nem mind ezüst. 2. Ha szavaid megfontolom.... 3. Sárga virág. 4. Nehéz, nehéz az én szivem... 5. Nem igaz, hogy a lány hütelen... 6. Itt születtem... 7. Nekem olyan asszony kell. Énekhangra zongorakisérettel (vagy zongorára külön) szerzé Konti József. Ára 1 frt 50 kr.

— **20,000 névváltozás és magyarositás 1867-töl 1882-ig.** Mihók Sándor levéltári igazgató a m. kir. keresk. miniszteriumba (a „magyar Compass szerkesztője) a kereskedelmi, — iparos, és ügyvédi körökből hozzá intézett felhivás folytán, az 1887. márczius 10-től 1882. végeig, tehát 15 éven át engedélyezett névváltozásokat és magyarositásokat állitott egybe, — és egy önálló segédkönyvben, rendezi sajtó alá. A kérdéses könyvben következő adatok magyar-, és részben német nyelven fognak felvételni. I. Uj vezeték vagy családnév, — keresztnév beleértve a családfőt, — és gyermekeit. II. Az eredeti (régi) vezeték vagy családnév. III. Polgári állás, IV. jelenlegi lakhely V. születési hely, év, és vallás. VI. A névváltozást vagy magyarositást engedélyezett miniszteri rendelet száma, — éve, — és az ezt hirdetett hivatalos „Budapesti Közlöny“ száma. Az uj vezeték vagy családnevek, és ezekhez tartozó fennebbi adatok, a m. kir. belügyi miniszterium hivatalos hirdetései nyomán a. b. c. rendén magyar nyelven, — azonban az eredeti (régi) nevek a. b c. indexével is ellátva lesznek egybeállitva, tehát kétszeresen becsatva. Ezen segédkönyv közel 20,000 uj vezeték nevet fog tartalmazni, — és még folyó évi május hóban megjelenni. Előfizetési ára 2 forint o. é. — Előfizetések kizárólag csakis póstai utalvány mellett Mihók Sándornál Budapesten eszközlendők. Az előfizetett példányok portomentesen fognak szétküldetni.

A közönség köréből.*)

(A tüdővész gyógyitásához.) A Lipcsében megjelenő „Reichs. Med. Anzeiger“ („Orvosi hiradó“) szeptember-októberi számában figyelemre méltó értekezés foglaltatik, mely egy egészen uj, a növényországba tartozó oly szerrel foglalkozik, a mely a tüdővész gyógyitására hathatós befolyással látszik lenni és mely hivatva lesz, a gyógytanban jelentékeny szerepet játszani. Amint tudva, van, Dr. Koch Róbert berlini kormány tanácsosnak néhány hónappal ezelőtt sikerült kimutatni, hogy a tüdővész veszedelmes betegségének okozói mikroskopikus élősdiek, az ugy nevezett Tuberculla-bacillák. To vábbi Dr. Ehrlich és Baumgarten tánár által Königsbergben a Dr. Koch adatai nyomán tett kisérletek azon kétségbe vonhatlan eredményre vezettek, hogy a tüdővész ragályos betegség.

Ezen felfedezések kijelölték tehát a gyógyászati tudománynak az ösvényt, melyen ezen alattomos betegségnek sikeres legyőzése végett járnia kell.

Ugyanezen értekezésben az is olvasható, hogy egy Homero nevü görög kereskedő már sok idővel ezelőtt fedezett fel Szibériában egy növényt, melyet a szibériai pusztai lakósok mint „a mellnek hasznos“-at jelöltek meg. Ezen növény Paduában a Ciotto Franzesco vegyészettanár intézetében Dr. Ranconi által vegyileg elemeztetvén, kitünt, hogy alkatrészei: gummi, nyálkás nedv, tojásfehérnye, alkali, tannin, chlorophylla és ceilulosa, de hogy ezen vegyalkatrészek oly bensőleg vannak vegyülve egy zöld szinü olajjal, hogy ez mindennemü kisérletek, sőt az elszappanositás processusának alkalmazása és a chlorbarummal való kezelése daczára is szétbonthatatlannak tünt ki és faji jellege megállapitható nem volt. Ezen uj és érdekes tüneményhez csatlakozik még az is, hogy a növény maga jelenleg tökéletessen ismeretlen és hivatalosan a feltaláló neve után „Homeriana“-nak neveztetett el.

Az érintett értekezés ezután ezen növény gyógyászati ertékének vizsgálatáról tevén jelentést, elmondja, hogy az eredmény a legnagyobb mérvben meglepő volt.

Odessa városa összes kórházainak főorvosa, Dr. Dalles titkos tanácsos bizonyitja, hogy a vezetése és Lastri és Wdowikowsky segédorvosok segedlete alatt álló irgalmas nénék kórházában, a szegények kórházában a nemes hajadonok és a cs szári fingymnasium betegosztályaiban levő 74 tüdőbeteg ezen növénynyel gyógykezeltetvén közülök 60 nap alat 33-man teljesen felgyógyultak, 37-en jelentékeny jobbulásnak örvendettek, mig 14-en kétséges állapotban maradtak. A velenczei kir. tengerészeti orvos, Dr. Scrofani kinyilatkoztatja, hogy ő a rendelkezésére állott növényanyagot két tüdővészes és idült tüdőhurutos betegségi esetben alkalmazta és mindkét esetben két hónap letelése alatt a betegek teljes felgyógyulását érte el.

Ezen növény határozott gyógyértékének további megbizonyulása következtében az olasz király kegyurasága alatt álló palermoi királyi „Tudomány- és müvészeti Társulat“ folyó évi április 22-én a növény felfedezőjének — a jelenleg Triestben magánozó Homeronak az első osztályu arany érmet ajándékozta, és ezenkivül még a Florenzban Dr. Mergiotti tanár elnöklete alatt álló philantropiai „Areopagő — társulat által ennek tiszteletbeli tagjává neveztetett ki. Utóbbi időkben Lipcsében több orvosi tekintély gyógykisérleteket eszközölte növénynyel nemkülönben Dr. Cohn egészségügyi tanácsos is Stettinben, kik mindazon kedvező gyógyjelenségekről nyilatkoznak, melyek a többi orvosi jelentésekben hangsulyoztatnak.

Ezen valóságos eredmények és az orvoszok részéről nyilvánitott többoldalu kivánalmak, melyek az emlitett növény anyagot kérték, rábirták Homero urat, hogy ez év junius havában ismételten Szibériába fáradott, a mely alkalommal az azon vidéken illetékes császár kir. osztrák magyar consulatus támogatása és az orosz hatóságok nyujtotta megkönnyités és missiójának előmozditása következtében sikerült neki a „Homeriana“ növény egy nagyobb készletét beszerezni, a mely már is megérkezett Triesztbe.

A thea gyanánt kikészitett növény szétküldése 2 napra való, $2^1/_2$ frank (1 frt 5 kr.) áru adagokban Ausztria Magyarország és a Schweiz részére a „Schvarz H.“ czégre Prágában (Heuvaagsplatz 20.) van bizva.

Ezen ujonnan fölfedezett gyógyszer nyilvánvaló nagy fontossága és az eddig általa elért kedvező eredmények következtében a számos tüdőbetegeknek uj, vigaszt adó kilátásuk nyilik, a mely körülményre t. olvasóink figyelmét fölhivni kötelességünknek ismerjük. 835 1—1.

*) E rovatban közlöttért sem alaki, sem tartalmi tekintetben felelősséget nem vállal a Szerk.

Hivatalos piaczi árak.

N.-Kanizsán, 1883. febr. 21-én.

100 kilogrammjával számitva.

Buza 9——9.50 Rozs 7.——7.50 Árpa. 7.—7·30 ——Zab 6·50—7.— Kukoricza 6.—6·40—— Burgonya 3.————.— Rizs 32.— Széna 3.——

Lisztnek.

Nr. 1. frt 22— Nr. 3. frt 21— Nr. 5. frt 19— Nr. 6. frt 18.50— Nr. 7. frt 17.50— Nr. 8. frt 16— Nr. $8^1/_2$. frt 14.— Dara frt 24.

Kiló.

Repcze olaj —.48 Sterin gyertya 20. Faggyu gyertya —.60 Szappan —.40 Marhahus 48—50—52 Borjuhus 48—52 Sertéshus —60 Szalonna —80 Disznózsir —.96 Marhazsir 1 20 Körmöi —.50 Só —.13 Czukor —.5t Bors 1.10 Paprika 80.—90. Vaj —1. Vöröshagyma —10. Foghagyma —24. Vaj 1.20.—

Szerkesztői üzenetek.

B. (E) D. Budapest. Csudálkozunk, hogy miként birt ön csinos betükkel és tisztességes ortografiával annyi rimbe szedett lélektani absurdumot összeirni. Néhányat közlünk a javából. Talán ha nyomtatásban olvassa, észretérül!

„Csattogj csattogj képzeletem!“
— — — — — — — — —

vagy:

„Mert olyan mint feslő rózsa
Harmat csepptől áthatva,
Melyre azurszinü (!!) fényt vet
A nap fényes sugara.“

Ugy hiszszük ön is csak ismeri azt a zöngeményt, hogy: „Zöldel a kék fü sárga mezőben“ Na hát ez annak méltó párja.

Betetőzi azután az ön költészetcsiráját ez a versszak:

„Füzd csokorba örömidnek
Hervadhatlan bimbaját,
Barátságunk hő emléke
Annak enyh' illatot ád.“

Ha mindazt, mit ön rimbe szedett prózában olvasná, bizonyuyal elszörnyüködnék.

M. Gy. Veszprém. A XIX. és XX népdalt besoroztuk. Az utóbbi azonban egy kis csinos tankölteméuy, de éppen nem népdal. — A postadijt a szerkesztőség fizeti — A naptárt megrendeltük.

D. Zs. Budapest. A dolgozatot megkaptuk; köszönjük.

Vasuti menetrend.

Indul Kanizsáról:

Von. min.	Irány.	Óra	P.	
Sz. vonat	Eszék, Moh. Domb.	5	15	reggel
V. vonat	„ „ „	2	55	d. u.
V. vonat	Zákány (cs.Zákánig)	11	2	éjjel
Gy. vonat	Budapest	6	8	reggel
Post.vonat	„	2	6	d. u.
V. vonat	„	11	35	éjjel
V. vonat	BécsSzomb.Sopr.felé	6	15	reggel
Sz. vonat	„ „ „	12	5	éjjel
V. vonat	Sopron	3	—	d. u.
Sz. vonat	Prág. Kot Csákt. felé	4	57	reggel
Sz. vonat	„ „ „	2	45	d. u.
Gy. vonat	„ „ „	10	50	éjjel
	Érk. Kanizsára:			
V. vonat	Zákány felől	5	27	reggel
V. vonat	„	1	41	d. u.
Sz. vonat	„	11	—	éjjel
V. vonat	Budapestről	4	31	reggel
P. vonat	„	2	5	d. u.
Gy. vonat	„	10	30	éjjel
	Bécsből	4	11	reggel
	„	10	20	éjjel
V. vonat	Sopronból	12	16	délben
Gy. vonat	Pragerhof felől	5	55	reggel
Sz. vonat		1	14	d. u.
V. vonat		11	10	éjjel

Felelős szerkesztő: **BABOSS LÁSZLÓ.**

HIRDETÉSEK.

28. szám. V. 1883.

Árv. hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. 103. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbiróság 7667. számu végzése által Novák Magdolna férj. Stojko Antalné végrehajtató javára Filipán Istvánné sz. Ivanosics ellen 60 frt tőke és ennek járulékai erejeig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 317 frt 71 krra becsült és Filipán István hlapicsinai lakós által fizetendő magán követelésből álló ingóságoknak nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetvén. ennek a helyszinén, vagyis Hlapicsinán alperes lakásán leendő eszközlésére 1883. év márczius hó 3 ik napjának délután 3 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a ertelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Mindazok, kik elsőbbségi jogokat vélnek érvényesithetni, kereseteiket vagy szóbeli jelen éseiket az árverés megkezdéseig alulirt bir. végrehajtóhoz adják be.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csáktornyán 1883. évi febr. hó 21. napján.

MIRKA DOMONKOS
kiküldött birósági végrehajtó.

833 1—1.

431. szám. V. 1883.

Árv. hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. 103. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbiróság 4681, 4825 és 4829/p. 82. számu végzések által Pulai Zsigmond, Kántor Gusztáv és Graner testvérek végrehajtatók javára Kiss János és neje csáktornyai lakósok ellen 455 frt, 155 frt és 253 frt tőkék és ezek járulékai erejéig elrendelt kielégitési és biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 2119 frtra becsült biliárd asztalok, golyók, dákók, tükrök, képek, ingaórák, székek, tálczák, lámpások, kávéházi butorzat, fedeles és fedetlen kocsik, lovak és stbből álló ingóságoknak nyilvános árverés utján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszinén, vagyis alperesek lakásán Csáktornyán leendő eszközlésére 1883. év márczius 6 ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Mindazok, kik elsőbbségi jogokat vélnek érvényesithetni, kereseteiket vagy szóbeli jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt bir. végrehajtóhoz adják be.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX, t. cz. 108. § ban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csáktornyán 1883. évi febr. hó 21. napján.

MIRKA DOMONKOS
kiküldött birósági végrehajtó.

832 1—1.

4360. tk. 1882.

Viszárv. hirdetmenyi kivonat.

Az alsó-lendvai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Weisz József bellatinczi és Vortman Benő alsó-lendvai lakósok végrehajtatóknak Morics Juli végrehajtást szenvedő és Gombos József késedelmes fizető vevő ellen 500 frt és 150 frt tőke követelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a zala-egerszegi kir. törvényszék és az alsó-lendvai kir. járásbiróság területén levő Bogonya községében fekvő a bogonyai 22. sz. tjkvben A. I. 2—10 és † 1—3 sor sz. a. felvett és holtiglani haszonélvezeti joggal terhelt és az adó alapján a tartozékokkal együttesen 155 frtra becsült és $^1/_8$-ad részben Marics Juli nevén álló rész, mely a f. évi szeptember 26-iki árverésen Gombos József által 161 frtért megvétetett, továbbá a bagonyai 197. sz. tjkvben A † I. sor sz. a felvett és $^2/_8$ ad részben Marics Juli nevén álló és a fenti árverésen szintén Gombos József által 804 frtért megvett ingatlanokra 611 frt és 804 frt kikiáltási árban az 1883. évi február hó 27. napján d. e. 10. órakor Bogonya községben a községbiró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át vagy is — frt — krt keszpénzben, vagy 1881. LX. t. cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Alsó-Lendván a kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóságnál, 1882. évi nov. hó 11. napján. 834 1—1.

A nagyérdemü közönség becses tudomására hozni van szerencsém, hogy a

Schreiner-féle 810 5—5

legjobb minőségü

gráczi

hordó- és palaczk-sörök

az eredeti ár mellett

egyedül nálam kaphatók.

Nagy-Kanizsa, 1883. február hó 10-én.

Schreiner Ferencz és fia főraktára:

ROSENFELD S.-nál.

Irodája a főtéren, Heim kávéháza mellett.

BERGHEER műszinháza.

Nagy-Kanizsán az „ARANY SZARVAS“ nagytermében

Ma vasárnap, folyó hó 25-én utolsó előadás a második ciklusban.

Holnap f. é. febr. 26-án a harmadik ciklus 828 3—*

első nagy előadása

a következő műsorral:

I. rész: **A Sphynx** vagy csodálatosnál csodálatosabb bohózat 1 fölvonásban. Személyek: Levini a magika tanára: Heubek. Jümps, faktotuma: Bergheer Ernő Auguste, szobaleány: Bergher Zsófia.

II. rész: **Az illuzionista Heubek** tanár ur föllépte. 1) az indiai csodakosár. 2) kártyaidomitás. 3) a magikus kard, 4) Ibykus feje. 5) madárvándorlás, 6) kacsavadászat a szalonban.

III. rész: **Ködfátyolképek**: Tájképek, szobrok, bohózatos képek és chromatrofák továbbá nagyszerü szinjáték, élény és légenygéppel előállitva.

IV. rész. Bergher nagyszerü **lélek ès szellemidézései.** A gnómok a salzburgi alsó erdőben, gnom, tündér, medvék, majmok és Répafi tündér megjelenésével.

Hintó eladás.

6 nagyon csinos és legujabb divatu

LANDAUER.

1 teljesen elzárható hintó és több szép

BROOMS Jucker hintó

jutányos áron eladó

Riedel és Schrott

fuvarosoknál

831 1—1. **Gráczban.**

1075. szám 1883.

Pót-árverési hirdetmény

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbirré teszi, hogy a nagy-kanizsai kir. járásbiróság 1075. számu végzése által özv. Grünbaum Salamonné körmendi lakós végrehajtató javára Böhm Jakab rádi lakos ellen 1000 frt, tőke s járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1095 frtra becsült, egy Garrethféle 10 ló erejü gőzmozdony (locomobil) egy járatu malom közfürész decsimal mérleg, és szelelő rostából álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árvecének a helyszinén vagyis Balaton Magyarodon leendő eszközlésére 1883-ik év márczius hó 5-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet igérőnek bacsaron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő. 837 1—1.

Kelt Nagy-Kanizsán, 1883-ik évi február hó 17. napján. FÁBIÁN.
kir. birósági végrehajtó.

Dr. Hartmann

Auxiliumja

legjobb gyógyszer

Hugycsőbetegség

ellen uraknál és

folyadék nőknél,

szigorunan orvosi vény után készitett gyógyszer — gyógyit befecskendezés és fájdalom, utóbetegség nélkül, ujonnan beállott vagy bámily elavult baj, alaposan és megfelelő gyorsan. Határozottan dr. Hartmann Auxiliumja kérendő s igy ezt a mellékelt használati utasitási könyvvel együtt és egy a dr. Hartmann intézetében tanságban tartott jogositó jegy a maga valódiságában kapható minden nagyobb gyógyszertári ur 2 frt 80 krert.

AUXILIUM DR. HARTMANN SCHUTZMARKE

Fő raktár: Twerdy W. gyógysz. I. Kohlmarkt 11. Bécs.

Raktár: Prager Béla gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán.

U. I. Dr. Hartmann ur rendel 9—2-ig és 4—6-ig intézetében s itt minden ugy mint addig is, mindennemü bőr- és titkos betegségek, nem különben férfi erő gyengülés, kiválóan kitünő mód szerint, minden utókövetkezés elkerülése nélkül, Syphilis és dagadások és mindennemü betegségek legjobban gyógyittatnak. Mérsékelt dij. Levélileg is. 814 37—*.

Wien, Stadt, Seilergasse Nr. 11.

Hoff János-féle maláta egészségi csokoládé.

A HOFF JANOS-féle maláta-csokoládé

s az idült gyomor-, illetőleg emésztési bántalom s vérszegénység

meggyógyitása.

Valódi, hamisitatlan állapotban idegerősitőül a vérbajok és a lesoványodásnál orvosilag rendeltetik a maláta-csokoládé, kiváltképen a sápkór és vérszegénységnél. A legfonomabb maláta csokoládé erősitésre előnyös. 20 év alatt 56 kitüntetésben részesitve császárok, királyok és fejedelmek által. Kérsitve Hoff János császár. kir. udv. szállitó ur, a maláta-készitmények feltalája és készitője maláta-kivonat csokoládé gyárában. 821 8—17.

Köszönőlevél Budapestről

Tekintetes ur! Tény, hogy 5 évvel ezelőtt meghülöttem magamat oly annyira, hogy nem csak orvosok, hanem mindazok, kik csak egyszer láttak, életemhez semmi reményt sem kötötték, kénytelen voltam a Szepességet, szerd éghajlata mirtt azonnal elhagyni és az enyhébb éghajlattal biró Budapestre áttörökölni. Már akkor is, minthogy más szerek nem használtak, menedéket kerestem a maláta-kivonat-készitményekben és rövid idő multva könnyebbülést éreztem. Azóta a készitményeket a rendesen használom és állapotom annyira javult, hogy reményem van hajból kigyógyulni. — A midőn el nem mulaszthatom es alkalommal a maláta-készitményeket a közönségnek ajánlani, kötelezve érzem magamat uraságodnak köszönetemet nyilvánitani és maradok kiváló tisztelettel

Budapest, 1882. márczius 22. Wosatka Ferencz.

Főraktár: Nagy-Kanizsán: Fesselhofer József, Strem és Klein; Zala-Egerszegen: Hubinsky Adolf, Sopron: Müller P.; Keszthely: Wünsch Ferencz; Kaposvár: Laipczig Antal; Kalocsa: Bebr K. Lipót; Warasd: Kusy. Hochsinger gyógyszerész; Zágráb: Kaiser és Lux; Szombathely: Kalemen J. V.; Körmend: Sonnenvend gyógyszerész; Pécs: Spitzer Sándor; Krcuz: F. Boznyak é. fia; Muraszombat: Czeliner V. gysz.

Hoff János-féle maláta-kivonat egészségi sör.

Hoff János-féle maláta-kivonat. Hoff János-féle maláta-csokoládé kék papiron.

Ismerősök számára

kérek még néhány „Betegbarát" czimü könyvecskét, mert váratlan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné. — Egy szerencsés felgyógyultnak e sorai önmagukban beszélnek; ezért csak arra figyelmeztetünk hogy a „Betegbarát" kivánatra Gorischek K. egyetemi könyvárus által (Bécs I. Istvántér 6.) ingyen és bérmentve küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költség-t 2 krnál a levelező lapért. 820 4—7

Galandféreg fejjel eltávolitva ½ óra alatt a teljesen isztlent igen könnyen és kellemesen bevehető gyógyszer, mely a Szt. András gyógyszertárból Bécsben V. Wimmergasse 32. szám. kapható. Siker biztositva; ára egy doboznak 6 frt 50 kr.

Tekintetes Gyógytár!

Szivélyes köszönetemet az önök kitünő gyógyszereikért, mely engem két éves szenvedésemtős egy óra alatt galandféregtől megmentett.

Kassán, Kescker Henrik főutcza 5.
815 9—12.

Évenkint 3 húzás

Legjobb és legolcsóbb **SORSJEGY.** Húzás marczius hó 1-én.

Mai árfolyam 6½ forint.

MAGYAR

Vörös kereszt sorsjegyek.

Főnyeremény 120.000 forint.

Legkisebb nyeremény 6—10 forint adómentes.

MINDEN SORSJEGY BIZTOS NYEREMÉNY.

Eredeti sorsjegyeket szorosan a napi árfolyamon adunk el. Csak egy forintnyi havi részletfizetésre 7 forint 25 kr. darabonkint. Már az első részlet lefizetése után a nyeremény a vevőé.

Húzás lajstromok ingyen.

KORITZ ANTAL és Társa

Bankház Budapest, Harminczad-utca 2.
825 3—3 József-tér szögletén

A Csáktornyán székelő

„Muraközi takarékpénztár részvénytársulata"

1883. évi márczius 1-én d. u. 4 órakor

a városi tanácsteremben

II. rendes közgyülését

tartja meg, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

NAPIREND:

1. Igazgatósági jelentés.
2. Fölügyelő-bizottsági jelentés és az átvizsgált évi számadás fölötti határozat.
3. Határozat a tiszta jövedelem mikénti fölosztása iránt.
4. Négy igazgatósági tag és felügyelő-bizottság választása.
5. Az 52. §. megváltoztatása.
6. Esetleges inditványok.
7. A közgyülési jegyzőkönyvet hitelesitő két részvényesnek megválasztása.

Csáktornyán, 1883. január 25-én. Az igazgatóság.

A választási jog gyakorolhatása tekintetéből az alapszabályok 59. §-a értelmében a tisztelt részvényesek ezennel fölkéretnek, miszerint részvényüket a közgyülést 3 nappal megelőzőleg az intézet pénztáránál délelőtti órákban letenni szivesked jenek. 826 3—3

HAIST L. Bécs. Mariahilf-str. 116.

12-szer jutalmazva.

cz. és k. szab

Szarvasnövény-czukorkák és szarvasnövény-szörp

leghatháosabb szer a köhögés, torok és mellfájás ellen. Egy csomó 10 kr. A szörp 50 kr és 1 frtjával (Próbatvegek 20 krért) Valódian egyedül

HAIST L. asszonynál.

GYÁR: Bécsben, Mariahilfstrasse 116.

Főraktár Sopronban ZERGÉNYI GYULA urnál

Szállit 1 frttól fölfebb utánvéttel. Raktára van az osztrák-magyar birodalom legtöbb gyógyszertárában és kereskedésében. 827 3—12

Megrendelések a leggyorsabban teljesittetnek.

„AZIENDA" osztrák-franczia elemi- és baleset-biztositó társaság.
„AZIENDA" osztrák-franczia élet- és járadék-biztositó társaság.

BUDAPEST, 1883. évi február hóban.

T. cz.

Van szerencsénk a t. biztositó-közönségnek tisztelettel jelenteni, hogy a föntnevezett két társaság

NAGY-KANIZSAI FŐÜGYNÖKSÉGÉT

Sartory Oscár urra

ruháztuk. Az „Azienda" elemi és baleset-biztositó-társaság részéről ezen főügynökség tőlünk nyert fölhatalmazása határain belül, annál benyujtott biztositási-ajánlatokat **önállóan intézend el** és azokról a biztositási kötvényeket SARTORY Oscár főügynök ur aláirásával bocsájtandja ki; továbbá jogositva van az „Azienda" élet- és járadekbiztositó-társaság részére közvetlenül és helyi- vagy mozgó-ügynökei által életbiztositásokat közvetiteni és az azok után já ó dijakat beszedni.

A főügynökség elfogad mindennemű biztositási ajánlatokat, u. m.

a) **tűzkár ellen épületekre**, árukészletekre, butorokra, cséplőgépekre és mindennemü terménykészletekre.
b) **jégverés által okozandó károk ellen.**
c) **az ember életére** minden módozatban.

836 1—3

Kérjük Sartory Oscár főügynök urat biztositási ajánlataival megtisztelni és maradunk tisztelettel

„AZIENDA"
osztrák-franczia elemi és baleset-biztositó társaság
magyarországi képviselősége:
LICHTENBERGER m. p. THALY m. p.

„AZIENDA"
osztrák-franczia élet- és járadék-biztositó társaság
magyarországi képviselősége:
THALY m. p.

Hivatkozva a föntebbiekre, van szerencsém tisztelt üzletbarátaimnak és azon biztositó-ügyfeleimnek, kik eddig is becses bizalmukkal megtisztelteik, tudomására hozni, miszerint a „Fonciere Pesti biztositó-intézet" főügynökségétől saját elhatározásomból megváltam és a föntnevezett társaságok nagy-kanizsai főügynökségét **jelentékenyen kitágitott hatáskörrel és jogokkal** mától kezdve átvettem és Kállai Nándor ur a titkári teendőkkel megbizatván, ezentul t. biztositó-közönségem fokozott igényeinek teljesen megfelelni, biztositási kötvényeket önállóan kiállitani és a lehető legkedvezőbb föltételeket és dijtételeket nyujtani képesitve vagyok. Fölkérem tehát a t. biztositó-közönséget, eddigi ügyfeleimet becses bizalmukkal engem, mint az „Azienda" főügynökét is változatlanul megajandékozni és minél számosabb ajánlataival megtisztelni.

Kelt Nagy-Kanizsán, mint fönt.

Mély tisztelettel

A NAGY-KANIZSAI FŐÜGYNÖKSÉG:

Kállai Nándor, titkár. **Sartory Oscár,** főügynök.

Nagy-Kanizsán, nyomatott a kiadó tulajdonos Waidits József gyorssajtóján.